

Norges Konge-Krønike

af

Snorro Sturlesøn

fordansket

ved

Nik. Fred. Sev. Grundtvig,
Præst.

Paa gyngende Bænk, under Bølgen saa sval,
Som buldrende monne henbruse,
Med Saga forlyster sig Odin i Sal,
Og tømmer de klare Guld-Kruse!

Edda.

Tredie Deel.

Kiøbenhavn.
Bekostet for Menig-Mand af Krønikens Danske og Norske Venner.
Trykt i det Schultziske Officin.

1822.

Magnus den Godes Saga.

Første Kapitel.

Hjem-Rejsen over Sverrig.

Noget efter Juul forlod Magnus Olavson Holmgaard, og drog ud til Aldeigiaborg, hvor han dog ikke biede længere, end til strax om Foraaret, thi saasnart Isen brod op, gjorde han sig rejsefærdig, og satte Kaasen til Sverrig. Herom taler Arner Jarle-Skjald i sin Magnus-Drape, sigende:

Født til at farve de bidhvasse Egge,
End før han fyldte sit ellevte Aar,
Styred paa Bølge han skinnende Snekke,
Styred og Kæmper med Høvdinge-Kaar.

Længer ei skulde ham Garderig dølge,
Kæmper sprang lette med Brynje ombord,
Og, som en Piil, gjennem kløvede Bølge,
Kiølen med Kongen til Sigtuna foer!

Ligeledes siger Thjodolf Skjald i Magnus-Rimet:

Snekken gynged under Sky,
Trodsed Storm og Bølge,
Indtil Seil for Sigtun-By
Strøg dit Kæmpe-Følge!

Saa kom da Magnus med sit Folge til Sigtun, til Kong Onund Olufsøn, hvor ogsaa Hellig-Olavs Enke-Dronning Astrid opholdt sig, som nu tog overmaade vel imod Kong Magnus sin Stifsøn, og holdt, for hans Skyld, et stort Stævne med Svenskerne, paa Høngre, hvor hun da talede og sagde: os haver gjæstet en Søn af Kong Olav den Hellige, som hedder Magnus, og agter sig hjem nu til Fædrene-Landet, at gjøre sin Arve-Ret gjældende, i hvilken Begivenhed det er min store Skyldighed at understytte ham, aldenstund han, som hver Mand veed, baade her og i Norge, et en Stifsøn af mig. Jeg har derfor ogsaa i Sinde at gjøre Alt hvad der staaer i min Magt, for at han ret kan komme til Kræfter, saa baade Folk og Gods skal være uspart, og alle, hvem der vil gjøre ham godt Følgeskab, skal have mit bestandige Venskab. Ja, for at man kan være des vissere paa, at det er til hans Tjeneste, Alt hvad jeg eier og har, eller kan afstedkomme, gjør jeg hermed vitterligt, at jeg selv vil gjøre ham Selskab paa Toget.

Saaledes talede hun baade vidt og bredt og meget kjønt, men da hun var færdig, tog Svenskerne Ordet og sagde: det var, som man veed, kun liden Ære, de vandt, der fulgde hans Fader derop, og da det nu vist, med et Barn til Hovding, vil ikke gaae bedre, saa har vi desaarsag slet intet Mod paa den Reise.

Men, sagde Astrid, hvem der gjør Paastand paa at have Mod og Mands Hjerte, vil dog aldrig lade sig kyse af det; thi hvem der har selv

mistet Blod eller Venner og Frænder, i Kong Olavs Følge, er han Karl for sin Hat, da gaaer han nu netop med til Norge, at tage sin Bod, hvor han fik sin Bane!

Omsider lod ogsaa virkelig Mange sig overtale af Astrid til at følge med Magnus til Norge, som Sighvat Skjald formelder, sigende:

Astrid maa med Priis jeg nævne,
Thi for Magnus talde hun
Lydt til Svenskerne paa Stævne,
Saa med Fynd af Hjertens Grund,
At ei bedre gik i Bøn
Moder for sin egen Søn!

Ja, det vidnes skal med Glæde:
Hun, næst Gud, det meest har voldt,
At paa Haralds Konge-Sæde
Magnus har sin Plads erholdt,
Saa han for sit Konge-Held
Evig er i hendes Giæld!

Med en talrig Hær af svenske Hjelpe-Tropper, brød nu Magnus op fra Sigtun, og fortsatte Reisen til Fods, gjennem Helsingland og Jæmteland, over Kiølen ind i Trøndelagen, hvor han var alle Mand velkommen. Kong Svenn Alvivesøn var paa den Tid søndenfjelds, og saasnart hans Tjenere hørde, at Magnus, en Søn af Kong Olav var, kommet til Lands, flydde hver sine Veie, og tænkde kun paa at bjerge Livet, saa Magnus fandt ikke mindste Modstand.

Saa siger Arner Jarle-Skjald:

Følgeløs du kom ei frem,
Giennem Sverrigs Vange,
Nei, med Skjold dig fulgde hjem
Svenskere fuldmange;
Hvide Skjolde trindt i Ring
Skinned, hvor du vinked;
Hvæssede til Vaaben-Thing
Tusind Spyde blinked!

Skaffer god for Ulv og Ravn
Kom fra Öster-Egne,
Bød i Trønders Føde-Stavn
Kinder nok at blegne;
Ægis-Hjelmens staalgraa Fugl
Rysted Flamme-Vingen,
Dine Fiender foer i Skjul,
Bie turde Ingen!

Andet Kapitel.

Magni Hylding og Svenns Flugt.

Magnus Olavson drog nu med sit Folk til Kjøbstæden, og, da man der tog vel imod ham, lod han Menig-Mand stævne til Ore-Thinget, hvor de ogsaa mødte, og udraabde Magnus til Konge med samme Magt og Myndighed, som hans Fader Kong Olav havde havt. Derpaa fæstede Kong Magnus Hirdmænd, uddeelde Forlehninger, overlod Oppebørselen og Bestyrelsen af Konge-Godset til hvem han syndes, og bød strax

om Hosten Leding ud over hele Trondelagen, kom heller ikke til at fattes Folk, men fik en talrig Flaade i Soen, hvormed han satte Kaasen sonderefter.

Der Kong Svenn Alvivesøn spurgde disse Tidender, var han i Syd-Hordeland, satte strax Budstikken i Gang til alle fire Hjorner, og udbod almindelig Leding; men der modte dog Ingen, uden de der boede i Kongens Nabolag. Med dem holdt han da Thing, og gjorde vitterligt, at, om ellers Bønderne vilde gjøre ham Folgeskab, var det hans Forsæt at mode Magnus Olavsøn paa Halvvejen, og byde ham Spidsen. Kongen fattede sig meget kort, og skulde ikke rose sig af hvad Bifald han vandt; men skiøndt derpaa de Danske Hovdinger, han havde om sig, tog Ordet, og udbredte sig over Sagen med megen Veltalenhed, lod Bønderne sig dog heller ikke derved overtale. Vel var der ikke Faa, som svarede: ja, de vilde følge Svenn og fægte for ham, men saa var der igjen Andre, som sagde reent ud: nei, og Somme tav bomstille, medens Somme endog lod sig forlyde med, at de vilde, saa snart som muligt, gaae over til Magnus. Da nu Kong Svenn havde hort det, udbrod han i følgende Ord: kun Faa af de Bønder, jeg sendte Bud, har indfundet sig her, og dem der siger mig lige i mine Oine at de, jo for jo heller, vil gaae over til Magnus, kan jeg ligesaa godt stole paa, som paa dem der enten tier, eller siger, at Kværsæde huer dem bedst, og jeg formoder da, at i det Mindste hverandeu, af dem der lover Bistand, slaaer feil, naar Striden gaaer an. Det er da, efter mine Tanker, ingenlunde raadeligt, at slaae sin Lid til saadanne Folk, men vel at søge did, hvor vi kan bygge paa Menig-Mands Troskab, og snart blive stærke nok til at faae Magt med Norge igjen. Aldrig saasnart havde Kongen givet denne Kjendelse, forend alle hans Mænd var af samme Mening, hvorpaa da han med dem, og de med ham,

gik over Stav, satte alle Seil til, løb øster med Landet og linnede ikke, før de saae Land i Dannemark. Her tog man imod dem med aabne Arme, og Harde=Knud tilbød strax sin Broder Svenn for det Første at slaae sig til Rolighed, og dele hans Hoisæde med ham, et Tilbud, hvortil Svenn da ei heller sagde Nei.

Imidlertid drog Magnus om Høsten over Landet, lige til den Svenske Grændse, og hvor han kom, blev han hyldet af Folket med Hjertens=Glæde.

Tredie Kapitel.

Knud den Stores og Svenns Død.

Den selvsamme Høst, som dette skedte, døde Kong Knud den Store i Engeland, to Dage efter Mortens=Dag, og blev begravet i Vincester. Han blev i Alt fyrretyve Aar gammel, og havde været syv Aar Konge i Norge, men fire og tyve i Engeland, og syv og tyve i Dannemark. I Engeland blev hans ene Søn Harald, og i Dannemark den Anden: Harde=Knud, Konge efter ham; thi Svenn, hvem Harde=Knud deelde sit Rige med, døde strax Vinteren efter.

Fjerde Kapitel.

Forliget mellem Harde=Knud og Magnus.

Vinteren over sad Harde=Knud og Magnus stille, hver i sit Rige, men om Foraaret blev der budet Leding ud paa begge Sider, og Ordet gik, at de vilde holde Slag ved Gøt=Elven; men da Flaaderne nærmede

sig hinanden, gik der Bud imellem de Herremænd i begge Hære, som enten var i Slægt eller dog i god Forstaaelse, og det blev en Aftale, at man skulde see, man kunde faae Kongerne forligte. Eftersom nu Kongerne var unge, ja hardtad Børn Begge, stod de under Formynderskab, hver af sit Riges fornemste Mænd, og Disse bragde det da lettelig dertil, at der blev holdt et Freds-Møde, hvor Kongerne selv taldes ved, svor sig i Fostbroderskab, og sluttede en stadig Fred paa Livstid, med det Tillæg, at traf det sig, den Ene døde sønneløs, skulde den Længst-Levende arve begge Riger. Som Forlovere med Kongerne sagde Tolv af de ypperste Mænd i hvert Rige god for, at dette Forliig skulde staae ved Magt, saa længe som Nogen af dem var i Live; og da saa det var afgjort, drog Kongerne hjem, hver til Sit, uden heller nogentid siden at tænke paa Fiendtlighed.

Femte Kapitel.

Sighvat Skjald.

Dengang Kong Olav drog til Garderige, tog Sighvat Skjald Orlov, og reiste Sommeren efter til Rom, hvor han var, da Slaget stod paa Stiklestad, som han siger i Visen:

Sværdet som mig Olav gav,
Sølv forgyldt om Hjalte,
Bytted jeg med Pilgrim-Stav,
Tykdes: Rom mig kaldte;
Medens Andre skar med Sværd
Bradd for Ulv paa Valen,
Stævned, træt af Herre-Færd,
Jeg til Palme-Dalen!

Om Høsten spurgdes Kong Olavs Fald i Sønder-Leden, og Sighvat hørde det med største Bedrøvelse, som han qvæder:

Jeg stod paa Bjerg i Morgen-Glands
Saae over Borg saa vide,
Min Sjæl var der, hvor Skjolde-Krands
Blev flakt, med Brynjer side;
Jeg kom ihu min Alders Vaar,
Min Ungdoms Blomster-Dage,
Da Fader min blev lagt paa Baar,
Men Norges var tilbage!

Siden gik Sighvat en Dag igjennem en Torp, og kom forbi et Huus, hvor Manden jamrede sig ynkelig over sin Kones Død, slog sig for Brystet, reev sine Klæder, græd saa bitterlig og sagde, han var tilfreds han var død. Da kvad Sighvat:

Han sig ønsker under Muld,
Jordet er hans Glæde;
Dyrekjøbt er vist det Guld
Man maa tabt begræde;
Dog da jeg har mistet nu
Meer end kiælen Kvinde,
For min Drot, trods Kæmpe-Hu,
Stride Taarer rinde!

Under Hjem-Reisen til Norge var Sighvat kommet ombord paa et Kiøbmands-Skib, som sønderpaa løb ind i Hilde-Sund, og da han der saae en stor Flok Ravne komme flyvende, kvad han:

Hid, jeg seer, end søger Ravnen,
Mindes end de Dage godt,
Da for Hilde over Stavnen
Straaled Norges bolde Drot,
Men omsonst hver Kampens=Fugl
Flyver ham med Skrig i Møde,
Han som tit dem rakde Suul,
Hviler bleg nu blandt de Døde!

Dengang nu Sighvat kom nordop til Kjøbstæden, vilde Kong Svenn beholdt ham, som en gammel Kynding af hans Fader Knud den Store, men Sighvat svarede, at han vilde først hjem og see til Huus og Børn, thi han var bosiddende i Trondelagen. Imidlertid var det en Dag, at Sighvat gik op ad Gaden, og saae Kong Svenns Hirdmænd, hvor de legde. Da kvad han:

Harmefuldt ved Hofmænds Leeg
Hjertet hardtad brister,
Og alt som et Liig saa bleg
Brat jeg mig bortlister,
Thi jeg tænker paa den Tid,
Da med os fuldofte,
Olav, hæderkrandset, blid,
Legede paa Tofte.

Sighvat drog nu hjem til sin Gaard, og da han hørde sig lastet af Mange, fordi han ikke var med Olav paa Stiklestad, kvad han:

Hviden Christ som Han har Magt
Mig til Ilden dømme,

Om det var min Lyst og Agt
Fra min Drot at rømme;
Mangen Mand med mig det veed,
At hin bittre Morgen,
Jeg alt vandred langt af Leed
Syd til Roma-Borgen.

Hvor ilde Sighvat fandt sig hjemme, kan man høre paa Verset, han gjorde en Dag, han var ude:

Gik jeg i den lave Dal,
Stævned jeg paa Bølgen sval,
I Kong Olavs Dage,
Syndes mig, i Gry og Kveld,
Smilende hvert Norges Fjeld,
Høit i Sky oprage.

Nu, ak det er Sagen den,
Nu; da død er Landets Ven,
Glæde-Synet glipper,
Hvor mit Øie falder paa,
Nøgne, barske for mig staae
Norges steile Klipper!

Saasnart derfor Vinteren meldte sig, tog han afsted over Kiølen til Jæmteland, og stædtes ikke, før han naaede Sverrig, hvor han strax begav sig til Dronning Astrid, og var længe hos hende, i al Venskabelighed. Han opholdt sig imidlertid ogsaa stundum hos Astrids Broder Kong Onund, som endog forærede ham hele ti Mark puurt Sølv; men aldrig tabde han dog Holmgaard af Sigte, og naar han traf paa Skippere

derfra, var det immer hans Spørgsmaal, om de kunde fortælle ham Noget om Magnus Olavsøn, som han selv siger:

Aldrig flyver der en Fugl over Strand
Saa liden i Løn,
Jeg ham jo spørger, saa saare jeg kan,
Om Konningens Søn,
Immer jeg spørger paa selvsamme Viis,
Altid mig lyster at høre hans Priis;
Kiærlighed tvinger,
Stræber at naae ham paa Længselens Vinger!

Det var ham derfor en Hjertens Glæde, da Magnus Olavsøn kom til Sverrig, og han tog imod ham med følgende Vers:

Hil dig, Konning! alt som en Mand
Hjem du stævner med Mod i Bringe!
Favn ham kiærlig o Fædreland!
Favn ham, Liden og Stor paa Thinge!
Det vel havde, før her i Havn,
Klædt mig kiønnest dig selv at gjæste;
Dog, har kiær du dit Magnus-Navn,
Du mig straffer kun til mit Bedste.

Sighvat fulgte nu, saavelsom Dronning Astrid, Magnus til Norge og kvad:

Gud skee Lov for Gave sin,
Vist er den ei ringe,
For dit Liv, o Magnus min!
Hør det, Folk paa Thinge!

Fødes Søn nu Fader liig,
Stiges skal da Fjelde,
Før man skuer Konge slig,
Klædt i Dyd og Vælde!

Sjette Kapitel.

Astrid og Alfhild.

Dronning Astrid fulgde, som sagt, sin Stifsøn Kong Magnus til Norge, og blev, som det sig burde, behandlet med al mulig Høiagtelse; men nu kom ogsaa Alfhild, som var Kongens egen Moder, til Hoffet, blev modtaget af sin Søn med aabne Arme og sat til Høibords; og saa gik det, som det pleier, at der skal stærke Been til at bære gode Dage. Alfhild tog det nemlig snart fortrydeligt op, at der enten i Sæde eller Opvartning skulde gjøres mindste Forskiel paa Dronningen og hende, og sagde, hun vilde sidde hos sin Søn; Astrid derimod blev ved at behandle hende som sin Tjenestepige, thi det havde hun været, da Astrid var Dronning i Norge, og vilde paa ingen Maade enten sidde paa Bænk eller ligge i Værelse med hende. Der vankede desaarsag knubbede Ord paa begge Sider, men da Sighvat Skjald, hvem Kong Magnus beholdt hos sig, og omgikkes som sin bedste Ven, fik det at høre, kvad han:

Alfhild! du for Astrid rykke!
Vild at giøre ret Forskiel!
Gav end Gud dig bedre Held,
Hun er født til større Lykke!

Syvende Kapitel.

Olavs-Skrinet og Olavs-Messen.

Kong Magnus lod nu gjore et Skrin af Størrelse og Skabning, som en Liig-Kiste, men med Stolper under, og med et Laag, der var gjort som et Tag med Myrning og Gavl, havde Hængsler ved Bagklædningen, og, foran, Hasp og Marne til en Hængelaas. I dette Skrin, som skinnede af Sølv og Guld og Ædel-Stene, lod Magnus nedlægge Kong Olav den Helliges Been, hvorpaa der skedte mange Jærtegn til hans Herliggjørelse, som Sighvat siger:

Hjerte godt, saa bør det være,
Giemmes her i Gylden-Skrin,
Ham jeg vil som Helgen ære,
Der gik hjem til Drotten sin;
Mens han straaled i det Høie,
Mangen Blind kom hid med Stav,
Og gik bort med opladt Øie
Fra den rene Herres Grav!

Siden blev det en fat Ret over hele Norge at helligholde Kong Olavs Fest, og strax begyndte man at agte hans Dag i alle Maader lige med de store Høitider. Herom qvæder Sighvat:

Olavs-Messe uden Skrømt
Hiemme vil jeg holde,
Thi ved Herrens Kraft berømt
Blevet er den Bolde;

Spot med Olavs Helgen-Been
Aldrig jeg maa taale,
Om hvis tørre Skulder-Green
Han bød Guldring straale!

Ottende Kapitel.

Thore Hund og Harek paa Tjøtoe.

Ikke længe efter Kong Olavs Fald, begav Thore Hund sig udenlands, gjorde en Reise til Jerusalem, og kom, efter mange Folks Sigende, aldrig igjen. Hans Søn: Sigurd, var Fader til Ranveig, som blev gift med Jon, en Søn af Arne Arnesøn, og havde med ham fire Børn; nemlig: Vidkund, Sigurd Hund, Erling og Jordtrud.

Harek paa Tjøtoe var blevet siddende hjemme ved sin Gaard, den hele Tid, men da han nu hørde, at Magnus Olavsøn var kommet til Lands og udraabt til Konge, søgde han Trøndelagen, for at gjøre ham sin Opvartning. Asmund Grankieldsøn opholdt sig dengang i Kongens Gaard, og stod just i Lofts-Lugen ved Siden ad Magnus, da Harek gik i Land paa Skibs-Broen ved Nidros. Han blev da baade seet og kiendt, og Asmund sagde strax til Kongen: nu vil jeg betale Harek for det han slog min Fader ihjel. Da skottede Kongen til den lille tyndbladede Øxe, Asmund stod med i Haanden, og sagde: nei, Asmund, tag heller min Øxe, thi du maa være belavet paa, at gamle Stude har stive Horn. Asmund tog nu ogsaa Kongens Øxe, som var tyk og rundslebet, gik ud af Gaarden, mødte Harek med hans Folk strax nede ved Tvær-Gaden, og gav paa Timen Harek et Hugg i Hovedet saa Øxen stod i Hjernen, og han

reiste sig aldrig meer. Derpaa gik Asmund tilbage til Kongen, som strax saae, at hele Eggen havde lagt sig paa Øxen, og sagde da: jo, du vilde kommet net afsted med din tynde Øxe, thi seer jeg ret, er jo selv denne reent fordærvet.

Siden gav Kong Magnus Asmund Lehn og Oppebørsel i Helgeland, og man har mange mærkelige Fortællinger om Kiven mellem ham og Hareks Sønner.

Niende Kapitel.

Thorger Flek og Kalv Arnesøn.

Det Første Kong Magnus kom til Regjeringen, var der Ingen, der havde saa meget at sige hos ham som Kalv Arnesøn, men siden da Kongen af En og Anden blev gjort opmærksom paa, hvor Kalv havde staaet paa Stiklestad, blev det ikke længer saa hedt imellem dem.

Nu traf det sig en Dag, da der var mange Folk tilstæde, og Kongen sad paa Domstolen og hørde Sager, at Thorger Flek fra Suul i Værdalen, som vi kiender fra Hellig Olavs Saga, kom ogsaa did, og havde modent Ærinde; men Kongen havde kun Øre for dem der stod ham næst, og hørde ikke efter, hvad Thorger sagde. Da løftede Thorger sin Stemme, raabde saa højt, at der var Ingen om Kongen, som jo kunde høre det, og sagde:

Magnus Konning!
Med mig du tale!
Thi jeg var i Følge
Med Fader din,

Og bar da mit Hoved
Blodigt fra Valen,
Hvor paa den døde
Døgling de traadte,
Som du nu elsker:
Uslinge-Pakket,
Som Drotten forraadte
Til Djævelens Fryd!

Folk blev nu hoiröstede, og Somme viiste Thorger Dorren, men Kongen kaldte ham til sig, gav hans Sag en önskelig Vending, og forsikkrede ham om sin Naade.

Ikke længe derefter holdt Kongen Gjæstebud paa Gaarden Houg i Værdalen, og sad ved Bordet imellem Kalv Arneson og Einer Thambeskælver, men Kalv ændsede han knap, og gjorde derimod meget ad Einer. Til ham sagde Kongen, blandt Andet: i Dag, naar vi har spiist, vil vi ride ud til Stiklestad, jeg maa dog see, hvor det mærkværdige Slag har staaet. Ja, svarede Einer, det veed jeg ingen Rede til, thi jeg var der ikke; men lad din Fosterfader Kalv ride med! han vil vist kunne sige dig god Beskeed om det Hele. Saasnart Bordene var taget bort, lavede Kongen sig til, og sagde til Kalv: du skal fare med til Stiklestad. Det er dog vel ingen tvungen Sag, svarede Kalv. Jo, Kalv, sagde Kongen i Vrede, sprang op og gik ud, du skal fare med. Nu klædte Kalv sig paa i en Hast, men sagde imidlertid til sin Skopudser: rid hjem til Egge, og siig til mine Gaards-Karle, at för Soel gaaer ned, maa hver Stikke være ombord.

Der nu Kongen og Kalv kom ud til Stiklestad, stod de af Hestene og gik did, som Slaget havde staaet. Nu, sagde Kongen, hvor var det

saa, min Fader faldt? Der, sagde Kalv, og viiste med Spyd-Stagen, der laae hans Liig. Hvor var da du? spurgde Kongen. Hvor jeg staaer, sagde Kalv. Da blev Kongen saa rød som Blod og sagde: saa kunde din Øxe vel række ham? Nakde ham dog ikke, svarede Kalv, gik sin Vei, sprang til Hest og foer afsted med alle sine Mænd.

Kongen reed nu hjem igien til Houg, men Kalv holdt ikke stille, før han om Aftenen kom til Egge, hvor hans Skib laae klart under Land, ladet med alt hans rørlige Gods, og bemandet med hans Gaards-Karle. Endnu samme Nat holdt han ud ad Fjorden, og ankrede ei, før han naaede Vester-Leden, hvor han saa opholdt sig længe, og plyndrede paa Irland, Skotland og Syder-Øerne.

Tiende Kapitel.

Bonde-Knurret, Skjalde-Varsel og Konge-Bod.

Kong Magnus tilegnede sig nu ikke blot Viggen og Kvistestad, som Rut og Thorger havde efterladt, Egge og alt Kalv Arnesens øvrige Gods; men lagde ogsaa mange andre store Gaarde under Kronen, som havde tilhort Folk, der faldt paa Stiklestad og havde baaret Avindskjold mod Kong Olav. Desuden foer han grumt afsted med mange af Olavs største Modstandere, saa Nogle fandt det raadeligst at redde sig med Flugten, Somme maatte betale svære Boder, og Andre see paa, at Kongen lod deres Kvæg slaae for Panden. Herover reiste sig nu et farligt Knur imellem Bønderne, saa de sagde til hverandre: hvad mon den Konge bilder sig ind, at han tør handle saaledes med os, tvertimod Hakon hin Godes Lov? Han har da nok glemt, at vi pleier ikke van at lade os træde paa Nakken; eller

har han kanskee Lyst til at drikke den samme Skaal som hans Fader og andre Hovdinger, dem vi omsider knækkede Halsen paa, da vi blev kiede ad deres Hovmod og Lovbrud?

Dette Knur hørdes hardtad hvor man kom, men inde i Sogn var Bønderne i fuldt Opror, og truede med at gaae løs paa Kongen, som dengang var paa Hordeland, hvor han dygtig mandstærk opholdt sig længe, truede vel Tid efter anden med at hjemsøge Sogn, men blev dog hvor han var.

Da nu Kongens gode Venner mærkede Uraad, forsamlede de sig, Tolv i Tallet, og kastede Lodd om, hvem af dem der skulde giøre Kongen bekiendt med Bøndernes Knur. Lodden faldt paa Sighvat Skjald, og han digtede nu til den Ende en Hob Vers: det saakaldte Frisprogs-Riim, der begynder ligesom med en Spidse til Kongen, fordi han trak sig saalænge i at sætte de Bønder til Bænks, der satte sig paa Bagbenene imod ham; thi det hedder der:

Konge! hvorlænge skal Tvedragten stifte
Ulykker i Land?
Maa det saa være, skal Eggene skifte,
Til Kamp da paa Stand?
Fra Bænken i Marken, med Brynje om Skulder,
Og fort under Banner i Sværdenes Bulder,
I Skjoldborg om Kongen, i Kamp for hans Liv!

Men i det samme Riim fandtes ogsaa følgende Vers:

Der fødtes en Konning til Folke-Gavn,
I Norges Land,
Hin Gode han kaldtes med Kiende-Navn,
Af Barn og Mand!

Han faldt, den Giæve, ved Fitje=Gaard;
Men neppe falder, mens Norge staaer,
Den Pind, han satte for Ran og Rov,
Thi Bønder mindes Kong Hakons Lov;
Den ganger vel seent dem ad Glemme!

Der kom to Konger, som Olav hed,
Til Norges Land;
Dem keised' Jarler, saavidt jeg veed,
Og Menig=Mand,
Kun for de loved, enhver især
Hans Gods at frede med Rettens Sværd,
De gav og Love, de Konger to,
Der gialdt saa vide, som Normænd boe,
Men Lov var for dem deres Løfte!

Tillad, Kong Magnus, jeg taler frit,
Ta'r Blad fra Mund,
Ei siger saa man om Løfte dit
I Ulve=Sund!
Paa egen Ære har slet Forstand
Den Drot, som vredes paa fremsagt Mand,
Hvis Bønder lyve, saa løi og jeg,
Men høit de sige, du holder ei,
O Døgling, hvad du dem har lovet!

Hvem raadte saa dig at rygge Ord,
Med Trods paa Sværd!
Husk, vensæl vorder ei Drot paa Jord
Ved troløs Færd!

Med Sværd i Belte og Kraft i Arm
Sit Ord man ære, trods Hevn og Harm!
For tyndt er Staalet i Konge-Haand
Til tit at prøves paa Løfte-Baand,
Det lægge du, Magnus, paa Hjerte!

Hvem raadte Kongen i Bondens Gaard
At slagte Fæ!
Det Hærværk Drotten kun slet anstaaer,
I Hjemmets Læ,
Det Raad man aldrig, end ei bag Dør,
Gav unge Drotter i Verden før,
Og vaer dig, Konge, det hændes kan,
At Hirdmænd kiedes ved Rov og Ran,
Saa vel som de fnysende Bønder!

Sig vogte Stammen, som staaer paa Skrænt,
For Storm fra Nord!
Blandt Folk i Norge er vel bekiendt
Det gamle Ord:
Selv Skarnet Uret man giøre kan,
Med Maade stækker man Tyve-Hand!
Jeg for dit Bedste dig varer ad;
Lad Ravnen skrige sig hæs om Brad,
Og hør paa, hvad Bønderne mæle!

De stille Vande har dybest Grund,
Derfor pas paa!
Naar Thing-Mænd høde med Haand paa Mund,
Da tilte slaae,

Naar Gubber hviske som nu i Ring,
De Ryggen krumme, som Kat til Spring;
Hvor under Sneen man lugter Ild,
Seer bradt man Luen sig boltre vild;
Thi slukke du Gnisten i Tide!

Saa hør da, Konge, her af din Ven
Det værste Ord,
Der lyner mod dig blandt giæve Mænd
Om Land og Bord:
Paa Frimands Odel du kaster Krog,
Som Vaadd man trækker i fredlyst Vaag,
En Dom du smækker vel af paa Stand,
Dit Nam dog nævne de Sønner Ran,
Som drives fra Fædrene-Gaarde!

Denne Advarsel tog Kongen meget godt op, især da der var mange Andre omkring ham, som sandede Sighvats Ord, saa Enden blev, at Kongen tog kloge Folk paa Raad, og lod Retten have sin Gang. Siden lod han den Lovbog skrive, som kaldes Graa-Gaasen, og findes endnu i Trondelagen, ligesom han da ogsaa fra den Dag af blev saa elsket og æret hos Folket, at de kaldte ham Magnus den Gode.

Ellevte Kapitel.

Haralds og Horde-Knuds Død.

Efterat Harald Knudson havde regieret fem Aar i Engeland, døde han, og blev begravet hos sin Fader i Vincester, hvorpaa Riget tilfaldt

hans Broder Horde-Knud, som da nu blev Konge baade i Engeland og Dannemark; men efter tvende Aars Forløb døde ogsaa han barnløs i Engeland, og blev jordet i Vincester hos sin Fader.

Edvard den Gode, som nu blev Konge i Engeland, var vel Halvbroder til Harald og Horde-Knud, men de havde ikke Fader sammen, thi Edvard havde Emma avlet med Kong Adelred. Med Gamle Knud derimod havde hun havt en Daatter, som hedd Gunnild, og blev gift med Keiser Hendrik hin Milde i Tydskland, men hun fik sin Helsot efter tre Aars Ægteskab, og døde fem Aar efter sin Fader.

Tolvte Kapitel.

Magnus bliver Konge i Dannemark.

Aldrig saasnart spurgde Kong Magnus Horde-Knuds Afgang, førend han strax lod gaae Bud til Dannemark, som skulde hilse de Mænd fra ham, der havde været Forlovere ved Freden og Pagten imellem ham og Horde-Knud; bede dem huske hvad de havde lovet, og endelig melde, at næste Sommer kom Magnus selv med sin Flaade, og vilde da enten slaaes til han laae, eller ogsaa, som Eed og Aftale var, have Danmarks Rige heelt og ubeskaaret. Saa siger Arner Jarle-Skjald:

Til at føre store Ord
Mund fik Jarle-Drotten,
Haanden efter Munden foer,
Fienderne fik Spotten;
Vidt af Ordet gaaer nu Ry:
Danmark vil jeg favne,

Eller selv i Vaaben-Gny
Vorde Brad for Ravne!

Kong Magnus rustede sig nu virkelig af alle Kræfter, anskaffede sig Lang-Skibe, og opbød, foruden sine Lehns-Mænd, alle Adel-Bønderne som, da de blev samlede, udgjorde en Hær, der baade var en Dyst voxen og et Syn værd. Halvfjerdsindstyve Stor-Skibe havde Magnus i Alt, da han seilede fra Norge, og selv førde han den store Visund eller Bøffelen, et Skib paa over tredive Tofter, som hans Fader Kong Olav havde ladt bygge, med et Bøffel-Hoved fortil, og Hale bagved, begge, saavelsom Halsen, lueforgyldte. Herom har man et Vers af Thjodolf Skjald, men to af Arner, hvor man tillige hører, at Magnus løb fra Agde over til Jylland. Han siger nemlig:

Fraadende den Søhund vild,
Som har Mund og Smag for Ild,
Satte Tand i Lue-Bul,
Gabed over Løftings-Guld,
Der du, under Takkel-Hviin,
Styred Trodse-Flaade din
Fra Stavanger, til man Syn
Paa Guld-Toppen som et Lyn
Fik i Danmarks Rige!

Det er hvad jeg melde maa,
Om hvordan, med Seil i Raa,
Og med hviden Bov paa Hæld,
Visund bar, fra Norges Fjeld,

Helten over Kattegat,
Hvem og Jyden hyldede brat;
For de saae hans Skede-Naal,
Var og blank af hamret Staal,
Under Gylden-Fløie!

Dengang nemlig Kong Magnus kom til Dannemark, blev han meget vel modtaget, og fandt villigt Øre hvor han paa Stævner forlangde af Folket hvad ham ved Pagten var tilsagt. Hertil var der adskillige Grunde, thi deels havde Maguus store Talsmænd i de mægtige Danske Høvdinger, som havde besvoret Forbundet, og vilde have deres Samvittighed frie; deels var hele Store-Knuds Afkom uddød, og endelig rog nu Rygtet om Kong Olavs Hellighed og Jærtegn omkring i Norden, ja i hele Verden. Alt dette tilsammentaget gjorde, at da Kong Magnus mødte paa Viborg-Thing, hvor Konge-Valget efter gammel Skik skal gaae for sig, udraabde de Danske ham: Magnus Olavsøn, til Konge over hele Dannemarks Rige. Mesteparten af Sommeren opholdt nu Magnus sig i Dannemark, fandt Folket venligt og føieligt, hvor han kom frem, indsatte Embedsmænd og uddeelde Fadeburs-Lehn; men da det lakkede ud paa Høsten, seilede han tilbage til Norge, og lagde underveis ind i Gøt-Elven.

Trettende Kapitel.

Svenn Æstridsøn bliver Jarl i Danmark.

Store-Knud havde en Halv-Syster ved Navn: Æstrid, som var ogsaa Halv-Syster til Kong Oluf Eriksøn i Sverrig; thi Svenn Tve-

skiæg havde avlet hende med Skoglar-Tostes Daatter Sigrid Storraade. Samme Æstrid blev gift med Torgils Sprageleægs Søn: Ulf Jarl, og havde med ham en Søn, hedd Svenn, som havde i lang Tid opholdt sig i sine Frænders, de Svenske Kongers Gaard, fordi han gad ikke været i Dannemark, siden den Ulykke skedte med hans Fader: Ulf Jarl, der, som vi hørde i det Foregaaende, blev dræbt i Roskilde af Gamle-Knud.

Svenn Ulfsøn var en deilig Mand, stor og stærk, en Mester i alskons Hofværk, og et opvakt Hoved, kort sagt: derom var alle, som kiendte ham, enige, at ham fattedes Intet af Alt hvad der egner og pryder en Høvding; og han gjorde nu Kong Magnus sin Opvartning, da denne, som sagt, laae for Anker i Gøt-Elven. Magnus tog særdeles vel imod ham, deels fordi Svenn, som var en meget livsalig Mand, havde Venner nok, der anbefalede ham, og deels fordi han selv forstod at tale sin Sag baade fagert og fiint, hvoraf Følgen blev, at Svenn svor Magnus Huldskab og Mandskab. Fra den Tid af havde de mange Samtaler under fire Øine, og saa en Dag, i en talrig Forsamling, som Kong Magnus sad allerbedst i sit Høisæde, og Svenn paa hans Fod-Skammel, tog Kongen til Orde og sagde: hermed giøres Høvdinger og Menig-Mand vitterligt, hvad jeg i Sinde har og min Villie er! Hid er kommet en herlig Mand af Byrd og af Blod, Svenn Ulfsøn nemlig, har kiendt mig for Herre, og svoret mig Huldskab, og da, som I veed, alle Daner, fra i Sommer af, er mine Undersaatter, maa jeg tænke paa, at Riget, nu da jeg reiser hjem, er høvdingløst, og dog meget udsat for Anløb og Rov af Vender og Kurer og andre Østerleds-Folk, saavelsom af Tydsken! For den Sags Skyld har jeg lovet at skikke en Høvding derned, som Landet kan styre og værge, og da jeg nu ingen Mand veed, som er i alle Maader bedre skikket dertil end Svenn Ulfsøn, Høvding af Byrd, saa vil jeg nu giøre ham

til Jarl, og han skal være min Statholder i Danmark, naar jeg er i Norge, med samme Magt og Myndighed, som Ulf Jarl hans Fader dek var, i Store-Knuds Dage, naar Knud var i England.

Hertil sagde Einer Thambeskælver: of-jarl, of-jarl, fostri ɔ: for hoi, for hoi i Sædet til Jarle-Bænk, min Fosterson! men vredelig svarede Kongen: svar ringe Tanker har I om mig, aldenstund I tykkes, saavidt jeg forstaaer, at Somme ere for store til Jarler, og Andre blive aldrig Mænd!

Derpaa stod Kongen op, bandt Svenn et Sværd ved Lænd, hængde ham Skjold over Skulder, satte saa en Hjelm paa hans Hoved, og udnævnede ham til sin Jarl over Dannemark, med alle de samme Forlehninger, som Fader for ham havde fordum havt. Frem blev nu baaret et Skrin med Helgen-Been, og da Svenn derover med Haand og Mund havde aflagt sin Troskabs-Eed, gav Kongen ham Plads i Hoi-Sædet hos sig. Thjodolf siger:

Søn af Ulf til Elven drog,
Olafs Søn hans Eed modtog!
Svenn, med Haand paa Helgen-Skrin,
Loved Troe med Tale fiin,
Men Foreningen bestod
Kortere end kiønt det lod!

Svenn Jarl drog nu til Dannemark, hvor han blev taget overalt imod med begge Hænder, fæstede sig Hirdmænd, blev snart en mægtig Høvding, og glemde ei om Vinteren, ved Reiser rundt i Riget, at giøre sig ligesaa yndet hos de Store, som han var elsket af Menig-Mand.

Fjortende Kapitel.

Magnus tugter Jomsborg.

Kong Magnus gik nu hjem til Norge med Flaaden, og tilbragde Vinteren i Stilhed, men næste Foraar feilede han atter med en stor Flaade til Dannemark, og da han kom der, hørde han, at Venderne i Jomsborg havde unddraget sig hans Lydighed. Bemeldte Jomsborg var fra først af Hovedstaden i et stort Grevskab, de Danske Konger eiede i Venden, og da Magnus vidste, det var nu en stærk Fæstning, opbød og bemandede han hele den Danske Flaade, hvorpaa da om Sommeren fulgde et Tog til Venden med samlet Styrke, som havde Noget at betyde. Herom siger Arner Jarle-Skjald:

Tone skal det høit i Sang
Om, hvor glat fra Dane-Vang,
Under Norges Drot saa bold,
Snekken gleed med Herre-Skjold.
Aldrig før, saavidt jeg veed,
Styred samme Kaas og Leed
Skibe fleer, end Kiøle nu
Risted Hav, til Venders Gru,
Alt under Døgling-Mærke!

Der nu Kong Magnus kom til Venden, søgde han flux til Jomsborg, indtog den i en Fart, anrettede et stort Blodbad, stak Ild paa Borgen, og foer over hele den Egn med Ild og Sværd, saa Hærværk øvede han for Alvor, som Arner siger. En stor Hob Vender underkastede sig nu vel Magnus, men de Fleste tog dog Flugten alle vide Vegne, ind-

til Kongen drog tilbage til Dannemark, hvor han blev Vinteren over; men gav saavel den Danske som en stor Deel af den Norske Flaade Orlov.

Femtende Kapitel.

Svenn Estridsøns-Opstand.

Saasnart Svenn Ulfson, som sagt, havde forsikkret sig Høvdingernes Venskab og Almuens Gunst, lod han sig allerede den første Vinter, han var Statholder i Dannemark, med Mange af de Stores Bifald, udraabe til Konge; men da saa Foraaret kom, og han hørde Kong Magnus var underveis fra Norge med en stor Flaade, tog han Flugten giennem Skaane og Gothland ind i Sverrig til sin Frænde Kong Onund. Her blev han hele Sommeren, men havde sine Speidere i Dannemark, som holdt Oie med Kong Magnus, og saasnart han ved dem blev underrettet om, at Kong Magnus var i Sønder-Jylland, og havde aftakket en stor Deel af sit Krigs-Folk, begav han sig ufortøvet, ikke uden anseelig Folke-Hjelp af den Svenske Konge, ned til Skaane, hvor han blev modtaget med aabne Arme, erkiendt for Konge og betydelig forstærket. Derfra gik han over til Oerne, først til Sælland og faa til Fyen, var allevegne velkommen, og samlede sig en skikkelig Magt baade til Lands og Vands.

Sextende Kapitel.

Vendernes Indbrud og Slaget paa Leirskov-Hede.

Paa samme Tid som disse Optoier med Svenn kom Magnus for Oren, hørde han ogsaa, at Venderne var rykket i Marken, og paa hans

Opfordring strømmede der nu ikke blot Folk til ham fra alle Kanter i Jylland, men selv fra Tydskland fik han en Hjelper, som ikke kom ene, Hertug Otto nemlig fra Brunsvig, som var gift med Ulfhild Olavs-Daatter, en Syster til Kong Magnus. Paa Tilskyndelse af de danske Høvdinger, som forestillede, hvor syndigt det vilde være, at lade Hedningerne overfare og ødelægge Landet, gav Magnus sig nu paa Vei med Hæren ad Slesvig til, men da han naaede Skodborg-Aa, og laae i Leir paa Leirskov-Hede, kom hans Speidere til ham med den Besked, at de havde seet Vende-Hæren, og at den var utallig, saa at med den Klat Folk, han havde, var der ikke Andet for, end at tage Flugten, jo før, jo heller. Magnus erklærede nu vel, at hvor mange Folk Fienden saa havde, vilde han desuagtet dog slaaes, naar man blot ansaae det paa nogen Maade muligt at seire; men det var kun Faa, som, med Hertug Otto, raadte til Kamp; Mængden derimod raadte stærkt fra, og sagde, de vidste bestemt, at Venderne havde en uovervindelig Hær. Efter Sigende var den allerede i Nærheden, og Kongen lod da paa en Vare Hæren sanke med Luder-Gang, og ligge i fuld Rustning under Skjoldene om Natten; men selv var han meget bekymret, vilde grumme nødig lære, hvad det var at flygte, og tilbragde derfor næsten hele Natten, uden Søvn, med Bøn og Sang. Dagen efter var det Mikkelmisse-Aften, og henimod Dagningen, da Kongen var faldet i Slum, drømde han, at hans Fader, hellig Kong Olav, stod for ham, talde til ham og sagde: hvi est du saa bekymret og beklemt, fordi Venderne komme mylrende mod dig? Vær du kun aldrig bange for de Hedninger, hvor tykt de end staae! jeg skal gaae med dig i Slaget, og naar du hører min Luur klinge, grib saa kun an! Derpaa vaagnede Kongen, ret som det dagedes, og da han havde fortalt sin Drøm, var det for alle Folks Øren, ligesom der gik en Klokke oppe i Luften, ja de af Kong

Magni Følge, som havde været i Nidros, fandt, det lød for al Verden, som naar de ringede med Glød deroppe, thi det var Navnet paa en Klokke, Kong Olav havde foræret til Klemmens-Kirken sammesteds.

Neppe var nu Kong Magnus kommet op, og faaet Luren i Gang, før man saae Vende-Hæren rykke frem over Aaen, hvorpaa da Konge-Hæren foer op, og styrtede ind paa Hedningerne. Kong Magnus krængde Brynjen af sig, saa hans yderste Klædebon blev en rod Silke-Skjorte, greeb sin Faders Øxe, som kaldtes Hel, og foer saa frem med Øxen i begge Hænder, frem i Spidsen for alle sine Mænd, huggende løs, saa Fienderne faldt, den Ene over den Anden. Saa siger Arner Jarle-Skjald:

Brynjeløs i Vaaben-Brag
Horde-Kongen stævned,
Og for Øxens Torden-Slag
Blege Isser revned!
Helle-Barden førde han
Stolt i Hænder baade,
Bad for Lykke og for Land
Himmel-Kongen raade?

Som Herren var, saa fulgde ham Svende; hvor de foer frem, laae Vender flux saa tykt som Smuld, og der nu de som efter stode, vendte Ryg, da saae man dem styrte som Fluer paa Heden, vidt og bredt, fra Vest og til Øst for den seirende Skare, med Magnus bestandig i Spidsen. Thjodolf siger:

Kong Magnus var da selv forsand
Sin Kæmpe-Fylkings Spidse,
Sin Hungers bedste Bane-Mand
Ham kaldte Ravn tilvisse;

Thi hvor man ham i Aande saae,
Der milevidt paa Heden laae
Og Venderne i Dynge!

Kong Magnus havde paa sin Side kun faa Døde, men saadan en Mængde Saarede, at da de skulde forbindes, var der ikke Læger nok til det i Hæren; men saa gik Kongen hen til hvem han syndes, tog og folde dem i Hænderne, og udnævnede derpaa tolv Mænd, som han fandt havde de blødeste Hænder, til Medhjelpere ved Forbindingen. Vel havde Ingen af dem nogensinde før havt det Arbeide for, men dog har der aldrig været skrappere Læger, end de Allesammen blev efter Haanden, og især nedstammer der mange gode Læger fra To af dem som var Islændere, nemlig Thorkild Geerdson fra Lynge, og Sorte-Baards Fader, Atle fra Sælingdal.

Saaledes endtes dette Slag, hvorom Ordet gaaer i Folke-Munde, at Mage til Mand-Slæt som paa Leirskov-Hede, har aldrig, siden Hedenskabets Dage, fundet Sted i Nørre-Lande.

For Resten floi ogsaa Rygtet om hellig Kong Olavs Jertegn, ved denne Leilighed, Verden rundt, og det blev som en Troens-Artikel hos Menig-Mand, at det kunde aldrig nytte Nogen at slaaes med Kong Magnus Olavsson, aldenstund han havde immer sin Fader, Kong Olav i Baghaanden, som vidste at mage det saa, at alle hvem der gik ham paa Klingen, de skedte baade Last og Skam!

Syttende Kapitel.

Krigen mellem Magnus og Svenn.

Nu vendte Magnus sig flux imod Svenn, som han kaldte sin Jarl, skiondt de Danske kaldte ham Konge, og var sig om Skibe, for at møde ham. Begge rustede sig af alle Kræfter: Svenn havde med sig mange baade Høie og Lave fra Skaane, Halland, Sælland og Fyen; Magnus derimod havde mest Normænd og Jyder, og deres Flaader traf sammen ud for Vester-Landet. Her stod da et mærkeligt Slag, som endtes med, at Magnus vandt, og Svenn, som havde lidt et stort Nederlag, flygtede tilbage til Skaane, der var nærmest ved Gothland, hvor han, naar det kneeb, havde immer sit Smut-Hul.

Magnus gik tilbage til Jylland og blev der om Vinteren, men beholdt mange Folk hos sig, og lod holde Vagt ved Skibene, som ogsaa kundebehøves; thi aldrig saasnart fik Svenn spurgt, at Magnus havde lagt op, for han lagde ud, forstærkede sig, det bedste han kunde i Sælland og Fyen, seilede saa, da det lakkede mod Juul, over til Jylland, hvor han omkring ved Limfjorden, fandt Medhold af Somme, og brandskattede Andre; medens en Deel tog Flugten til Magnus. Kong Magnus var nu, da han hørde disse nye Optøier, ikke seen at komme om Bord med sine Normænd og nogle Danske, hvorpaa Svenn, som lage i Aars med en anseelig Magt, og fik snart Nys om hvad der var i Farvandet, lagde ud af Aaen, og gjorde klart til Slag.

Kong Magnus styrede sønderefter, saalænge, til han fik at vide, Svenn var i Nabo-Laget, men derpaa holdt han Stand-Thing med sine Folk, talede og sagde: eftersom vi har spurgt, ligger Jarlen ikke langt

herfra, og skal, efter Sigende være temmelig stærk. Jeg maae da gjøre eder alle vitterligt at jeg desuagtet vil lægge om Borde og strides med Jarlen; thi lad være, vi er ikke slet saa mange i Følge, saa har vi dog vort gode gamle Rygstyd der, hvor Gud og min Fader Hellig-Olav boer, og desaarsag er vi før gaaet af med Seieren, skiøndt vi havde færre Folk end Fienden. Belaver eder derfor paa, saasnart vi stode sammen, at kobble Skibene, og stride mandelig!

Der nu, i Følge heraf, alle Mand kom i Vaaben paa deres Plads, og Alting var paa rede Haand, greb man til Aarerne, og roede stik ind paa Jarlens Flaade, saasnart den kom til Syne, hvorpaa da Svenns Folk skyndte sig at faae deres Rustning paa, og Skibene kobblede. Flux var Slaget begyndt, og det blev haardnakket, som Thjodolf siger:

Nylig mødtes med Hilsen huul
Kongens og Jarlens de gloende Hjul;
Paa gyldne Skjolde med skarpe Sværd
Blev leget lydt i den Herre-Færd,
Ja saa det dundred' i høien Sky,
At, skjøndt i Vane med Vaaben-Gny,
Et saadant Bulder, som der var nu,
De ældste Kæmper ei kom ihu;
Det Hedins Kaaber undgiældte!

Sværdene kunde, som Skibene laae, vel Ingen bruge, uden De der var i Stavnen, men dog var de Andre slet ikke ledige; thi hvor Spydene ei kunde række, der skiød og kastede man med al den Deel, der skade kunde, som Thjodolf siger:

Til Vaaben brugdes Alt, hvad der beed,
Den megen Travlhed til Mange sveed,
Og hvem der loe, det var Ravnen,
Fra Stride-Klemmen fuldmangen Steen,
I Kreds af Spyde, til Skjolde-Meen,
I Luft sig svang over Stavnen!

Nok aldrig spændtes med større Iil
Den bløde Hør for den haarde Piil,
Og Trønder seent bleve trætte;
Saa brugdes Buer den Skytte-Dag,
At Kæmper stode som under Tag
Af Naale-Nader fuldtætte!

I Forskningen stod Kong Magnus i en Skjold-Borg, men da han syndes, det gik for seenk, foer han ud af Skjoldborgen, frem paa Skibet, opmuntrede Folket med høien Rost, og standsede ei, for han stod i Stavnen, midt i Sværd-Slaget. Det Syn slog hans Mænd, saa nu æggede de hinanden, kappedes om at komme fremmerst, som Thjodolf siger i Visen: Opraabet løb fra Skib til Skib, det gik som en rivende Strøm, og snart var der ikke en Mand at see i Stavnen og Saxen paa Svenns Skib. Kong Magnus selv med sit Følge, sprang nu derop, Flok paa Flok fulgde efter, og gik dets Mandskab saa hardt paa Klingen, at de omsider gav Plads for Magnus, som, da han først fik Høvdings-Skibet ryddeligt, gik med stærke Skridt og samme Held fra Skib til Skib, saa Svenn fandt det raadeligst at flygte, hvorved han rigtig nok frelste en god Deel af sin Flaade; men havde dog mistet Mangfoldigt i Slaget, foruden alle dem, der maatte tigge Livet af Magnus. Thjodolf siger:

Højt til Ære Magnus svang
Sig paa Bølge-Ravnen,
Ord der gaaer af Kongens Gang
Frem i Snekke-Stavnen,
Følge-Svende fleer og fik
Drotten god, jo meer han gik,
Jarlen fik desfærre!

I dette Slag, som stod lige fjerde Advents-Søndag, havde Svenn mistet syv Skibe, og med dem af Resten, der vilde gjøre Følgeskab, søgde han Sælland om Natten, medens Magnus søgde nærmeste Kyst, og lod Folk gaae i Land at hente Kvæg, som da ogsaa kom igjen den følgende Morgen med en heel Drift, de havde sanket uden Eiernes Forlov. Thjodolf siger:

Buldrere med Bane-Kaar
Døden maatte døie,
I den Søndags-Kuling haard
Luktes mangt et Øie,
Hvor man Bølge saae fra Stavn
Saae man den med Liig i Favn.

Neppe vorder mod i Hu
Selv den blødeste blandt Kvinder,
Naar til Sogn man spørger nu
Tidende om Norges Fiender,
Om hvordan Kong Magnus glad
Ryddet Snekker syv paa Rad!

Udlært blev han paa den Kunst,
Det maa selv hans Fiender sande,

Hvem han sinked, vist omsonst
Stræbe skal hos Svenn at lande;
Naaber Hoved end til Been
Vorder Samlingen dog seen!

Vinger fik paa Hav i Gaar
Lispundsvare Kampe-Stene,
Voldte store Ulivs-Saar,
Gjorde Rum for Kæmper rene,
Vakde Bølgens Sang i Dag
Over strandet Mande-Vrag!

Kong Magnus styrede nu vel bradt i Nord ad Sælland til, efter Svenn, men saasnart han nærmede sig, lod Svenn sine Skibe i Stikken, og flydde op i Land med hele sit Følge; saa Alt hvad Magnus kunde gjøre, var at sætte efter, et Stykke Vei, og hugge dem ned, han kunde naae. Thjodolf siger:

Sællands Mø fik nemt at vide,
Hvem der bar det røde Skjold,
Dengang Flygtninger i Kvide
Hopped over Steen og Knold;
Stræbte, farlige at hinde,
Bradt til Ringstæd vel at vinde!

Hvast de foer, med Jarlens Mærke,
Over Mose, Mark og Høi,
Mangen Rygg dog maatte værke
Under Spyd, som efter fløi,
Og til Lund tør med de Rappes
Første-Mand vel Magnus kappes!

Svenn tog Flugten til Fyen, og de Sællands-Farer, som havde været i Ledtog med ham, fik da nu deres Umage betalt, thi Magnus gjennemfoer Landet med Herreskjold og lagde deres Gaarde i Aske. Raden kom imidlertid ogsaa snart til Svenns andre gode Venner, thi saasnart Magnus fik at vide, hvor han var landet, foer han over til Fyen, traf vel ikke Jarlen, som pakkede sig i Tide over til Skaane, og til den Svenske Konge; men hilste ikke desmindre paa Fyenboerne, adsplittede alle Svenns Tilhængere, og foer haardelig frem med Rov og Brand. Thjodolf siger:

Røgen slog fuldhøit i Sky,
Fulgt af blanken Lue,
Fyenboe, hvor han søgde Lye,
Aske fik at skue;
Skam fik Tag af Rør og Flæg,
Klart af Lys omstraalet,
Skam og fik hver Ege-Væg,
Normænd stod for Baalet!

Glemme skal vist ei i Hast
Folk i Dane-Vange,
At med Magnus de i Kast
Gav sig trende Gange;
Fyn er smukke Pigers Land,
Det sig kan betale,
Her for Mænd at holde Stand,
Og med Sværd at male!

Nu underkastede hele Dannemark sig Kong Magnus, saa Resten af Vinteren løb fredelig af, og efterat have sat Befalings-Mænd over

hvert Landskab især, seilede Kong Magnus om Foraaret hjem til Norge, hvor han forblev til langt ud paa Sommeren; men saasnart Svenn hørde at Magnus var borte, søgde han Skaane, med en heel Hob Svenskere, og der fandt han Medhold og Bistand nok, til igjen at indtage baade Sælland og Fyen, og alle Smaa-Øerne. Paa Efterretning herom, rustede Kong Magnus sig strax, og satte Kaasen ad Dannemark til, fik Spørgdom paa Svenn, søgde ham op, og stødte paa ham ved Helgenæs, hvor det, en Dag i Skumringen, kom til Slag imellem dem. Svenn havde vel de fleste, men Magnus de største og bedst bemandede Skibe, Slaget var hidsigt, og blev ud paa Natten blodigt for Alvor; men kort at fortælle: Magnus skjød til han vandt, og Svenn flygtede, efter at der var gjort reent Bord saavel paa mange andre Skibe, som særdeles paa det, han førte selv. Han tabde Folk og Magnus fik Bytte i Mængde. Saaledes endtes da dette Slag, hvorom man har adskillige Vers baade af Arner og Thjodolf; Svenn flydde op i Skaane, og Magnus forfulgde ham langt op i Landet, uden at møde synderlig Modstand, enten af Svenns Mænd eller af Bønderne, men hvor han kom frem med Ild og Sværd, flydde heller alt hvad flygte kunde. Der nu Magnus mærkede, at Svenn tog Veien østerefter, foer han i en Hast ombord igjen og styrede østerefter, men saa trak Svenn sig op i Gothland, og tyede til den Svenske Konge, hos hvem han tilbragde Vinteren i bedste Velgaaende. Thjodolf siger:

Jeg det kalder ingen Sag
Salten Sø at pløie,
Men til Drik, som her i Dag,
Haard den er at døie;
Det er Tornen paa vor Vei
Ud for Skaanes Havne,

Svenskerne vi ændse ei
For en Havre-Avne!

Der nu Kong Magnus havde bragt hele Skaane til Lydighed, vendte han om, og gjorde først Landgang paa Falster, hvor han gjorde meget Hærværk, og dræbde mange af Svenns Tilhængere; som Arner Jarle-Skjald melder, sigende:

Magnus som en ærlig Mand
Daners Falskerie giengiældte,
Der som Fæ paa Falsters Land
Folk i Hobetal han fældte.

Derpaa kom Raden til Fyen, hvor Magnus ogsaa landede, plyndrede og ovede alskens Hærværk, som Arner siger:

Fare over Fynbo-Land
Magnus lod sit Mærke,
Løn da gav for Rov og Ran
Rundt hans Kæmper stærke;
Mindes skal den Herres Navn
Over mange Tylvte,
Som, saa rund mod sorten Ravn,
Tyve-Tallet fyldte!

Nu forblev Magnus i Dannemark Vinteren over, i hvilken Tid alt var roligt. Aldrig havde han fægtet saa tit dernede, han fik jo Overhaand, og trende seierige Slag havde han holdt med Svenn Ulfsøn. Thjodolf siger:

Hvor end Sværdet blev sat i Gang,
Lykken vendtes, som Magnus vilde,

Jeg fik Tømmer til Sejers-Sang,
Hvergang Ørne fik Drikke-Gilde,
Trønde-Kongen med Klippe-Mod
Sagtens nu, efter Seire trende,
Hvor at æske han haver Bod,
Buen høit maa for Alvor spænde!

Attende Kapitel.

Kong Magnus og Orknøe-Jarlerne.

Røgnvald Bruusson opholdt sig en Stund hos Kong Magnus den Gode, og imidlertid var hans Farbroder, Thorfinn Sigurdsøn, eneraadig over Orken-Øerne; men siden sendte Kong Magnus Røgnvald hjem, og befalede Thorfinn at indrømme ham hans Fædrene-Odel. I Følge heraf afstod Thorfinn en Treding af Øerne til Røgnvald, thi Meer havde Bruus ikke beholdt til sin Døds-Dag; men Røgnvald gjorde Paastand paa to Tredinger, som var hvad hans Fader Bruus havde baade faaet Lovning paa af Hellig-Olav, og havt i Besiddelse, saalænge Kong Olav var til. Heraf reiste sig en indbyrdes Kiv imellem bemeldte Frænder, som man har en lang Saga om, og de holdt blandt Andet et stort Slag i Petlands-Fjorden, hvor Kalv Arneson var med, og hjalp Thorfinn, som da ogsaa var gift med Finn Arnesons Daatter: Ingeborg Jarle-Moder.

Nittende Kapitel.

Kong Magnus gjør Krav paa Engeland.

Efterat Kong Magnus var kommet i Besiddelse af hele det Danske Rige, og var nu Konge baade over Dannemark og Norge, skikkede han

sine visse Bud til Kong Edvard i Engeland, med Brev og Seigl, og Brevet var saa lydende: Hilsen fra Kóng Magnus! I har vel spurgt, hvorlunde jeg og Horde-Knud gjorde fordum den Forening og Aftale, at hvilken af os der levede længst, skulde have alt den Andens Efterladenskab baade af Land og af Folk. Jeg haaber ogsaa, I har hørt, at jeg i Følge heraf har taget Dannemark i Besiddelse, som Horde-Knuds Arving; men aldenstund han ved sin Død var ligesaa fuldt Konge i Engeland som i Dannemark, nedlægger jeg herved Paastand paa Engeland, som en mig lovlig tilskiødet Eiendom! Denne beder jeg, du ikke vil forholde mig, men i andet Fald vil jeg søge min Ret med hele Dannemarks og Norges Magt, og raade da Rige, hvo Marken beholder!

Der nu Kong Edvard havde læst dette Brev, gav han Svar derpaa, som følger: her til Lands er det alle Mand vitterligt, at min Fader, Kong Edelred, baade først og sidst, var odelsbaaren til Riget, og der han faldt fra, annammede Edmund hans Søn hans Magt og Værdighed, hvortil jeg gjerne gav mit Samtykke, da han var ældst iblandt os fire Brødre. Efter Edmund tilegnede min Stiffader Knud sig Riget, og efterlod det ved sin Død til min Broder Harald, som ogsaa beholdt det saalænge han levede. Der han var død, maatte jeg finde mig i det Skifte, at min Broder Horde-Knud tog baade Dannemark og Engeland, og jeg fik Intet; men da saa han døde, blev jeg omsider Konge ved Folkets eenstemmige Valg. Saalænge jeg ingen Herre-Titel førde, tjende jeg mine Hovdinger med samme Underdanighed, som om jeg aldrig havde været født til en Throne; men nu, da jeg er kaaret og salvet til Konge, med samme Stads og Myndighed, som Fader for mig, nedlægger jeg aldrig mit Navn, saalænge mine Øine see Solen. Hilser for Resten Kong Magnus fra mig, at vil han tage Engeland med Staal-Handsker, det maa han,

naar han kun først har taget mig af Dage, thi med Vaaben vil jeg ikke værge mig.

Der Sende-Budene kom nu igien til Kong Magnus med den Besked, tav han først enstund, og sagde saa: det er da nok billigt og skikker sig bedst, jeg lader Kong Edvard beholde sit Rige med Fred, og noies med den Magt, mig af Gud er beskiæret!

Tyvende Kapitel.

Forbundet mellem Svenn Æstridsøn og Harald Haardraade.

Det Efteraar da Svenn tabde Slaget ved Helgenæs, og var flygtet til Sverrig, kom Hellig-Olavs Halv-Broder Harald ogsaa did fra Garde-Rige, og de To blev snart særdeles gode Venner, ligesom de da ogsaa var i Svogerskab, thi Svenns Moder Æstrid var Halv-Syster til Kong Oluf Svensker, og han var igien Morfader til Haralds Kone: Elsebet. Her blev da et mægtigt Forbund af; thi Svenn og Harald lovede høitidelig at staae Last og Brast med hinanden, og hvad ikke Svenskerne for havde været Svenn hengivne, fordi han var af saa høiadelig svensk Herkomst, det blev de nu, da Harald kom til, med hvem mange af de fornemste Rigens Herrer var besvogrede. Thjodolf siger:

Der du stævned fra Øster-Gaard,
Tung var den blinkende Snekke,
Kjølen i Hav gjorde dybe Skaar,
Dybere stak du end Begge!

Velholden kom du fra Øster-Strand,
Velkommen blev du i Sverrigs Land!
Havde i Pose og havde i Sæk
Røden Guld under breden Dæk!

Harald og Svenn var sig nu om Skibe, kom heller ikke til at fattes Folk, og stævnede, saasnart de fik deres Ting i Stand, ad Dannemark til, hvor de først gjorde Land-Gang paa Sælland, foer frem som Rovere med Ild og Sværd, og hjemsøgde derpaa Fyen i lige Maade med Hærværk. Valgaard siger:

Med Herre-Sjæl og Kæmpe-Mod,
Med Fugle-Top og Ege-Rod,
Du hilsed Skaanes Slette.
En Skræk for Danmark var din Færd,
Til Odel din, som laae ei der,
Var Veien dog den rette!

I Sælland gik saa godt din Plov,
At Ulven sokked brat fra Skov,
Sin Kage kiønt at mele;
I Fyen, hvor Hjelmene fik Skam,
Til Skjolde fik saa godt du Ram,
At de blev aldrig hele!

Du vidste saa at varme Bøg,
At brat i Roskild man saae Røg,
Og Løbe-Ild paa Tage;
Da gik man helst fra Huus og Gaard,
Men hvem der vandt saa godt et Kaar,
Til Skovs dog løb med Klage!

Du gik imellem Træ og Bark
Saa hvast, at det i Dannemark
Kun seent skal gaae af Minde;
De bange Mænd til Skoven løb,
I Baand og Bast til Stranden krøb
Fuldmangen fager Kvinde!

Et og Tyvende Kapitel.

Forliget mellem Magnus og Harald.

Somme sige, at strax det samme Efter-Aar efter Helgenæs-Slaget, var Kong Magnus seilet til Norge, og der spurgde han, at hans Frænde, Harald Sigurdsøn, var kommet til Sverrig, og traadt i Forbund med Svenn, samt at de, med den store Flaade, de alt havde i Søen, agtede at indtage først Dannemark og saa Norge. Kong Magnus bød nu Leding ud over hele Norge, og blev snart mandstærk; men nu hørde han for det Første, at Stalbrødrene var allerede i Dannemark, hvor de huserede med Mord og Brand, indtil man hyldede dem, og for det Andet, at Harald var større og stærkere end alle andre Folk, saa klog at han kunde hardtad høre Græsset groe, gammel vant med at seire, hvor han kom frem, og saa riig paa Gald, at det var mageløst.

De Mænd, som havde meest at sige hos Kong Magnus, talede nu med ham om, at de syndes det var galt fat, skulde han og Harald, trods Blodets Baand, mødes med Sværd-Slag og kanskee blive hinandens Banemænd. Da der nu tillige var Folk nok, som bød sig til at mægle Forliig, gav Kong Magnus sit Samtykke til, at der sprang nogle Mænd i

en Jagt, gik til Dannemark for fulde Seil, og fik nogle Dannemænd, som Magnus kunde lide paa, til at bringe Sagen for Harald. Dette Værk blev nu drevet i al Hemmelighed, og da Harald hørde Forslaget, som var, at han og Kong Magnus skulde have Norge til Hælvten, og dele halvt hvad Gods og Penge de havde, fandt han, at det var et ganske rimeligt Tilbud, hvorpaa Normændene drog tilbage til Kong Magnus med god Beskeed.

To og Tyvende Kapitel.

Brudd mellem Harald og Svenn.

Efter kort Tids Forløb traf det sig en Aften, da Stalbrødrene sad over Drikke-Bord, og havde adskillig Snak for, at Svenn spurgte Harald, hvilket af alle sine Klenodier han satte mest Priis paa? Paa mit Banner: Øde-Land, svarede Harald. Hvad Nart er der da ved det Banner, sagde Svenn, siden det er dig saa dyrebart? Jo, sagde Harald, mig er sagt, at det Banner skal altid bære Seier hjem, og det har heller aldrig slaaet feil, mens jeg har havt det. Ja, sagde Svenn, det vil jeg gjerne troe, men dog ikke førend dit Banner har gjort sit Mester-Stykke i tre Slag med din Frænde Kong Magnus! Aah, svarede Harald, du behøver slet ikke at minde mig om, at jeg er i Slægt med Kong Magnus, thi det har jeg ingenlunde glemt, og gaaer vi hinanden paa Klingen, da er det ikke, fordi vi jo gierne kunde mødes paa en skikkeligere Maade! Da skiftede Svenn Farve og sagde: ja, jeg har rigtig nok hørt en lille Fugl synge om, at du har saa gjort før, og kun holdt Ord, som man holder Sviin! Saa! svarede Harald, da skal du dog knap kunne give saa klare Beviser paa min Troløshed, som Kong Magnus vil sige, han kan give paa din.

Hermed var Samtalen ude, og nu gik hver til Sit, men da det blev Senge-Tid, og Harald kom op i Loftingen, hvor han havde sin Koie, sagde han til sin Sko-Dreng: her vil jeg dog ikke ligge i Nat, thi Svoger Svenn blev i Aften saa arrig, fordi jeg sagde ham Sandheden, at han vel turde have en Skielm bag Øret; nu skal du staae paa Luur i Nat og see efter, om der hænder sig Noget. Derpaa lagde Harald en Træe-Knub i Sengen, og lagde sig selv et andet Steds, hvorpaa der ogsaa rigtig om Natten kom en Baad roende til Loftingen, med en Mand i, som sprang op, skiod Tjeldingen til Side, søgde lige hen til Haralds Seng, og huggede saa trofast til Træ-Knubben, at Bul-Øxen han havde tog Hold, og blev siddende til et Vidnesbyrd; men Manden var strax sprunget i Baaden og undkom i Bælg-Morket. Harald vakde nu sit Mandskab, fortalde dem, hvilken Fælde de var i, og sagde: I seer selv, vi har ikke Styrke til at hamle op med Svenn, naar han vilde være en Forræder, og det er da bedst, vi seer til at slippe vel herfra, medens Tid er! Lad os derfor lette strax, og roe afsted i al Stilhed! Det skedte, endnu før Dag var de om Odden, og seilede saa Nat og Dag, til de fandt Kong Magnus, hvor han laae med sin Flaade. Der gik nu Harald om Bord til Magnus, blev modtaget med aabne Arme, og aftalde alting nøiere med ham selv i al Venskabelighed.

Tre og Tyvende Kapitel.

Magnus deler sit Rige med Harald.

Kong Magnus laae dengang i Havn, og havde Land-Telte, hvor han lod anrette et stort og prægtigt Gjæstebud for Harald og Tresindstyve

af hans Mænd, og om Efter-Middagen kom han selv ind i Telten, hvor Harald sad, og havde Karle bag efter sig, med et heelt Læs Vaaben og Klædebon. Han begyndte nu paa den Nederste, og gav ham et godt Sværd, den Anden fik et Skjold, den Tredie en Kofte, og saa fremdeles: Vaaben, Guld og Klæder om hinanden; Alle fik de Noget, Meer og Mindre, som de var høit paa Straa. Omsider stædtes han for Harald sin Frænde med to Ror-Stilke i Haanden, og sagde: hvilken vil du nu have, Frænde, af disse to Stilke? Den næste, den bedste, svarede Harald. Saa giver jeg, sagde Kong Magnus, Eder da med denne Stilk halvt Herre-Dom med mig i Norge, saa vi er halvt om Alt: om Skat og Skyld og Eiendom, og du er allevegne, hvor du kommer, Norges retmæssige Konge saavelsom jeg; men dog med det Forord, at naar vi er samlede, vil jeg sidde overst og altid have Æren i Hilsen og Høflighed. Er vi tre Konger samlede, sidder jeg i Midten, og hvor jeg havner, ligger jeg ved Konge-Bryggen. Endelig skal I ogsaa altid styrke min Vælde og staae paa mit Bedste, fordi vi gjør Eder nu til hvad vi aldrig havde tænkt at Nogen skulde blevet, medens vore Dine saae Solen: vor Lige-Mand i Norge!

Harald stod nu op, og takkede smukt for Ære og Vælde, hvorpaa de Begge satte sig ned, og var lystige, indtil Harald om Aftenen gik igjen ombord paa sit Skib.

Næste Dag om Morgenen lod Kong Magnus blæse til Things, og da Folk vare samlede og Retten sat, gjorde Magnus Alle vitterligt, hvilken kongelig Foræring han havde skiænket Harald, sin Frænde, hvorpaa da Thord fra Steig gav Harald Konge-Navn paa Thinge.

Fire og Tyvende Kapitel.
Harald deler sit Guld med Magnus.

Samme Dag, som Harald var udraabt til Konge, havde han Kong Magnus med tresindstyve Mand til Giæst hos sig i sin Land-Telt, og her sad da begge Kongerne for første Gang sammen paa Gavl-Bænken, muntre og lystige, hvortil det ogsaa hjalp, at Gildet var prægtigt og Drikken uspart. Om Efter-Middagen lod Harald en Deel Klæder, Vaaben og andre gode Sager, bringe ind til Deling mellem de Mænd Kong Magnus havde i Følge med sig; men han lod ogsaa hente en stor Hob Poser, og da man havde løst for dem, vendte han sig til Kong Magnus og sagde: af Eder modtog jeg i Gaar en Kongelig Gave, og stor Velgjerning, da I satte os ved Eders Side, og deelde ligelig med os det Bytte, I ikke uden stor Umage tog fra Eders og fra Vores Fiender. I Dag, da Naden er til os; vil vi nu dele med Eder, Kong Magnus, det Guld, som her er tilsyne, og som vi, med Livs og Lemmers Fare har sanket i fremmede Lande; thi ligesom vi har Norges Rige tilfælles, saa skal vi og have alt rorligt Gods tilhælvten. Da jeg imidlertid veed, at vi er af forskiellig Tænkemaade, og at du er langt gavmildere end jeg; saa vil vi nu skifte Guldet mellem os i to lige Dele, og lade hver gjøre med Sit, hvad han vil!

Harald lod nu Guldet styrte ud af Poserne paa en stor Kohud, der var bredt, og alle hvem det saae, var færdig at tabe baade Næse og Mund over, at der i Norden kunde være saa gruelig en Mængde Guld samlet paa eet Sted; men saae da, det var ingen Løgn, hvad Folk siger, at hos Keiseren i Grækenland har man Guld fra Gulvet til Loftet. Derpaa kom Vægt-Skaalerne frem, hver fik sin Deel af Guldet ordenlig tilveiet,

og det gik lystigt, indtil der kom en Stob, saa stor som et Mande-Hoved, den holdt Harald i Veiret, og sagde: hvor har du, Broder Magnus, et Stykke Guld at sætte imod dette Knap-Hoved? Noget, baade Guld og Sølv, svarede Magnus, har jeg vel havt; men det er omtrent gaaet med, og brugt op i Krigens Tid, saa denne Finger-Ring er nu alt det Guld, jeg har i mit Værge. Med det Samme tog Magnus Ringen og flyede Harald, som betragtede den vist, og sagde: det er rigtig nok kun fiint Guld for en Konge over to Folke-Riger, og der turde endda ovenikiøbet være Tvivl om, hvorvidt du er kommet rigtig til den Guld-Ring. Ja, svarede Magnus meget alvorlig, da dersom jeg ikke er kommet rigtig til den Ring, maa jeg vel være kommet galt til Alt, hvad jeg har; thi den gav min Fader, Kong Olav den Hellige, mig, da vi sagde hinanden det sidste Farvel. Da stak Harald i at lee og sagde: vist har du faaet den af din Fader, thi det var netop ham, der tog den fra min Fader, for en Smaatings Skyld, og det vil da kun sige, at det sveed til Smaa-Kongerne i Norge, da din Fader kom i Skuddet.

Ved samme Giæstebud forærede Harald Thord fra Steig en Valdbirks Kumme, med Gjord og Hank af Sølv forgyldt, og smækfuld af blanke Sølv-Penge; dernæst to Guld-Ringe paa sexten Lod, og endelig en brun Purpur-Kappe, foret med Hermelin. Af Kappen blev der gierne siden gjort et Alter-Klæde, som Thorgils Snorreson, en Mand af Forstand, siger, han selv har seet; og, efter hans Beretning, sagde Steig-Thords Sønne-Daatter: Gudrid, at Kummen havde hun seet i sin Fader Guttorms Værge. Bolværk siger:

Frænde blev nu Frænde huld,
Deelde Guld og grønne Skove:
Du fik Skov, og Magnus Guld,
Begge holdt I Troe og Love;
Svenn dog hued ei den Fred,
Han fik Krig for Alvor ved!

Fem og Tyvende Kapitel.

Kongernes Vinter-Vei.

Vinteren efter Forliget mellem Magnus og Harald, var de da To om Raadet i Norge, og hver havde sin Hird; men Begge drog de den Vinter paa Giæsterie, først paa Oplandet, og siden nordefter lige til de naaede Trondelagen, var stundum samlede, og stundum adskildte. De kom da ogsaa Begge til Nidros, hvor Magnus lod holde Hævd over sin Faders Levninger, giemde selv Nøglen til hans Skrin, klippede, een Gang om Aaret, hans Haar og hans Negle, og havde den Glæde, at Kong Olavs Hellighed blev stadfæstet ved mangehaande Jærtegn. Imidlertid gjordes der snart Skaar i Kongernes Venskab, fordi der var ondskabsfulde Mennesker Nok som gik og satte Splid imellem dem.

Svenn Ulfson laae og sov, da Harald seilede fra ham; men glemde dog ikke siden at forhøre, hvor han blev af, og saasnart han fik spurgt Forliget og Foreningen imellem Magnus og Harald, satte han Kaasen øster om Skaane. Her laae han og lurede, til han om Vinteren fik Efterretning

om, at de var seilet hjem til Norge, hvorpaa han søgde Dannemark igien, og oppebar alle Kongelige Indkomster.

Sex og Tyvende Kapitel.

Magnus og Harald tvistes om Konge=Leiet.

Saasnart nu Foraaret kom, bød Kong Magnus og Kong Harald Leding ud over Norge, og der de kom i Søen, hændte det sig en Morgen=Stund, da begge Kongerne havde om Natten ligget i Havn sammen, at Harald blev først seilfærdig, lagde strax ud, kom derved ogsaa om Aftenen først i Havn, hvor Natte=Leiet var aftalt at skulle være, lagde sig i Konge=Leiet og slog sine Tjeldinger op. Net som det var bestilt, kom Magnus seilende, og opdagede strax, baade at Harald laae i Konge=Leiet, og agtede der at forblive. Saasnart da hans Folk havde strøget Seil, befalede han dem at lægge Stavn ved Stavn, og roe lukt paa Haralds Skibe, medens en Deel af Mandskabet greeb til Vaaben, thi vil Harald ikke af Veien, sagde Magnus, maae vi see, hvem der er den stærkeste. Der Harald imidlertid saae, hvad Magnus havde i Sinde, sagde han til sine Folk: Fæstet løst, og Leiet reent, thi nu er Fætter Magnus vreed! Som sagt, saa gjort: Harald lagde fra, og Magnus til; men da de saa havde afsyslet, gik Harald, med nogle Faa i Følge, ombord til Kong Magnus. Magnus tog meget artig imod ham, og bød ham Velkommen, men dertil svarede Harald: ja, jeg havde rigtig nok tænkt, vi skulde være gode Venner, men for et Dieblik siden blev jeg dog tvivlraadig om, hvorvidt det var efter dit Hoved. Imidlertid, man siger for et gammelt Ord: det er

snart til, at Børn støder sig, og hvad der er skeet, vil jeg da ikke regne for Andet end Børne=Streger. Deri tager du dog mærkelig Feil, sagde Magnus, thi det er mig ikke i Sløi=Kjolen skaaret, men i Kiødet baaret, at mindes mit Nei, saavelsom mit Ja. Jeg veed ret vel, at dette var en Smaating, men lod jeg dig først tage en Finger, turde du brat tage heel Haand, og derfor har jeg fast besluttet: mit Ord vil jeg holde, og min Ret vil jeg nyde! Ja, sagde Harald, i det han vendte sig og gik tilbage til sit eget Skib: jeg kan endnu et gammelt Ord, som hedder: den skal give efter, som bedst har Forstand!

Ved slige Leiligheder saae man ret, hvilken Leiervold man var kommet i, med det dobbelte Herskab; thi hvem der tjende Kong Magnus, paastod at han havde Retten paa sin Side, og hvem der ikke var klogere, mumlede om, at Harald havde fort sig skammelig op; men Haralds Mænd derimod vilde paastaae, at vel var det fastsat, at Magnus skulde have Konge=Leiet, naar Kongerne fulgdes ad ind i Havnen, men der var aldrig talt om, at Harald skulde vige Pladsen, naar han var kommet først. Disse kunde da ikke noksom rose den sindige Klogskab Harald havde viist, og hvem af dem, der syndes, det Værste var godt nok, paastod, at Magnus vilde bryde Forliget, og havde gjort Kong Harald baade Skam og Uskiel.

Da det nu tillige ved mange andre Leiligheder, som ikke findes her optegnede, viiste sig, at Kongerne vilde hver til sin Side, saa gav slige Tvistigheder hos ufornuftige Folk Anledning til det Rygte, at Kongerne var usaattes.

Syv og Tyvende Kapitel.

Kong Magnus den Godes Død og Begravelse.

Saasnart Svenn hørde, at Magnus og Harald var underveis til Dannemark, tog han Flugten over til Skaane, hvorpaa Kongerne tog Riget i Besiddelse; men dermed gik Sommeren hen, og saa om Høsten, da de var i Jylland, drømde Kong Magnus en Nat, som han laae i sin Seng, at hans Fader Kong Olav kom til ham og sagde: hør nu, min Søn! hvilket vil du helst: enten følge strax med mig, eller vorde en stormægtig Konge og mæt af Dage; men begaae en Udaad som du kan seent eller aldrig afsone? Det kom ham derpaa for, som han svarede: Fader! vælg du for mig! og at Kong Olav sagde, ja, saa skal du følge med mig. Denne Drøm fortalde Kong Magnus sine Mænd om Morgenen, og kort efter blev han syg og døde, i en Bye som hedder Suderup.

Baade Høie og Lave sørgede dybt over Magnus den Gode, som Odd Kikina-Skjald kvæder og siger:

For Magnus hin Milde,
I Norriges Land,
Bråst mangen en Kilde
Med rindende Vand;
Den Folkenes Hyrde,
Som rundhaandet gav,
Var tungeste Byrde
At bære til Grav;
Fuldmangen en Kæmpe,
Om Kinderne vaad,

Ei mægted at dæmpe
Sin hulkende Graad!
Langvarig var Kviden,
Saa ofteſt uglad
Ved Bægeret ſiden
Hans Tjerneſkab ſad!

Der nu Kong Magnus var død, lod Harald kalde Hæren ſammen paa Stævne, og kundgjorde ſin Agt, at gaae i dens Spidſe til Viborge-Thing, lade ſig udraabe til Konge i Dannemark, og derpaa indtage Landet, ſom Noget han, foruden Norge, havde Arve-Ret til efter ſin Frænde Kong Magnus. Hertil udbad han ſig Hærens Biſtand med den Bemærkning, at da ſkulde Daner ſikkerlig til Verdens Ende ſidde under Normænds Vinger, men da ſtod Einer Thambeſkjælver op, tog Svaret og ſagde, at han fandt ſig mere forpligtet til at beſørge ſin Foſterſøns Jordefærd, og bringe den henſovne Kong Magnus op til hans Fader Kong Olav i Nidros, end til at føre Krig i fremmede Lande, af Gridſkhed paa en anden Konges Arv og Odel. Sin Tale endte Einer med de Ord: overalt om Konger at tale, da vælger jeg heller at følge den Døde her, end nogen Levende, hvem det ſaa er! Siden tog Einer Liget og lod det flye paa Kongelig Viis, ſaa det gjorde Opſyn paa Konge-Skibet, hvorpaa det da ikke varede længe, før Hæren var opløſt; thi da førſt Trønderne lavede ſig til at følge Konge-Liget, fulgde alle de andre Normænd efter, og Harald mærkede da, der var ikke bedre Raad, end at drage hjem til Norge og faae det Rige førſt, om han ſaa ſiden kunde vinde Kræfter til at gaae videre.

Saa vendte da Kong Harald tilbage til Norge med hele Flaaden; men ſaaſnart han kom der, gav han ſig til at thinge med Bønderne, for

at vorde udraabt til Enevolds-Konge: begyndte i Vigen, og blev saa ved, Fylke for Fylke, i hele Norge; medens Einer Thambeskælver og alle Tronderne søgde Nidros, med Kong Magnus den Godes Liig, og ledsagede det til sit Hvilestæd i Clemens-Kirken, hvor Hellig-Olavs Skriin dengang befandt sig.

Kong Magnus var en Mand af Middel-Vext med et godt ærligt Ansigt, hvid af Hud og lys af Haar, talde baade godt og flydende for sig, var prutten paa sin Ære, men ei paa sit Guld, stor Anfører, djærv Strids-Mand, og saa livsalig, at Venner og Fiender forkyndte hans Roes!

Otte og Tyvende Kapitel.

Svenn bliver Konge i Dannemark med Magnus den Godes Villie.

Svenn Ulfson befandt sig denne Høst i Skaane, stod i Begreb med ganske at nedlægge det danske Konge-Navn, og vilde just staae til Hest, for at søge Sverrig, da der kom Nogen ridende, og fortalde, først at Kong Magnus Olavson var død, og dernæst, at hele den norske Flaade havde forladt de Danske Farvande. Brat tog Svenn da til Orde og sagde: nu hjelpe mig Gud, saasandt som jeg skal aldrig meer i mine Dage vende Danmark Ryggen! Derpaa stod han til Hest, drog sønderind i Skaane, hvor der strømmede Folk Nok til ham, undertvang den følgende Vinter hele Riget, og blev eenstemmig udraabt til Dannemarks Konge.

Imidlertid var ogsaa, strax om Høsten, Thore, en Halv-Broder ad Kong Magnus, kommet til ham i et eget Ærende; thi da Magnus

laae paa sit Yderste, lod han Thore kalde, bod ham fare til Svenn, udbede sig hans Bevaagenhed, og melde, at Kong Magnus paa sin Dods-Seng fandt det billigt, at Svenn fik Dannemark, og Harald Norge, hvorfor han herved indsatte Svenn til sin retmæssige Arving af den Danske Throne. Dette Budskab, understøttet med Tegn paa sin Ægthed, blev naturligviis meget vel optaget, og Thore var længe derefter hos Kong Svenn i bedste Velgaaende.

Harald Haardraades Saga.

Første Kapitel.

Haralds Færd til Sverrig og Garderige.

Sigurd Syrs Søn: Harald, som havde Moder sammen med Hellig-Olav, kæmpede, som sagt, for ham paa Stiklestad, og reddede sig, efter hans Fald, med Flugten, eller rettere blev af Røgnvald Bruussøn baaret fra Valpladsen, Natten efter Slaget, og lagt ind hos en Bonde, der boede inde i Skoven langt fra Folk. I Sexledd, som er en Drape om Kong Harald, siger Thjodolf Skjald:

Heftig rased Skjolde-Brand
Hvor, ved Houg, du under Lide,
Brander i Bulgare-Land!
Broder stod som Helt ved Side;
Fyldt du var kun femten Aar,
Lod dig neppe dog løsrive
Fra hans Liig, med dybe Saar,
For at holdes selv i Live!

Harald blev nu hos Bonden i Skjul, indtil hans Saar var nogenlunde lægde, og saa fulgde Bondens Søn ham østerpaa over Kiolen, dog ikke ad den alfare Vei, men immer saavidt muligt giennem Skovene. Bonde-Sonnen vidste ikke hvem det var han fulgde, og da de engang reed imellem to Vild-Skove, kvad Harald:

Jeg navnkundig vorde maa,
Før den Smaating vides,
Af hvad Moders Søn i Vraa
Skoven overrides!

Han drog nu giennem Jæmteland og Helsingeland ind i Sverrig, hvor han traf baade Rognvald Bruusson, og en heel Mængde af Kong Olavs Mænd, som med Flugten havde reddet sig fra Stiklestad.

Vinteren over blev Harald i Sverrig, men næste Foraar var han og Rognvald sig om Skibs-Leilighed til Garderige, og begav sig til Kong Jarislav, hos hvem de blev den næste Vinter. Kong Jarislav begegnede dem begge meget godt, og gjorde Harald til Hovding over Grændse-Tropperne, ved Siden af den Gothiske Rognvald Jarls Son: Eilif. Thjodolf siger:

Hvor Eilif var,
Blev nu et Par,
Som gjorde Eet i alle Dele,
Og kilefylked i det Hele,
For Læser saa,
I snevren Vraa,
Samt og for Øster-Vender,
At Krigens Ret

Dem faldt ei let,
I Høvding = Parrets Hænder!

For Resten melder Arner Jarle=Skjald, at Røgnvald Bruusson var ogsaa længe Landeværns = Høvding i Garde = Rige, og holdt der mange Slag.

Andet Kapitel.

Harald kommer til Maglegaard og bliver Værings = Høvding.

Efterat Harald havde opholdt sig nogle Aar i Garde=Rige, og foret vidt om i Øster=Leden, fik han i Sinde at drage til Grækenland, og seilede med et anseeligt Følge til Maglegaard eller Konstantinopel, som Bølværk siger:

I Toppen vaied
De sorte Flag,
Og vildt de svaied
I Storme = Brag,
Mens brynjet Snekke,
Paa Hav fuldprud,
Bar Kæmper kiække
Med Gylden = Skrud!

Der stod den Høie,
Med Helte = Kaar,
Slog op sit Øie,
Saae Magle = Gaard!

Og fagerbrystet
Fuldmangen Stavn
Blev ømt da krystet
I Borge-Favn!

Dengang Harald kom til Maglegaard, stod Dronning Zoe og Michael Katalactus for Styret i Grækenland, og Harald henvendte sig strax til Dronningen, tog Tjeneste, og fulgde samme Høst med Galei-Flaaden, som gik til Græklands-Havet; men de Folk, han havde ført med sig, blev ved at staae i hans egen Sold, som hans Liv-Vagt. Alle de græske Tropper stod under Anførsel af en Høvding som hedd Gørres eller Georg, og var i Slægt med Dronningen; men det varede nu ikke længe, forend Væringerne hængde ved Harald, og holdt sig immer til ham i Slaget, hvoraf Følgen var, at han blev deres Hovedsmand.

Tredie Kapitel.

Harald og Gørres.

Gørres og Harald foer nu vidt omkring imellem de Græske Øer, og fik Bugt med Sorøverne; men saa hændte det sig engang, da de var til Lands, at Væringerne kom først til en Skov, hvor det var aftalt, man skulde have Natte-Leie, og de slog da deres Telte op, hvor der var meest høilændt; thi Jord-Bunden der er af den Beskaffenhed, at saasnart der kommer Regn, bliver Sletten en Ælte, hvor man har ondt ved at nære sig. Da Gørres nu kom, som var Manden for det Hele, og saae hvor Væringernes Telte stod, befalede han dem at rykke op, og leire sig et andet Sted, thi der vilde han ligge; men Harald gav ham ikke andet Svar end

dette: naar I kommer først til Leire-Stædet, da tager I hvad Plads I vil, og lader os see til, hvor vi faae en; nu giøre vi eder samme Skiel, og jeg veed ikke rettere, end at Væringerne, hvor de færdes i det Græske Rige, er deres egne Herrer, og behøver ikke at spørge Nogen om hvad de maae giøre, naar de kun er Kongen og Dronningen troe. Herover kom de nu op at trættes, og blev tilsidst saa hæftige, at de foer i Harnisk, og havde paa et hængende Haar nær hugget løs, men saa var der dog nogle forstandige Mænd, som gik imellem, og fik dem fra hinanden, ved at forestille dem, det var meget bedre at afgiøre den Sag i Mindelighed, og ved en nøiere Bestemmelse forebygge al saadan Tvist for Eftertiden. Der blev da nu i den Anledning holdt et Møde, hvor de bedste og viseste Mænd skulde kiende i Sagen, og paa samme Møde blev Alle omsider enige om, at afgiøre Sagen ved Lod-Kastning. Græker og Væringer skulde nemlig lodde om, hvilken af Parterne der skulde have Fortrinet: roe og ride, lande og leire sig først, og paa begge Sider nøies med Lodden, som den faldt. Da hver nu skulde til at mærke sin Lodd, sagde Harald til Gorres: lad mig see, hvordan du mærker din Lodd, for at jeg kan tage mig i Agt med min! det fik han ogsaa Lov til, mærkede derpaa sin, og kastede den i Skiødet paa ham, der skulde trække. Samme Mand trak nu en af Lodderne, holdt den op i Veiret imellem sine Fingre, og sagde: hvo denne Lodd eier skal roe og ride, lande og leire sig først. Strax snappede Harald ham Lodden ud af Haanden, smeed den i Havet, og sagde: det var vor Lodd. Ja, sagde Gorres, det skulde dog Flere have seet end du. Behøves ikke, svarede Harald, du kan jo syne den anden Lodd, og see om den ikke har dit Mærke. Nu saae man da efter, fandt ganske rigtig Gorres Mærke paa den Lodd, der var igien, og kiendte for Ret, at Væringerne skulde immer have Fortrinet, i hvad saa Spørgsmaalet var.

Saaledes var der adskillige Ting, hvorom Harald og Gorres kunde daarlig forliges; men naar det kom til Stykket, fik Harald dog gierne sin Villie.

Krigen fortsattes nu, Sommeren igiennem, med forenede Kræfter, paa det nær, at naar den hele Hær var samlet, lod Harald sit Følge enten være udenfor Slaget, eller satte dem dog, hvor der ingen Fare var, under det Paaskud, at han maatte spare paa sine Folk; naar han derimod var ene med sin Trop, styrtede han saaledes frem, at det maatte enten bære eller briste. Heraf fulgde, at han vandt ofte Seier, hvor han førde an, men Gørres aldrig, og Krigs-Folket, som snart lagde Mærke dertil, sagde da høit, at det vilde gaae meget bedre, naar Harald var Hovding for hele Hæren; thi Hertugen og hans Folk gjorde nu ikke Skiærvs Gavn. Gorres derimod klagede over, at han havde ingen Hjelp af Væringerne, og sagde omsider til Harald: seil du nu din egen Sø med din Trop, saa vil jeg føre Resten, saa seer man, hvad vi duer til! Det skedte, Harald drog bort med Væringer og Latiner, medens Grækerne blev hos Gørres, og nu fik man rigtig nok at see, hvad de duede til paa begge Sider; thi Harald vandt immer Seier og Bytte, men Grækerne seilede hjem til Maglegaard, saa nær som endeel Unger-Svende, der af Lyst til Bytte gav sig under Haralds Banner og kiendte ham for Hertug.

Fjerde Kapitel.

Haralds Bedrifter i Africa og paa Sicilien.

Harald satte nu Kaasen til Africa, som Væringerne kalde Særkland, hvor han kom for Alvor til Kræfter, og blev Mester af firsinds-

tyve Borge, som han deels fik med det Gode, deels tog med Storm. Hermed hengik adskillige Vintre, og under dette Ophold i Africa blev Harald forfærdelig riig paa allehaande Kostbarheder, Guld og gode Sager, hvoraf han kun beholdt hvad han brugde til sine nødvendige Udgifter, og sendte Resten med sikkre Folk til Kong Jarislav i Holmgaard som skulde gjemme det for ham. Her opdyngedes da uhyre Skatte, som man vel kan tænke, aldenstund det var i den Verdens Deel, som just er riig paa Guld og Klenodier, at Harald krigede, og det med saadant Eftertryk, at han, som sagt er med Sandhed, gjorde den Helte-Gjerning at indtage ikke mindre end firsindstyve Borge.

Siden drog Harald til Sikel-Øe eller Sicilien, thi at han havde været i Afrika først, seer man af Thjodolfs Vers, hvor det hedder:

Den unge Guld-Skifter med høirødt Sværd,
Fra Særkland drog;
Ja otti Borge i Herre-Færd
Han der indtog,
Før, som en Helt, over høien Søe
Til Sikel-Øe,
Han stævned, og ypped en Leeg fuldhaard,
Ja Hildurs-Legen om Bane-Saar!

Dette skedte i den Græske Kong Michaels Dage, thi saa siger Illug Bryndals-Skjald:

I Mikkels Dage med Held du streed,
Og kløved Skjolde i Sønder-Leed,
Hvor Budles Søn sine Svogre bød
Til Venne-Gilde, som Ordet lød!

Der nu Harald kom til Sikeløe, plyndrede han hvor han kom, og lagde saa ind til en stor og folkerig Stad, som han bestemde sig til at holde indsluttet, da dens Mure var saa stærke, at han mistvivlede om at trykke dem. Da han imidlertid kom efter, at Borgerne havde fuldt op baade af Levnets-Midler og af hvad der meer behøves til at gjøre Modstand, hittede han paa et andet Raad, i det han lod sine Fugle-Fængere skaffe sig en Hob Smaa-Fugle, som havde deres Reder i Byen, men fløi daglig ud i Skoven og søgde deres Føde. Dem bandt han Svovelstikker og Voxkjerter paa Ryggen, stak Ild i Stikkerne og slap saa paa een Gang alle Fuglene løs, som strax søgde Byen for at see til deres Unger. Husene var tækkede deels med Rør og deels med Halm, og der havde Fuglene deres Reder, hvorved der nu gik Ild i Tagene, og man fik da snart at see, at af liden Gnist kan vorde stor Ild, især naar der, som her, er Gnist ved Gnist. Snart stod da hele Byen i lys Lue, og nu maatte de samme Karle, som havde brystet sig fuldmangen god Dag, og gjort Nar baade ad den Græske Konge og hans Krigs-Hær, smukt selv komme ud og krybe til Korset. Alle blev de bønhørte, og Harald tog Staden i Besiddelse.

Den næste Stad Harald kom til, laae paa en stor aaben Slette, og var saa stærkt baade befæstet og bemandet, at der var ingen Rimelighed for, den kunde tages med Storm. Da der imidlertid var god haard Bund, gav Harald sig til at grave en underjordisk Gang, og begyndte paa et Sted, hvor det ikke kunde sees fra Byen: i en dyb Huling, ved Udspringet af en Bæk. Muldet kom man nemt af med, ved at kaste det i Bækken, som skyllede det bort med sig, og her skiftedes nu Konge-Folket til at arbeide baade Dag og Nat, medens hele den øvrige Deel af Hæren daglig viste sig for Borgen, og vexlede Pile med Besætningen igjennem

Skyde-Hullerne, til det blev morkt, da man begav sig til Roe paa begge Sider. Derpaa en Nat, saa hen imod Dag, da Harald skiønnede, at Gangen rakde ind paa hiin Side Muren, gik han i fuld Rustning derind med sit Følge, som, da de kom til Enden, borede sig op igjennem Over-Laget, og stødte tilsidst paa et muret Steen-Gulv. Ogsaa det slap de igjennem, og befandt sig nu i en grundmuret Hall, hvor en stor Deel af Borgerne sad ved Davre-Bordet, og havde for ventet at see alt andet Ondt, end Væringerne, som styrtede frem med dragne Sværd, og gav dem deres Livs-Brød, alle saamange, som ikke slap op, og kom hovedkulds ud. Selv disse fik imidlertid Væringer i Hælene, og maatte i det Mindste taale, at Porten blev lukket op for hele den fiendtlige Hær. Endeel stræbde da at frelse sig med Flugten, og Endeel bad om Raade, som ogsaa vederfores alle dem, der overgav sig. Saaledes blev Harald Mester af denne Stad og dermed af uhyre Skatte.

Den tredie Stad, Harald kom til, var endnu større og stærkere end nogen af de Andre, var ogsaa rigere baade paa Folk og Gods, og omringet af brede Grave, saa den stod ikke til at vinde med slige Puds, som de man hidtil havde brugt. Denne By laae da Harald længe og beleirede uden at udrette Noget, og da Borgerne saae det, fik de Mod i Brystet, stillede sig paa Muren i Slag-Orden, lukkede Porten op, og drillede Væringerne ved at raabe paa dem, og bede dem komme inden for, ja skjældte dem for Krystere, og sagde, de havde ikke mere Mod end en Kylling. Harald befalede sine Folk, at de skulde lade, som de kunde hverken høre eller forstaae hvad der blev sagt, thi det kan ikke nytte, sagde han, vi løber Storm, hvor de kan staae i Sikkerhed, og dænge paa os Alt hvad de vil, og sæt endogsaa, der slap en Trop ind ad Porten, behøver de dog ikke at tage Flere ind, end de kan raade med, og kan, hvad Øieblik de lyster, slaae Por-

ten i for vor Næse. Derimod skal vi gjore dygtig Nar ad dem igien, og lade dem see, vi er ikke bange for dem, og det paa den Maade, at Endeel af vore Folk gaaer vaabenlose saa nær ind til Byen som mueligt, uden at være paa Skud, og sætter en Leg op paa Marken, saa kan Borgerne see, at vi blæser ad deres Fylking. Denne Tanke blev nu ogsaa virkelig udfort, uden at det i nogle Dage gav Anledning til noget Mærkeligt, men her maae vi imidlertid anmærke, at der var to Islændere med i Legen, nemlig Snorre Godes Son: Haldor, som selv har bragt Efterretningen herom hjem med sig, og Ulf Uspakson, en Sonneson af Osvif hin Spake, begge To Haralds gode Venner og Stalbrodre, bomstærke stridbare Karle.

Efter nogle Dages Forlob fik Borgerne Lyst til end ydermere at trodse Fienden, og lod Porten staae aaben, uden at stille sig i Rustning paa Muren; men da Væringerne saae det, gik de en Dag til Leeg med Sværd under Kappe, og Hjelm under Hatte=Slag, og da de havde leget enstund, greeb de Leiligheden, da Ingen af Borgerne var fremme, trak blank, og stak i Rend imod Porten. Borgerne, som endelig havde mærket Uraad, modte dem imidlertid i Porten, i fuld Rustning, og her kom det da til en hidsig Fægtning, hvori adskillige Væringer faldt, endnu Flere fik Saar, og Alle kom i Knibe; thi de havde ikke Andet at bode for sig med end Kappen, de svobde om den venstre Haand. Harald med det Ovrige af Hæren, som var i Leiren, kom nu vel paa Benene, men der var meget at giennemgaae for ham, thi nu var Borgerne kommet op paa Muren, og brugde sig flittig med Skud og Steen=Kast, og de Væringer, der stod i Porten, fandt da, at man gav sig gode Stunder med at komme dem til Hjelp. Derfor, da Haralds Mærkes=Mand faldt, ret som han naaede Porten, og Harald sagde til Haldor Snorreson, at han skulde tage Banneret, da tog han

det vel op, men var ubesindig nok til at svare: hvem mener du ellers, vil bære Banner for dig, paa slig en Krysler-Gang, som du nu enstund har sat op. Det var imidlertid ikke sandt, men kun som et Ord man kan fare op og sige i Vrede; thi Harald var intet mindre end bange for sin Troie. Harald trængde nu ind i Staden, og indtog den omsider, men forst efter et blodigt Slag, hvori blandt Andre Haldor fik en styg Skramme, der vanhældede hans Ansigt saa længe han levede.

Den fjerde Stad, Harald kom til med sin Hær, var endnu den allerstørste, og saa stærkt befæstet, at han turde slet ikke tænke paa at storme; men nøiedes med at indslutte den og afskiære den al Tilførsel. Efter kort Tids Forlob blev imidlertid Harald ligesom lidt syg, gik til Sengs, og lod sin Telt flytte ud fra Leiren, af Veien fra Bulder og Stoi, for at have lidt Roe. Da Borgerne saae den eenlige Telt, hvor Krigs-Folket immer gik til og fra, og spurgde Raad, sluttede de strax, at der maatte være noget Nyt paa Færde hos Væringerne, men vilde dog gierne have den rette Sammenhæng at vide, og skikkede derfor Speidere ud, som kom tilbage med den Besked, at Væringernes Hovding var syg, og at det var Grunden, hvi der intet Angreb skedte paa Staden. Efter nogle Dages Forlob erfarede baade Krigs-Hæren og Staden, den forste med stor Bedrovelse, at Harald blev slettere, og endelig blev det udraabt over hele Leiren, at Harald var død. Derpaa havde Væringerne en Sammenkomst med Borgerne, hvori de meldte deres Hovdings Afgang, og bad Stadens Præster om at unde ham et Gravsted hos dem, ved hvilken Leilighed der da ordenlig blev Rift om Haralds Liig, mellem Abbeder og Klerke, da Hver vilde jorde det i sin Kirke, for det fede Offers Skyld, der vilde vanke. Der foranstaltedes da nu et stort og deiligt Optog af Præster i Hoitids-Dragt, som gik ud med Kors og Helgen-Skrin, og tog imod Li-

get, som Væringerne heller ikke undlod at give en stadselig Liigbegiængelse, saa Kisten blandt Andet var tjældet med Silke, og havde en heel Hob flyvende Faner foran sig.

Saaledes kom man da til Porten, men der stod Lig-Bærerne stille, satte Kisten paa Tverts i Indgangen, og gjorde Porten fast, hvorpaa Luren drønede fra alle Kanter, og alle Væringer foer ud af Leiren og ind ad Porten til, med Skrig og Skraal og dragne Sværd. Havde Præster og Munke nys kappedes om, hvem der først kunde komme ud imod Liget, og tage imod Offeret, saa kappedes de nu dobbelt om at komme Pokker af Syne, thi Væringerne huggede ned for Fode, det være sig Lærd eller Læg, og blev saaledes ved, hele Byen igjennem, saalænge de saae en levende Mand. Siden plyndrede de Staden og fandt uhyre Skatte.

Femte Kapitel.

Haralds Reise til Jerusalem.

Efter dette Tog til Serkland og Sikil-Øe, som varede i mange Aar, vendte Harald tilbage til Maglegaard, men biede ikke længe, for han gav sig paa Vei til Jerusalem med endeel af Væringerne, som imidlertid Alle, ikke selv Harald undtagen, maatte i Kongens Gaard nedlægge det Guld de havde faaet i Sold. For Resten skal Harald, efter Thjodolf Skjalds Vidnesbyrd, paa disse udenlandske Tog, have holdt atten virkelige Feldtslag.

Saa seilede da Harald med sin Flaade til Jødeland, drog op til Jerusalem, og tog underveis, uden Sværdslag, alle Byer og Borge, som han kom til, i Besiddelse; thi at Landet saaledes, uskiændt og ubrændt, un-

derkastede sig Harald, bevidner Stuf Skiald, som havde sine Efterretninger fra Kongens egen Mund.

Harald offrede store Gaver ved den hellige Grav, ved Golgatha, og andre hellige Stæder i Jerusalem, drog ud til Jordans Flod, hvor han badede sig, som andre Pillegrime, og rensede, efter Stufs Vidnesbyrd, Veien til Jordan fra Røvere og Voldsmænd.

Sjette Kapitel.

Haralds Fængsling og Befrielse.

Dengang nu Harald kom tilbage til Maglegaard, fra Jodeland af, sagde han den Græske Konge sin Tieneste op; thi nu, da det var rygtedes, at hans Brodersøn Magnus var blevet Konge baade i Dannemark og Norge, fik han særdeles Lyst til at see Norden igjen, og besøge sit Fædreneland. Over denne Opsigelse blev Dronning Zoe rasende forbittret, og beskyldte Harald for at have begaaet Underslæb med offenlige Penge, med Skattene nemlig, der faldt i hans Hænder, som den Græske Konges Krigs-Øverste. Forhen havde Harald beilet til en deilig ung Pige, ved Navn Marie, som var en Broder-Daatter ad Dronningen, men hun var blevet ham nægtet, og egenlig skal Dronning Zoe selv have havt Øie paa ham, saa uagtet man offenlig til Folket førde et ganske andet Sprog, var Haralds største Forseelse nok den, at han ikke vilde blive i Maglegaard. I det Mindste er Sagen blevet saaledes fortalt her i Norden, af Væringer, som havde tjent i Maglegaard, og der, efter deres Sigende, hørt det af vel underrettede Folk.

Nok er det imidlertid, at Constantinus Monomakus, som, tilligemed Dronning Zoe, stod dengang for Styret i Grækenland, lod Harald gribe og sætte i Hullet, som en Misdæder; men da Harald nærmede sig Fængselet, aabenbaredes gierne Hellig-Olav for ham, og lovede at frelse ham, hvorfor der siden, paa samme Sted, blev bygt et Capel til Hellig-Olavs Ære, som staaer der endnu.

Fængselet, hvor Harald blev sat, var et høit Taarn, med en Gade-Dør paa, og ad den blev Harald skudt ind, tilligemed Haldor og Ulf; men Taarnet var ogsaa aabent i Toppen, og der krob næste Nat en fornem Dame op ad en Stige, med to Karle, lod et Toug gaae ned, og hidsede dermed Fangerne op. Samme Dame havde, for engang, fundet Hjelp hos Hellig-Olav, og var derfor nu i et Syn advaret af ham, at hun skulde hjelpe hans Broder ud af Fængselet.

Harald begav sig nu strax til Væringerne, som løb ham imøde, modtog ham paa det Kiærligste, og fulgde ham i fuld Rustning til Kongens Seng-Kammer, hvor de lagde Haand paa Kongen og stak begge hans Øine ud. Saa siger Skjalden Thoraren Skiæggesøn i sin Haralds-Drape:

Kongen fik nu Posen fuld
Af det Græske Lue-Guld,
Keiseren fik Hoved-Meen,
Saae ei meer end Stok og Steen!

I samme Mening siger Thjodolf:

Han, som Ulv gav Hunger-Bod,
Gik med Sværd i Hænde,
Og udstinge brat han lod
Keiser-Øine tvende:

I den Græske Konge beed
Mærke han og Kiende,
Saa derefter langt af Leed
Ei han skulde rende!

Af begge disse Draper og mange andre Vers om Harald er det klart, at det var Harald selv, der blindede den Græske Konge; thi havde Skjaldene meent, det var skeet af en anden Stormand: Hertug, Greve eller Sligt, da vilde de sikkert anført det med Navns Nævnelse, og vidst det maatte de, da det var fra Harald selv og hans Stalbrødre de havde deres Efterretninger.

Syvende Kapitel.

Haralds Hjemreise og Giftermaal.

Fra Keiserens Værelse gik Harald med Følge hen til det, Marie laae i, tog hende ud med Magt, og ilede derpaa ned til Væringernes Galeier, bemandede to af dem, og roede ud i Sævid-Sund. Nu var der vel et Sted Jern-Kiæder tvers over Sundet, men da de kom dertil, lod Harald hele Mandskabet, paa dem nær, der sad ved Aarerne, tage hver sin Køie, og springe bag i Galeierne, og da For-Enderne derved var kommet saa langt op paa Kiæderne som muligt, maatte alle Mand springe derhen. Den Galei, som Harald selv var paa, hoppede ogsaa rigtig over, men den Anden strandede paa Kiæderne, og gik i Stykker, hvorved mange Folk omkom, skiøndt man dog fiskede op hvad man kunde.

Saaledes slap Harald da fra Maglegaard, og styrede nu ud i det Sorte Hav; men førend han forlod Kysten, satte han dog Marie i Land,

gav hende godt Følgeskab hjem til Maglegaard, og bad hende hilse sin Frænke, Dronning Zoe, at nu kunde hun skyde en hvid Pind efter Harald, og tillige see, om det stod i hendes Magt at forholde ham Jomfruen.

Harald satte Kaasen nordop til Ellepalt, og saa langs Øster-Leden til Holmgaard, og paa denne Reise var det han digtede det bekiendte Gammens-Kvad, bestaaende af sexten Vers, alle med eens Omkvæd, og her er et til en Prøve:

Under viden Sikil-Øe,
Kæmper nok saa prude,
Pløied vi den salte Sø,
Fødder fik vor Skude;
Mene tør jeg, intet Fjog
Dristed sig til sligt et Tog;
Lige knipsk med Nakken slaaer
Pigen dog i Holmegaard!

Pigen, han her taler om, var Kong Jarislavs Daatter: Elsebeth, eller, som Normændene kalde hende, Ellisif.

Der Harald nu kom til Kong Jarislav, blev han modtaget med aabne Arme, opholdt sig hos ham Vinteren over, og fik sig alt det Guld og alle de Klenodier udleverede, som han fra Maglegaard af havde sendt did i Forvaring. Det var en Rigdom, den, som Ingen i Norden havde nogen Tid seet Mage til i een Mands Værge; men Harald havde ogsaa havt den Lykke, mens han tjende i Maglegaard, at være tre Gange med til Gribs-Gilde; thi det er der en sat Ret, at hvergang en Konge døer, skal Væringerne have Gribs-Gilde, det vil sige, at da har de Lov til at gaae ind i alle Skat-Kamrene, og tage hvad de kan faae Fingre paa.

Samme Vinter giftede Harald sig med Kong Jarislavs Daatter Elsebeth, og drog saa om Foraaret, saasnart han kunde blive færdig, til Aldeigia=Borg, hvor han om Sommeren kom til Seils, styrede ad Sverrig til, og lagde ind ved Sigtun. Stuf hin Blinde siger:

Agde=Konningen saa prud
Fik hvad han attraaede:
Konge=Daatteren til Brud,
Dynger Guld at raade.

og Valgaard paa Vold siger:

Bedre Ladning favr og fiin
Aldrig kom i Snekke,
End fra Garderig i din,
Drot, med Guld i Sække!
Hvor ved Roret du stod rank,
Stormene sig reiste,
Men hvor Brændingerne sank,
Sigtun for dig kneiste!

Med Elsebeth havde Harald to Døttre: Marie og Ingigerd; men Sønnerne: Magnus og Olav, havde han med Thora, en Daatter af Thorberg Arnesøn, som han giftede sig med den næste Vinter efter Magnus den Godes Død.

Ottende Kapitel.

Haralds første Tog til Dannemark.

Da Harald Sigurdsøn, som vi fortalde før, var, ved Magnus den Godes Afgang, blevet Herre over hele Norge, holdt han sig rolig den næ-

ste Vinter, men saasnart Foraaret kom, opbød han Rigets halve Styrke, og satte saa Kaasen til Jylland, hvor han skiændte og brændte, nordenfra og nedefter, lige til Guden-Aa, hvor han løb ind. Da rimede Harald selv følgende Linier:

Medens selvanden i Mag sig strækker
Lilie-Vaanden paa Bolster blaa,
Valnere her vore Orlogs-Snekker
Hoppe for Anker i Guden-Aa!

Giør du nu Resten! sagde Kongen til Thjodolf, som og tog Ordet, og kvad:

Grene jeg spaaer: de med Næser kolde,
Naar vi ad Aare see Græs paa Land,
Skal, for paa Fyrren med Fynd at holde,
Dybere dukke i Sønder-Strand!

At Harald Aaret efter Magnus den Godes Død hjemsøgde Dannemark, kan man stave sig til i Bolværks Drape om ham, hvor det hedder:

Du stævned fra Norge alt næste Aar
Og savned paa Hav ikke glimrende Følge,
Af skinnende Snekker, da Saar paa Saar,
Hvor Kaasen du satte, fik brummende Bølge;
Ei stode de Danske saa godt paa Land,
Som du paa de gyngende Planker,
Da, svømmende over forladne Strand,
Ved Kysten du lagde for Anker!

Paa dette Tog blev en mægtig Høvdings, Thorkild Geisses Gaard lagt i Aske, og hans Døttre i Bast og Baand ført om Bord, og derved

er den Mærkelighed, at samme Systre havde forrige Vinter gjort forskrækkelig Nar ad Rygtet, der gik, om Kong Haralds Søtog til Dannemark, ja havde snittet Ankere af Ost, og sagt, at de kunde godt holde alle de Skibe, Harald kom med. I denne Anledning er gjort et Vers, saa lydende:

At til hans Orlogs-Planker
De danske Mø'r i Kveld
Ham skar et Oste-Anker,
Det ærgred Harald vel;
Men der i Morgen-Stunden
De Møer fik at see,
Han havde Jern i Grunden,
De glemde og at lee!

Man fortæller ellers ogsaa, at da Speiderne kom hjem til Thorkild Geise, med den Beskeed, at Haralds Flaade var i Sigte, og sagde til hans Døttre: det var endda jer der sagde, at Kong Harald skulde aldrig komme til Danmark, svarede den ene af dem, som hedd Dotte: ja, det skeer heller ikke med vor Villie.

Thorkild maatte betale uhyre Løsepenge, før han fik sine Døttre igien, og Grane siger:

Dengang, giennem Horneskoven,
Drotten over File-Fjeld
Fangerne drev ned til Boven,
Bristed Møens Taare Væld;
Aldrig tørt blev hendes Øie,
Førend Dottes Fader huld
Lærde, Harald at fornøie
Rigelig med røden Guld!

Efter nu at have tilbragt Sommeren i Dannemark, vundet Bytte Nok, men ikke en Fodsbred Land, vendte Harald hjem til Norge, og blev saa der om Vinteren.

Niende Kapitel.

Haralds andet Tog til Dannemark.

Harald biede ikke længer end til næste Vaar, før han bod Leding ud og søgde Dannemark, og det blev hans aarlige Vane at hærge der. Stuf Skjald siger:

Falster fik saa hardt et Smæk,
At det hørdes vidt med Skræk,
Ravnen glad, men Folket bange,
Blev hvert Aar i Dane-Vange!

Kong Svenn, som, efter Magnus den Godes Død, var Ene-Herre i Dannemark, var vel om Sommeren i Søen med hele den Danske Flaade, og truede med at giøre Giengiæld i Norge, for al den Ulykke, Harald gjorde i Dannemark; men derved blev det, indtil han nu, om Vinteren sendte Harald det Bud, at næste Sommer vilde de mødes i Got-Elven, og der afgiøre deres Mellemværende, enten med det Gode eller med det Onde; og man rustede sig ogsaa ganske alvorlig paa begge Sider, for at mødes med Rigernes halve Styrke.

Samme Sommer kom Thorleik hin Fagre fra Island, og gjorde en Vise om Kong Svenn, hvor der, i Anledning af Mødet i Elven, som han, ved sin Ankomst til Norge, hørde, at Harald var afreist til, findes følgende Vers:

Sagtens mødes i Aar paa Hav
Trønder hvasse, og Konning brav,
Da vel mødes og under Sky
Spyd og Pile med Hast og Gny!
Skrøbelig gierne er Kongers Pagt,
Det lyster nok Svenn ei at friste,
Ene det stander i Herrens Magt
Hvem Liv eller Land skal nu miste.

Han som hæved paa Kyst saa bold
Tit mod Kæmper det røde Skjold:
Harald, farer med Egg og Odd,
Grum fra Norden i Budles Traadd;
Svenn dog ogsaa har farvet Sværd:
Fra Sønden paa malede Snekker,
Guldmund melder i Herre-Færd,
Hvor Masterne kneise paa Dækker!

Dengang nu Harald kom til Stævne-Stedet, hørde han imidlertid, at Svenn laae ganske rolig med sin Flaade under Sælland, hvorpaa han da deelde sin Magt: lod de fleste Bonder-Skibe seile hjem, og beholdt, foruden sin Hird og Lehns-Mændene, kun de Frivillige, og de Bønder, der boede Dannemark nærmest. Med disse begav han sig til Jylland, og foer frem med Hærgeskjold fra Skagen af, ned sondenom Thye, hvor Folket, efter Stufs Beretning, kun fægtede med Hælene. Saaledes blev Harald ved, lige ned til Hedebye, som blev indtaget og lagt i Aske, om hvilken Bedrift man har et Vers af Haralds Folk, og Vink i det Vers, Thorleik gjorde, da han havde hørt, der Intet blev af Slaget ved Gøt-Elven. Han siger nemlig:

Hvorfor, kan man spørge, won Harald nu
Til Hedebye seiled, med Hevn i Hu?
Fordi, hvad der klædte ei alt for vel,
Forgiæves han ankred ved Kongehell!

Der Harald nu vendte tilbage, og laae nord under Thye, med tresindstyve Skibe, som for det Meste var store, og alle stærkt ladede med Sommer-Byttet, da viiste Svenn sig der paa Kysten med en stor Krigshær, og udfordrede Harald til at gaae i Land og holde Slag; men Harald, som ikke var halv saa mandstærk, bad derimod Svenn komme ud til sig, og slaaes til Søes. Herom siger Thorleik hin Fagre:

Det var Kong Svenn, saa god en Mand,
Som under Midgaard fødes kan,
Han Adels-Folk bød op paa Kyst
Alt til en blodig Kæmpe-Dyst;
Men Harald svared uforsagt:
Om Danmarks grønne Skove,
Jeg kæmper mod din hele Magt
Men kun paa blanken Vove!

Derpaa styrede Harald nordlig op under Skagen, men forsloges af Modvind, og maatte ankre under Lesøe. Her laae han da om Natten, men saa om Morgenen, saae man igjennem en tyk Hav-Taage Noget skinne ligesom Ild, og aldrig saasnart havde Harald, paa Efterretning herom, faaet Øinene op, forend han raabde: klart Dæk, og alle Aarer om Bord! det er den Danske Flaade der kommer seilende, hvor Taagen er slaaet op, og Solen skinner paa Skibenes forgyldte Drage-Hoveder. Det var ogsaa rigtig, som han sagde: Kong Svenn var i Farvandet med

en uhyre Magt, og nu roede man da paa begge Sider af alle Kræfter; men de Norske Skibe, som baade var meget vanddrukne og stærkt ladte, kunde umuelig løbe saa let som de Danske, og havde dem da snart hardtad i deres Kiøl-Vand. Harald, som selv, med sin Drage, sluttede Troppen, saae nu strax, at det gik aldrig godt, og befalede derfor sine Folk at kaste Bræder ud med Klæder og andre gode Sager paa. Der var saa smult Vande den Dag, at hvad der blev kastet ud, drev med Strømmen, og da de Danske som var forrest saae deres Eiendom drive paa Søen, dreiede de af efter den, da de fandt, det var meget nemmere at tage, hvad løst flød, end hvad fast laae, inden Borde, i Normænds Værge. Herved gik Forfølgelsen i Langdrag, men kom dog paa ny i Gang, da Svenn kom til, og muntrede de Danske op, forestillende dem, hvilken uslukkelig Skam det var, at have saadan en Flaade, og dog ikke faae Fingre paa den Klat Skibe af Fiendens. Da nu Kong Harald saae, at de Danske nærmede sig, lod han, for at lette Skibene, deels kaste over Bord, baade Malt og Hvede og Flesk, og deels slaae Tønder op med Drikkevahre i; men da saa det heller ikke længer kunde hjelpe, tog han Fangerne, bandt dem til Skandser, Bælge, og tomme Tønder, og kastede dem ud. Der nu alt Det kom flydende, befalede Svenn selv at bjerge Folkene, og under det Ophold fik Normændene saa stort et Forspring, at de Danske saae, de kunde ikke hinde dem, og vendte derfor om. Thorleik siger:

Fuldklar Besked mig og er bragt
Om Svenn, som gjorde paa Normænd Jagt,
Og om den anden høibaarne Drot,
Hvis hele Bytte blev hurtig flot;
Fuldmangen Snekke saa overbrat
Udlosset blev da i Kattegat!

Paa Hjemveien fandt Svenn dog endnu syv Norske Skibe under Lesøe, men deres Mandskab bestod af lutter Bønder, som, saasnart de saae Kongen, bad om Naade for gode Ord og Betaling. Herom siger Thorleik:

Bukke maa den, som mindst formaaer,
Meende de Bønder med bange Kaar,
Derfor de vakde ei Gnye og Døn
Men var fuldsnare til stærken Bøn,
Sætte de vilde ei Peltsen til,
Derfor de satte ei Liv paa Spil!

Tiende Kapitel.

Haralds Fortjenester, især af Island.

Kong Harald herskede hjemme med stor Magt og Myndighed, var derhos meget driftig, og saa overmaade klog, at efter Menig-Mands Dom, har Ingen, af alle nordiske Høvdinger, enten stukket saa dybt, eller saa godt vidst Raad for Uraad som han. Krigsmand var han af Hjertens Grund, vaabenfør og stærk som Faa, og bidhvas tilgavns, og at vi har optegnet saa faa af hans Bedrifter, det kommer kun deels af vores Vankundighed, og deels deraf, at uhjemlede Sagn vilde vi ikke optage i Bogen, endskiondt vi nok havde hørt dem fortælle, aldenstund det, efter vore Tanker, er bedre, man siden har Noget at lægge til vor Fortælling, end at man skulde behøve at tage Noget derfra. For Resten er en stor Deel af hans Historie sat paa Vers i de Kvad som Islandske Skjalde bragde deels ham selv og deels hans Sønner, og derfor stod Skjaldene høit i hans

Gunst. Overalt bar Harald megen Godhed for Islænderne, som han blandt Andet viiste, da vi havde den store Hungers-Nød her paa Landet; thi da lod han fire Skibs-Ladninger Meel gaae herover, som skulde sælges til en bestemt Priis, saa intet Skippund kom til at koste meer end i det Høieste hundrede Alen Vadmel. Desuden gav han alle fattige Folk, som kunde faae fri Reise, Lov til at komme til Norge, og bidrog saaledes meget til, at Landet igien kom paa Fode. Endelig skiænkede han ogsaa en Klokke til den Kirke paa Thingvold, som Hellig-Olav havde givet Tømmeret til, saa vi fattes ikke Mindes-Mærker om Haralds Godhed mod Island, om vi end ikke vil regne alle de store Foræringer, han skiænkede Enkelt-Mand herfra, som besøgde hans Gaard.

Ellevte Kapitel.

Haldor Snorresøn og Ulf Uspaksøn.

Haldor Snorresøn og Ulf Uspaksøn, som vi talde om før, fulgde begge To med Kong Harald hjem til Norge, men de var for Resten langt fra at være to Alen af eet Stykke.

Haldor var som en Kæmpe, baade af Bygning og Kræfter, havde et godt Udvortes, og Kong Harald selv maatte give ham det Lov, at han havde aldrig havt nogen Mand om sig, som overraskende Tilfælde gjorde saa lidt Indtryk paa; thi der maatte træffe hvad der vilde, Sørgeligt eller Glædeligt, saae man dog aldrig mindste Forandring paa ham, enten i Miner eller Adfærd, men han baade aad og drak og sov som sædvanligt. Derimod var Haldor mut og but, fremsagt, stiv og stridig, og det blev ilde anseet hos Kongen, nu, da han havde saamange andre velfornemme

og underdanige Tjenere; saa Haldor blev ikke gammel til Hove, men reiste hjem til Island, og bosatte sig paa Hjardarholt, hvor han blev til sin Døde-Dag og oplevede en høi Alder.

Ulf Uspakson derimod, som var vittig og veltalende, storagtig, troe og oprigtig, ham beholdt Harald hos sig som sin Hjertens-Ven, gjorde ham til sin Staller og giftede ham med sin egen Kone-Søster Jorne Thorbergs-Daatter. Frugten af dette Ægteskab var tvende Børn: Stærke-Jon paa Rosvold, som igien blev Fader til Erland Himald, og derved Farfader til Eisten Erkebisp og hans Brødre; og Birgitte, hvis Søn, Faare-Ulf, blev Fader til Peter Byrdar-Svend, og derved Farfader til Brødrene: Svenn og Ulf Flos. Foromtalte Ulf Staller blev endelig ophøiet i Herre-Standen, og forlehnet med halve Trøndelagen, foruden et Giæsterie af tolv Marks Indkomst, som der staaer i Ulfs-Flokken af Steen Herdiseson.

Tolvte Kapitel.

Kirker og Høvdings-Gaarde i Nidros.

Kong Magnus Olavson lod Olavs-Kirken bygge paa det Sted oven Byen, hvor Olavs Liig havde havt Natte-Leie; dog blev Kirken ikke ganske færdig i hans Tid, saa det blev Harald, som lagde sidste Haand paa Værket. Ved Siden af havde Magnus ogsaa anlagt en Høvdings-Gaard, og lod sig der bygge et Steen-Huus, men som heller ikke blev færdigt før han døde, og som Harald siden lod indvie til en Gregorii-Kirke.

Derimod lod Kong Harald fra Grunden af bygge Marie-Kirken oppe paa Sand-Mælen, nær ved Stedet, hvor Kong Olavs Liig laae be-

gravet den første Vinter efter hans Fald, og det blev en vældig Steen-Kirke, muret saa trofast, at Erkebisp Eisten, da han lod Kirken bryde ned, nær aldrig havde faaet Stenene fra hinanden. Opad fra samme Kirke, langs med Aaen, lod Kong Harald Hovdings-Gaarden bygge, hvor den staaer endnu.

Trettende Kapitel.

Hakon Hlade-Jarls Afkom.

Der boede en Herremand paa Oplandet, ved Navn Iver Hvid, som var en meget smuk Mand, og en Daatter-Søn af Hakon Jarl hin Rige. Samme Mand havde nu en Søn, der hedd Hakon, som man har givet det Lov, at han bar i sine Dage Prisen for alle Normænd, baade i Djærvhed, Styrke og Dygtighed. Allerede i sin tidlige Ungdom udmærkede Hakon sig meget i Krigen og blev en ypperlig Mand.

Einer Thambeskælver var den mægtigste Herremand i hele Trøndelagen, og skiøndt det var temmelig koldt mellem ham og Kong Harald, beholdt han dog alle de Fadeburs-Lehn, han havde havt under Kong Magnus, og var en hovedriig Mand.

Einer var, som sagt, gift med Hakon Jarls Daatter: Bergliot, og havde med hende en Søn, ved Navn Endrid, som var nu i sin bedste Alder, og havde giftet sig med Sigrid: en Daatter af Ketil Kalf og Kong Haralds Syster Gunnild. Endrid var smuk og velskabt som hans Modrene-Frænder: Hakon Jarl og hans Sønner, men havde tillige arvet sin Faders Styrke, Væxt og al anden Dygtighed, hvorved Einer udmærkede sig. Endelig var Endrid ogsaa meget afholdt blandt Folk.

Samtidig med disse var Orm Jarl paa Oplandet, ogsaa en ypperlig Mand, hvis Moder Ragnild var ligeledes en Daatter af Hakon Jarl.

Fremdeles var en af Svenn Hakonson Jarls Døttre: Sigrid gift med Jæderboen Aslak Erlingson paa Sole, og den anden: Gunnild havde Kong Svenn Ulfson i Dannemark.

Saameget om Hakon Jarls Afkom i Norge, hvortil der imidlertid hørde langt flere Herremænd, end disse; og hele Ætten var kiendelig paa sine smukke Mandfolk, som tillige var allesammen anseelige og for det Meste meget dygtige Mænd.

Fjortende Kapitel.

Haralds Haardhed, Einers og Endrids Fald.

Kong Harald var af Naturen herskesyg, og blev det daglig mere, da han først var blevet fast i Sadelen, saa omsider kunde det hardtad aldrig nytte Nogen at sige ham imod, eller at ville sætte Noget igiennem, der ikke var efter hans Hoved. Thjodolf Skjald siger:

Sidde skal paa Naale nu,
Eller staae paa Pinde,
Tjener hver, som har i Hu
Herre-Gunst at vinde;
Bukker Folket sig til Jord,
Det er intet Under,
Ja, og intet andet Ord
Giælder nuomstunder!

Nu var Einer Thambeskælver imidlertid ligesom en Formynder for alle Ud-Trønderne, og var deres Talsmand paa Thinge, selv naar de

søgdes af de Kongelige Fogeder, thi baade var han vel dreven i Lov og Ret, ogsaa havde han Mod til at tage Bladet fra Munden paa Thinge, om end Kongen selv stod ved Siden. Herover blev Kongen, som vidste, at Einer havde alle Bønderne i Baghaanden, overmaade ærgerlig, og det gik omsider saa vidt, at Einer og han kom ordenlig op at mundhugges, ja Einer sagde ham lige i hans Øine, at havde han end Lyst til at giøre Bønderne Uret, maatte han dog ingenlunde troe, at de havde Lyst til at taale det.

Efterat Sligt var gaaet paa adskillige Gange, holdt Einer det for raadeligst at være dygtig mandstærk, fornemmelig naar han tog til Byen, og Kongen var der. Saaledes kom han nu engang seilende med ikke mindre end otte, ni Lang-Skibe, som førde omtrent fem hundrede Mand, og med saadant et Følge gik han i Land. Kong Harald stod i Lofts-Lugen paa sin Gaard og saae Einers Følge udskibe sig, og skal da strax have sagt paa Vers:

See, hvor hist gaaer under Hjelm,
Stout hidfaren over Bølge,
Rigen Einer Thambe-Skielm,
Med en Krigshær i sit Følge;
Færre Svende tit jeg saae
I en Greves Fodspor træde,
Men han pønser vel og paa
Brat en Konge-Stol at klæde!
Ja kyser ham brat ei mit Øre-Blad,
Hans Sværd vist blinker, hvor nys jeg sad!

Einer opholdt sig denne Gang i Byen nogle Dage, og imidlertid blev der holdt et By-Thing, hvor Kongen selv var nærværende, og hvor

en Karl, som før havde tjent Einer til Takke, men var nu grebet i Tyve-rie, skulde have sin Dom. Da Einer hørde det, og vidste udenad, at vilde Kongen ellers ikke lade Tyven slippe, skedte det vist ikke, for at føie Einer, lod han alle sine Folk gribe til Vaaben, gik op paa Thinget, og løste Tyven med Magt. Derpaa gik Kongens og Einers Venner imellem og mæglede Forlig; hvoraf Følgen blev, at der berammedes et Stævne, hvor de selv skulde mødes. Mødet skulde holdes paa Raad-Stuen, som var i Kongens Gaard ved Nid-Elven, og der gik nu Kongen ind med nogle faa Mænd; men lod sine øvrige Folk blive staaende i Gaarden, og lod Lemmen trække for Gluggen, saa Lysningen faldt kun ned igiennem en snever Aabning. Der nu Einer kom ind i Kongens Gaard, sagde han til sin Søn: bliv du nu kun staaende, Endrid, herude med Folkene, thi saa har det ingen Fare med mig. Endrid blev da staaende ved Stue-Dørren, mens Einer gik ind, og meldte sin Ankomst med de Ord: hvor det er mørkt i Kongens Raad-Stue! men lige i det Samme foer de paa ham derinde baade med Sværd og Spyd, og da Endrid hørde det, løb han med draget Sværd ind i Stuen, hvor han da faldt paa Timen tilligemed sin Fader.

Kongens Folk, som stod i Gaarden, foer nu op til Dørren, og Bønderne hængde med Næsen, fordi de fattedes en Formand; den Ene stødte paa den Anden, og sagde, det var en Skam, at de ikke hævnede deres Høvding; men det blev kun ved Snak. Selv da Kongen kom ud i Gaarden, stilde sine Mænd i Orden, og reiste sit Banner, turde Bønderne dog ikke bryde løs; men lod ham uanfægtet gaae om Bord og roe ad Aaen ud i Fjorden, hvor han da havde Veien for sig. Saasnart Einers Kone Bergliot, som opholdt sig i Herberget inde i Byen, spurgde sin Hosbonds Fald, foer hun vel paa Timen op til Bønderne i Børge-Gaarden, og ophidsede dem af al Magt til Angreb, men det var først i samme

Dieblik, som Kongen roede ud ad Aaen. Da sagde Bergliot: savne maa jeg nu Hakon Iverson, min Frænde; thi knap slap Endrids Bane-Mænd af Aaen ud, stod han paa Brinken! Siden lod Bergliot Einers og Endrids Liig flye til Jorde, og bringe til Hvile i Olavs-Kirken, ved Siden af Kong Magnus den Gode.

Saaledes skaffede Harald sig da Einer af Halsen; men gjorde sig derved saa yderst forhadt hos Bønder og Lehnsmænd, at, skedte der end ingen Opstand imod ham, da var det alene, fordi der fattedes Folket en Formand, som turde træde i Spidsen og reise Banner til Slag.

Femtende Kapitel.

Finn Arnesøns Mægling.

Finn Arnesøn boede dengang paa Østeraad, paa Ørlandet, var Haralds Lehnsmand, Farbroder til Dronning Thore, og gift med Bergliot, en Daatter af Sigurd Syrs Søn, og Haralds Broder: Halvdan, hvorfor da og han og hans Brødre stod høit anskrevne hos Kongen. I adskillige Sommere havde Finn ligget paa Søroverie i Vester-Leden, tilligemed Guttorm Gunnildsøn og Hakon Iverson.

Dengang nu Kong Harald kom ud i Tronhjems-Fjorden, lagde han ind til Østeraad, hvor han var meget velkommen, og havde en alvorlig Samtale med Finn om de nyeste Begivenheder, nemlig Einers og Endrids Drab, samt Trondernes derpaa følgende Knur og Ustyr imod Kongen. Ved denne Leilighed fløi det ud af Finn, saa han sagde: du er i alle Henseender ilde faren, thi Ulykke gjør du overalt hvor du kommer, og saa bagefter faaer du det med Rystelse, og veed hverken ud eller ind. So, Svo-

ger! svarede Harald smidskende, jeg veed, at jeg vil sende dig ind til Byen at stille Bønderne til Freds, og, glipper det, skal du gjøre nok en Reise for mig, ned til Hakon Iverson paa Oplandet, og tale ham til Rette, saa han lader være at sætte sig op imod mig. Ja, hvad giver du mig vel, sagde Finn, naar jeg tager mig den Grav=Reise paa: til Trøndelagen og til Opland, hvor man har dig saa kjær, at det maa sikkert være for hans egen Skyld, om dit Sendebud slipper derfra heelskindet hjem? Ja, ja, svarede Kongen, reis kun du, Svoger! jeg veed, at skal Nogen komme afsted med at mægle Forliig i denne Sag, maa det være dig, og saa gjør jeg igien hvad du beder mig om. Top, sagde Finn, det er et Ord, og det er min Bon: at Kalv, min Broder, ei blot maa komme tilbage med Fred, men nyde sit Gods, sin Rang og sit Lehn, i alle Maader saa fuldt og saa frit, som førend han rømmede Landet! Det bevilgede Kongen ogsaa strax Altsammen, og da han vidnesfast havde givet sin Haand derpaa, sagde Finn: men hvad maa jeg nu byde Hakon, som er den bedste Hane i Kurven, for at han skal lade dig have Fred! Hør nu først, sagde Kongen, hvor kostbar han gjør sig, og tag saa, paa mine Vegne, det nøieste Kiøb, du kan faae; men, naar det kniber, da lov ham, paa Konge=Dømmet nær, Alt hvad han forlanger!

Herpaa drog Kongen til Møre, og sørgede for at blive saa mandstærk, som mueligt; medens Finn Arneson tog ind til Nidros med henved firsindstyve Følge=Svende, og holdt Bye=Thing med Borgerne. Paa samme Thing holdt Finn en lang og velberegnet Tale, hvori han formanede baade Borger og Bonde til dog for Alting ikke at djævles med deres Konge, eller jage ham bort; men heller betænke, hvor ilde det bekom dem, dengang de bar dem saaledes ad med Kong Hellig=Olav! Da han nu tillige sluttede sin Tale med, paa Kongens Vegne, at byde Mande-

Bod, alt efter kloge og gode Mænds Skion, kom det derved saa vidt, at Bonderne lovede, de vilde lade Sagen staae hen, saalænge til der kom Svar fra Oplandet, paa det Bud som Bergliot havde sendt derned til sin Frænde: Hakon Iversøn.

Med denne Besked drog nu Finn, med samme Folge, videre, gjennem Orkedal, over Dovre, og giæstede først sin Svoger Orm Jarl, som var gift med hans Daatter Sigrid. Derpaa holdt han og Orm, som strax blev bekiendt med Sagen, et Møde med Hakon Iversøn, hvor Finn da rykkede frem med sit Ærende, og Hakon lod sig forlyde med, at ligesom han ansaae det for en hellig Pligt at hævne sin Frændes Endrids Drab, saaledes turde han ogsaa, efter hvad man havde hørt fra Trondelagen, giøre Regning paa at finde Understøttelse Nok til Opstand imod Kongen. Nu gav Finn ham imidlertid at betænke, at det var dog, uden al Sammenligning, meget bedre for ham at gaae paa Forliig med Kongen, og derved komme saa høit paa Straa, som han nogentid kunde ønske sig, end, som en Bovehals, at giøre Opror imod sin retmæssige Herre og Konge. Udentvivl, sagde Finn, faaer du Skam paa din Nakke, og har da forbrudt baade Lande=Fred og Gods; men sæt nu endogsaa, du fik Bugt med Kong Harald, saa hedder du dog alle Dage din Herres Forræder! Det Samme sagde Orm Jarl, og da Hakon enstund havde staaet og smagt paa den Tale, rykkede han omsider ud med sin Hjertens=Mening, og sagde: ja, det er da det Samme, jeg vil ogsaa gaae paa Forlig med Kong Harald, naar han vil give mig Kong Magnus Olavsøns Daatter Ragnild, sin Frændke, til Ægte, med Udstyr efter hendes Stand, som hun er selv forneiet med. Dette blev nu indgaaet og lovmæssig afgjort af Finn paa Kongens Vegne; som derpaa reiste tilbage til Trondelagen, og saaledes lagde sig da Uveiret, der var trukket op over Haralds Hoisæde; thi

ved Hakons Frafald, oploſtes hele det Forbund af Endrids Frænder, ſom havde reiſt ſig mod Kongen.

Sextende Kapitel.
Haralds Uærlighed.

Der Tiden nu kom, da Forliget ſkulde gaae i Opfyldelſe, begav Hakon Iverſøn ſig op til Kong Harald, ſom, ſaaſnart de mødtes, erklærede, at han vilde ærlig holde Alt, hvad Finn paa hans Vegne havde lovet; men at Hakon maatte ſelv tale med Ragnild og ſee at faae hendes Samtykke, thi det gaaer jo aldrig godt, ſagde Kongen, at gifte hende imod ſin Villie, enten med dig eller med Nogen. Derpaa gik Hakon til Ragnild, og beilede, men Svaret han fik, var kun dette: Du maa være ſaa ſmuk, og ſaa ridderlig med, ſom du vil, ſagde hun, du er dog kun en Bonde-Karl, og ſkulde jeg blive din Kone, da maatte jeg daglig bekiende, at død var med Alle Kong Magnus min Fader; thi, levede han, da hjalp det viſt Ingen, undtagen en Konge, at beile til mig; og hvem kan da bilde ſig ind, at jeg vil række min Haand til en Mand, ſom ikke engang har et Hæders-Navn! Med denne Beſkeed kom nu Hakon tilbage til Kong Harald, og beraabde ſig, i Overværelſe af Finn og Andre ſom havde været tilſtæde ved Forliget, paa den Beſtemmelſe, ſom ſagde, at Kong Harald ſkulde udſtyre Ragnild ſaa godt, ſom hun vilde forlange. Altſaa, ſagde Hakon, da Ragnild nu ikke vil have mig, fordi jeg fattes et Hæders-Navn, maa Kongen jo give mig det, iſær da jeg baade for min Byrds, og tager Folk ikke Feil, for ſomme andre Tings Skyld, kunde godt hedde Jarl. Ja, ſagde Kongen, det er nu godt nok; men min Broder

Kong Olav, og hans Søn Kong Magnus, brugde aldrig at have uden een Jarl i Riget ad Gangen, den samme Skik har jeg fulgt, siden jeg blev Konge, og vil dog heller ingenlunde skille Orm Jarl ved den Værdighed, jeg selv har skiænket ham. Hakon, som nu godt kunde mærke, han skulde løbe med Liim=Stangen, blev yderlig forbittret, og Finn blev ogsaa smækvreed, men Alt hvad de kunde gjøre, var at sige: Kongen gjorde en Pung af sin Mund, og derved blev det.

Syttende Kapitel.

Hakon Iversøns Skiæbne i Dannemark.

Hakon drog nu strax ud af Landet, og begav sig, med et fuldbemandet Lang=Skib, sønderned til sin Svoger: Kong Svenn Æstridsøn i Dannemark, hvor han fandt en meget hæderlig Modtagelse, fik store Fadeburs=Lehn, og traadte i Kong Svenns Tjeneste, som Vagt=Høvding mod Vender, Kurer og andre Vikinger fra Øster=Leden, som idelig hjemsøgde Dannemarks Kyster. For at holde dem i Ave, holdt Hakon, med sine Vagt=Skibe, Søen altid, baade Vinter og Sommer.

Nu var der En som hedd Asmund, der blev opfostret i Kongens Gaard, og skal gierne have været en Systersøn ad Kong Svenn, som ogsaa holdt grumme meget ad ham. Samme Asmund var meget fix i sin Opvext, men da han kom til Skiels=Alder, blev han en stridig og glubsk Krabat, som slog Folk ihjel for et godt Ord. Kongen, som ikke kunde lide Sligt, sendte ham da bort og gav ham et Lehn, der godt kunde føde baade ham og et passende Tjenerskab; men saasnart Asmund kom paa sin egen Haand, fæstede han saamange Svende, at han umuelig kunde bestride

Udgifterne med sin lovlige Indkomst, og tog derfor ligesaa meget og meer til af Kongens. Da Svenn hørde det, lod han Asmund indstævne, og befalede ham at takke sine Tjenere af, og blive i Kongens Gaard, som ogsaa skedte; men det blev Asmund snart kied ad, løb bort en Nat, hen til sit gamle Slæng, og gjorde det Sidste værre end det Første. Siden, da Svenn, ved at reise giennem Landet, kom i Nærheden af, hvor Asmund var, sendte han Folk hen og lod ham gribe og sætte i Bolt og Jern, for at see, om ikke dog det kunde giore ham spag. Asmund kom imidlertid aldrig saasnart paa fri Fod igien, for han løb sin Vei, fik sig Skib og Mandskab, og gav sig til at være Sørøver, øvede Hærværk i høieste Grad, ligesaafuldt hjemme som ude, plyndrede for Føde, og slog Folk ihjel som ingen Ting. Naar nu Nogen af dem, der maatte undgiælde, kom og klagede for Kongen, fik de ingen anden Trøst end denne: hvorfor, sagde han, kommer I til mig med det, og gaaer ikke heller til Hakon Iverson? Han er min Vagt=Mester, som er sat til at skaffe Bønder Fred, og tæmme Vikinger; men, hvormeget Ord der end er gaaet af Hakons Manddom og Kiækhed, lader det rigtig nok til, at han har ikke synderlig Mod paa at komme, hvor han veed, der vanker braadne Pander. Der disse Kongens Ord, forsynede med en god Tilsætning, kom Hakon for Øren, var han ikke seen, at komme paa Jagt efter Asmund; traf ham ogsaa rigtig i Søen, og gav ham strax det glatte Lag, hvormed da en Fægtning begyndte, som var af de ægte, og kostede Blod tilgavns. Imidlertid slap Hakon dog op paa Asmunds Skib, gjorde lyst, hvor han kom, og fældte omsider Asmund med egen Haand, afhuggede hans Hoved, og foer i største Skynding dermed til Kong Svenn. Ret som nu Kongen en Dag sad og spiiste, kom Hakon ind, lagde Asmunds Hoved paa Bordet for Kongen, og spurgde: om han kiendte det? Kongen blev som et Blod saa rød i

sit Ansigt, men svarede ikke eet Ord. Hakon gik da sin Vei; men fik lidt efter Ordre fra Kongen, at pakke sig ud af hans Tjeneste, og hils ham for Resten, sagde Kongen til sit Bud, at af mig har han Intet at frygte, men for Asmunds øvrige Frænder tor jeg ikke svare!

Attende Kapitel.

Hakon Iversøn bliver Jarl i Norge.

Fra Dannemark reiste nu Hakon hjem til sine Godser i Norge, og var som en buden Helligdag for Slægt og Venner, især da hans Frænde, Orm Jarl, netop nylig var død; thi nu kom det, ved mange af de Stores Mægling, igien til Forliig mellem ham og Kong Harald, saa Hakon fik Ragnild Konge-Daatter, og blev udnævnt til Jarl efter Orm, og tilsagde Kongen, med Troskabs-Eed, Lydighed i Alt hvad Loven bød.

Nittende Kapitel.

Kalv Arnesøns Hjemkomst og Endeligt.

Kalv Arnesøn havde, lige siden han forlod Norge, drevet Sørøverie i Vester-Leden, og om Vinteren jævnlig havt sit Tilhold hos sin Svoger Thorfinn Jarl paa Orkenøe, hvor han nu fik Bud fra sin Broder Finn om Forliget med Kong Harald, i Følge hvilket han ikke blot maatte komme tilbage til Norge, og nyde sit Gods ubeskaaret, men skulde ogsaa have ligesaa stort Giæsterie i Forlehning, som fordum under Kong Magnus. Paa denne Efterretning gjorde Kalv ufortøvet Anstalt til

Hjemreisen, og begav sig, da han kom til Norge, lige til sin Broder Finn, som fulgde saa med ham til Kongen, hvor da begge de Paagjældende selv taldes ved og forligdes, ganske efter den foreløbige Aftale mellem Finn og Kongen; men Kalv maatte da ogsaa sværge Harald samme Eed, som han havde svoret Magnus, og forpligte sig til at gjøre Alt hvad Kongen forlangde og fandt at være tjenligt til sin Magts Udvidelse.

Saaledes kom da Kalv paa Nye i Besiddelse af alt sit Gods og sine gamle Forlehninger; men maatte ogsaa strax, den næste Sommer, gjøre Toget med til Dannemark, og lade Livet der. Efterat have plyndret vidt og bredt, kom nemlig Harald til Fyen, hvor Folket havde samlet sig til Lande-Værn, og nu blev da Kalv sat til Høvding for den Trop, som skulde gaae først i Land, og rykke frem til et vist Sted, hvor Kongen vilde møde dem. Aldrig saasnart kom Kalv i Land, førend han saae Fienden nærme sig, og angreb ufortøvet, men maatte snart vige for Over-Magten, og blev saa hæftig forfulgt af de Danske, at han selv og mange andre Normænd satte Livet til. Siden, da Kong Harald kom op med Adel-Hoben, drog han over Valpladsen, lod Kalvs Liig bringe ombord, og foer saa, efter Arners Beretning, grummelig frem med Plyndring og Mandslæt.

Tyvende Kapitel.

Finn Arnesøns Udvandring til Dannemark.

Der Finn Arnesøn spurgde sin Broders Fald, blev han meget forbittret paa Harald, og sagde reent ud, Kalvs Død var Kongens Værk, der altsaa, med Skielmen bag Øret, havde narret den ene Broder til at lokke den Anden i Fælden. Der var imidlertid Mange, som, ved at høre

den Tale, bemærkede, at Haralds Hævngierrighed, endogsaa i Smaating, var vitterlig nok, saa det maatte Finn takke sin egen Dumhed for, om han nogensinde havde troet, at Kalv, trods Alt, hvad han havde forbrudt, kunde stole paa Kongen. Harald selv lod Folk tale herom, hvad de vilde, og sagde hverken fra eller til, men man kunde dog godt mærke, at han meende: ilde gik det, og vel var det; thi han gjorde selv et Vers, saa lydende:

Elleve, og To endnu,
Om jeg kommer ret ihu,
Segnende ved Egge=Daad,
Døde paa mit Bane=Raad;
I det Grove falder vel
Stundum Skiemten om mit Held,
Ligefuldt mig lyster end
Ondt at giælde godt igien,
Ræv med Ræv at fange!

Sagen gik imidlertid Finn Arnesøn saa nær til Hjerte, at han forlod sit Fædreneland, og drog ned til Kong Svenn i Dannemark, hvor han var meget velkommen, gik, efter adskillige Samtaler med Kongen under fire Øine, aabenbar i Svenns Tjeneste, og udnævnedes derpaa til Jarl over Halland. Her havde han siden i lang Tid sit Sæde, som Hovding for Grændse=Vagten mod Norge.

Et og Tyvende Kapitel.

Guttorm Gunnildsøn og Margad Ire-Konge.

Ketil-Kalv paa Ringenæs havde, med Kong Sigurd Syrs Daatter Gunnild, en Søn, ved Navn Guttorm, som artede sig godt, blev tidlig karlvoxen, og opholdt sig meget i Kong Haralds Gaard, hvor han, ved sin gode Forstand og sjeldne Elskværdighed, gjorde sig meget afholdt hos Kongen, som endog ofte raadførde sig med ham. For Resten drev Guttorm, med et anseeligt Følgeskab, det gamle Hand-Værk i Vester-Leden, og havde sit Fristed hos Kong Margad i Dublin, som var ham meget gunstig, og havde ham hos sig om Vinteren.

Nu var det en Sommer, at Margad og Guttorm gjorde Følgeskab sammen til Bretland, og vandt en urimelig Hob Bytte; men da de saa lagde ind ved Anglesey, hvor Delingen skulde gaae for sig, fik Margad saadan en Lyst til den deilige Sølv-Bunke, at han i en Hast svedte sit Venskab for Guttorm ud, og vilde være Ene om det Hele. Da derfor Guttorm ikke kunde finde sig i, at han og hans Folk skulde reent være Stifbørn, gav Kongen ham kun to onde Ting at vælge imellem, og sagde: enten skal du lade mig raade, og oven i Kiøbet romme dine Skibe, thi dem vil jeg have, eller ogsaa du skal slaaes med mig, og lade Sværdet afgiøre, hvis Byttet skal være.

Guttorm syndes, det var galt, ihvad han gjorde; thi paa den ene Side var det en Skam at lade baade Skib og Gods tage fra sig, uden at have gjort det Mindste, og paa den anden Side var det hardtad halsløs Gierning at give sig i Kast med slig en Overmagt, som her fandt Sted; thi Guttorm havde kun fem Lang-Skibe, og Kongen havde sexten. Desaarsag udbad Guttorm sig tre Dages Frist, for at gaae i Raad med sine

Folk, eller rettere, fordi han tænkde, at Kongen dog maaskee imidlertid, ved Godtfolks Mægling, kunde lade sig bevæge til at give bedre Kiøb, og afgiøre Sagen i Mindelighed. Dagene gik, men Kongen var ubevægelig, og da Guttorm saae det, valgde han Kamp, thi han vilde dog heller seire eller døe som en Mand, end lide den Skam og Spot, at man skulde sige, han løb fra sit Gods som en Kryster. Det var juſt lige Olemysse-Aften, og Guttorm gjorde da sin Bøn, om Bistand og Hjelp, til Gud og til Hellig-Olav, sin Morbroder, alt med det hellige Løfte, at hvis han seirede, vilde han ærlig tiende til Olavs-Kirken af alt hvad Bytte der faldt. Derpaa tog han sin Stilling, fylkede, saa godt han kunde, mod den store Hær, og vovede et Slag, som ved Guds og Hellig-Olavs Bistand kronedes med Seier. Margad faldt, og af hele hans Følge, de Store med de Smaa, var der ikke Een, som kom levende bort; men Guttorm søgde sin Hjemstavn med Glæde, med Seier og Ære, saavelsom med hele det Bytte, man paa Toget havde samlet. Heraf blev nu hver tiende Sølv-Penning taget forlods ud, efter Løftet til Hellig-Olav, og det udgjorde saa meget, at deraf blev gjort et Sølv-Kors med Billede paa, saa høit som baade Guttorm og hans Stavn-Giemmer, det vil sige: syv Alen. Samme Kors forærede Guttorm til Hellig-Olavs Alter, hvor det staaer endnu, til et Mindes-Mærke om Guttorms Seier og Olavs Jærtegn.

To og Tyvende Kapitel.

Opsloes Anlæg, og Limfjords-Toget.

Kong Harald lod anlægge Kiøbstæden Opslo, og der opholdt han sig meget, deels for det bekvemme Indløbs og det gode Oplands Skyld,

deels ogsaa for at være ved Haanden, naar enten de Danske vilde hjemsøge ham, eller han dem. Det Sidste var ofte Tilfældet, og sine fleste Besøg gjorde Harald uden betydeligt Følgeskab, som, blandt Andet, een Sommer, da han med nogle tyndt bemandede Jagter løb ned til Vigen, og benyttede Leiligheden til at stikke over under Jylland, hvis Kyster han da plyndrede, forsaavidt ikke Lande-Værnet, der allevegne reiste sig, var ham i Veien. Han lagde nu ind i Lim-Fjorden, som er af den Beskaffenhed, at den har et meget smalt Indløb, som en god Aa-Munding, men udvider sig efterhaanden til et heelt Hav. Her gav han sig til at plyndre paa begge Sider, men da de Danske immer var ved Haanden i Flokke-Tal, og han desuden havde Vand-Mangel, lagde han ind under en lille ubebygt Øe, hvor hans Folk gik op for at lede om Vand, men kunde intet finde. Der det blev meldt for Kongen, bad han dem see, om de da ikke kunde finde en Hug-Orm, og bringe ham! Det lykkedes, og da de kom med Ormen, lod Kongen den holde for Ilden saa længe til han sluttede den var blevet ret betaget med Brynde og Tørst, tog derpaa et Nogle Traad, bandt Enden om Ormens Hale, og slap den saa løs. Hvor den nu krøb i Jorden, lod Harald grave, og paa den Maade fik man det Vand, man behøvede.

Imidlertid bragde Haralds Speidere ham den Efterretning, at Kong Svenn laae ved Indløbet til Fjorden med en stor Flaade, og sinkedes kun ved det, Mundingen var saa snæver, at den rummede kun eet Skib ad Gangen. For at slippe ud af denne Leirvold, søgde Harald længer ind i Fjorden, til det saakaldte Lusbreid, hvor den er bredest, og roede saa om Aftenen op ad det Indskaar Veilen gior, indtil kun et smalt Fidd skildte ham fra Vester-Havet. Derpaa om Natten, da det blev mørkt, lod han Skibene losse, trække over Fiddet, og lade igien Altsammen i en Ruf,

saa endnu før Dag var han klar, og styrede nordpaa op under Jylland, medens Folket havde Løier af at synge:

Smidig, maa Daner bekiende,
Smutted dem Harald af Hænde!

Imidlertid lovede Harald, at næste Gang, han kom til Dannemark, skulde han vist være bedre forsynet med Folk saavelsom med Skibe.

Tre og Tyvende Kapitel.

Haralds Rustning og sidste Danmarks-Tog.

Fra Lim-Fjorden satte Harald sin Kaas ad Tronhjem til, og blev Vinteren over i Nidros, hvor han lod bygge et stort Büsse-Skib, af Høide som Ormen hin Lange, og af det allermeest udsøgte Tømmer, med Drage-Hoved for, Stjert bag, og Guld paa alle Klamperne. Det var et overmaade deiligt Skib, det samme, havde ikke mindre end fem og tredive Rum, hvortil der endda var rigelig Plads, og førde hverken Seil eller Toug eller Anker, eller hvad man vil nævne, som jo var ganske udmærket godt.

Imidlertid lod Kong Harald gaae Bud ned til Dannemark, med en Udfordring til Svenn, om næste Foraar at møde ved Göt-Elven, og vove sit Rige mod hans, saa hvem af dem der vandt, skulde have baade Danmark og Norge. Han glemde ei heller, mens Vinteren gik, at byde fuld Leding ud over alt sit Land, og med Vaarens Begyndelse, der allerede en Slump af Flaaden var kommet, løb hans store Skib af Stabelen, fik sit Drage-Hoved paa, og blev hilset af Thjodolf Skjald med følgende Riim:

Jeg nyelig saae: Planke ved Planke
Kom herlig i Gang,
Da, alt som en Hest med Guld-Manke,
I Aa den udsprang;
Ja, Skib! du udrulled paa Stand,
Med Glands, under Dine fuldmange,
Og spurgde saa stolt under Land:
Hør! kiender I Ormen hiin Lange!

Skibet blev nu taklet til, og da Alting var klart, styrede Kong Harald selv Dragen ud ad Nid-Elven, ved hvilken Leilighed Roers-Karlene da ret viiste deres Konst, som Thjodolf siger:

Det var en Lørdag-Morgen,
Lang-Ormen skiød sin Ham,
Det skedte, ei med Sorgen,
Paa Vink af Norges Gram;
Hvor pyntet stod i Række
Fuldmangen Lilje-Vaand,
Udsløi den favre Snekke
Med Roer i Konge-Haand!

Da Blæst med Aare-Blade
Der gjordes over Aa,
Det saae fra Brygge-Stade
Forundret Piger smaa;
At Seile-Tøi maa briste
Før Kampens hule Døn
Skal Unger-Svenden friste,
Er Pigens tause Bøn.

Saa snart dog pruden Snekke
Ei skal i Sønder gaae,
Hvis syvti Aarer slække
Hver Bølge sorteblaa,
Ja, Dragen, der nu svinger,
Med Klippe=Skud ombord,
Paa staalgraa Ørne=Vinger,
Sig ud i Trondhjems=Fjord.

Nu holdt da Harald sønderefter med hele Norges Flaade, men der han styrede østerom til Vigen, nødte, som man seer af Thjodolfs Vers, Storm og Modvind Flaaden til at skilles ad, og lade hver see til, hvor han kunde bjerge sit Skib, i en Fjord, eller hist og her i en Udhavn. Her fik rigtig nok, som Thjodolf ogsaa anmærker, det store Skib sine gode Ankere behov, men holdt dog Pinen ud, og da saa Vinden vendte sig, styrede Harald til Got=Elven, hvor han ankom en Dag, ved Aftens=Tid. Thjodolf siger:

Harald turde som en Mand
Stavn mod Elven dreie,
Paa sit Riges Grændse han
Søgde Natte=Leie;
Thing ved Thumle holdt vor Drot,
Der skal Svenn og Ravnen
Møde brat, hvis ei for godt
Daner hue Havnen!

Saasnart det spurgdes paa de Danske Grændser, at den Norske Flaade laae i Elven, flygtede Alt hvad flygte kunde, og om Svenn fik Harald den Efterretning, at han laae med den Danske Flaade mellem Salland og

Fyen, og tænkde slet ikke paa at indfinde sig, og holde Slag efter Aftale. Desaarsag fulgde Harald sin gamle Vane, med at lade Bonder-Skibene seile hjem, og styrede saa med halvandet hundrede Skibe ned under Halland, hvis Kyster han ærlig hjemsogde. Medens han imidlertid laae i Love-Fjorden og hærgede Landet deromkring, ankom Svenn med den Danske Flaade, som bestod af trehundrede Skibe. Saasnart man fik den i Sigte, lod Harald blæse, og kalde Hæren sammen, og da var der Mange som raadte til Flugt, og sagde, det var umueligt at staae sig mod saadan en Magt; men Harald svarede blot: nei, før skal vi ligge med Næsen i Veiret, saa mange vi er, før jeg skal flye; om hvilket Svar man har et Vers af Steen Herdisesøn.

Derpaa lod Harald strax sine Skibe lægge sig i Slag-Orden, med hans egen velbemandede Drage i Midten, hvorom man har et Par Vers af Thjodolf; ligesom ogsaa Ulf Staller, der laae ved Siden ad Kongen, har faaet sin Berømmelse af Steen, hvem han havde med sig ombord, fordi han sagde til sine Folk, at de skulde kun lægge hans Skib brav frem.

Allerydersť paa det ene Floi laae Hakon Iverson, med en god Deel veludrustede Skibe, og paa det Andet, Trondelagens Hovdinger, som heller ikke fattedes baade stort og stadseligt Følge.

Fire og Tyvende Kapitel.

Slaget under Hallands Kyst.

Den Danske Kong Svenn lagde, ved sin Ankomst, sit eget Skib lige mod Kong Haralds; næst ham laae Finn Arneson Jarl, og derpaa de andre Danske Hovdinger, som de havde Mod og Skibe til. Siden kobblede

man paa begge Sider de midterste Skibe, men, ved det Flaaderne var saa store, blev der alligevel mangfoldige løse Skibe, hvis Leie da ene kom til at beroe paa deres Styrmænds Drift, og den var meget ulige. Omendskjøndt nu begge Konger var overmaade mandstærke, kunde man dog godt kiende Forskiæl paa Mængden, thi Svenn havde ikke mindre end sex Jarler med sig, og Steen Herdisesøn siger:

Han, hvis Mod ei Faren knækker,
Drotten prud i Herrefærd,
Med halvandet hundred Snekker
Bie turde Daners Hær,
Bie ham, som over Bølge
Stævnede med dobbelt Følge:
Konningen fra Leire=Gaard!

Saasnart Harald var kommet i Orden med sine Skibe, lod han støde i Luren, og roe ind paa Fienden, hvorpaa der begyndte et overmaade hæftigt Slag, thi begge Konger opmuntrede bestandig deres Folk, og Kampen blev ikke deskortere, fordi det lakkede ad Aften, der den yppedes; thi man tog hele Natten til Hjelp. Kong Harald brugde for det meste sin Bue, som Thjodolf siger:

Driftig Oplands Drot, hin bolde,
Klog, som Faa, paa Bue=Skud,
Voldte Daners hvide Skjolde
Hele Natten Bræk og Brudd;
Ja, fra Ormen fløi fuldofte
Finne=Skat med Liv og Lyst:
Pilen, gjennem Bonde=Kofte,
Ind at rødme dybt i Bryst!

Hakon Jarl kobblede ikke sine Skibe, men tumlede sig imellem de Danske Skibe, der heller ikke laae i Linie, og hvilket af dem han fik Kloer i, slap ikke løs, saalænge det havde en levende Mand; hvoraf Følgen da snart blev, at Ingen vilde have med ham at bestille; men jo meer de ryggede, desmere nærgaaende blev han, og de stod da paa Nippet at tage Flugten, just som Hakon fik andensteds Ærende. Der kom nemlig nu en Jagt farende til Jarlens Skib med den Efterretning, at paa det andet Fløi maatte Haralds Folk betale Gildet, og begyndte at bukke under, og, da Hakon hørde det, foer han did og brød saa glubsk ind paa de Danske, at de maatte fire igien. Saaledes blev Hakon ved den hele Nat at roe omkring Linien, og fare til, hvor det gjordes behov, og hvor der da ogsaa, naar han kom, blev snart gjort Beskeed. Omsider, henimod Dagningen, tog Flugten Overhaand imellem de Danske, thi da var Kong Harald selv kommet op paa Kong Svenns Skib, og havde saa aldeles gjort reent Bord, at, de undtagen, der sprang i Søen, var hele Mandskabet faldet. Derfor siger Arner Jarle-Skjald:

Ei var det uden gyldig Grund,
At Svenn forlod sin Snekke,
Thi kyst af Sværdets hvasse Mund
Blev Hjelmen paa den Kiække;
Han flygted kun af Folke-Trang,
Og svigted kun de Døde;
Der Jyders Ven fra Borde sprang,
Var Konge-Skibet øde!

Der Konge-Snekken var nu tabt, og Mærket borte, da flydde hver, som ikke faldt; men da de Skibe, som var sammenkobblede, umuelig kunde i den Skynding komme løs, blev der ei andet Raad for deres Mandskab

end at springe ud, og see at komme op paa et af de andre, ved hvilken Leilighed Mangfoldige da satte Livet til. Der laae saaledes ikke mindre end halvfjerdsindstyve tomme Skibe, der hvor Hoved-Slaget havde staaet, og Kongerne var selv tilstæde, og derfor siger Thjodolf i sit Vers, at Harald i et Dieblik gjorde lyst paa een og halvfjerdsindstyve Snekker.

Kong Harald prøvede vel paa at forfølge de Danske, men kom ikke vidt, fordi den store Mængde tomme Skibe laae og spærrede Løbet; Finn Arneson derimod, hvem Sy... t slog Feil, og som desuden ikke vilde flye, blev taget til Fange. Thjodolf siger:

Jarler havde Svenn ei faa,
Maatte dog befindes:
Ser ei kunde her forslaae
Til eet Slag at vinde,
Og kun Een holdt ærlig Stand,
(Det var Finn den Kiække)
Fangedes som Sidste-Mand
Paa sin egen Snekke!

Fem og Tyvende Kapitel.
Vanraad og Hakon Jarl.

Medens Kong Harald med en Deel af Flaaden forfulgde Fienden, laae Hakon Jarl stille, thi hans Skib var for indspærret til at kunne komme frem, og nu skedte det, at just som han stod i For-Rummet, og forbandt En af de Saarede, kom der en høi Mand, med en sid Hætte, roende i en Baad, lagde til ved Loftingen, og raabde op paa Skibet: om Jarlen var

tilstøde? Hakon skottede til Hætte-Manden, og forlangde hans Navn, hvorpaa Svaret blev: det er Vanraad, her er, og vilde tale med Jarlen. Da nu Hakon bukkede sig ud over Skibet, og ned til ham, sagde Hætte-Manden: du har mit Liv i din Haand, og maa jeg beholde det, skal du have Tak! Derpaa reiste Hakon sig op, kaldte paa To af sine gode Venner, og sagde til dem: træder ned i den Baad, og skaffer mig Vanraad i Land! følger ham saa op til min Ven, Karl Bonde, og hilser fra mig, om han ikke nok vil laane Vanraad den Hest, jeg gav ham forleden, tilligemed sin egen Sadel, og sin Søn til Følge-Svend! Det skedte, Normændene roede, og Vanraad styrede; det var lige i Dagningen, og der var megen Færdsel paa Søen, baade med store Skibe og smaa, hvoraf Nogle seilede ud og Andre ind; og immer passede Vanraad at styre, hvor Søen var renest, men kom de paa Siden ad et Norsk Skib, var der endda ingen Fare; thi saasnart Jarlens Folk nævnede sig, lod man dem, uden Videre, roe deres Skud. Imidlertid var Vanraad dog endnu saa forsigtig, ikke at lande, før han kom Flaaden forbi.

Det var nu allerede skikkelig lyst, da de kom op til Karls Gaard, og rygtede deres Ærende, hvorpaa Karl, som netop var kommet i Klæderne, lod strax bringe Vand, de kunde vaske sig i, og bad dem tillige sidde ned og faae Davre. Imidlertid kom hans Kone ind og sagde: det er dog et forskrækkeligt Skrig og Bulder, der har været i Nat, saa man har ikke kunnet faae Søvn i sine Øjne! Ja, sagde Karl, veed du ikke nok, at Kongerne har slaaedes i Nat? Nu, sagde hun, hvem stod sig da? Ja, sagde Karl, det gjorde rigtig nok Normanden. Eih! sagde hun, saa har vor Konge da rendt igien! Ja, sagde Karl, om han er faldet eller flygtet, det er der Ingen, der veed. Aah, sagde hun, Gud naade os, for Konge vi har: daarlig humper han, og rædd er han! Siig ikke det, sagde Van-

raad, kiæk er Kongen, skiøndt ei seierrig! Derpaa, da Vanraad havde vasket sig, tog han og torde sig, som de Store, midt paa Hand-Klædet; men da Moder i Huset saae det, var hun ikke seen at tage fat og snappe det fra ham, med de Ord: Skam skulde de faae, der har lært dig Artighed! veed du ikke, at det er kun Moghakker, som gior hele Klædet vaadt for een Gang?

Nu satte da de Fremmede sig til Bords, med Vanraad i Midten, og saasnart de havde afspiist, gik de ud i Gaarden, hvor der stod to Heste sadlede: en til Vanraad og en til Karls Søn, som stod nu op, og reed ad Skoven til, medens Jarlens Folk søgde Stranden, roede tilbage til Jarlen og sagde Beskeed.

Da Kong Harald imidlertid, efter en kort Jagt paa de Flygtende, kom tilbage til de ryddede Skibe, lod han dem randsage, men, skiøndt man stod i den sikkre Formening, at Kong Svenn var faldet, giennemledte man dog forgiæves hele Dyngen af Liig paa hans Skib; thi hans fandt man ikke. Derpaa lod Harald sine Saarede forbinde og sine Døde begrave, men de slagne Danske lod han blot føre i Land, og skikkede Bønderne Bud, at de skulde komme og skaffe dem i Jorden.

Nogen Tid forgik endnu med Byttets Deling, og under dette Ophold spurgde Harald, at Svenn var lyslevende flydt op i Sælland, og havde alt igien en frygtelig Magt paa Benene, deels af Flygtninger fra Hallands-Slaget, og deels af friske Folk.

Sex og Tyvende Kapitel.

Finn Arnesøns Skiæbne.

Vi hørde før, at Finn Arnesøn blev fanget, og han blev nu fort frem for Kong Harald, som var i meget god Lune, og sagde: see, god Dag, Finn! skal vi nu mødes her? sidst saaes vi i Norge. Skam faae dine Danske Drabantere, som de har holdt Stand, saa de stakkels Normænd har nu ondt at giøre, med at redde dit Liv, og slæbe dig hjem baade gammel og blind, som du er. Ja, sagde Finn, Normænd har nu meget Ondt at giøre, især med at behage saadan en Herre som du er! Velan, sagde Harald, vil du saa have Fred, skiøndt du ingen har fortjent? Ikke, sagde Jarlen, af dig, din Hund! Ja, ja, sagde Kongen, saa af Fætter Magnus da? (Det var nemlig Magnus Konge-Søn, som var Hovedsmand paa et af Skibene). Magnus, sagde Finn, hvad raader den Hvalp for Freden? Da loe Kongen, som havde sin store Fornøielse af at drille Finn, og sagde: nu, saa tager du dog vel imod Fred af Thora, Frændken din? Er hun her ogsaa? sagde Finn. Ja, hun er, sagde Kongen. Derpaa var det, at Finn, der for Arrighed ikke vidste selv, hvad hans Mund sagde, svarede med de noksom bekiendte Ukvems-Ord: ja, saa er det intet Under, du var saa bidsk i Nat, siden Mæren var med!

Desuagtet skaanede Kongen dog Finn, og beholdt ham hos sig nogle Dage; men da Finn blev ved at være suur og tvær, sagde Harald til ham: ja, Finn, jeg seer nok, at hverken jeg eller dine Frænder er dig meer tilpas, og vil derfor give dig Lov at reise tilbage til din gode Svoger, Kong Svenn. Det takker jeg dig for af mit ganske Hjerte, sagde Finn, og det desmeer, jo før jeg slipper.

Derpaa lod Kongen føre Finn i Land, hvor Hallandsfarerne tog med Glæden imod ham, og selv seilede Harald til Norge, hvor han løb ind i Opslo-Fjorden, og gav alle Mand Lov til, efter egen Lyst, at bie eller fare.

Syv og Tyvende Kapitel.

Karl Bondes Belønning.

Der Kong Svenn nu igien var kommet til Sæde i Danmark, og havde sit Rige, som før, ubeskaaret, skal han, samme Vinter, have sendt Bud op i Nord-Halland, efter Karl Bonde og hans Huusfolk, og spurgde saa Karl, da han kom, og var kaldt ind, om han kiendte ham, eller syndes at have seet ham før? Ja, svarede Karl, baade kjender jeg Eder nu, og kiendte Eder forleden, ved første Diekast, saa jeg takker min Gud, at I havde Gavn af min ringe Tjeneste. Ja, svarede Kongen, det var en Tjeneste, hvorfor jeg er i din Giæld, nu alle de Dage, jeg lever, og vil da, for det Første, skiænke dig en Gaard her i Sælland, hvilken af Alle du helst vil have; men desuden vil jeg giøre en stor Mand af dig, om du har ellers Been til at bære det. Karl takkede nu smukt for Kongens Godhed, men føiede til, at der var dog endnu en Ting, han gierne vilde bede om; og da Kongen vilde vide, hvad det var, svarede han: det er, at Kongen vil lade mig tage min Kone med! Nei, sagde Svenn, det kan ikke bevilges; men jeg skal skaffe dig en meget bedre og fornuftigere Kone, og den anden kan beholde sin gamle Ron, den er god nok til hende.

Nu gav da Kongen Karl en prægtig stor Gaard, og skaffede ham et anseeligt Giftermaal, saa han blev til en stor Mand, og det var Noget der

gik meget Ord af, baade vidt og bredt, og spurgdes, blandt Andet, og-saa herop til Norge.

Otte og Tyvende Kapitel.

Hakon Jarls Unaade og Flugt til Sverrig.

Hele den næste Vinter efter Nizaa-Slaget, sad Harald stille i Opsloe, og lige fra om Efter-Høsten af, da Flaaden kom tilbage, var der megen Snak og Tale allevegne om hvordan det var gaaet til i samme Slag; thi Enhver af dem der havde været med, vilde vide noget Nyt at fortælle. Da traf det sig engang, Kong Harald stod ude i Gaarden og ta-lede med Nogen, at der sad Endeel inde i Kjelder-Stuen og drak til Pæls, var meget lystige og snaksomme, og havde blandt Andet det Spørgsmaal paa Bane: hvem der i Nizaa-Slaget havde indlagt sig allermeest Priis og Ære? Alle blev omsider enige om, at Hakon Jarl havde været baade den Tapperste, den Snildeste og den Heldigste; thi det var hans Bedrift der battede bedst og gjorde Udslaget; men da Harald hørde det, gik han hen til Stue-Dørren, og sagde: her maatte alle være tilfreds, de hedd Hakon; vendte sig derpaa, og gik sin Vei.

Hakon Jarl var om Høsten reist til Oplandet, hvor han var meget afholdt, og blev der om Vinteren; men nu traf det sig, engang ud paa Foraaret, i et Drikke-Lag, at Nizaa-Slaget igjen kom paa Tale, ved hvilken Leilighed Endeel loftede Hakon til Skyerne, men Somme paastod, at han havde slet ikke gjort mere end adskillige Andre. Efterat man nu havde snakket frem og tilbage om det enstund, tog en vis Mand Ordet og sagde: det kan nok være, at der var Fleer ved Nizaa, der holdt sig brav end Hakon; men, efter mine Tanker, var der dog Ingen, Lykken saa-

ledes spillede for, som for ham. Ja, sagde de Andre, men det var jo netop hans store Lykke, at han drev saa mange Danske paa Flugt. Nei, sagde den Forrige, det største Lykke-Træf var, at han kom til at skiænke Kong Svenn Livet! Aah, sagde en Anden, sid du ikke der og snak om hvad du ikke veed! Jo, sagde han, det veed jeg bestemt, thi jeg har det fra En, som selv var med at føre Kongen i Land.

Det gik her, som saa tit, efter det gamle Ordsprog, at Kongerne har mange Øren, og aldrig saasnart blev det bragt for Kongen, før han kom til Hest, foer afsted med tohundrede Ryttere, og reed hele Natten. Dagen efter mødte han nogle Folk paa Veien, som vilde ind til Byen med Mjød og Malt, og da var der en vis Gamle i Kongens Følge, som reed hen til En af Bønderne, han kiendte, talede med ham i Eenrum, og sagde: her er Penge, rid nu Alt hvad Remmer og Tøi kan holde, den korteste Gjenvei du veed, og hils Hakon Jarl, at Kongen veed, han frelste Kong Svenn ved Nizaa, og er nu paa Vei for at slaae ham ihjel. Saasnart nu Kiøbet var sluttet, foer Bonden afsted, og traf endnu Jarlen oppe, hvor han sad ved Drikke-Bordet, men kom gesvindt paa Benene med alle sine Folk, da han hørde Bondens Ærende, lod alt sit Løsøre flytte ud i Skoven, og tog derpaa, endnu samme Nat, Flugten med alle sine Tjenere. Siden kom Kongen og blev paa Gaarden om Natten, men Hakon fortsatte sin Reise, østerind til Kong Steenkild i Sverrig, hvor han blev det Foraar.

Dengang nu Kong Harald kom tilbage til Opsloe, varede det ikke længe, for han begav sig op til Trondhjem, hvorfra han først om Efteraaret vendte tilbage, og saasnart Hakon Jarl spurgde Kongens Afreise, søgde han Oplandet, og blev der hele Sommeren, medens Kongen var borte. Siden forføiede han sig ind i Værmeland, hvor Kong Steenkild

havde sat ham til Befalingsmand; men drog dog, sidst paa Vinteren, med et talrigt Følge af Gother og Værmer, til Rommerrige, og opkrævede Skat og Landgilde paa Oplandet. Derpaa, da han han havde søgt Gothland igjen, hvor han blev om Foraaret, skikkede Harald, som havde Vinter-Sæde i Opsloe, sine visse Bud til Oplandet, for at kræve Landgilde, Skat og Sagefald; men Alt hvad han fik af Oplændingerne, var det Svar, at de vilde gjerne betale Alt hvad de skulde, men kun til Hakon Jarl, saalænge han var i Live, og havde hverken forbrudt sin Fred eller sit Lehn. Dermed lod da Kongen sig nøie den Vinter.

Ni og Tyvende Kapitel.

Fredslutningen mellem Dannemark og Norge

Denne samme Vinter gik der adskillige Bud mellem Dannemark og Norge, hvorved begge Rigers Indbyggere lod hinanden vide, at de elskede Fred, og vilde see, at formaae deres Konger til det Samme. Det var da allerede en god Begyndelse, og det lykkedes omsider virkelig at faae et Konge-Møde i den Anledning, berammet til om Foraaret ved Gøt-Elven, hvorpaa saavel Svenn som Harald beflittede sig paa, at komme frem med et anseeligt Følge baade af Folk og Skibe. Derfor hedder det i Rim-Flekken om Kongernes Reise:

Skibrig stævned over Strand
Han som tjende Tak af Ravne,
Gjærdede sit Klippe-Land
Godt med prude Orlogs-Stavne;

Snekkerne med Gylden=Bryst,
Under Brag af vilden Bølge,
Svømmed ind mod Hallands=Kyst,
Med Kong Haralds Kæmpe=Følge!

Han, hvem jeg maa ogsaa nævne
Snekke=Diger om sit Land,
Svenn, fra Syd til Konge=Stævne,
Foer og som en ærlig Mand;
Ogsaa han var kiendt af Navne
For en giæv og gavmild Helt!
Rum ei fandt i mange Havne
Snekkerne fra Sund og Belt!

Her hører man, at begge Kongerne efter Aftale mødtes paa Grændserne, og det Samme siges i Hald Strides Vers; men da man nu skulde til at lægge Haand paa Værket, og handle om Fred, hørde man Klager fra alle Kanter over Ran, og Frænde=Tab og andet Sligt, som der krævedes Erstatning for. Alt det Kiævl trak Tiden ud, som Skjalden siger:

Bønderne, man høre kan,
Kloge er paa egen Baade,
Aldrig Fred der blev i Land,
Hvis de her fik Lov at raade;
Ørenlyd der haves knap,
Mens de, skraalende om Kap,
Klage, hver sin Nød og Skade!

Gramme Konger førde Krig,
Skam fik Manges Arv og Eie,

Ilde stiftes kun Forlig,
Vil man Alt i Skaaler veie,
Endses Bonde-Kiævlen her,
Vist paa Egennyttens Skiær
Sone-Snekken strander!

Omsider satte man imidlertid Sagen til forstandige gode Mænds Skiøn, og paa den Maade kom Forliget istand, hvoraf Meningen var, at Harald skulde beholde Norge, og Svenn Dannemark, heelt og ubeskaaret, efter det Grændse-Skiel, som fra Arilds Tid var sat mellem Rigerne, al Krig og Feide være endt, hver nøies med Baaden, og tie med Skaden, han havde! Denne Fred, der var sluttet paa Kongernes Livstid, blev derpaa ei blot besvoret, men ogsaa, endnu før Kongerne skildtes ad, betrygget ved Gidsler paa begge Sider. Siden drog hver sine Veie: Harald til Norge, og Svenn til Dannemark.

Tredivte Kapitel.

Haralds Tog mod Hakon Jarl.

Sommeren over blev Harald i Vigen, og skikkede atter Bud til Oplændingerne om Skat og Landgilde, men fik kun den Beskeed fra Bonderne, at de vilde først bie og see, om deres Jarl ikke selv kom og krævede sin Rettighed. Harald, som vidste, at Hakon Jarl sad i Gotland, temmelig mandstærk, seilede om Efteraaret ned til Konghell, tog der alle de Jagter han kunde faae, løb op ad Gotelven, lod sine Skibe trække uden om alle Fossene, og slap saaledes ind i Væneren, hvor han vidste Hakon

var i Nærheden. Jarlen, saasnart han fik Nys om Kongens Ankomst, søgde ned imod Soen, for at Kongen ikke skulde komme til at plyndre, og havde en stor Hob Gother med sig. Kong Harald lagde ind i en Rende, der var, satte en Deel af Mandskabet til at passe paa Skibene, og gik i Land med Resten, som da, paa Harald og nogle Faa nær, som havde Heste, maatte fortsætte Reisen til Fods. Først havde de nu en Skov at gjennemgaae, og hvor den slap, stødte de paa et Morads, men ogsaa paa en Høide, som de besteeg, og saae da Jarlens Folk paa hiin Side Mosen. Begge Høvdinger fylkede nu i en Hast, men derpaa lod Harald sit Mandskab sætte sig ned paa Bakken, og sagde: lad os bie lidt, Hakon Jarl pleier ikke at have megen Taalmodighed, kanskee faaer vi ham til at angribe os her. Det frøs den Dag og sneede lidt, og medens Harald og hans Folk sad luunt under Skjoldene, fandt Gotherne, der var tyndklædte, det ligesom lidt svalt; men Jarlen bad dem, endelig give Stunder, til Kongen kom ned af Bakken, saa de kunde fægte paa lige Jordsmon.

Gotherne havde deres Lagmand med, som hedd Thorvid, og han, siddende paa sin Hest, der var bundet ved en Tøierhæl i Mosen, holdt nu en Tale til Folket, og sagde: det veed vor Herre, at det er en dygtig og deilig Forsamling vi har, og det netop Karle med Mod i Bringen; men lad nu ogsaa Kong Steenkild spørge, at vi har staaet ham ærlig bi, denne gode Jarl, vi følger! See, der er jo nu intet Spørgsmaal om, at tør de Normænd gaae os under Øine, skal de finde Folk med Haar paa Tænderne; men skulde det være, at Ungdommen lod sig forbluffe og holdt ikke Stand, saa løber her en Bæk, dertil vil vi løbe, men saa heller ikke et Skridt længer! Eller, ifald Ungdommen, hvad dog vel i Grunden er umueligt, endda skulde svigte, saa er hist en Høi, dertil vil vi løbe, men hel-

ler aldrig et Skridt længer! Ordene var neppe ude af Munden, forend Normændene foer op, slog paa deres Skjolde, og gjorde Anskrig, som igjen besvaredes af Gotherne, og forskrækkede Lagmandens Hest, saa den gav et Ryk, hvorved Tøierhælen kom løs, og fløi op i Hovedet paa Lagmanden. Aah, raabde han, gid den Normand dog skee al Landsens Ulykke, som han skiød! og dermed piltrede Lagmanden af.

Kong Harald havde i Forveien sagt til sine Folk, at uagtet han lod dem gjøre Gny og Anskrig, skulde de dog ikke røre sig fra Bakken, førend Fienden kom, og derefter rettede de sig; men Hakon Jarl derimod reiste Banner og rykkede frem, da Anskriget skedte, og da saa hans Folk kom hen til Bakken, styrtede Kongens Mandskab ned over dem, slog Nogle ihjel, og drev Resten paa Flugt, uden dog at forfølge dem ret langt, da Mørket faldt paa. Foruden endeel Vaaben og Klæder, bestod Byttet i Hakon Jarls Banner, som der var den Mærkværdighed ved, at det havde været Kong Magnus Olavsøns, og Harald lod nu paa Hjemveien begge Bannerne bære foran sig. Veien faldt, som sagt, igjennem en Skov, og medens Kongens Folk gik og afhandlede, om man skulde troe, at Jarlen selv var faldet, kom de til et Sted, hvor man maatte gaae Gaase-Gang, og der kom En farende tverts over Veien, stak et Spyd i ham, der reed med Jarlens Banner, greeb det, og fløi saa med det ind ad Skoven til. Der det blev meldt for Kongen, sagde han strax: saa er Hakon Pokker ikke død, hid med min Brynje!

Herpaa reed da Harald ned til sine Skibe, men det var Manges Ord, at Hakon havde dog hævnet sin Skade.

Kong Harald blev nu liggende med sine Skibe den Nat over; men da man om Morgenen skulde til at see sig om, var Skibene indefrosne, og Isen saa tyk, at den kunde bære. Nu maatte da, paa Kongens Befa-

ling, alle Mand til at vægge, for at faae Skibene ud, og under dette Arbeide skedte en mærkelig Ting. Man havde nemlig allerede iset et godt Stykke, da der kom en Mand løbende, og gav sig til at hugge paa Isen, saa rasende, som om han havde været bindegal. Det maae man dog immer tilstaae, var der nu En, der sagde, at der er ikke saadan en Staabi i hele Verden, som Hald Kodrans-Bane! See engang, hvor den Karl kan hugge! Det hørde en Mand ved Navn Thormod Endridsøn, som var i Følge med Magnus Konge-Søn, foer ved Navnet: Kodrans-Bane, løs paa Hald, og dræbde ham; thi Thormods Moder: Jorne, var Kodrans Frændke: en Daatter nemlig af Valgerd Eiulfs-Daatter, hvis Broder Godmund var Kødrans Fader. Thormod var knap Aar, da Kodran faldt, og havde aldrig seet Hald Utrygsøn, førend nu.

Magnus Kongesøns Skib laae alleryderst i Renden, og saasnart Isen var ophugget ud til Søen, gik han til Seils, da Kongens Skib derimod laae inderst, og kom allersidst, og da Magnus kom over til den vestre Side, lod han Thormod løbe op, og skjule sig i Skoven. Da nu Harald, som havde holdt meget ad Hald, kom og hørde det, blev han tordengal, og blæste ad Boden, Magnus vilde byde, saa der var bestemt blevet Mandslæt af mellem Fader og Søn, havde der ikke været gode Venner ved Haanden, som lagde sig derimellem, og fik dem forligte.

Et og Tredivte Kapitel.

Haralds Husering paa Oplandet.

Denne Vinter hjemsøgde Harald Rommerige med et talrigt Følge, og drog Bonderne til Ansvar, som de der ikke blot havde forholdt ham hans

lovlige Rettigheder, men ovenikiøbet styrket hans Fiende til at beseide ham. Somme af Bønderne lod han derpaa henrette, Andre lemlæste, og Mange aldeles udplyndre, ligesom han da ogsaa lagde hele Bøigder i Aske, saa Livet var Alt hvad de frelste, der flygtede, og Jorden omtrent hvad Kongen levnede. Thjodolf siger:

Haardere nøk under Sky
Fare frem ei Tropper kunde,
Hvem der nys var kaad og kry,
Mile skarp fik nu i Munde;
Grum i Sind, paa Haralds Ord,
Skatte-Kræver uden Hænder
Rommerige overfoer,
Gjorde lyst med Lue-Tænder!

Herfra drog Harald op paa Hedemarken, hvor han ligedan husede med Ild og Sværd, og bedre gik det ikke Hadeland og Ringerige, hvor saa Toget endtes; thi nu krøb Bønderne til Korset, og lagde Sagen i Kongens Haand.

Dette skedte i det nittende Aar efter Kong Magnus den Godes Død, thi fra den til Nizaa-Slaget var femten Aar, to Aar derefter blev Freden sluttet, og i halvandet Aar var Harald usaattes med Oplændingerne, som der udtrykkelig staaer i et Vers af Thjodolf.

To og Tredivte Kapitel.

Harald Godvinsøn bliver Konge i Engeland.

Efter Horde-Knuds Død, tilfaldt, som sagt, Engeland hans Halv-Broder Edvard Ædelredsøn, med Tilnavn kaldt, hvad han var: hin

Gode, og hans Moder Dronning Emma var en Datter af Rikard Rude-Jarl, og følgelig Søster til Robert Jarl, hvis Søn: Vilhelm Bastard, var nu blevet Hertug i Normandiet.

Kong Edvards Dronning, Gyde, var en Daatter af Godvin Ulfnadsøn Jarl, og havde ikke mindre end fem Brødre, Jarler tilhobe, nemlig: Toste, Morkar, Valthjov, Svenn og Harald, af hvilke Harald, som var den Yngste, blev født op i Kongens Gaard, og var den barnløse Edvards Kiæle-Dægge.

For samme Harald Godvinsøn traf det sig en Sommer, da han vilde seile til Vales, at han ikke blot af Modvind blev forslaaet fra sin Kaas, men maatte, efter at have udstaaet en Havs-Nød, være glad, han slap ind til Normandiet. Han søgde da strax Rude-Borg, hvor Hertug Vilhelm tog meget kiærlig baade mod ham og hans Folk, og vedblev at behandle dem derefter, uagtet deres Ophold blev temmelig langvarigt, for Efteraars-Stormenes Skyld, som hindrede Hjem-Reisen, ja omsider da Vinteren nærmede sig, blev det endogsaa afgjort, at Harald skulde bie til Foraaret. Harald havde sin Plads i Høisædet, paa den ene Side ad Hertugen, og paa den anden sad Hertuginden, som var saa deilig, at alle Folk syndes, de havde aldrig seet Magen. Disse Tre morede sig meget over Drikke-Bordet i hinandens Selskab, men Hertugen gik gjerne tidlig i Seng, og saa sad Harald til langt ud paa Aftenen og snakkede med Hertuginden. Det gik godt en stor Deel af Vinteren, men saa engang sagde Hertuginden til Harald: nu er Hertugen vreed, fordi vi har saa meget at snakke sammen, og siger: han veed ikke, hvad alt det kan være. Ja, ja, svarede Harald, saa maae vi lade ham vide det Hele, jo før, jo heller. Dagen efter forlangde Harald en Samtale med Hertugen, i Overværelse af Hertuginden og alle Raads-Herrerne, og da de saa var

samlede i Tale-Stuen, tog han Ordet, og sagde: Hertugen maa vide, at jeg har havt Lidt bag Øret med mit Besøg, som jeg først nu vil aabenbare Eder, og det er at begiære Eders Daatter til min ægte Hustru, i hvilken Henseende Hertuginden, hvem jeg ofte har talt med derom, har lovet at indlægge et godt Ord for mig! Aldrig saasnart havde Harald slaaet paa den Stræng, førend alle Tilstædeværende stemmede i med, undtagen Hertugen, som dog imidlertid paa deres Bøn samtykde i Forlovelsen; men da Pigen var for ung endnu, blev Bryluppet udsat til nogle visse Aar derefter. Da saa Foraaret kom, gjorde Harald sig reisefærdig, tog en meget kiærlig Afskeed med Hertugen, og seilede hjem til Engeland; men hvem der aldrig kom, og hentede sin Fæste-Mø, det var Harald.

Efter tre og tyve Aars Regiering, døde Kong Edvard Straadød i London, Helligtrekonger-Aften, blev begravet i Povels-Kirken, og ansees af Engelskmændene for en Helgen.

Efter Kong Edvards Død var Godvin Jarls Sønner de mægtigste Mænd i Engeland, især de To, thi Toste var Krigs-Øverste, og havde i Kongens Alderdom, som Statholder, faaet Raadighed over alle de andre Jarler; men **Harald**, som for det Meste opholdt sig i Kongens Gaard, var derimod Kongens Høire-Haand, og havde Nøglen til Skat-Kammeret. I Øvrigt fortæller man, at da Kong Edvard laae med Døden paa Læberne, og der var kun faa Folk tilstæde, skal Harald have bukket sig over Kongen, og derpaa sagt ud i Stuen: drages til Minde, Alle sammen, at Kongen har indsat mig til sin Eftermand paa Thronen. Strax efter tog man Kongen død op af Sengen, og endnu samme Dag blev der holdt et Stats-Raad om Konge-Valget, hvor Harald førde sine Vidner paa, at Kong Edvard paa sit Yderste oplod ham Riget; blev derpaa ogsaa i Raadet erkiendt for Konge, og Dagen efter, som var Helligtrekonger-

Dag høitidelig salvet i Povels=Kirken. Alt dette fik Toste først at vide, da det var skeet, og Harald var hyldet af Alle i London, baade Store og Smaa, men han, som syndes, han var ligesaa nær til Thronen som Harald, vilde dog slet ikke finde sig deri, og sendte sin Broder det Bud, at alle Landets Hovdinger skulde sammenkaldes og have Lov at vælge til Konge, hvem de dertil ansaae før dygtigst. Harald svarede imidlertid at han vilde ikke nedlægge sin Konge=Værdighed, aldenstund han baade var kommet ordenlig paa Thronen, og var blevet høitidelig salvet til Konge. Herved var da Intet at gjore, især da Kiærnen af Folket erklærede sig for Harald, som havde Nøglen til Skatkammeret.

Tre og Tredivte Kapitel.

Toste Jarls Besøg i Danmark.

Da Kong Harald mærkede, at hans Broder Toste Jarl misundte ham Thronen, besluttede han at stække Vingerne i Tide paa en Mand, hvis Snildhed, Tapperhed og gode Forstaaelse med Landets Hovdinger kunde let blive farlig, og fratog ham derfor strax, tilligemed Hærførselen, al den Raadighed han havde havt over Rigets øvrige Jarler. Toste, som paa ingen Maade kunde finde sig i, at være sin kiødelige Broders underdanige Tjener, gik nu ud af Landet med sine Tilhængere, først til Flandern, og derpaa, over Frisland, til Dannemark, hvor han havde stor Slægt, thi hans Moder: Gyde, var Syster til Ulf Sprageløg, og følgelig var Kong Svenn hans Sydskendebarn. Da Toste nu kom til Kong Svenn, med Begjæring om hans Hjelp og Bistand, svarede Kongen: ja, vil du blive hos mig, saa skal jeg give dig et Grevskab i Dannemark, hvoraf

du godt kan holde din Hoihed ved Lige. Nei, sagde Toste, al min Lyst og Hu staaer hjem til Engeland, hvor jeg er adelsbaaren, og vil du ikke hjelpe mig, saa vil jeg hjelpe dig af alle Kræfter til at indtage Riget, naar du vil drage ud med Danmarks Flaade, efter Kong Knuds, din Morbroders Exempel. Ja Kong Knud, sagde Svenn, til at maale mig med ham er jeg meget for stakket, thi, istedenfor at han havde Dannemark i Arv, tog Engeland med Strid og Norge med List, har jeg med Nod og Neppe kunnet bjerge mig for Normænd her i Dannemark. Man skal stævne efter Evne, og jeg maa da fare i Mag, uden at turde gjøre Regning paa Knuds Lykke, især da selv han stod en Tidlang Fare for i Engeland at sætte Livet til. Det maa jeg tilstaae, sagde Toste, aldrig havde jeg tænkt, hos saa giæv en Frænde at finde saa usel en Trøst i min Nod; men, hvem veed, kanskee, naar jeg beiler til Venskab, hvor det er mindre at vente, jeg træffer en Hovding, der ei er saa bange som du for det Store!

Dermed var det forbi, hvorpaa Kongen og Jarlen skildtes just ikke gode Venner ad.

Fire og Tredivte Kapitel.

Tostes Besøg i Norge.

Toste Jarl forandrede nu sin Kaas, og reiste op til Norge, hvor han traf Kong Harald i Vigen, fortalde, hvordan det var gaaet ham i hans Landsflygtighed, og rykkede saa frem med sit Ærende, som var, at bede Kongen om Hjelp og Bistand til, i Engeland, at naae paa Ny sin tabde Vælde! Ja, det kan nu være godt nok, sagde Harald, men du kan troe, mine Normænd har ikke synderligt Mod paa, at hjemsøge Engeland og

tjene der under en fremmed Høvding, især da man vil sige, at I gode Engelskmænd er just ikke saa ganske at stole paa. Med Forlov at spørge, svarde Jarlen, er det sandt, hvad jeg har hørt i Engeland, man siger, at din Frænde Kong Magnus skikkede engang det Bud til Kong Edvard, at han eiede lige saa vel Engeland, som Dannemark, og havde arvet det efter Horde-Knud, i Følge deres edelige Forbund? Eiede Magnus Engeland, sagde Kongen, hvorfor havde han det da ikke? Ja, svarede Jarlen, hvorfor har du ikke Dannemark, som din Formand, Kong Magnus, dog havde? Aah, sagde Harald, de Danske barer sig dog nok for at see os Normænd over Skuldrene, thi dertil har jeg givet din kiære Familie lidt for meget at blæse paa! Ja, sagde Jarlen, siden du ikke vil ud med Sproget, faaer jeg selv besvare mit Spørgsmaal: Kong Magnus fik Dannemark, fordi han havde de Store i Landet paa sin Side, og du fik det ikke, fordi du havde hele Folket imod dig! Og, hør nu videre! Kong Magnus feidede ikke paa Engeland, fordi han vidste, at hele Folket hængde ved Kong Edvard; men har du Lyst til at indtage Engeland, saa er jeg Mand for, at skaffe dig de fleste Høvdingers Venskab og Bistand; thi, tager man bare Konge-Navnet fra, er jeg alle Dage lige saa mægtig, som min Broder Harald. Hele Verden veed, at du er en Krigsmand, som der har aldrig været Mage til i Norden, og det skulde da høilig forundre mig, at du nok vilde slaaes i femten Aar om Dannemark, men ikke have den Ueilighed at tage Engeland som en Sviske. Disse Jarlens Ord tog Kong Harald til noiere Eftertanke; og da han nu ikke blot fandt, der var meget Sandt i, men følde tillige, at den Engelske Krone trak dygtig, saa fulgde derpaa baade mange og lange Samtaler med Toste, som saa igien førde til den Aftale, at næste Sommer vilde de reise over og indtage Engeland. Desaarsag lod Kong Harald udbyde halv Stor-Leding over hele Norge, og

der er vel faa Tog, som har forud gjort saa megen Opsigt, og om hvis Udfald man har giættet saa forskiellig; thi Somme meende, at for Harald, hvis store Bedrifter de regnede op, var ingen Ting umuelig; Andre sagde derimod, at Engeland var en Nødd, man nemt kunde knække sig tandløs paa, aldenstund der var Folk som Græs, og blandt Andet en heel Krigshær af Nogle, de kaldte Thingmænd: lutter Kæmper af Vælgten, saa To af Haralds bedste Karle kunne ikke veie op imod Een af dem. I den Anledning kvad Ulf Staller:

Hos Kong Harald Staller=Navn,
Mener jeg, mon bære
Folk, som tør i høien Stavn
Søge Gods og Ære;
Før een Thingmand To giør skye
Af os gamle Svende,
Lære om jeg maa paa Ny,
Kæmpe=Kaaben vende!

Ulf Staller døde imidlertid strax om Foraaret; Kong Harald fulgde ham selv til Jorde, og sagde, i det han vendte sig fra Graven: hvor er en Tjener, sin Herre saa huld og saa tro, som han, der nu her har lagt sine Been!

Hvad Toste Jarl angaaer, da seilede han strax om Foraaret til Flandern, for der at mødes saavel med dem, der havde fulgt ham i Landflygtighed, som med hvem der siden kunde være hvervet: deels i Flandern og deels i Engeland.

Fem og Tredivte Kapitel.

Haralds Seilads, og Togets Forvarsler.

Samlings-Pladsen for Kong Haralds Flaade var Solunder; men førend han selv løb ud fra Nidros, gik han først hen og aabnede Kong Olavs Skrin, klippede hans Haar og hans Negle, slog derpaa Skrinet i Laas, og kastede Nøglen i Nid-Elven, eller, efter en anden Beretning, overbord ligeud for Agdenæs. Dette skedte fem og tredive Aar efter Kong Olavs Død, altsaa netop dobbelt saa længe efter hans Fødsel, og det var sidste Gang, hans Helgen-Skrin oplukkedes.

Kong Harald seilede nu sønderned med sit Følge, og mødtes der med sin øvrige Flaade, som, efter almindelig Regning, omsider voxde til henved tohundrede Snekker, foruden Madskibe og Smaaskuder.

Medens nu Flaaden laae ved Solunder, var der en Mand, hedd Gjord, paa Kongens eget Skib, som havde følgende Drøm: han syndes nemlig, han stod paa Konge-Skibet og kunde see baade op over Øen og ud over Flaaden, paa hvert af Skibene sad der en Fugl, lutter Ørne og Ravne, og paa Øen stod der en stor Trold-Kiærling, med en Fork i den ene Haand og et Trug i den anden, som stemde op og kvad:

Kongen han drager i Herre-Færd,
Og fører saa faver en Flaade;
Valravn, han sidder paa Snekke hver,
Og fryder sig over al Maade:
Gilde han venter, og vælger sit Rov,
Det maa jeg lide, nu gaaer min Plov;
Jeg gaaer med, og holder paa,
Jeg gaaer med, og holder paa!

En anden Mand, ved Navn Thord, som var paa et Skib, ikke langt fra Kongens, havde ogsaa en mærkelig Drøm; thi ham kom det for, at han saae Kong Haralds Flaade lægge ind til et Land, som han syndes, var Engeland, og hvor der paa Kysten stod en stor Krigshær stillet op. Derpaa, drømde han, rykkede begge Krigshære, med flyvende Faner, imod hinanden; men i Spidsen af Fiendernes Fylking reed der en stor Trold-Kiærling paa en Ulv, og Ulven havde en Mands-Krop i Flabben, som den knuskede, saa Blodet flød om Kiæften; ja, ikke Nok med det, men da den Krop var slugt, blev Trold-Kiærlingen ved at smække den ene efter den anden ind i Ulvs-Mund, hvor de gik samme Vei. Hun kvad:

Hvor Sværdet galer
Paa Hjelme-Tind,
Man Skjolde maler
Med høirødt Skin;
Min Ulv jeg feder
Med Kæmpe-Kiød,
Det brat udbreder
Den samme Lød!
Af Trold-Brud gram
Faaer Harald Skam,
Det seer jeg nok,
Det seer jeg nok!

Kong Harald selv drømde ogsaa, en Nat, at han var i Nidros, traf der sin Broder, Kong Olav, og hørde ham kvæde et Vers, som bebudede Ulykken, og saaledes vidste man ved dette Tog mange Varsler og Drømme at fortælle, som næsten alle var sørgelige.

Saa drog nu Harald bort, og havde med sig, baade sin Søn Olav, og sin Dronning Elsebet, samt hendes Døttre: Marie og Inger; men Thora Thorbergs-Daatter lod han blive hjemme, og sin Søn Magnus udraabe til Konge, og indsætte til Rigs-Forstander i sin Fraværelse.

Sex og Tredivte Kapitel.

Ankomsten til Engeland, og Slaget ved Use.

Saasnart Vinden blev god, søgde Harald rum Søe, og landede førstegang med sin Flaade, deels ved Hetland og deels ved Orknøe. Selv var han kommet til Hetland, men begav sig, efter et kort Ophold, til Orknøe, hvor han efterlod Dronning Elsebet med begge Døttrene; og erholdt en betydelig Forstærkning, under Anførsel af Thorfinn Jarls Sønner: Povel og Erling. Derpaa styrede han sydlig, Skotland forbi, til de Engelske Kyster, hvor han først landede ved Klifland, og overfoer, uden nogen Modstand, Egnen der med Herreskjold, og skiøndt Borgerne i Skardborg, hvem han dernæst hjemsøgde, satte sig til Modværge, hjalp det dog ikke; thi Harald lod anrette et stort Baal paa Bjerget der ligger, og siden med Forke kaste Ild ind i Byen, saalænge til den stod i lys Lue, og maatte overgive sig. Her plyndrede og dræbde Normændene for Fode, saa Engelænderne maatte være glade, naar de kunde frelse Livet ved at underkaste sig Kong Harald, som nu blev hyldet, hvor han kom frem. Noget længere sydpaa, ved Hellernæs, hvor Harald ogsaa landede, havde Indbyggerne flokket sig til Lande-Værn, men bleve slagne, og Harald lob nu med sin Flaade op ad Humberen til Use-Floden.

Morkar Jarl, og Valthjov Jarl af Huntingdon, laae med en frygtelig Magt i Jorvik, og rykkede nu ud imod Harald, som, saasnart de nærmede sig, gik i Land, og fylkede saaledes, at det ene Floi af Hæren med Konge-Banneret og Hoved-Styrken, stottede sig til Floden, det Andet, som bestod af Skrabet, og var svagt i alle Maader, til et stort og dybt Kiær. Her angreb Fienden, som var rykket frem langs Floden, med hele sin Styrke, trængde Stymper-Floiet tilbage, og styrtede efter, under Morkar Jarls Banner, i den Tanke, at hele den Norske Hær vilde flygte; men saasnart Kong Harald saae, at Engelskmanden var kommet imellem ham og Kiæret, lod han blæse til Angreb, lod rykke frem med **Landoderen**, sit Konge-Banner, og satte Ild i Folket, saa de foer rasende frem, slog Dommedags-Slag, og anrettede et frygteligt Blodbad i Jarlernes Hær. Det varede da ikke længe, for Fienden var paa Flugten, og hver lob sine Veie, Somme op og Somme ned med Floden; men de Fleste ud i Kiæret, som blev efterhaanden saa opfyldt med Liig, at Normanden kunde gaae torskoet derover. Her druknede blandt mange Andre Morkar Jarl selv, som man seer af et Vers i den Drape, Steen Herdisesøn gjorde om Olav Kyrre, som den, der og var med i Slaget; og i Haralds-Rimet hedder det:

Karle Nok,
Af Valthjovs Flok,
Skarpe Sværd
Dynged op i dyndet Kiær;
Saa fra Brink
Normand flink,
Fugl i Krig,
Gik paa Liig,
Som paa Bro derover!

Dette overhaands blodige Slag stod Onsdagen for Mads-Dag om Høsten, og de der bjergede Livet, flygtede med Valthjov Jarl op til Jorvik.

Syv og Tredivte Kapitel.

Dagthingning med Jorvik.

I alle disse Fægtninger tog Toste Jarl Deel, thi han var draget saa betids fra Flandern, at han modtes med Kong Harald, strax under de Skotske Kyster, og det gik meget rigtig i Opfyldelse, hvad Toste havde sagt Kong Harald i Forveien, saa det var ingen ubetydelig Forstærkning de fik af Tostes Slægt og Venner, som strømmede til dem i Hobe-Tal!

Efter foromtalte Slag, som strax havde til Følge, at alle Folk i hele Nabo-Laget maatte enten flygte, eller hylde Harald, stod Kongens Hu til at indtage Jorvik, til hvilken Ende han seilede hen, og lagde sig med Flaaden ved Stanfords-Brygge. Til Modstand var der for det Første ingen Udveie, thi efter den forfærdelig store Seier, Kong Harald havde vundet, over saa vældige Høvdinger og saa overhaands talrig en Hær, rystede nu alle Folk for ham, og Borgerne vidste desaarsag ei bedre Raad, end at skikke ham Bud, og lade sige, at de vilde overgive sig til ham med Stad og Samt. Denne Sag kom nu saaledes i Gang, at næste Søndag tog Kongen derop med hele sin Krigshær, og holdt Thing der uden for Staden, hvor saa Borgerne mødte, hyldede Kong Harald aabenlyst paa Thinge, og stillede Borgen for deres Troskab med Gidsler, som valgtes imellem de fornemste Folks Børn, efter Toste Jarls Skiøn, som kiendte hver Mand i Byen. Man gjorde tillige den Aftale, at Mandag-Morgen skulde Kongen møde paa By-Thinget, for at beskikke Byens Øvrighed, sidde

i Rette, og uddele Forlehninger, og derpaa drog Harald ved Aftens-Tid, med vundet Spil, i sin egen Indbildning, lystig og glad til sine Skibe; men samme Aften, efter Soels Nedgang, kom Kong Harald Godvinsøn til Byes med en frygtelig Krigshær, blev taget imod af alle Borgerne med Kys-Haand, og blev der om Natten, ligesom man da strax lod sætte stræng Vagt ved alle Porte og Udgange, for at ikke Normændene skulde faae mindste Nys om den Ting.

Otte og Tredivte Kapitel.

Slaget ved Jorvik, og Kong Haralds Fald.

Nu kom da Mandag-Morgen, og saasnart man havde faaet Davren i Livet, lod Harald blæse til Landgang, og deelde Folket i tre lige Dele, hvoraf de To skulde følges med ham; men den Tredie blive og passe paa Flaaden, under Anførsel af Olav Kongesøn, Orknøe-Jarlerne: Povel og Erland, samt Thorberg Arnesøns Søn: Eisten Urhane, som da bar Prisen for alle Herser i Norge, ligesom han da ogsaa var høiest anskrevet hos Kong Harald, og skulde været gift med hans Daatter Marie.

Det var den Dag et overmaade deiligt Solskins-Veir, og varmt tillige, hvorover Kongen og hans Folk lod deres Brynier ligge, væbnede sig kun med Hjelm og Skjold, og Spyd og Sværd, og kom lystig afsted, indtil de henimod Byen blev en Støv-Skye vaer, hvorigiennem det blinkede trindt af favre Skjolde og bleghvide Brynier. Da gjorde Kong Harald paa Timen Holdt, lod Toste Jarl kalde, og spurgde ham: hvad vel det kunde være for en Krigshær? Ja, svarede Jarlen, efter al Sandsynlighed har vi Fienden paa Halsen; men det kunde imidlertid dog være mue-

ligt, det var Nogle af mine Frænder, der kom som Venner at hylde Kongen og sætte sig under hans Vinger. Velan, sagde Kongen, saa vil vi bie, og see, hvem det er! Det gjorde man da; jo nærmere Krigshæren kom, skridende frem i Vaaben-Glands, som et Jiskampe-Lag, desstørre saae man, den var, og da sagde Kong Harald: hvor faae vi nu i en Hast et klogt og et godt Raad fra? thi det nytter ei at dølge: her er Kamp for Haanden og det Kamp med Kongen selv. Det nærmeste Raad var vel det, sagde Toste, at skynde sig tilbage, det bedste man kunde, til Rustning og Følge, og saa prøve Styrke med Fienden; thi gik det da skiævt, har vi dog vore Skibe i Baghaanden, hvor Rytterne kan skyde en hvid Pind efter os. Nei, sagde Kong Harald, da veed jeg et andet Raad, som jeg vil følge, og det er, at Tre af vore dygtigste Karle smider sig hver op paa en rask Hest, og rider alt hvad Remmer og Tøi kan holde, ned og siger til vore Folk, at de kommer herop og staaer bi; thi det kan Engelskmanden troe, at der skal vanke braadne Pander, før vi bukke under! Som Kongen det vil, sagde Toste, er altid mit Ord, og jeg er selv ingen Ven af at flye!

Kong Harald bød nu **Frederik**, sin Mærkes-Mand, at reise Konge-Banneret: **Landøderen**, og fylkede saa Hæren paa en egen Maade, stillede den nemlig først op i en lang Række, blot et Par Rader høi, og bukkede saa begge Ender sammen, hvorved det Hele kom til at danne en stor Krinds, lige dyb overalt, og behængt, saa at sige, med Skjold ved Skjold. Inden i Krindsen stod Kongen og Jarlen, et Stykke fra hinanden, hver med sit Banner og udvalgte Følge; og Grunden, hvi Harald nu fylkede saa, var den, at Rytteriet, som han vidste, havde for Skik at giøre Angreb i Spring, saa hist, og saa her; thi derfor var det godt, at Kongen og Jarlen, som havde hver en Hob Bue-Skytter om sig,

kunde være ved Haanden, overalt hvor det kneeb, og for Resten havde Folket den Befaling, at De i den forreste Rad skulde plante deres Lang-Spyd i Jorden, og sætte Spidsen mod Rytternes Bryst, naar de kom farende, medens De i anden Rad stak efter Hestene.

Der nu Kong Harald Sigurdsøn havde affylket, og reed Krindsen rundt paa sin sortblissede Hest, for at see, om Alt var i sin Orden, da skedte det, at Hesten styrtede med ham, saa han fløi forover; men sprang rask op igjen, og sagde: saa falder Farmand over Lykken! Imidlertid var Kong Harald Godvinsøn ankommet med en utallig Hær, baade Ryttere og Fodfolk, og sagde nu til nogle Normænd, han havde om sig: kjender I den store Mand med den blaa Kjortel og den favre Hjelm, som faldt af Hesten? Jo, svarede de, det var Kongen. Hillemæn, sagde den Engelske Konge, hvad det er for en Kæmpe-Vext og Helte-Mine han har! men nu har da nok udentvivl Lykken sagt ham Farvel.

Nu saae man tyve Riddere af Thingmands-Troppen ride frem for den Norske Fylking; jernklædte var baade Heste og Karle fra Top til Taa, og En af Ridderne loftede Rosten og sagde: er Toste Jarl her tilstæde? Ja, svarede Toste, det er ei at dølge, han er her til Tjeneste. Velan, da, sagde Ridderen, Kong Harald, din Broder, nu lader dig hilse og sige, at, vil du være hans Ven, skal du have hans Leide og hele Nordhumberlandet til Lehn, ja, kan du ei nøies med Mindre, vil han tilslaae dig Tredie-Delen af hele sit Rige. Ja, sagde Toste, vist nok er det et anderledes Tilbud end Brodden og Skammen, mig bødes i Vinter, og var det dengang blevet mig gjort, da havde mangen en Mand, hvis Øie er lukt, seet Solen i Dag, og bedre stod det sig vel med Engelands Rige; men nu kan jeg ikke slaae til, for jeg hører, hvad min Broder saa tør byde Harald Sigurdsøn for hans Uleilighed. Vel, sagde Ridderen, derom udlod din

Broder sig med det Par Ord, at ham vil han give af England syv Fod Jord, og Saameget til, som han er længere end andre Folk. Ja saa Farvel, sagde Jarlen, og beder Kong Harald lave sig til Slag; thi aldrig maa det kunne siges med Sandhed blandt Normænd, at Toste Jarl, der han skulde kæmpet i England for Kong Harald Sigurdsøn, løb over fra ham til hans Fjender! Nei, Last og Brast med hverandre vil vi nu Alle staae, tage England med Storm, eller falde med Ære! Da Ridderen vendte nu om med den Besked, spurgde Harald Sigurdsøn Jarlen: hvem den veltalende Mand var, som førde Ordet, og paa Jarlens Svar, at det var Kong Harald Godvinsøn, sagde han: det skulde vi bare have vidst lidt før, mens de var saa vel i vort Nabolag, thi aldrig skulde denneherrsens Harald da have meldt nogen Normands Fald. Ja, Herre, sagde Jarlen, vist nok var det et voveligt Rid af saa vigtig en Mand, og havde jeg røbet ham, vilde det vel, som I siger, have kostet hans Liv; men kunde jeg det, da han kom for at byde mig Landefred og Vælde? Nei, heller, skal en af Delene skee, maa nu han være min Bane-Mand, end jeg vil være hans! Da sagde Harald Sigurdsøn til sit Følge: det var kun en lille Mand, den Samme, men fast sad han i Sadlen; og derpaa, siger man, kvad han:

De staalgraa Egge
Til Kæmpe-Dyst,
Vi møde kiække
Med aabent Bryst,
Har lagt i Dvale
Hver Brynje fiin;
Hvor Hjelme prale,
Jeg savner min.

Hermed meende han nemlig Emma, thi det var Navnet paa en Brynie, han havde, saa sidd, at hun naaede ham til midt ned paa Benene, og saa stærk, at hun gav aldrig efter for noget Tryk; men Verset sagde Harald selv om: det var snavs gjort, jeg faaer at see, jeg hitter paa et, der er lidt bedre, og saa kvad han:

Mig lærde Hilde:
I Vaaben-Gny,
Det klæder ilde
At søge Lye
Bag Skjold, for de hvinende Klinger;
Men høit at bære
Min Kæmpe-Hat,
Hvor Staal mon skiære
Paa Kiød sig mat,
Mig lærde den Skjold-Mø tillige!

Derpaa kvad Thjodolf:

For Lykken raader al Magtens Gud,
Men det vil jeg love og holde:
Skal her end falde min Høvding prud,
Ei svigter jeg Sønnerne bolde;
Til Konger baarne, med Kæmpe-Sind,
Ei glemme de Fader at hevne;
Saa brat de mødes i Sole-Skin,
Som Ørne til Valen de stævne!

Nu begyndte da Slaget, med et Angreb af det Engelske Rytterie, som dog blev modtaget med saadan en Regn af Spyd og Pile, at de gode En-

gelsk-Mænd fandt, det gjorde ingen Gode, at komme Normændene for nær, og skiøndt de, ved at ride Kredsen rundt, foer imellem glubende paa, tog de dog strax Næsen til sig igien, med uforrettet Sag. Det var da kun for det Løse man sloges, saalænge Normændene holdt sig i sluttet Orden; men da de syndes at have mærket, at Rytterne var bange for Troien, brod de Laget, og satte efter dem, og saa var Normændene om én Hals; thi de blev paa Timen omringede fra alle Sider, og dængede til med Pile og Spyd. Da Harald Sigurdson saae det, søgde han did, hvor Gnyet var størst, og færdedes saa, at Kampen blev heed, og kostede Strømme af Blod paa begge Sider, ja, han blev tilsidst saa rasende, at han foer frem fra sit Følge, tog Sværdet fast i begge Hænder, og dundrede paa, saa der hjalp hverken Hjelm eller Pandser; de røg til Side, som næst var stædt, og paa et hængende Haar havde hele den Engelske Hær vendt Ryggen. Arner Jarle-Skjald siger:

Med udækket Barm,
Men dog med ubævende Hjerte,
Med fnysende Harm
Han rysted sin gnistrende Kierte;
Ja, seet blev din Færd,
Du Hersernes Mester tilvisse,
Hvis funklende Sværd
Nedlyned paa Kæmpernes Isse!

En Piil i Struben gav nu Harald Sigurdson hans Bane-Saar, og med ham faldt hardtad den hele Trop, han førde an; dog lykkedes det nogle Faa at trække sig tilbage med hans Banner, som Toste Jarl derpaa stillede sig under, for med Kraft at fortsætte Kampen. Det skedte imid-

lertid ikke strax, thi det tog Tid', inden man, paa begge Sider, kom igien i Orden, og da kvad Thjodolf:

Ilde fylket er den Hær,
Som sit Hoved savner,
Haralds sidste Ledings-Færd
Normænd aldrig gavner.
Ak, vor Konning! stemmet saa
Blev paa Val din Aande,
At vi Alle, hvor vi staae,
Stædes maae i Vaande!

I dette Mellem-Rum tilbød Harald Godvinson baade sin Broder Toste Jarl, og Levningerne af den Norske Hær, Liv og Fred, men dertil skreeg alle Normænd i Munden paa hverandre, at førend de tog imod Pardon af Engelsk-Manden, før vilde de bide i Græsset tilhobe, som Arner Jarle-Skjald siger, og nu begyndte da Slaget igien, under Støi og Stimen paa begge Sider.

Ni og Tredivte Kapitel.

Urhane-Kampen.

Imidlertid kom Eisten Orri eller Urhane op fra Skibene med hele sit Mandskab, klædt i Jern fra Top til Taa, greeb Ode-Land, Kong Haralds Banner, og begyndte den tredie Fægtning, som, efter ham, kaldes Urhane-Kampen, og var saa rasende hæftig, at Fienden, der mistede Folk i Mængde, kom hardt i Knibe. Dog, Eisten og hans Folk havde, paa Veien op fra Skibene, saaledes forhastet og udmattet sig,

at Kræfterne var hardtad fra dem, forend de naaede Valpladsen, og under Kampen var de Alt for rasende, til, saalænge de kunde røre sig, at fare i Mag. Derfor maatte de omsider slænge Pandseret, hvorved det blev Engelsk-Manden nemt at hitte ømme Steder paa dem; medens Adskillige faldt uden Saar, og sprak af Møde.

Der det lakkede ad Aften, var der, af høibaarne Normænd, ei Mange tilbage; men for Resten gik det her, som sædvanlig, at der var Forskiel paa Folk, saa Mange tog Flugten, med ulige Held, som dem var beskiæret; og Dieblikket var gunstigt dertil; thi det mørknedes Alt, for Slaget holdt op.

Fyrretivende Kapitel.
Styrker Stallers Flugt.

Kong Harald Sigurdson havde havt en Staller, hedd Styrker, en ypperlig Mand, som bjergede Livet, kom paa en Hest, og travede løs; men om Aftenen trak det koldt, og, da først Heden havde sat sig, mærkede Styrker, som havde ikke meer end sin Brystdug paa, at han frøs. Ret som han reed, under Hjelm, med det dragne Sværd i sin Haand, mødte ham en Vognmands-Karl, i en Lammeskinds-Pelts, hvem han strax raabde an, og sagde: hør Bondemand, jeg vil kjøbe din Pelts. Ja, sagde Karlen, men du faaer ham ikke, for du er en Normand, det kan jeg kiende paa dit Maal. Om nu saa var, sagde Styrker, hvad vilde da du? Jeg vilde slaae dig ihjel, sagde Bonden, naar jeg ellers havde Noget ret at giore med, men til al Uheld, det feiler jeg. Velan god Karl, sagde Styrker, siden du kan ikke slaae mig ihjel, skal jeg dog prøve, om jeg kan

slaae dig ihjel. Med det Samme brugde Styrker sit Sværd, halshuggede Karlen i Sædet, sprang af, tog Peltsen, og travede derpaa til Stranden.

Et og Fyrretivende Kapitel.

Harald Godvinsøns Fald.

Dengang Efterretningen, saavel om Kong Edvards Død, som om Harald Godvinsøns Thronbestigelse og Kroning, kom til Normandiet, syndes Rude=Jarlen, Vilhelm Bastard, at han, paa Slægtskabets Vegne med Edvard, var nok saa nær til den engelske Throne som Harald, og da hertil kom, at Harald, efter hans Tanker, havde Noget tilgode, fordi han saa spottelig slog op med hans Daatter, saa gjorde det Ene med det Andet, at han trak en stor Krigshær sammen, og udrustede en tilsvarende Flaade, for at hjemsøge Engeland. Den Dag han reed hjemme fra, og vilde gaae om Bord, kom hans Kone ud og vilde talt med ham, da han allerede sad paa Hesten, men hende gav han en Hæl, og huggede hende Sporen i Livet, saa hun faldt om, og var død. Derpaa søgde han Stranden, skibede sig ind, med Samt sin Broder: Erkebisp Otte, satte over til Engeland, og foer saa grummelig frem, at Folket, hvor han kom, underkastede sig strax. Stor og stærk som Faa var samme Vilhelm Jarl, en ypperlig Rytter, en vældig Krigsmand, og feilede ikke Forstand; men grum var han ogsaa, og havde Ord for at være lidt falsk.

Der Harald Godvinsøn hørde, hvorledes Vilhelm Jarl holdt Huus, der sønderpaa, og undertvang Landet, gav han Olav Haraldsøn, og hvem der ellers endnu var igien af den Norske Hær, Løv til at seile deres Vei,

og vendte sig mod Vilhelm, fulgt af sine Brødre: Svenn og Gjord, og Valthjov Jarl; Hærene mødtes i det sydlige Engeland, ved Helsing-Port, og der stod, nitten Dage efter Harald Sigurdsøns Fald, et haardt Slag, hvori Harald Godvinson faldt, tilligemed sin Broder Gjord, og mangfoldige Andre.

To og Fyrretivende Kapitel.

Valthjov Jarls Skjæbne.

Valthjov Jarl undkom af Slaget, hvor hans Broder, Kong Harald faldt, og mødte om Aftenen silde en Trop, omtrent paa hundrede Mand, af Vilhelms Folk, som strax tog Flugten ind i en tyk Skov, men undgik dog ikke, thi Valthjov lod sætte Ild paa Skoven og brænde dem inde, hvorom man i Valthjovs-Rimet har et Vers af Thorkild Skallesøn. Der nu Vilhelm havde ladet sig udraabe til Konge i Engeland, skikkede han Valthjov Jarl sikkert Leide, for at de, som det hedd, kunde mødes og slutte Forlig; men Valthjov kom ikke længer, end paa Sletten nedenfor Kastels-Broen, thi der mødte to af Vilhelms Handlangere ham med en Hob Folk, tog ham ved Vingebenet og lagde ham i Jern. Siden blev han halshugget, og holdes i Engeland for en Helgen, Thorkild siger:

Valthjov hin Kiække,
Som Egge
Opfarved i mangen en Dyst,
Segned for Skjelmen
Med Hjelmen
Som Kiøl bar til engelske Kyst,

Ophører end silde
Nu Mandslæt paa Øe,
Til Valthjov hin Milde
Knap Mage mon døe!

I eet og tyve Aar regierede Kong Vilhelm, og siden, efter ham, bestandig hans Afkom.

Tre og Fyrretivende Kapitel.

Olavs Hjemreise, og Toste Jarls Æt i Norge.

Der Olav Haraldson forlod Engeland, stak han fra Ravns-Øre ud i rum Søe, og kom om Efteraaret til Orkenøe, hvor han modte den Tidende, at Harald Sigurdsøns Daatter Marie var død pludselig, selvsamme Dag og Time, som hendes Fader faldt.

Vinteren over blev Olav paa Orkenøe, men seilede saa næste Sommer hjem til Norge, hvor Regieringen blev deelt imellem ham og hans Broder Magnus; og foruden sin Stifmoder, Dronning Elsebeth, og hendes Daatter Ingigerd, havde han to andre mærkelige Personer hjem med sig fra Vester-Leden, nemlig Toste Jarls Sønner: Skule Konge-Fostre, og Ketil Krog. Disse to fine og høibaarne Svende, med herlig Forstand, stod siden uafbrudt i megen Yndest hos Kong Olav, og blev Stamme-Fædre til mangfoldige berømte Mænd.

Ketil gjorde, ved Kong Olavs Mægling, et meget fordeelagtigt Giftermaal oppe paa Helgeland; men Skule Konge-Fostre, som var mere storladen, og en overmaade deilig Mand, kom endnu bedre afsted; thi han blev Øverste for Kongens Liv-Vagt, førde Ordet for Olav paa Thin-

ge, og var i alle Maader hans Geheimeraad. Kong Olav vilde ogsaa skiænket ham et heelt Fylke i Riget, hvilket han syndes bedst om, kvit og frit for alle Skatter og Afgifter, men dertil svarede Skule, at, med tusind Tak for det herlige Tilbud, vilde han dog udbede sig en anden Gunst, thi, kommer der en anden Konge, sagde han, kunde Gaven kanskee gaae i Løbet; men derimod kunde jeg ønske at eie lidt Kiobstæd-Jord overalt, hvor Kongen, min Herre, saa hist, og saa her, holder Huus og Hof! Ogsaa hertil sagde Kongen Ja, og gav ham virkelig Skiøde paa nogle af de allerbedste Jorde: ved Konghell, Opsloe, Tønsberg, Sarpsborg, Bergen og Nidros, hvor de endnu, den Dag i Dag, besiddes af hans Æt.

Skule blev gift med Gudrun Nefsteens-Daatter, hvis Moder: Inger, var en Daatter af Kong Sigurd Syr og Aaste, altsaa Hellig-Olavs Halv-Syster, men Heel-Syster til Kong Harald Sigurdsøn, saa at Gudrun var Olav Kyrres kiødelige Sydskende-Barn, og med hende avlede Skule Asulf paa Rein, samt en Daatter Ragnild, siden gift med Orm Rynke: Fader til Aase, og Farfader til Bjørn Buk.

Asulf blev igjen gift med Thora, en Daatter ad Thorberg Arnesøns Sonnesøn: Skofte Ogmundsøn, og havde med hende en Søn: Guttorm paa Rein, og en Daatter: Sigrid, der blev gift med Halkield Huk, og ved ham Moder til Jon, som igien var Fader til Halkield, Røgnvald og Gregers.

Guttorm paa Rein havde med sin første Kone, Halkield Huks Søster: Elrid, tre Døttre: Rangrid, Inger og Gudrud.

Rangrid, som blev gift med Bjørn Byrde-Svend, efterlod med ham to Døttre: Elrid og Ingeborg, og denne Elrid var tre Gange gift: først med Thore Skindpelts, hvem hun fødte to Sønner: Kin-

niad og Thorgrim Klove, dernæst med Kong Magnus Haraldsøn, der ved hende blev Fader til Christine, som fik Reider Sendebud, og endelig med Lagmanden i Gotland, ved hvem hun blev Moder til Harald. Elrids Syster: Ingeborg var Moder til Thorsten Skalmold, og de var Halvsystre til Kloge-Fredriks Daatter Astrid, thi hende fødte Rangrid i sit andet Egteskab.

Inger Guttorms-Daatter blev gift med Guttorm Østmanson fra Jæmteland.

Guttorm paa Rein havde med sin anden Kone, Bergliot, en Søn, hedd Asulf, og Asulfs Daatter Thorbjerg var først gift med Erik Griffel, ved hvem hun blev Moder til Rok en Asulf, og siden med Reider Konge-Frænde.

Guttorm paa Rein giftede sig, tredie Gang, med Sigrid, en Daatter ad Thorkild og Halkatle, og altsaa en Daatter-Daatter ad Svenn Brynjulfsøn, Sverkes Broder i Sogn, og ad Knud hin Riges Syster: Inger. Med samme Sigrid havde Guttorm en Søn, hedd Baard, som var først gift med Povel Bjergs Daatter: Ulfhild, men siden med Sidsel, Kong Sigurd Haraldsøns Daatter, og med hende var det han avlede Kong Inge, Hertug Skule, Guttorm og Sigrid.

Fire og Fyrretivende Kapitel.

Kong Haralds Grav og Efter-Mæle.

Saa blev da Kong Haralds Liig, Aaret efter hans Fald i Engeland, bragt til Norge, og op til Nidros, hvor det jordedes i Frue-Kirke, som han selv havde ladet bygge.

Hvad nu Kong Haralds Eftermæle angaaer, da gav Alle med een Mund ham det Lov, at han var en Mester i Klogt, og aldrig raadvild i nogen Begivenhed, hvad enten han saa havde kort eller lang Tid at samle og at betænke sig i. Mandhaftig var han desuden som Faa, og høist frimodig i Sværd-Slag, hvorfor han da og, som vi hørde, kun da han faldt, holdt op at seire; thi dristig vovet er halv vundet, som Thjodolf siger:

Sællandsfar! dit Tugtens-Riis,
Harald vil jeg sige,
Gav derpaa et nyt Beviis,
At end ei mon svige
Kæmpe-Trøsten, kort og god:
Seier halv er Helte-Mod;
Det fikst du at finde!

Harald havde et meget smukt og Kongeligt Udvortes, var sine fem Alen høi, havde store, men dog velskabte Hænder og Fødder, lyst Haar, kort Skiæg, og store Øien-Bryn, som sad lidt skiævt for hinanden. For Resten var han grum mod sine Fiender, lod, som Thjodolf siger, ikke den mindste Fornærmelse gaae ustraffet hen, var herskesyg og egennyttig for Alvor, men dog tillige meget gavmild imod sine gode Venner, som Thjodolf siger:

Min Drot, i Kamp fuldhaard en Knark,
Veed godt paa Daad at skiønne:
Min Snoge-Vise med en Mark
Han vidste at belønne!

Om Haralds Opvext indtil hans femtende Aar, da han streed for sin Broder, Kong Olav, paa Stiklestad, veed man Intet at fortælle;

men det er i en Sum at sige om hans følgende Tid, at han i den havde aldrig Rist eller Ro; og det var i fem og tredive Aar; thi han var halvtreds, da han faldt. Han havde aldrig vendt Rygg i Slag, men tit, naar han blev overmandet, trukket sig tilbage i god Behold, og det var alle Mands Ord, som havde fulgt ham, paa Val og paa Tog, at aldrig var Faren saa stor, eller Tiden saa knap, han jo greeb det Raad, som Alle maatte siden bekiende, var klogest at følge.

Det hændte sig engang, at gamle Brynjolf Kameels Søn, Haldor, en meget anseet og forstandig Høvding, var tilstæde, hvor man sammenlignede Harald med Hellig-Olav, og meende, at paa de to Brødres Tænkemaade var der en Forskiel, som paa Nat og Dag; men da tog Haldor Ordet, og sagde: ja, veed I hvad, da var jeg høit anskrevet hos begge de to Brødre, kiendte dem nøie, og kan forsikkre, at jeg har aldrig fundet to Mennesker, der lignede hinanden meer end de. Begge havde Forstand i Panden, og Mod i Bringen, Begge holdt de meget ad Magt og Penge, vidste at tage deres Høihed i Agt, firede nødig, herskede myndig, og straffede haardt!

Dog er herved at mærke: Kong Olav vilde med Magt indføre den sande, christne Troe i sit Rige, og lagde ei Fingren imellem, hvor han fandt døve Øren; men da Landets Høvdinger ei længer vilde taale hans strænge Retfærdighed, som ei gjorde Forskjel paa Høie og Lave, sammenrottede de sig, og slog ham i hans eget Land, hvorover han faldt som en Helgen.

Kong Harald derimod kæmpede kun for sin egen Magt og Ære, undertrykde alle dem han kunde overkomme, og fandt sin Død for Sværdet, i en fremmed Konges Rige.

Ligheden mellem de Brodre bestod da vel fornemmelig deri, at Begge førde de, til Hverdags-Brug, et jævnt og ærbart Levnet, og Begge var de dog hoit anseete og vidt beromte for deres udbredte Færdsel, og deres travle Bedrift!

Fem og Fyrretivende Kapitel.

Ny Forbindelse med Danmark.

Der Kong Harald Sigurdson var faldet, erklærede Kong Svenn, at nu var Freden ude mellem Dannemark og Norge, da den udtrykkelig var sluttet paa begge Kongers Levetid. Desaarsag rustede man sig, paa begge Sider, til Krig af alle Kræfter, men da saa Flaaderne kom ud, fandt man dog for godt, ved Mellem-Bud, at handle om Forlig, ved hvilken Leilighed de Norske gav tilkiende, at enten skulde den Fred, der fordum sluttedes imellem Harald og Svenn, i alle Maader staae ved Magt, eller ogsaa vilde de slaaes med de Danske, nu lige paa Stedet. Hertil sigter Rimet:

Med Trudsel, og med Tale fiin,
Kong Olav streed for Odel sin,
Saa fremmed Konge, med sit Krav,
Tog Maske ind paa Mund, og tav!

Derfor siger ogsaa Steen Herdiseson i Olavs-Drapen:

Der sidder en Herre i Kiøbing hiin,
Hvor høit sig hæver Sanct Olavs Skrin,
Det mægter den Høvding saa prud fuldvel
Mod Svenn at værge sit Land med Held;

Gjør Ulve-Sønnen paa Riget Krav,
Hvor Norges Helgen er lagt i Grav,
Det nytter ikke: den Helgen god
Det bedre under sit eget Blod!

Ved gode Mænds Mægling kom det saavidt, at der blev et Konge-Mode berammet ved Konghell, paa hvilket Freden ei blot kom i Stand, men beseigledes, til ydermere Sikkerhed, ved et Giftermaal mellem Kong Svenns Daatter, Inger, og Kong Olav.

Efter denne Fred-Slutning, som længe blev i Kraft, beslittede Kong Olav sig paa en Stilhed, som man havde aldrig før været vant til i Norge!

Sex og Fyrretivende Kapitel.

Kong Magnus Haraldsøns Død.

Magnus Haraldsøn, som den første Vinter efter Faderens Fald var ene om Raadet i Norge, regierede siden, to Aar, i Forening med sin Broder Olav, dog saaledes, at hver havde sin Deel af Riget: Olav den søndenfjeldske og Magnus den nordenfjeldske. Siden mistede Magnus sin Helbred, laa i nogen Tid af Reforme-Sot, døde i Nidros, til stor Bedrøvelse for Menig-Mand, og blev sammesteds begravet.

Denne Kong Magnus havde en Søn, ved Navn: Hakon, berømt for sin Smukhed, og opfostret i Guldbrands-Dalen hos Thore paa Steig, som havde Moder sammen med Kong Magnus Olavsøn.

Olav Kyrres Saga.

Første Kapitel.

Hvordan Kong Olav var til Syne og til Sinds.

Efter sin Broder Magnus Haraldsøns Død, var Olav Ene-Konge i Norge, og han var ei blot en høi og føer og i Alle Henseender velskabt Mand; men havde, efter alle Folks Dom, det deiligste og ædleste Udvortes, Nogen vilde see for Øine. Hans gule Haar, som hængde i favre Lokker, var blødt som Silke, hans Ansigts-Farve levende, og Huden skinnende hvid, han havde et Par af de meest velsignede Øine, og var overalt som han var dreiet. Han var for det meste lidt knap paa Ord, og kun en maadelig Taler paa Thinge; men naar han sad ved Bægeret, og drak til Pæls, som han var Mester udi, kunde han dog være overmaade munter og snaksom, kun i al Stilhed, thi hans Ord faldt immer milde, og Alt hvad der skulde tækkes ham, maatte være høvisk og pænt. Fredsom-

melig var han af Hjertens = Grund, yppede selv ingen Kiv, enten ude eller hjemme, og gav ikke heller Nogen den mindste Anledning til at beseide ham, for hvilken Stilheds Skyld man da ogsaa har kaldt ham snart Olav Kyrre (hin Stille) og snart Olav Bonde.

Andet Kapitel.

Olavs Hofholdning og Stadselighed.

I gamle Dage var det Skik, i Norge, at Kongerne havde deres Hojsæde midt paa Folke = Bænken, drak af Dyre = Horn, og bar Øllet om Ilden, naar der var En eller Anden, med hvem de vilde drikke Skaal; ja man har et Vers af Stuf Skjald, som udtrykkelig siger, at Harald Haardraade endnu havde samme Skik. Olav Kyrre var da den første Konge, der satte sig til Hoibords paa Gavl = Bænken tverts over Stuen, ligesom han og var den Første, der indførde Stue = Ovne, og lod Gulvet stroe, baade Vinter og Sommer.

Fremdeles optog Kong Olav den Skik, efter fremmede Hoffer, at lade sig opvarte ved Bordet af ligesaamange Skutil = Svende eller Skiænkere, og Kiertes = Svende, med Lys i Haand, som der var fornemme Gjæster tilstæde.

Endelig blev der, ud fra Skiænke = Bordet, indrettet et eget Sæde for Stallerne og andre Kongens Yndlinger, saaledes, at deres Ansigter vendte mod Hoisædet.

For Resten holdt Kong Olav hundrede og tyve Hirdmænd, tresindstyve Gjæster, og ligesaamange Gaards = Karle til Kiorsler, og hvad andet grovt Arbeide, der faldt for i Kongens Gaard. Da dette Antal nu

var større, end det Kongerne før havde holdt, og end det Loven tillod at føre med paa Giæsterie omkring i Landet, saa spurgde Bønderne ham ad, hvad det skulde betyde; men dertil svarede han blot: ja, Riget blev vist nok ligesaa godt bestyret og Ære-Frygten holdt ved Lige i min Faders Tid, uagtet han kun havde halv saa mange Folk som jeg, men kan I sige, det svider til jer, at jeg holder mange Tjenere paa min egen Pung?

Tredie Kapitel.

Bergens Anlæg og Kiøbstæd-Livet.

I denne Kong Olavs Dage reiste de Norske Kiøbstæder sig kjendelig, og formeredes tillige, især med Bergen, anlagt af Kongen selv, hvor der snart blev en heel Forsamling af rige Folk, og stærk Seilads til fra fremmede Lande. Her byggede Olav den saakaldte gamle Christ-Kirke af Træ, og lod tillige lægge Grundvold til den store ny Steen-Kirke af samme Navn, men kom dog med den ikke synderlig vidt.

Hvad Drikke-Lag angaaer, da havde de hidindtil, i alle Norges Kjøbstæder, været indskrænkede til visse Skytnings-Stuer og Laugshuse, thi derudenfor maatte intet finde Sted, og blandt disse Samlag maae vi nævne det i Nidros, der paa egen Bekostning byggede Margrete-Kirken, og havde, til at ringe sammen med, den store Gildes-Klokke, som er bekiendt under Navn af By-Trosten. Nu derimod lod Kong Olav bygge et stort Værtshuus (Gildeskaalen kaldet) i Nidros, og lignende i mange andre Kjøbstæder, hvorved Begyndelsen blev gjort til uindskrænket Sviir og Sværm.

Paa samme Tid opkom der ogsaa megen Overdaadighed i Norge, med udenlandske Moder, især i Klæde-Dragt, saa Folk fik sig Pludder-Buxer med udstaaende Folder, og afskaarne Kjoler, med Puf-Ærmer, hvori der gik fem Alen Toi, og som dog var saa snævre, at de maatte trækkes paa med Baand. Hertil brugde man hoihælede Skoe, med Silkebaands-Kant, og undertiden med Guld-Stads, ligesom da ogsaa Somme fandt paa, at gaae med Guld-Ringe paa Benene, foruden megen anden Overdaadighed, der nu kom i Moden.

Fjerde Kapitel.

Christ-Kirken i Nidros, og Hellig-Olavs Priis.

Kong Olav Kyrre lod bygge en Steen-Hald, som blev kaldet Christ-Kirken, paa det Sted, hvor Hellig-Olavs Liig var først lagt i Jorden, saa Alteret kom til at staae lige over Graven, og her blev nu Olavs-Skrinet flyttet ind, og sat over Alteret, hvorpaa der skedte mange Jertegn. Blandt Andet skedte det, Aars-Dagen efter Kirkens Indvielse, som var Olsmysse-Aften, i mange Folks Nærværelse, at en blind Mand fik sit Syn igjen, og saa Dagen efter, paa Olavs-Festen, der man bar Helgen-Skrinet ud, og satte det, efter Skik og Brug, ned paa Kirke-Gaarden; da fik en Mand, som længe havde været maallos, sit Mæle igjen, og sang, med flydende Tunge, Guds Priis og Hellig Olavs.

Foruden disse To var der endnu en blind Kone, østerinde fra Sverrig, som i Fortrøstning til Guds Naade, havde taget sig den, i hendes Omstændigheder meget besværlige, Reise paa, for at være i Nidros til Hoitiden. Hun maatte lade sig lede ind i Kirken, da Folk gik i Hoi-

messe, men forend endnu Tjenesten var ude, kunde hun see med begge sine Öine, og blev, efterat have været blind i hele fjorten Aar, paa eengang saa klarsynet som Nogen, hvorpaa hun reiste hjem med himmelsk Glæde, prisende Gud og Kong Hellig-Olav.

Det var ogsaa en underlig Ting med Hellig-Olavs Skrin, engang, de bar det gjennem Nidros-Gade, at da blev det med Eet saa urimelig svært, at Man kunde ikke faae det ud af Stedet. Man satte det da ned, og brækkede Steenbroen op, for at see, hvad vel der kunde være, og fandt da Liget af et lille Barn, der var myrdet, og puttet ned, men blev nu taget op; og da saa Broen var lavet igjen, lod Skrinet sig bære, som sædvanlig.

Femte Kapitel.

Olavs Svogerskab med Danmark, og Forbund med Hellig-Knud.

Olav Kyrre var, som sagt, gift med Inger, en Daatter ad den Danske Kong Svenn; og hans Halv-Syster: Ingigerd, var igjen gift med Kong Svens Søn: Ole.

Svenn Æstridson døde ti Aar efter Harald Sigurdson, og havde sine Sønner til Eftermænd: først Harald Hein, tre Vintre, saa Hellig Knud i syv, og Ole siden i otte Aar.

Olav Kyrre var meget gode Venner med sin Svoger Kong Knud i Dannemark, og paa et Møde de holdt ved Konghell, paa Kongernes gamle Samlings-Plads, foreslog Knud ham et Tog til Engeland, hvor baade han, og de Danske Konger havde Skade at hevne. Jeg veed nu ikke, sagde Knud, hvilket du helst vil: enten selv føre an, og have

tresindstyve Skibe fra mig, eller give mig tresindstyve Skibe, saa jeg bliver Hovdingen.

Ja, Kong Knud! sagde Olav, den Tale, du der fører, kan jeg i Grunden godt lide; men Sammenligningen har ingensteds hjemme, thi hvem der har havt Lykken med sig paa Englands-Tog, det veed vi, var Knud den Store, hvis Slægt den da ogsaa nu snarest vil følge; men hvem der maatte bide i Græsset, da han giæstede Engeland, det var sidst min Fader, Kong Harald. See, gik det os nu ikke bedre dengang, da Landet dog var fuldt af dyrebart Mandskab, og hele Udrustningen stolt, hvormeget mindre nu for nærværende Tid, da Norge er langt fra at have forvundet hvad Knæk det fik paa sin Adel, men leder forgiæves om Magen til sligt et Hold Kæmper, end sige til saadan en Formand, i Kløgt og i Kraft, som Kong Harald! Troe mig, jeg føler det godt, hvor dybt jeg, som Hovding, staaer under min Fader! staae bi vil jeg gjerne, men styre skal du.

Slutningen blev da, at Kong Olav sendte Kong Knud en Hjelp af tresindstyve herligt udrustede Orlogs-Skibe, med Folk af Vælgten, og Herser til Styrmænd, saa det var i alle Maader en Flaade, der gjorde ham Ære. Det gjorde den allermest derved, som Knytlinge-Saga beretter, at da man laae og ventede paa Kongen, og de Danske tog sig selv den Frihed at lette, var Normændene de Eneste, der fulgde Knuds Befaling og holdt Trop. Det skiønnede Kong Knud da ogsaa paa, og gav dem, da de reiste hjem, Forlov til at fare og at handle i hele hans Rige, til Lands og til Vands, hvor de vilde, ligesom han da ei heller glemde at sende den Norske Konge kostelig Skiænk for hans Bistand. De Danske derimod faldt i deres Konges høieste Unaade, og blev, da han kom hjem,

belagte med anseelige Boder, hvorpaa de, imod al Ret og Retfærdighed, gjorde Oprør, og tog Kong Knud af Dage.

Sjette Kapitel.

Den kloge Bonde i Lister=Lehn.

Det hændte sig engang, en Sommer=Dag, da Kong Olavs Mænd kom hjem fra en Reise, de havde gjort for at opkræve Skatter og Land=Gilde, at Kongen spurgde dem ad: hvor, paa hele Reisen, de havde været mest velkomne? Det var, sagde de, hos en gammel Bonde=Mand i Lister=Lehn, som var desuden overmaade forklog, thi vi spurgde ham aldrig om den Deel, han jo kunde besvare, saa vi kan aldrig andet troe, end at han maa forstaae sig paa Fugle=Skrig. Slidder=Sladder, sagde Kongen, hvor kan I dog være saa dumme at troe paa Sligt?

Ikke længe derefter, da Kongen gjorde en Sø=Reise, og seilede igjennem et Sund, spurgde han, hvad det var for en Boigd, man der havde for sig, og dertil svarede hans Tjenere, at det var netop den, hvor de havde talt om, de var allermeest velkomne. Hvis er da saa det Huus, sagde Kongen, der ligger her næst ved Sundet? det er, sagde de, den kloge Gubbes, vi fortalde om. Saa løber nu op, sagde Kongen, og slaaer mig den Hest ihjel, der staaer paa Toften! Nei, svarede de, vi nænner ikke at gjøre den Mand nogen Fortræd. Som jeg siger, blev Kongen ved, hugger mig Hovedet af Hesten, uden at lade Blodet naae Jorden; bringer saa Hesten om Bord, og henter mig Gubben! men, har I eders Liv kiært, da holder reen Mund!

Som sagt, saa gjort; og da saa Gubben, efter Ordre, kom om Bord, spurgde Kongen ham: hvis Gaard det var han beboede? Herrens egen, svarede Bonden, hvem jeg yder mit Landgilde. Godt, sagde Kongen, saa lods os nu her om Næsset, hvor du maa være bedst kjendt! Dermed stod Gubben i sin Baad, og roede foran Konge-Snekken, hvorpaa det ikke varede længe, før der kom en Krage flyvende over Skibet, og skrækkede fælt. Da nu Kongen saae, at Bonden skottede til Kragen, spurgde han ham, om han fandt, det var værdt at ændse? og fik til Svar: ja, tilvisse, gode Herre! Et Dieblik efter kom der Nok en Krage over Skibet og skrækkede ilde, og Bonden blev da saa forstyrret, at han glemde at roe, og havde nær sluppet Aarerne. Hillemænd, sagde Kongen, hvor du bryder dit Hoved med det Krage-Maal! Ja, Herre, sagde Bonden, nu er jeg paa Spor efter, hvad hun vil sige. Endelig kommer den tredie Krage, som teede sig endnu allerværst, og var færdig at sætte sig paa Skibet, og nu smed Bonden begge Aarerne, og reiste sig ret op, lige imod Kongen. Naah, sagde Kongen, det rørde dig tilgavns, Bonde! hvad sagde hun saa, den Krage? Ja, sagde Bonden, jeg vil troe, at enten snakker hun over sig, eller jeg hører feil. Lad os høre! sagde Kongen. Da kvad Bonden:

Aargammel Krage
Skvatter vel kun,
Toeaarings Sage
Savner vel Grund,
Treaarings Tale
Selv ei jeg troer,
Hører dog gale:
Hest er om Bord,

Kosterne dine,
Bonde! som sine
Fjæler en Tyv!

Hvad nu! Bonde, sagde Kongen, vil du kalde mig en Tyv? det var en smuk Tiltale, den. Nei, Herre, sagde Bonden, det er rigtig nok ikke smukt at sige, og tyvte Kongen vil jeg heller ikke; men noget Skielmerie, hvad det er, har I sikkert havt for med mig, eftersom Kragen siger, at I har min Hest om Bord. Siden, efter endnu at have talet noget mere med Bonden, gav Kongen ham anseelige Foræringer, og deriblandt Gaarden han boede paa, kvit og fri, med Jord og Alt, til evig Arv og Eje.

Syvende Kapitel.

Kong Olav Kyrres Død og Efter-Mæle.

Kong Olav Kyrre pleiede meget at opholde sig paa sine store Hövdings-Gaarde omkring i Landet, og paa en af disse: nemlig Hogby-Gaard i Ranrige, fik han sin Helsot, efter sex og tyve Aars Regiering, og altsaa syv og tyve Aar efter Kong Haralds Fald. Hans Lig blev siden ført til Nidros, og der begravet i Christ-Kirken, som han selv havde ladet bygge.

Olav Kyrre var en af Norges meest elskede Konger, i hvis Dage Landet betydelig tiltog i Velstand og Pragt, og han blev meget roest for sin Rundhed mod Folk, paa allehaande gode og dyrebare Ting. Saaledes siger Stuf Skjald:

Jeg de gamle Kongers Søn
Høit i Sang maa love:
Gavmild han i Lys og Løn
Skifter Guld til Hove:
Snekke prud og Snekke fiin
Skiænker han paa Borge,
Hvem kan slig en Konning fiin
Nævne, uden Norge!

Riig er han til Folke-Gavn,
Rund til Alles Glæde,
Som i Kæmpers Fødestavn
Hirdmands-Bænken klæde;
Paa Rund-Haanden seer man godt:
Født er i Fuld-Maane
Normænds Fader, Norges Drot,
For hvem Angler daane!

Ham af Hænder glider glat,
Som det ei han vidste,
Brynje-Særk og Hjelme-Hat,
Nok har han at miste;
Glimrende fra Taa til Top,
Skifting, hvo ei skjønner:
Den der saa ham klæder op,
Kongelig belønner!

Med Guld-Nøgel til hver Barm
Olav Kyrre har fundet,

Dæmpet Nid, og stillet Harm,
Alles Hjerter vundet!
Høit det lyde trindt om Land:
Knap paa Konge = Stolen
Mage til den Høveds = Mand
Findes under Solen!

Magnus Barfods Saga.

Første Kapitel.

Magnus Olavsøn og Hakon Magnussøn.

Olav Kyrre efterlod sig, med Thora Jons-Daatter, en Søn Magnus, som voxde op i sin Faders Gaard, fik et deiligt og mandeligt Udvortes, og blev nu strax, i Vigen, udraabt til Konge over hele Norge; men saasnart det spurgdes paa Opland, at Olav Kyrre var død, udraabde Folket der hans Brodersøn: Hakon Thore-Fostre, til Konge. Derpaa begav Hakon, tilligemed sin Fosterfader: Thore, sig op til Trondelagen, og blev, efterat have besøgt Nidros, paa Øre-Thing, som han forlangde, af Thronderne udraabt til Konge over Hælvten af Norge, med samme Ret, som hans Fader, Kong Magnus. Da nu det var skeet, og Hakon havde vundet alle Thrøndernes Hjerte, ved, foruden mange andre Lettelser, at give dem frie for Havne-Penge og for Jule-Rente; fæ-

skede han Drabanter, og drog tilbage til Opland, hvor han, paa samme Maade som i Trondelagen, ved at lette Folkets Byrder, gjorde sig almindelig yndet. Da kvad man i Trondelagen:

Ung Hakon hid
Kom mild, kom blid,
Af Thore Steig ledsaget,
Han nævnes skal
I Konge-Tal
Af Alle bedst opdraget!

Med Magnus han
Alt Norges Land
Var villig til at dele;
Men Olavs Søn,
Med Tunge skiøn,
Dog kaared helst det Hele!

Om Hosten derefter kom Kong Magnus op til Kjøbingen, satte sig til Sæde i Kongs-Gaarden, og blev der i Stilhed ud paa Vinteren, men lod sine syv Lang-Skibe blive liggende i Nid-Elven, og Løbet holde aabent.

Siden, saasnart Kong Hakon spurgde, at Magnus var i Trondelagen, tog han ogsaa derop, men landveis over Dovre, og lagde sig, da han kom til Nidros, ind i den gamle Kongs-Gaard eller Skule-Gaarden, neden for Sanct Clemmens Kirke.

Kong Magnus var meget misfornøiet over den store Gavmildhed, hvormed Hakon havde beilet til Bondernes Venskab; thi han fandt det var ingen Sag at skjære en breed Rem af en Andens Ryg, og ærgrede

sig forskrækkelig over det betydelige Skaar, han, betragtet som sin Faders rette Arving, havde lidt i sine Indkomster. Han havde desaarsag et slemt Horn i Siden paa Thore, hvem han gav Skylden for al den Uret, ham, efter hans Tanker, var skeet af hans Frænde; og han gjorde ingen Rover-Kule af sit Hjerte, saa Hakon og Thore troede ham til Allehaande, og fandt det grumme mistænkeligt med de tiltaklede Krigs-Skibe, han immer havde liggende paa rede Haand.

Nu skedte det, om Vaaren, efter Kyndel-Mysse, at Kong Magnus, en Nat, gik ombord, og lagde, med Lys under Tjelding, ud til Hefring, hvor han kastede Anker, og lod paa Kysten giore Baal ved Baal. Det tog Hakon for Tegn til Forræderie, og lod tude paa Gade, og holdt saa, med Byemændene, som var strax ved Haanden, Vagt den hele Nat, paa Næsset; men saasnart det dagedes, og Magnus fik Syn paa Folke-Stimmelen, styrede han ud ad Fjorden, og sonderned til Gule-Things Laugdomme. Derpaa takkede da Hakon Folket af, og lavede sig til at reise ned til Vigen, men holdt dog, førend han tog paa Vei, en Forsamling med Borgerne, hvor han modte reisefærdig til Hest, udbad sig i en Tale, deres Venskab, forsikkrede dem om sin Naade, og lod sig forlyde med, at han turde ikke troe sin Frænde Kong Magnus meer end paa det Halve. Hele Forsamlingen bad ham kun, i alle Tilfælde, regne frit paa deres Medhold og Bistand, erklærede sig for hans troe Tilhængere, og ledsagede ham, alle uden Undtagelse, ligeud til Steenbjerget.

Kong Hakon tog nu Veien til Dovre, men her, paa Reisen over Fjeldet, fik han sin Helsot, ved det han, en Dag, med alt for stor Ivrighed satte efter en Rype, han havde ramt, men ei, saa den jo kunde flyve. Paa Dovre selv fandt han ogsaa sin Død, hvorpaa hans Liig blev fort tilbage til Nidros, og ankom der, fjortende Dagen efter hans Af-

reise, til stor Bedrøvelse for Byens Folk, som tog derimod med Graad og Klage; thi Hakon havde de samtlig elsket af Hjertens Grund.

Saa døde da Hakon, og blev begravet i vor Frelsers Kirke, efter at have oplevet sin Alders sex og tyvende og sin Regierings tredie Aar, med det Lov af Menig=Mand, at Mage til livsalig Drot var aldrig født i Norge.

Ogsaa i Krigen var Hakon forsøgt, paa et Bjarmelands=Tog, hvorfra han kom hjem, efter Sværd=Slag, med Seier og Ære.

Andet Kapitel.

Magnus Barfods Hallands=Tog.

Høsten efter Hakons Død, seilede Magnus til Vigen, og gjorde derfra, næste Vaar, et Tog til Halland, hvor han, som Bjørn Krumhaand vidner i sin Magnus=Drape, huserede frygtelig med Ild og Sværd i Viske=Dalen, og andensteds, og vendte saa tilbage, med anseeligt Bytte.

Tredie Kapitel.

Steig=Thores Opstand og Endeligt.

Der Kong Hakon Magnussøn var død, mistvivlede Thore paa Steig om at blive i Fred for Kong Magnus, hvis han fik hele Riget til sin Raadighed; thi han vilde da neppe glemme, hvem der havde været det store Hjul i hele Modstands=Værket. Desaarsag beslutede Thore at vove det yderste, og forbandt sig med en Slags Broder og Vikking af Vælgten,

som hedd Svenn, og havde tjent enstund med Æren, til Takke, i Kong Hakons Gaard; men var ellers en Son ad Harald Flet, og Barnfødt i Dannemark, hvor hans Slægt var en med de bedste. Disse To lagde deres Hoveder sammen, og besluttede, hvad ogsaa virkelig blev sat i Værk, at giore Opstand; saaledes, at Thore skaffede en Krigshær, og Svenn paatog sig Formandskabet og Anførselen; thi dertil var den gamle Thore ikke længer rørig nok. De fik imidlertid adskillige andre Høvdinger i Led-Tog med sig, saasom: Skjalg Erlingsøn, en rig og mægtig Mand paa Jedderen, og fremfor Alt Aslak Urlands Søn: Eigil Lehns-Mand, som var gist med Ogmund Thorbergsøns Daatter Ingeborg, og altsaa Svoger til Skofte Ogmundsøn paa Gidske. Herom taler Thorkild Hammer-Skjald, i Magnus-Drapen, naar han siger:

Daarlig spilled Thore op,
Stor i egen Tanke,
Der, med Eigil, sig en Trop
Han tog paa at sanke;
En dem overlegen Steen
Prøved de at lette,
Vennerne af Skjalg til Meen
Blev den Kæmpe-Trætte!

Fra Oplandet af, hvor Banneret blev reist, begav Thore og hans Hjelpere sig, giennem Romsdalen, til Søndmør, og derfra, søeveis, op til Trøndelagen, hvor de imidlertid fandt Lehnsmanden Sigurd Uld-streng, Lodin Skaldeviggeß Søn, for sig; thi saasnart han fik Nys om Troppen, lod han Budstikken løbe og stævne Folk, hvor den kom, til at mødes ved Viggen. Her stod da en Strid, hvori dog Sigurd leed et

ſtort Nederlag, og maatte tage Flugten ned til Kong Magnus, medens Svenn og Thore drog ſeierrige frem, lagde ind i Fjorden til Nidros, og trak der betydelige Forſtærkninger til ſig.

Paa førſte Vink om disse Begivenheder, ſkyndte Kong Magnus ſig at ſamle Kræfter, og ſtyrede ſaa op til Tronhjems-Fjorden, hvor han ankom, juſt ſom Thore, med hele ſin Trop, laae ſeilfærdig inde ved Hefring, og vilde været ud ad Fjorden, men de betænkde ſig nu, for det Sammes Skyld, lod Skibene i Stikken, og løb i Land ved Vognvig-Strand. Herfra begav de ſig videre over Fjeldet, Thore paa en Bære-Bør, ned i Tex-Dalen ved Sælhverf, fik ſig atter Skibe, og ſtyrede nordlig, op til Helgeland. Saaſnart det var ham muligt at komme affted, ſtyrede Kong Magnus ſamme Kaas, og mødte paa Veien Jon Arneſøn, og hans Søn Vidkund, fra Bjærkøe, ſom over Hals og Hoved var flygtet for Thore, og havde reiſt Nat og Dag, for at komme til Kongen. Imidlertid var Jons Gaard blevet reent udplyndret, og derpaa ſtukket i Brand, tilligemed et rart Lang-Skib, Vidkund havde, ved hvilken Leilighed Thore, da Snekken begyndte at hælde, raabde for Løier: meer til Styrbord, Vidkund!

Da nu det var ſkeet, fortſatte Svenn og Thore Seiladſen og Plyndringen videre nordpaa, ſaalænge til de kom i Harme-Fjorden, men der naaede Kong Magnus dem; og da de ikke fandt ſig ſtærke nok til at byde ham Spidſen; tog de Flugten, hver ſine Veie: Somme ind ad Fjorden, Svenn ud i rum Søe, Thore og Eigil til Lands ved Heſjotun. De Sidſte ſatte Magnus efter, og da Skibene ſtødte ſammen ved Landingen, raabde Sigurd Uldſtreng over til Thore, ſom ſtod i For-Rummet paa ſit Skib, er du raſk, Thore! Tildeels, ſagde Thore, raſk til Haands, men vog til Fods!

Alle Thores Følge-Svende sprang nu i Land og flygtede, undtagen Eigil, som ikke nændte at forlade sin Kone, og faldt da tilligemed Thore i Kongens Haand, som lod dem Begge føre op for at hænges paa Vamber-Holm.

Dengang nu Thore gik og ravede hen imod Galgen, sagde Vidkund til ham: meer til Bagbord Thore! hvortil han svarede:

Fire var vi om at roe,
Een kun stod for Styret.

Men da Thore kom til Galgen, sagde han: ilde lykkes onde Raad, og derpaa fik han Strikken om Halsen, men da Vippen gik op, gik Halsen over, og Kroppen faldt ned; som heller ikke var at undres over, saa forfærdelig stor og svær, som Thore var.

Der Kongens Trælle nu trak af med Eigil hen til Galgen, sagde han til dem: I hænger mig dog aldrig saa godt, I fortjende jo Galgen, hver En, langt bedre end jeg!

Kong Magnus sad selv, og saae til, mens dette gik for sig, og var saa bister, at Ingen af alle hans Mænd turde giøre sig saa dristig at bede for Fangerne; men nu, da Eigil sprættede i Galgen, sagde dog Kongen: slet, da du trængde, stod giæve Frænder dig bi; og efter det at dømme, maa man troe, han vilde havt et Ord for Eigils Liv.

Svenn Haraldsøn undkom imidlertid, og søgde Dannemark, hvor han forblev, indtil siden en Søn ad Kong Magnus: Kong Eisten, tog ham til Naade, og gjorde ham med Æren til sin Mund-Skiænk eller Skutel-Svend.

Kong Magnus vendte nu tilbage til Trøndelagen, lagde ind i Fjorden, og straffede strængeligen alle dem, der beviislig havde taget Deel i

Thores Oprør, saa Nogle mistede Livet, og Andre blev Brandstæd-Mænd, som Bjorn Krumhaand ogsaa anmærker.

Siden regjerede Magnus alene, haandhævede Lande-Freden med Kraft, udryddede Vikinger og allehaande Voldsmænd, var driftig, stridbar og myndig, og slægtede i alle Henseender mindre sin Fader, end Harald, sin Farfader, paa!

Fjerde Kapitel.

Svenke Stenersøns Tvist med Kong Magnus.

Paa Grændserne af Vigen, inde ved Elven, boede en mægtig Mand ved Navn Svenke Stenersøn, som var Kong Hakons Foster-Fader, førend Thore paa Steig blev det, og havde slet ikke hyldet Kong Magnus. Derfor sagde Kong Magnus nu til Sigurd Uldstreng: du skal være mit Bud til Svenke, og hilse ham fra mig, at han pakker sig ud af Land og Rige, siden han aldrig har været den, der skulde vise os mindste Ære eller Underdanighed. I Øvrigt har vore Lehnsmænd i Vigen: Svenn Brygge-Fod, Dag Eilifsøn og Kolbeen Klak paa vore Vegne, i Lovens Medfor at forfølge Sagen. Ja, svarede Sigurd, den Mand har jeg dog endnu ikke kiendt i Norge, som jeg skulde behøve Saamanges Bistand til at faae Bugt med. Vel! sagde Kongen, hvad du ikke behøver, har du Lov til at undvære.

Nu lavede da Sigurd sig til Reisen, seilede til Vigen med et enligt Skib, talede først med Lehns-Mændene, og lod saa et Lands-Thing holde, hvor, blandt mange Andre, Elve-Grimmerne tilsagdes at møde. Der Dagen saa kom, og Thinget var sat, i en talrig Forsamling, maatte man vente enstund, førend Svenke indfandt sig; men omsider kom dog en

Trop tilsyne af henved femhundrede Mand, Allesammen klædte i Brynier klare, som Iis saa blanke, med dem kom Svenke til Things og satte sig ned i sin glimrende Kreds.

Sigurd stod nu op og sagde: Hilsen med Gud, fra min Herre Kong Magnus, til alle Guds Venner og hans, til Lehns-Mænd alle og Under-Saatter, Odels-Bønder og Menig-Mand! Hermed følger og Tale fager og Venskabs-Iæt, tilbydende Alle hans Gunst og Naade, som til ham sig vende; thi Kongen er saare sagtmodig og Mildheden selv imod Alle, som ham ville tjene, ja det er hans Hjertes Begiæring at kaldes og være det ganske Lands naadige Herre, der stander i Gabet, saavelsom i Spidsen for Normænd alle! See, det er fra Kongen en kiærlig Tiltale, som jeg, til eders eget Bedste, venter vel besvaret!

Derpaa reiste sig En af Elve-Grimmerne, ret et Uhyre af en Karl, i Høide, saavelsom i Forlighed, med en høi Staal-Hue paa Hovedet og en Buløxe paa Nakken; han havde vendt det Laadne ud, gloede bister omkring sig og sagde: det gaaer glat af sig selv, sagde Ræven om Harpen, han trak den paa Isen!

Med disse Ord satte Elve-Grimmen sig ned igien, hvorpaa Sigurd Uldstreng, efter et kort Mellem-Rum, stod atter op, tog Ordet og sagde: hvad Svar jeg endnu af Elve-Grimmerne har hørt paa Kongens Tiltale, var hverken hugget eller stukket, men kun lidt uartigt, og, ladende nu Hver kun maale med sin egen Alen, maa jeg gaae lidt nærmere til Meningen, og hilse fra Kongen, om Landskyld og Ledings-Giæld og al anden Kongelig Rettighed, som han vil, skal ydes nu, alt efter Stand og Vilkaar. Saa gaae da nu Enhver i sig selv, og betænke, hvorvidt han hidtildags har gjort sin Pligt, og havt nogen Ære at tale med, for at det, om Noget er forsømt, kan igien oprettes!

Der nu Sigurd havde sat sig, reiste den forrige Elve-Grim sig igien, lettede paa Huen, og sagde: troe mig, der er Snee i Luften, Gutter! sagde Finnen, han havde Skier at sælge.

Dermed satte han sig ned, og lidt efter stod Sigurd op, som imidlertid havde talt med Lehns-Mændene, og var nu smækvreed, hvorfor han ogsaa begyndte med at sige, de maatte slet ikke troe, at han, som reiste i en saa myndig Konges Ærende, behøvede at stikke Noget under Stol, om de endogsaa, hvad de kun havde Skam af, var dumdristige nok til at giøre Nar ad Kongeligt Bud og Tiltale. Han smeed nu sin blaae Kofte, som han havde over sin røde Skarlagens Brynje, og sagde ydermere: nu er det Tid, at brav Karl hytter sig, istedenfor at staae og rynke Næse ad Andre, thi det er et sandt Ord, at slig Mand gaaer til Døren, som inde er, og her gaaer Syn for Sagn om, hvor lidt Man ændser mig, og det fik endda at gaae som det kunde, skiøndt Man dog ogsaa selv har Ære i Livet, men hvad der er det værste, selv Kongens Bud foragtes her. Nu er der en Mand, Svenke Stenersøn kaldt, som boer øster ved Elven, af ham kræver Kongen med Land-Skyld al sin Rettighed, og vil han det ei yde, er han landsforviist. Her hjelper ingen Trevenhed og ingen Studshed; thi han blæse nu ad os, saameget han vil, vi hamler dog vel op med ham, og det er da nok bedre, at give Kiøb i Tide, og slippe med Æren, end at trodse saalænge, til Man faaer Skam paa sin Nakke!

Med disse Ord satte Sigurd sig ned, men saa stod Svenke op, skiød sit Hatte-Slag tilbage og overøste ham med Grovheder, sigende: jo pyt, nu vil nok Hundene have den Skam, at Næven gjør i Bondens Brønd! nu skal vi høre Løier, vil du forvise mig Landet, din ærmeløse, stumprumpede Usling! Veed du vel, Sigurd Uldsæk, at du har før havt Frænder ude i det samme Ærende, den Ene hedd Gille Pibaaben, den

Anden endnu værre, de laae aldrig en Nat i et Huus, de jo stjal, og du vil forvise mig Landet! Hvor du har skudt Livet op i dig, siden min Fosterson, Kong Hakon døde, thi medens han levede, skal jeg love for, du var ikke saa kæphøi, da var du jo saa rædd, at naar du blot øinede ham, var du tilfreds, du kunde krøbet i et Muse-Hul, da stod du stivt paa dine Been, som Hunden om Bord, da lod du dig træde paa Nakken som Korn i Sæk, da fægtede du for din Odel, som en skaaren Plag mellem Hingste, med Hælene, da trak du dit Veir som en Odder, Man har bukket begge Ender sammen paa, og nu vil du forvise mig Landet! Du skulde heller lade Godt være Ærligt; thi du kan sige, du har Lykken med dig, hvis du slipper heelskindet hjem. Nu op, og efter dem!

Ved disse Ord kom alle Svenkes Mænd paa Benene, og greb med Gny til Vaaben, saa Svenn Bryggefod og de andre Lehnsmænd vidste ikke bedre Raad, end i en Hast at smide Sigurd paa en Hest, og faae ham afveien til Skovs.

Det blev da Enden paa Legen, at Svenke drog roelig hjem til sin Gaard, og Sigurd Uldstræng pakkede sig med en lang Næse landveis op til Kongen i Trondhjem, som, da han hørde, hvordan det var gaaet, spurgde Sigurd gandske tørt: synes du nu, du behøver mine Lehnsmænds Hjelp?

Sigurd var saa ærgerlig over det slette Udfald af hans Reise, at han lovede det skulde blive hævnet, ihvad det saa skulde koste, og blev nu ved at ophidse Kong Magnus, til han lod udruste fem Skibe, og seilede dermed sønder og øster om Landet til Vigen, hvor han giæstede sine Lehnsmænd, og gjorde vitterligt, at han vilde snakke med Svenke, thi den Karl, sagde han, har nok i Sinde at være Konge i Norge: Ja, vist sagde de, er Svenke en stormægtig og stridig Krabat!

Nu seilede da Kongen videre, og der han kom, hvor han vilde, tilstædte han Lehnsmændene at gaae i Land, og see, hvordan Man teede sig. Som sagt, saa gjort, og de var knap vel kommet op, førend de saae Svenke komme anstigende, med et talrigt og velbevæbnet Mandskab, hvorpaa de var ikke sene til Freds-Tegn at løfte deres hvide Skjold, og da Svenke blev det vaer, gjorde han Hold med Folket, og gik selv hen til Lehnsmændene. Da sagde Kolbeen Klak: Kong Magnus lader dig hilse i Herrens Navn og sit, og beder dig betænke din egen Ære og Kongens Hoihed, saa du ikke farer frem med Trods, at løfte Sværd mod Majestæten. For Resten, naar du vil standse dit Folk, skal jeg med Fornoielse bære Freds-Bud mellem dig og Kongen. Ja, sagde Svenke, jeg skal nok give Tid, vi kom bare herned, for at de ikke skulde fortrampe vore Agre.

Da nu Lehnsmændene kom tilbage til Kongen, sagde de, at det var ham overladt at dømme, som han vilde, og dertil svarede Kongen: ja, den Dom er snart fældet, thi Svenke har sin Boes-Lodd forbrudt, skal romme Norge, og aldrig komme her igien, saalænge jeg regierer.

Men, sagde Kolbeen, havde Du ikke dog kanskee mere Ære imellem andre Konger, af, blot at forvise ham Landet, og lade ham beholde sit Gods, saa han kan nære sig iblandt fornemme Folk! Det vilde være hoimodig handlet af Dig, og han barede sig nok for at komme igien i vor Tid. Overvei derfor selv den Ting, og tag vor Forbøn i Betragtning!

Velan! sagde Kongen, men bort maa han paa Timen!

Der nu Lehnsmændene kom til Svenke, bragde de ham en meget naadig Hilsen fra Kongen, og lagde blot til, at Kongen ønskede, han vilde gjøre ham den Ære, at reise udenlands, og dermed bode for hvad han havde brudt. Tag det til Eftertanke, sagde de, og kom ihu, at hvem der ærer sin Konge, hædrer sig selv!

Nei, sagde Svenke, er Kongen mig naadig, er Kiven jo endt, og hvorfor skulde jeg da rømme Land og Rige? For Resten, mærker mit Ord! det huger mig bedre at falde her hjemme, end gaae som en Stodder fra Gaard og Grund, og hilser kun Kongen fra mig, at her staaer jeg, og viger ham ikke et Bue-Skud langt!

Nei, sagde Kolbeen, det duer ikke, hellere dog fire sig til Baade end fægte sig til Skade, giæv Mand er velkommen allevegne, som Folk er ypperlige til, saa vil de ære dig, og du har i Grunden vundet din Sag mod en vældig Drot; thi hør, hvad vi vil love dig, naar du lyder vort Raad! vi skal bestyre din Ejendom, mens du er borte, og holde dig den ærlig til Gode, og naar du kommer tilbage, skal det staae til dig selv, om du vil yde nogen Skat eller ikke, det svare vi dig for med Liv og Gods. Slaae da nu til, og forebyg derved en giæv Mands Undergang!

Det smagde Svenke paa, og sagde saa: ja, der er Mening i den Tale, og, maa jeg end formode, Kongens Ord har været af en anden Tønde, vil jeg, til Giengiæld for den store Ædelmodighed I viser mig, dog ogsaa føie eder, og reise bort et Aars Tid, naar I saa vil svare mig til, at jeg beholder i Fred hvad jeg har; men I skal hilse Kongen fra mig, og sige, at hvad jeg gjør, det gjør jeg for eders Skyld, og ikke for hans.

Der nu Lehnsmændene kom til Kongen igien, sagde de, at Svenke vilde gandske lade Kongen raade, men stolede da ogsaa paa hans Ædelmodighed. Han vil, sagde de, reise bort paa tre Aar, og saa, om Du tillader, komme hjem igien. Lad det da nu saa være, for din Konge-Æres og vor Forbøns Skyld, vi indestaaer dig for, at han skal aldrig komme her tilbage uden med dit Minde.

Det kalder jeg Talsmænd af Vælgten, sagde Kongen, og, af Venskab for eder, bevilger jeg hvad I forlanger, siig ham kun det!

Efter at have takket Kongen meget kiønt for hans Godhed, begav nu Lehnsmændene sig igien til Svenke, med en naadig Hilsen fra Kongen, og sagde ydermere: det skal være os en stor Fornøielse, om vi kan mægle Forliig, og rigtig nok forlanger Kongen, at du skal forbinde dig til at blive tre Aar borte, men vi maatte tage mærkelig Feil, om han vel kunde undvære dig saalænge, og du bør derfor giøre dig en Ære af at sige Ja. Velan! sagde Svenke, saa tager I da Vare paa mit Gods, og hilser Kongen, at for det Første skal jeg nu ikke falde ham besværlig med min Nærværelse!

Saasnart nu Svenke kom hjem til Gaarden med sit Folk, gik Reisen for sig, thi det var Noget, han i Forveien havde belavet sig paa, og Kolbeen fik da i en Hast gjort Anstalt til et Giæstebud for Kongen, der skulde see ud, som om det havde ventet efter ham. Kongen kom, holdt Giæstebud, og lod som han var hjemme paa Svenkes Gaarde, der nu førde Navn af Kongens Gods, men holdtes dog immer af Kolbeen, Svenke til Gode. Kongen lagde Veien om ad Vigen, hvor han drog om paa Giæsterie, og saa videre nordop, Svenke havde begivet sig til Gothland med Endeel Folk, og Alt var nu roeligt enstund; men det varede dog ikke længe forend Elve-Grimmerne, der ingen Høvding havde, traadtes paa Nakken af Rover-Pak. Det saae Kongen, gik aldrig godt, og fandt, det var Synd at misunde Svenke den Ære at staae som et Bolværk paa Grændsen; men skiøndt der blev sendt to Bud efter ham, kom Svenke dog ikke, førend Kongen selv traf ham nede i Dannemark, hvor de da endelig blev venlig og vel forligte i alle Maader.

Nu kom da Svenke hiem til sine Gaarde, og blev en Støtte for Kongen, der øster paa Landet, ja, saalænge de levede, var der nu ikke bedre Venner i Norge, end han og Kong Magnus.

Femte Kapitel.

Skotlands-Toget.

Kong Magnus udrustede nu en mægtig Flaade, fuldbemandet med raske Karle, og gjorde et Tog til Vester-Leden.

Paa Orken-Oerne, hvor han først gik i Land, indsatte han sin Søn Sigurd med nogle Raadsherrer til Høvding, istedenfor Jarlerne Povel og Erland, som han begge To lod gribe, og sendte over til Norge, hvor de siden døde: Erland i Nidros og Povel i Bergen.

Derfra fortsatte Kong Magnus Toget til Syder-Oerne, og kom aldrig saasnart i Land, førend han tog paa at hærge, brændte for Fode, og huggede ned, og gjorde reent Bord, hvor han kom frem. Nogle af Indbyggerne reddede Livet, ved at underkaste sig; men de Fleste, som kunde, flygtede for ham alle vide Vegne, og løb sig trætte, medens Luen gjorde lyst i Husene, som Bjørn Krumhaand siger i sin Vise.

Kong Magnus kom ogsaa paa dette Tog til den hellige Oe, men der lod han baade Folk og Gods med Fred, og skiøndt man siger, at han lukkede den lille Kolumbans-Kirke op, gik han dog ikke derind, men lukkede den strax i Laas igien, og sagde, at herefter skulde aldrig Nogen giøre sig saa dristig at komme i den Kirke, et Ord, der ogsaa rigtig er gaaet i Opfyldelse.

Der er en anden Oe som hedder Il, den hærgede Magnus med Rov og Brand, og da han havde undertvunget den, styrede han sønderpaa til Sæder, plyndrede baade paa den Irske og den Skotske Kyst, og blev saaledes ved lige ned til Oen Man, som maatte drikke samme Skaal. Alt dette melder Bjørn Krumhaand, saavelsom ogsaa, at Magnus

fangede den Syderøeske Kong Gudrods Søn Lagmand, der var sat til Statholder paa Nordøerne, men tog strax Flugten, saasnart Magnus kom, flakkede enstund omkring imellem Øerne, og blev omsider, med Skib og Samt, paa Veien til Irland opsnappet af Kong Magnus og lagt i Lænker.

Herfra satte Magnus Kaasen til Bretland, men maatte i Sundet ved Angulsei udholde en svær Dyst med Jarlerne: Huge Prude, og Huge Digre, som mødte ham der med den Bretske Flaade. Huge Prude var jernklædt tilgavns, thi der var ikke en bar Plet paa ham, undtagen Øjnene, men dem sigtede nu ogsaa to Bue-Skytter paa een Gang efter; den Ene var Kong Magnus selv, og den Anden en Halei, der stod ved Siden ad ham. Den Ene ramde Huges Næse-Hytte og skiød den skiæv, men den Anden traf ham lige midt i hans ene Øje, saa Pilen gik igiennem Hovedet, og det Skud fik Magnus Æren for, som man seer baade af Bjørn Krumhaands Vise, og af en anden, der er gjort om det Samme. Saasnart Huge Prude var faldet, tog Britterne Flugten med stort Tab, og, efter denne Seier, undertvang Kong Magnus Angulsei, som regnes for Tredie-Parten af Bretland, og har fra Arilds Tid været den yderste Grændse mod Sønden, for de Norske Kongers Erobringer.

Efter dette Slag vendte ogsaa Kong Magnus tilbage til Skotland, og blev der, ved Mellem-Handling, saaledes forligt med den Skotske Kong Mælkolf, at alle de vestlige Øer skulde høre under Kongen af Norge, og Skiellet gaae saa nær ved det faste Land, som Nogen kunde styre og fare til Skibs. Desaarsag lod Kong Magnus, der han kom sønderfra til Sæder, et Skib føre i Land, sad selv til Roers i Løftingen, og lod saa Skibet trække over den smalle Jord-Tunge som forbinder Sæder

med Fastlandet, og hvor Man saa tit for har trukket Skibe over. Alt hvad der nu paa denne Fart laae til Bagbord, tilegnede Kong Magnus sig, og vandt saaledes hele Sæder, som er et godt Stykke Land, og, Man undtagen, mere værd, end den bedste af alle Syder-Oerne.

Medens nu Kongen laae Vinteren over paa Syderøerne, besøgde hans Folk alle Fjordene, roede indenom Oerne, og tog dem, hvad enten de var beboede eller ikke, i Besiddelse, paa Kongen af Norges Vegne, som da blev Herre over hele Stroget vestenom Skotland.

Næste Sommer drog Kong Magnus hjem til Norge, efterat have udnævnt sin Søn Sigurd; under sin Frændes Hakon Povelsons Formynderskab, til Konge over Orken-Oerne og Syder-Oerne, og forlovet ham med Bladminne, en Daatter ad den Irske Kong Myriartak Talmeson i Connaught.

Sjette Kapitel.

Den Svenske Krig.

Kong Steenkild i Sverrig var død, strax efter Harald Haardraades Fald, og havde havt en vis Hakon til sin Eftermand, men efter ham kom Steenkilds Søn Inge paa Thronen, en dygtig og stormægtig Herre, en Kæmpe af Vext og af Kræfter, og denne Kong Inge var samtidig med Kong Magnus i Norge.

Nu paastod Kong Magnus, at i gamle Dage havde Got-Elven og Væneren gjort Skiel imellem Norge og Sverrig, og tilegnede sig paa Grund deraf det hele Strøg vestenfor Væneren, lige til Værmeland: baade Sunddal og Nordal, Vx og Vardyn, med alle tilhørende Udmarker; men Det havde nu i lang Tid ligget under den Svenske Konge,

som en Deel af Vester-Gotland, og Mark-Mændene vilde intet Herre-Skifte vide af at sige. Der nu Kong Magnus brød ind fra Vigen med en stolt og talrig Hær, og overfoer Mark-Boigderne med Rov og Brand, underkastede Beboerne sig vel, og svor ham Troskabs-Eed, men da det ved hans Ankomst til Væneren lakkede mod Efteraaret, vendte han tilbage til Norge, og efterlod kun Trehundrede Mand, af sine bedste Folk, i en Træ-Borg med Volde og Grave omkring, som han havde opført ude paa Kvaldins-Øe, og rigelig forsynet med Levnets-Midler og alle andre Nødvendigheder.

Der boede dengang en Mand paa Gidske paa Sendmer, en fornem Lensmand, ved Navn Skofte Øgmundsøn: en Sønnesøn af Thorberg Arnesøn, som var gift med Gudrun, en Daatter af Hellig-Olavs Mærkesmand Thord Folesøn, og havde med hende, foruden Thora, som fik Asolf Skulesøn, tre Sønner: Øgmund, Find og Thord, Allesammen elskværdige og haabefulde Ungersvende. En af Disse, nemlig Find, var, tilligemed Sigurd Uldstræng, Høvding for Besætningen paa Kvaldinsøe, som Kong Inge, efter Rygtet, med det Første agtede at giæste. Vel gik det noget i Langdrag med den Færd, hvorover Normændene blev krye, og kvad:

Længe sadled, dog ei reed
Til os Inge ballebreed!

men da saa Væneren frøs til, kom Inge ridende med henved tredive Hundrede Mand, og skikkede Normændene i Borgen det Bud, at nu kunde de pakke sammen hvad de havde, og reise hjem til Norge. Det Bud kom igien med den Besked fra Sigurd Uldstræng, at Kong Inge skulde faae

noget Andet at vide, inden de lod sig drive som Faar i Fold, og maatte i al Fald først trække nærmere. Derpaa reed Kong Inge ud til Øen med hele sin Krigshær, og skikkede Normændene det Bud, at nu maatte de drage ud som de gik og stod i deres Rustning, men skulde efterlade Rov og Resten; men det vilde de ikke heller. Nu gik det da paa Slagsmaal løs, og der Man havde skudtes enstund, lod Kong Inge Graven fylde med Vedd og Steen, lod sætte Ankere fast paa lange Rafter, fik dermed Hold i Planke-Værket, og lod saa Folk i Hobe-Tal staae og trække, til Tømmeret knak, hvorpaa Man beskiod Normændene med luende Brande, saa længe til de bad om godt Veir. De fik da ogsaa Lov til at slippe, men kun uden Vaaben, i Vesten, og maatte, alt som de kom ud, smukt finde sig i, at faae hver en Rap af et Riis.

Mark-Mændene hyldede nu samtlig Kong Inge paa Nye, og Normændene vendte tilbage til Norge, og fortalde Kong Magnus den Skamfærd de havde fristet.

Næste Foraar, saasnart Søen blev aaben, styrede Kong Magnus med en stor Flaade til Got-Elven, løb op ad den østre Arm, og plyndrede paa den Svenske Kyst; men da han derpaa gjorde Landgang ved Foxerne, og vilde sætte over en Aa, der er, fandt han Gothe-Hæren for sig, og maatte vove et Slag mod Overmagten, hvori hans Normænd fik en banket Troie, vendte Rygg, og faldt som Fluer, ved et Foss, de kom forbi. Da nu Gotherne blev ved at hænge paa, og hugge ned for Fode, blev Ogmund Skoftesøn bange for Kongen, som var god at kiende, deels paa Høiden, deels paa hans gule Lokker som hængde ham ned over Skuldrene, og endelig især paa den røde Kappe han havde udenover Brynjen. Ogmund, som var selv en meget høi og smuk Karl, og reed ved Siden ad Kongen, sagde derfor til ham: vil Kongen ikke forære mig sin Kappe?

Hvad vil du med den, svarede Kongen. Jeg vilde gjerne have den, sagde Ogmund, og Du har før givet mig Meer end det kan være. Foran sig havde Man en stor Slette, hvor Man kunde grandt tage Sigte paa hinanden; men endnu var der Krat og Brinker imellem Gother og Normænd, som tog af for Synet, og denne gode Leilighed benyttede Ogmund til at faae Kappen og kaste den over sig. Saasnart Man nu kom ud paa Sletten, skiød Ogmund med sin Trop markesløs over, og da Gotherne saae det, tænkde de, det var Kongen, og satte Alle efter ham, hvorpaa Kongen ubehindret fortsatte Veien ned til sine Skibe. Skiøndt det var med Nød og Neppe, slap Ogmund dog ogsaa heelskindet ombord, og Kong Magnus var da ikke seen, at lægge ud ad Elven, og søge hjem til Vigen.

Siden gjorde dog Magnus et nyt Tog til Gøthland, thi deels vilde han ikke lade sin Paastand fare, og deels fandt han, der om Foraaret var sat en Klik paa hans Ære, som han maatte viske af. Han brød da ind i Vester-Gothland med en mægtig Hær, og, efterat have undertvunget hele den nordlige Deel, slog han Leir paa Grændserne, og vedligeholdt saaledes en truende Stilling. Da Kong Inge hørde det, trak han Folk sammen for at gaae ham i Møde, og ved Efterretningen herom, raadte Høvdingerne Kong Magnus til at vende om; men langt fra deri at føie dem, rykkede han rask frem, og mødte ved Natte-Tid ganske uventet Kong Inge paa Halvveien. Det var paa Foxerne de stødte sammen, og, efter et grueligt Blodbad, maatte Svenskerne, der faldt som Fluer, omsider give tabt, saa denne Gang blev det Kong Inge, der maatte redde sig med Flugten, og efterlade Kong Magnus en glimrende Seier.

Forend dette Tog gik for sig, medens Kong Magnus var i Vigen, kom der en Franskmand, ved Navn Gebhard, til ham, som broutede meget af sit Ridderskab, og tilbød ham sin Tjeneste, fordi, som han sagde, han havde hørt, Kongen havde høi Søe at seile. Han blev ogsaa meget vel antaget, men da Kong Magnus fylkede paa Foxerne og spurgde efter Gebhard, var han ingensteds at finde. Da sagde Kongen:

Valsk og falsk den Ridder skiær
Lidt kun fylder i vor Hær!

Det Ord var der strax en Skiald hos Kongen som greeb, og kvad:

Kongen spurgde, under Brag,
Hvad mon Gebhard giør i Dag?
Hvor vi farved Staal i Blod
Længe han sig vente lod,
Frem kom seent og ikke bedst
Skummet paa den røde Hest,
Valsk og falsk den Ridder skiær
Lidt kun fylder i vor Hær.

Der Striden var endt, kom Gebhard ridende, maatte høre ilde, fordi han ei var med i Slaget, og reiste da sin Vei, ad Engeland til; De havde en meget haard Overfart, men immer laae Gebhard og rækkede sig, og ved Synet heraf var det, at Ildjern Islænder, da han tog ved Tse-Karret, kvad og sagde:

Er det Tid at løie nu
For en Hirdmand, ram i Hu!

Ridder af det gyldne Skind!
Læg paa Værket Haand og Vind!
Red nu rædd vor Skude!

Gebhard, som i Østre-Leed
Ei sin gode Hest forreed,
Nu, da vores til sin Hals
Staaer i Vand, jeg uden Fals
Øse-Kummen byder!

Der de nu kom over til Engeland, stævnede Gebhard Normændene til Things, som Ærestiændere, men Greven, som skulde være Dommer i Sagen, undskyldte sig med, at han var en ung Mand, som var nylig kommet i Embedet, og havde derfor ingen synderlig Erfaring i Retter-Gangs Sager. Desuden, lagde han til, er Skjaldskab hvad jeg mindst forstaaer mig paa, men lad os dog imidlertid høre! Da kvad Ildjern:

Paa Foxerne, saavidt jeg veed,
Hvor Svensken smurde Hæle,
Vor Konges Folk som Løver streed,
Kun Faa sig vilde fjæle;
Der Gebhard, krøb du ei i Skjul,
Du stak vist Gother mange,
Da som en Torden høi og huul
Det dundred vidt i Vange.

Ja, sagde Greven, forstaaer jeg end ikke en halvkvæden Vise, Saameget kan jeg dog høre, at dette er et Ære-Vers og ingen Nid-Vise.

Gebhard maatte da holde sin Mund, men fandt ikke desmindre, at Man spillede Giæk med ham.

Næste Sommer blev der holdt et Fyrste-Møde i Konghell ved Gøt-Elven. Her indfandt sig baade Kong Magnus fra Norge, Kong Inge fra Sverrig, og Kong Erik Eiegod fra Dannemark, og saasnart Thinget var sat, gik Kongerne hen til en Side, hvor de var alene, og holdt en kort Samtale med hinanden i Hemmelighed. Derpaa kom de tilbage til deres Folk, og gjorde vitterligt, at nu var Freden sluttet, paa den Maade, at Enhver af dem skulde beholde det Rige hans Forfædre havde havt, godtgiøre sit Folk hvad Skade de havde lidt ved Plyndring og Mandslæt, og siden jævne det Hele med sin Naboe i Mindelighed; saa skulde og Kong Magnus ægte Kong Inges Daatter Margrethe, som Man derfor siden kaldte Margrethe Fredkolle. Dermed drog Hver til Sit, og det sagde alle Folk, at Mage til Høvdinger havde de aldrig seet samlede; Inge bar Prisen i Vext og i Styrke og saae ud som Mandhaftigheden selv, Magnus havde derimod det ædelste og raskeste Udvortes, og Erik var, uden al Sammenligning, den deiligste Mand af Verden, men dog var de alle Tre høie, smukke, indtagende og veltalende Mænd.

Syvende Kapitel.

Kongens Kiæreſter og Børn.

Kong Magnus fik nu, som vi hørde, Kong Inges Daatter Margrethe til Dronning, og tog meget stadselig imod hende, da hun blev hjemført til ham fra Sverrig til Norge; men allerede før havde han adskillige Børn, som er blevet navnkundige. Først havde han nemlig Ei-

sten, hvis Moder var en slet og ret Tjenestepige, dernæst Sigurd, som var et Aar yngre, med Thora, og endelig Olav, som var meget yngre end de Andre, og hvis Moder Sigrid, en Daatter ad den velfornemme Saxo paa Viig i Trondelagen, var Kongens erklærede Frille.

Man siger ellers ogsaa, at Kong Magnus skal have gjort Vers til Keiserens Daatter, saa lydende:

Hvor Sværdene skiære den Brynje haard,
Som bløden Liin,
Hvor Ravnene drikke af Kæmpe=Saar
Den røde Viin;
Der løfter en Pige
Sit blanke Skjold,
Der værger sit Rige
En Møe saa bold,
Der skinner Mathilde i Sønder=Leed
Med Haar som Guld,
Den eneste Møe under Soel jeg veed,
Saa væn, saa huld,
At for hende giøres mig Kinden bleeg,
Ei Tanke jeg haver til Lyst og Leeg,
Og Ro kun til stakket at sove!

Slet Intet jeg veed er i Verden til,
Som overgaaer
Saa fager, livsalig en Pigelil,
Som jeg attraaer,
Mens Timerne stride
Fuldseent i Vang,

Thi Længselens Kvide
Gjør Dagen lang!
Fra Things jeg Sorgen med mig hjembær
Til høien Hald,
Thi aldrig, ak, Møen som jeg har kiær
Jeg møde skal,
Nei Pigen hin væne, min Hu staaer paa,
Ret aldrig i Verden jeg favne maa,
Det volde Uvenner fuldgramme!

Siden, da Kongen fik spurgt, at Keiserens Daatter havde kommet ham kiærlig ihu, og ladet sig dermed forlyde, at saadan en Mand gad hun havt som Kong Magnus, da gjorde han følgende Vers:

Henveires ei skal,
Hvad den Pige saa skiøn,
Om elskende Skjald,
Haver hvisket i Løn,
Derom sang en Fugl i det Fjerne:
Mig nævned hun,
Med Rosens-Mund,
Som jeg hørde mere end gjerne!
Den Lilje-Vaand,
Forgyldt om Haand,
Ei tit under Purpur jeg skuer,
De Kiærligheds-Ord,
Det vides i Nord!
Dog meer end det Meste mig huer!

Ottende Kapitel.

Skofte Ogmundsøns Tvist med Kongen, Udenlandsreise og Død.

Skofte Ogmundson var blevet usaattes med Kong Magnus over noget Arve-Gods, som Skofte sad inde med, men som Kongen gjorde Fordring paa, og det med saadan Heftighed, at der kunde snart skeet en Ulykke. Der blev i den Anledning holdt endeel Møder, men immer passede dog Skofte, at Kongen aldrig paa een Gang havde baade Fader og Sønner i sin Magt; thi det var Noget han fandt ikke raadeligt.

Først var Skofte selv hos Kongen, og beraabde sig deels paa det Slægtskabs-Baand der var imellem dem, og deels paa det uforanderlige Venskab han altid havde viist baade Kongen selv og Fader for ham. Desuden, sagde han, maatte jeg være meget dummere, end alle Folk troer, dersom jeg vilde trættes med Kongen, naar jeg havde Uret; men rigtig nok er det mig i Kiødet baaret, uden nogen Persons Anseelse, at forfægte min Ret mod hvem det saa er. Kongen blev imidlertid ved Sit, saa Skofte spildte kun sine Ord, og maatte reise hjem med uforrettet Sag.

Siden stædtes Find Skofteson for Kongen og bad, at han dog endelig vilde lade ham og hans Fader nyde deres lovlige Ret. Da nu Kongen strax gjorde sig vreed, og svarede ham ilde, tog Find Bladet fra Munden og sagde: det drømde jeg mindst om, dengang jeg blev liggende paa Kvaldins-Øe, at Kongen vilde giøre mig Uret og Fortræd; thi det var en Post som de Fleste af dine Venner betakkede dem for, og sagde, som sandt var, at de som laae der, maatte have kiøbt deres Liv af en Bisse-Kræmmer. Det havde ogsaa bestemt været ude med os, dersom

ikke Kong Inge havde viist mere Høimodighed imod os end Du, og dog maae vi endnu høre ilde af Mange for den Ufærd, saa det synes som vi skal kun have Skam til Takke. Find talede imidlertid ogsaa for døve Øren, og maatte reise hjem med uforrettet Sag.

Endelig drog Ogmund Skofteson til Kongen, gik for ham at staae, røgtede sit Ærende og bad om Ret. Ja, sagde Kongen, det er Ret hvad jeg siger, og ikke hvad I er dumdristige nok til at paastaae. Velan, sagde Ogmund, det er ingen Sag for dig, som har Magten, at giøre Skofte og hans Sønner Uret, og det gaaer her, som Man siger, at for Liv Man redder, faaer Man tit baade Last og Skam, men sjelden Tak. For Resten kun dette, at aldrig skal du enten see mig, eller, hvis jeg maa raade, Nogen af os i din Tjeneste meer. Derpaa drog Ogmund hjem, og det blev rigtignok sidste Gang, Kongen saae Nogen af det Huus, thi om Foraaret efter gjorde Skofte sig færdig, med alle sine tre Sønner, og forlod Landet med fem veludrustede Lang-Skibe. Det var allerede saa langt ud paa Aaret, da de stak i Søen, at de kom ikke længer den Sommer end til Flæminge-Land; men da de saa havde ligget Vinteren over der, fortsatte de Reisen, først til Frankerige, og saa ned igiennem Nørve-Sund, en Fart de havde megen Ære af, thi de skal gjerne have været de første Normænd, der gik igjennem Strædet. De døde ellers alle Fire paa den Reise, Skofte nemlig i Rom, og Thord, som blev den Længstlevende, paa Sicilien.

Niende Kapitel.

Irlands-Toget, og Kongens Fald.

Der Kong Magnus havde regjeret ni Aar i Norge, lavede han sig til og gjorde er nyt Tog til Vester-Leden, med en talrig Flaade og et ud-

valgt Mandskab, som der ei var Magen til i hele Norges Land. Han havde i sit Følge alle Rigets Hovdinger og Herremænd, af hvilken Skare det maa være nok at nævne Sigurd Ranesøn, med Ulf hans Broder, Vidkund Jonson, Dag Eilissøn, Serker fra Sogn, og Kongens Staller Eivind Albue.

Fra Orken-Oerne, hvor han gik først i Land, tog Kong Magnus Erland Jarls Sønner Magnus og Erling med sig, og satte saa Kaasen ad Syder-Oerne til, men da han laae under Skotland, tog Magnus Erlandson Leiligheden i Agt, en Nat, sprang overbord og svømmede i Land, skjulde sig i Skoven, og naaede omsider Skotte-Kongens Gaard.

Toget gik nu til Irland, hvor Normændene ikke blot plyndrede, men indtog, med Kong Myriartaks Hjelp, Staden Dublin og hele det omliggende Landskab. Over dette indsatte Kong Magnus Statholdere, og drog saa hjem med Kong Myriartak til Connaught, hvor han havde sit Vinter-Hold, men saasnart Foraaret kom, var begge Kongerne igien paa Færde, og hjemsøgde Ulster, hvilket Landskab de, efter mange seierrige Fægtninger, havde næsten heelt indtaget, da Kong Myriartak vendte om, og drog hjem til Connaught.

Kong Magnus agtede sig nu hjem til Norge, efterat have lagt Besætning i Dublin, og laae seilfærdig ved Ulster, med hele sin Flaade, men fattedes Kiød, og skikkede derfor Bud til Kong Myriartak om en Drift Kvæg, som, om Alting gik vel til, skulde møde ved Stranden Dagen før Bartholomæi. Dagen kom, og det blev Aften, men der kom Ingen, og næste Morgen, da Soel stod op, gik Kong Magnus derfor i Land med Største-Delen af sin Hær, og vilde see, hvor hans Sendebud blev af med Kvæget. Det var et deiligt stille Solskins-Veir den Dag, og de gik trø-

stig frem ad Veien, som lob igiennem Moradser og Uføre, og bestod for det Meste af Vaser, med Elle-Moser ud til begge Sider. Længere frem er der meget hoie Banker, med vidd Udsigt, og da Normændene kom derop, saae de en Støv-Skye inde i Landet, som gjorde Folk tvivlraadige; thi vel meende Somme, det var Kvæget der kom drivende, men dog var der ogsaa dem, der hviskede om, at det var nok snarere de Irske Ryttere, der kom farende. Man holdt da stille, medens Eivind Staller gik hen til Kongen og sagde: hvad er vel Eders Tanker, Herre, med denne Fart, som synes Folk lidt uforsigtig, aldenstund Man veed, at Irerne er lumske? Vil I nu ikke dog nok see til at sætte eders Hær i Sikkerhed. Velan, sagde Kongen, saa lad os fylke da, og være beredte paa, hvad der kan møde, saa faaer vi at see, om der er Ugler i Mosen. Som sagt, saa gjort: de fylkede, og Kongen stillede sig selv i Spidsen med Eivind Albue. Kong Magnus havde sin Hjelm paa, bar et rødt Skjold, hvori der stod en gylden Løve, et Sværd ved Lænd, som kaldtes: Been-Bider, med Elfenbeens Knap, gyldent Greeb og bidhvas Klinge, Kaste-Spyd i Haand, og over sin Brystdug en rød Silke-Troie, hvorpaa der var udsyet en Løve med guul Silke, baade for og bag. Mage til Mand, saa kiæk og saa ædel at skue, syndes Folk, de havde aldrig seet, skiøndt Eivind ogsaa var en vældig Krigsmand, høi og velskabt, og havde netop ligesaadan en rød Silke-Troie paa som Kongen.

Imidlertid kom Støv-Skyen nærmere, og Kongen saae, det var hans egne Folk, der kom med Kvæget fra den Irske Konge, som havde ærlig holdt Ord med Alt, hvad han havde lovet Kong Magnus; og Man begav sig nu samtlig i Middags-Laget paa Hjemveien ned imod Stranden, men da Man kom til Moserne, var Man nødt til at fare i Mag, og her sad en Irr bag hver Busk, saa der mylrede Fiender frem fra alle Kan-

ter. Normændene kom drattende i mange smaae Hold langt fra hinanden, og leed desaarsag strax et betydeligt Nederlag; men da Eivind saae det, gik han hen til Kongen, og sagde: nu er gode Raad dyre, thi skal det saaledes gaae, faaer Folket en Ulykke. Ja, sagde Kongen, saa lad blæse til Samling under Banneret! De Folk, her er, danner strax en Skjoldborg, og saaledes vil vi see vi kan liste os over Moserne; thi kan vi bare først komme ud til fri Mark, har det ingen Nød. Irerne blev imidlertid ved at skyde rask, og skiondt de faldt som Fluer, kom der dog bestandig To igien for Hver Man slog, saa det gik ud over Normændene, især da Man kom til næste Grøft, hvor der var en meget snæver Vei, og paa begge Sider hardtad ufremkommeligt. Kongen kaldte derfor paa En af sine Lensmænd, nemlig Thorgrim Oplænding med den laadne Hue, og sagde til ham: far du nu først over med din Trop, vi skal nok holde jer Ryggen fri, saa det skal ingen Fare have, og naar I saa er vel ovre, søger saa ud paa den Holm der ligger, og holder Fienden i Ave med eders Pile, medens vi gaae over, thi jeg veed I er dygtige Bue-Skytter. Aldrig saasnart var imidlertid Thorgrim og hans Trop sluppet over Grøften, førend de smeed Skjoldene paa Ryggen, og stak i Rend, ad Stranden til. Da Kongen saae det, sagde han: en Hundsvot af en Karl, der skilles saa ved sin Konge! hvor havde jeg dog min Forstand, der jeg gjorde dig til Lensmand, og fordrev Sigurd Hund! aldrig havde han gjort slig en Streg! Kong Magnus blev nu truffet med et Kaste-Spyd igjennem begge Laarene, men greeb strax om Skaftet, brod det og sagde: saaledes, Karle! bryder Man Bomme, frisk kun frem! jeg fik ingen Skade. Et Dieblik efter fik imidlertid Kong Magnus dog sit Banesaar ved et Hugg over Halsen, og derpaa tog Alle Flugten, dog Vidkund Jonson ikke, før han havde fældet Kongens Banemand. Vidkund havde trende

Saar, og flydde med de Sidste: med Sigurd Ranesøn og med Dag Eilifsøn; han bar og med sig om Bord Sværdet Been-Bider og Kongens Banner. For den Sags Skyld blev Vidkund høit anseet hos Kong Magni Sønner.

Her faldt, med Kong Magnus, Eivind Albue, Ulf Ranesøn og mange flere Herremænd, saavelsom Jarle-Sønnen Erling Erlandsøn, og i det Hele faldt der mange Normænd, dog ikke nær saa mange af dem som af Irerne.

De Normænd, som undkom, satte nu strax om Høsten deres Kaas til Orken-Øerne, og da Sigurd Magnussøn, som der regierede, hørde at hans Fader var faldet, gjorde han sig strax færdig, og fulgde med Flaaden hjem til Norge.

Tiende Kapitel.

Magnus Barfods Tilnavn, Vext og Eftermæle.

Man fortæller, at da Kong Magnus kom hjem fra Skotlands-Toget, havde han i Adfærd og Klæde-Dragt optaget Meget af hvad Skik og Brug var i Vester-Leden, saa at baade han og Mange af hans Folk gik barbenede paa Gaden, med Stump-Troier og Over-Kjoler, og derfor kaldte Man ham gjerne Magnus Barfod eller Barbeen. Somme kaldte ham imidlertid ogsaa Magnus Uroe, og Andre Magnus Høi, og høi var han rigtig nok, det kan man see paa Mærket i Frue-Kirke, som Kong Harald byggede i Kiøbingen, thi der, ved den nordre Kirke-Dør, har Man udhugget tre Kors paa Muren, et for hver af de tre Konger: Harald Haardraade, Olav Kyrre og Magnus Barfod, og dermed betegnet, hvor høit de, uden at række sig, kunde naae at kysse. Haralds Kors er for Ne-

ſten det overſte, Magnus Barfods det nederſte, og Olav Kyrres lige midt imellem.

Kong Magnus regierede ti Aar i Alt, og var næſten tredive Aar da han faldt. I hans Dage var der god Fred i Norge, men hans Tog var Folk til ſtor Beſværlighed. Overmaade elſket var han af ſine daglige Tjenere, men Bonderne fandt ham for haard.

Man har endnu et Ordſprog efter denne Konge, thi da hans Venner engang foreſtillede ham, at han vovede ſig tit paa ſine Tog for yderlig, gav han dem det Svar: **til Æren, ei til Aar ſkal Konger beile!!**

Sigurd Jorsalafars Saga.

Første Kapitel.

Norges Deling mellem Eisten, Sigurd og Olav.

Kong Magnus Barfod efterlod sig trende Sønner: Eisten, Sigurd og Olav, som allesammen antog Konge-Navn, og deelde Norge saaledes imellem sig, at Eisten fik det Nordenfjeldske og Sigurd det Søndenfjeldske; thi Olav var da ikke uden fire, fem Aar, saa de ældre Brødre maatte bestyre hans Part tilligemed deres egen. De var imidlertid heller ikke selv for gamle, thi Sigurd kunde være en tretten, fjorten Aar, da han blev Konge, og Eisten var kun eet Aar ældre.

Strax i Begyndelsen af disse tre Kongers Regjering, kom Skofte Ogmundsons Følge-Svende hjem, deels fra Jerusalem og deels fra Maglegaard eller Constantinopel, blev overalt betragtede med store Øine, og havde tusinde Ting at fortælle, hvoriblandt da ogsaa var det, at alle de Normænd der vilde tage Tjeneste i Maglegaard kunde gribe Guld med Gæving. Dette, tilligemed alle de øvrige Nyheder

gjorde, at mange Folk i Norge blev særdeles opsatte paa saadan en Reise, og bad Kongerne, at En af dem: enten Eisten eller Sigurd, skulde fare med, og stille sig i Spidsen for dem. Det sagde Kongerne ogsaa Ja til, hvorpaa en stor Deel Lensmænd og velhavende Bønder gjorde sig reisefærdige med Flaaden, som Kongerne udrustede paa fælleds Bekostning, med den Aftale, at Sigurd skulde anføre Toget, og Eisten imidlertid paa Begges Vegne staae for Styret i Norge.

Foruden disse tre Sønner, efterlod Magnus Barfod sig ogsaa en Daatter ved Navn Ragnild, som Brødrene siden giftede bort til den Danske Kong Erik Eiegods Søn: Harald Kesie, med hvem hun havde fire Sønner: Magnus, Olav, Knud og Harald.

Andet Kapitel.

Hakon Poulsøn bliver Jarl paa Orkenøerne.

Et Aars Tid eller To efter Magnus Barfods Fald kom Poul Jarls Søn, Hakon, fra Orkenøerne over til Norge, hvor Kongerne gjorde ham til Jarl, og forlenede ham med Orken-Øerne paa samme Vilkaar, som hans Fader Poul Jarl og hans Farbroder Erland Jarl havde havt dem. Der det var skedt, vendte Hakon Jarl strax igien tilbage til Øerne.

Tredie Kapitel.

Kong Sigurds Afreise og første Bedrifter.

Det var da om Høsten, fire Aar efter Magnus Barfods Fald, at hans Søn Kong Sigurd løb ud fra Norge med en Flaade paa tresindstyve

Skibe, styrede over til Engeland, hvor Hendrik, en Søn af Vilhelm Bastard, den Tid regierede, og blev der den første Vinter, som Man seer af Thoraren Stumpkroies og Einer Skulesøns Viser.

Næste Foraar seilede han vestenom Frankerige ned til Galicien, hvor han ankom om Høsten, og forblev om Vinteren. I den Anledning siger Einer Skulesøn:

Den Drot, som staaer i feireft Glands,
Hvor Soel gjør Morgen-Røde,
Ved Jacobs Grav, med hellig Sands
Opsøgde Sjæle-Føde;
Dog ogsaa der han dækked Bord
For Pile-Regnens Svale,
Det Gilde han der brød sit Ord
Da maatte dyrt betale!

Hermed hængde det nemlig saaledes sammen, at da Sigurd kom til Galicien, forpligtede Jarlen, som stod for Styret, sig til at skaffe ham Levnets-Midler tilkiøbs den hele Vinter; men eftersom det er et skarpt og madknapt Land, naaede Man knap Jule-Aften, førend der slet Intet kom til Torvs. Desaarsag rykkede Kong Sigurd, mandstærk som han var, imod Jarlens Borg, hvorpaa Denne, som fandt sig for svag til at giøre Modstand, tog Flugten, og efterlod Seierherrerne, foruden mange Levnets-Midler, en stor Hob andet Bytte, som maatte vandre om Bord.

Herfra satte Kong Sigurd sin Kaas vesterned med Spanien, og paa denne Seilads mødte han en Deel Vikinger, med deres Galei-Flaade, som var ude paa Fangst, men maatte her spytte smukt i Bøssen; thi Sigurd prøvede nu første Gang sin Styrke paa Hedninger, og fratog med

Sværdslag fornævnte Vikinger ikke mindre end otte Galeier, som Haldor Skvalder formelder i sin Vise.

Derpaa styrede Sigurd til den Spanske Borg Cintra, der var besat af Hedninger, som feidede paa Christne Folk, og her holdt han sit andet Slag, indtog Borgen, fik et rigt Bytte, og lod hele Besætningen springe over Klingen, da de ikke vilde lade sig døbe. Saa siger Haldor Skvalder:

Reise vil jeg, som jeg kan,
Tone-Mindesmærker
Om Bedrift i Spanje-Land:
Sigurds Kæmpe-Værker;
Cintra-Borgen stærk og prud
Turde han bekæmpe,
Trykde dem, som trodsed Gud,
Tugted ei med Læmpe!

Der er en stor Stad i Spanien, ved Navn Lissabon, som er halv christen og halv hedensk, fordi den ligger paa Grændserne ad Hedenskabet og Christenheden, saa at vesten for den boer der lutter Hedninger. Her landede nu Sigurd ogsaa, efter Haldors Vidnesbyrd, sloges tredie Gang med Hedninger, og vandt en kostelig Seier.

Sigurd blev nu ved at følge Spaniens vestlige Kyst, hvor Folket var hedensk, og holdt efter Haldors Regning sit fjerde Slag med Hedningerne ved Staden Alkasse, som han indtog og ødelagde, hvorved han gjorde et stort Nederlag paa Fienden, og vandt et uhyre Bytte.

Herfra stævnede Sigurd videre, og lagde ind i Norva-Sund eller Strædet, hvor han holdt sit femte Slag, og det med en stor Vikings-Flaade,

som laae ham i Veien. Her vandt han da ogsaa sin femte Seier over Hedning-Folk, siden Udløbet fra Norge, og Haldor siger:

Gud var dit Skjold,
Du Hær saa bold,
Som farved Odd og Egge,
I Nørva-Sund,
Hvor Ravn i Mund
Fik Kræs af varme Bække.

Derpaa styrede Sigurd sonderned til Morlands Kyst, og gjorde Landgang paa den Øe Formentera, hvor en stor Deel hedenske Blaamænd havde sat sig fast i en huul Klippe, og opdyngede der, ved idelige Plyndringer, en urimelig Hob Bytte. Indgangen til denne Hule, som var hoit oppe paa Siden af Klippen, havde de befæstet med en stærk Muur, hvorfra de lettelig med Steen og Spyd kunde afslaae ethvert Angreb, saa de blæste ad de norske Vaaben, som ikke kunde naae dem, og dængede Normændene saaledes til med Staal og Steen, at de maatte opgive Stormen. Ikke dermed fornøiede, bar nu Hedningerne Silke-Toi og andre kostbare Sager ud paa Muren, holdt det i Veiret for at drille Normændene, bod dem ud, og kaldte dem Krystere; men saa fandt Sigurd paa et godt Raad; thi da han lagde Mærke til, at Klippen ragede ud over Muren, lod han tage to Baade, eller Barker, som Man kalder dem, og trække op paa Klippen, hvor der saa blev slaaet tykke Toug om begge Stavne og om alle Indholterne, og derpaa gik der saa mange Folk i hver, som de kunde rumme, lod sig hidse et godt Stykke ned, og hilsede saa eftertrykkelig paa Hedningerne med Steen og Staal, at de maatte romme Muren. Da det var skeet, rykkede Sigurd paa Ny op imod Muren, brækkede løs, og slap

saaledes ind til Hulen. Hedningerne trak sig vel nu ind bag den Muur, som var gjort tværs over Hulen, men fik dog heller ikke der nogen Roe; thi nu lod Sigurd slæbe en stor Hob Vedd op i Hule-Mundingen og gjorde et vældigt Baal, saa alle de Hedninger, der ikke strax tog Flugten, blev enten indebrændte, eller styrtede sig selv i Normændenes Sværd, og fandt der deres Dod. Her fik Normændene det storste Bytte, de endnu havde seet paa denne Reise, og Seiren er besunget saavel af **Haldor Skvalder** som af **Thoraren Stumptroie**, der begge omtale det Puds med Baadene for Jette-Stuen.

Herfra styrede Sigurd til Derne Iviza og Minorka, hvor han, efter **Haldors** Beretning, vandt sin syvende og ottende Seier over Hedninger.

Fjerde Kapitel.

Hertug Roger paa Sicilien faaer Konge-Navn.

Næste Foraar styrede Kong Sigurd til Sicilien, hvor han tog sig gode Stunder, og nod megen Artighed hos Hertugen der, som hedd Roger. Blandt Andet blev han engang med stort Følgeskab budet til Giæst hos Hertugen, blev ypperlig beværtet, og havde den Ære, at Hertugen selv stod og tjende ham for Borde. Saaledes gik det i sex samfulde Dage, men saa paa den syvende, da Folk havde været i Bad og sat sig til Bords, da tog Kong Sigurd Hertugen ved Haanden, ledte ham til Hoisædet og gav ham Konge-Navn, med det Tillæg, at herefter skulde Sicilien, som hidindtil kun havde været som et Grevskab eller Hertugdom, bestandig bære Navn af et Konge-Rige.

Samme Kong Roger paa Sicilien var ogsaa en stormægtig Herre, som, foruden en Deel Øer i Græklands=Havet, indtog hele Apulien, og førde Navn af Roger den Store.

En Søn ad ham var Kong Vilhelm paa Sicilien, som i lang Tid laae i Krig med Keiseren i Maglegaard, og døde sønneløs, men havde trende Døttre, hvoraf en var gift med Keiser Hendrik Fredrikføn, og blev ved ham Moder til den Frederik, som for nogle Aar siden var Romersk Keiser.

Kong Vilhelms anden Daatter var gift med Hertugen ad Cypern, og den Tredie med Margrit Stor=Viking, som begge To blev dræbte af fornævnte Keiser Hendrik.

Kong Vilhelm havde ogsaa en Syster, som var gift med Keiser Manuel i Maglegaard, og blev Moder til Keiser Alexius eller Kyri=Alax.

Femte Kapitel.

Sigurds Besøg i Jerusalem.

Sommeren efter seilede Kong Sigurd over Græklands=Havet til Jødeland, lagde ind ved Akre, og drog saa landveis til Jerusalem. Saasnart nu Kong Baldvin i Jerusalem horde, at Kong Sigurd var underveis for at besøge ham, lod han tage kosteligt Klæde og brede paa Veien, finere og finere, alt som Man nærmede sig Stads=Porten. Seer I vel, sagde han til sine Folk, det er en meget berømt Konge hoit oppe fra Nørre=Leden, som kommer nu og besøger os, og der gaaer meget Ord saavel af hans Kløgtighed som af hans Helte=Gierninger, derfor maae vi giøre Ære ad ham; men med det Samme faae vi og at see, hvad det har at betyde

med hans Hoihed og Herlighed; thi rider han glat væk frem ad Veien, uden at bryde sig om, hvor smykket den er, da slutter jeg, at saadant Noget har han Nok af hjemme hos sig selv; men skeier han ud, da regner jeg ikke hans Majestæt for ret meget.

Dengang nu Kong Sigurd nok saa stadselig kom ridende, og saae, hvor deilig Veien var beklædt, sagde han blot til sine Følgesvende: giør I som jeg! og lod saa staae til lukt over Klædet.

Kong **Baldvin** tog nu overmaade godt mod Kong **Sigurd**, fulgde selv hen med ham til **Jordans** Flod, og derfra igjen tilbage til Jerusalem, og Sigurd forblev i Jodeland den hele Efterhøst og noget ud paa Vinteren. Herom taler **Einer Skuleson**, naar han siger:

Drotten prud, som Skjalden maa
Prise høit og love,
Pløiede, med Seil i Raae,
Græklands-Havets Vove,
Indtil Anker-Grund han fandt
Under Akre-Borgen,
Hvor for ham og hans oprandt
En livsalig Morgen!

Helten under Luft-Kastel
Aabenbar den Bedste,
Naaed nu med Priis det Held,
Jorsalheim at giæste;
Han, som røden Guld forsmaaer,
Fandt med Helte-Følge,
Glands som Guldets overgaaer,
Jordans klare Bølge!

Under Sigurds Ophold i Jerusalem gjorde Kong Baldvin ikke blot et stort og prægtigt Giæstebud for ham, men forærede ham tillige mange Helligdomme, hvoriblandt var en Spaan af det hellige Kors, som baade Kongen og Patriarchen med Eed paa Helgenskrin bevidnede, var sandfærdig en Splint af det hellige Kors, paa hvilket vor Herre leed Pine og Død. Til Giengiæld maatte Sigurd og tolv Mand med ham love og sværge, at han af alle Kræfter skulde fremme Christendommen, reise, om han kunde, en Erke-Bispestol i Norge, see til at skaffe Kirken sin Tiende, og svare den selv, og endelig at giemme hvad han fik af Korset som en Hellig-dom, ved Hellig-Olavs Hvilested.

Sjette Kapitel.

Sidons Indtagelse, og Sigurds Afreise.

Der Kong Sigurd var vendt tilbage til sin Flaade, som laae ved Akers-Borg, gjorde Kong Baldvin sig rede, og rykkede med en Krigs-hær mod den Stad Sætt, som Man vil sige skal være Sidon i Syrien, og paa dette Tog mod den hedenske Stad gjorde Kong Sigurd fælleds Sag med ham, styrende did med alle sine tresindstyve Skibe. Der nu Hedningerne saaledes blev beleirede af begge fornævnte Konger, varede det ikke længe, forend de overgav Staden, som faldt i Kongernes Lodd, medens Krigsfolket deelde det øvrige Bytte. Kong Sigurd overlod imidlertid hele Staden til Kong Baldvin, indskibede sig og forlod Jodeland. Om hans Bedrift ved Sidon taler ikke allene **Haldor Skvalder**, men ogsaa Einer Skuleson, som siger:

Om hvad spurgt jeg har for Sandt
Løfter jeg min Stemme:
Dølers Konge Sidon vandt,
Kæmper det ei glemme;
Ravne-Nebb og faure Sværd
Rødmed i de Dage,
Blider brummed, til Ufærd
Muren fik saa fage:
Muren sank og Drotten steeg,
Prisen vandt i Gønduls Leeg
Han med Lyst og Gammen!

Syvende Kapitel.

Sigurds Besøg i Maglegaard.

Kong Sigurd styrede nu nordlig op til Øen Cypern, og derfra, efter et kort Ophold, til Grækenland, hvor han ankrede ved Engelsnæs, og blev liggende i hele fjorten Dage, skiøndt Vinden var god til den nordlige Kaas, thi han vilde bie til han fik Side-Vind, og kunde lade Seilene staae langs med Skibet, hvor de tog sig kiønnest ud; thi de var meget stadselig udmaiede med Silke-Toi, og det paa begge Sider, for at Ingen skulde være Stifbarn og see paa den vrange Side, enten han saa var for eller bag i Skibet.

Dengang nu Sigurd styrede ind til Maglegaard, løb han tæt op under Landet, hvor der er fuldt med Borge, Taarne og Landsbyer, og Alt hvad der kunde baade krybe og gaae, kom da ud for at see paa den Seilads; thi det var grumme deiligt at see med alle de prægtige Seil, der vendte Siden til, og udgjorde ligesom et eneste langt Giærde paa Søen.

Kyri = Alax, som havde spurgt Kong Sigurds Komme, lod nu Guldvort lukke op, thi det er Navnet paa en Port, som Keiseren rider selv ind ad, naar han har været længe borte fra Maglegaard i Herrefærd; og kommer seierrig tilbage, og fra Porten, lige op til Laktiarn, som er Keiserens det ypperste Pallads, havde han ladet Gaden beklæde med lutter Silketøi. Hvor usædvanlig nu end saadan Stads var for Normændene, reed de dog ganske storagtig over det, og lod, som de knap lagde Mærke dertil, thi det havde Kong Sigurd befalet dem, og saaledes holdt da Sigurd med stor Ære sit Indtog i Maglegaard, op til det ypperste Pallads, hvor Alting var paa rede Haand til hans Modtagelse.

Dengang nu Kong Sigurd havde været nogen Tid i Staden, sendte Keiser Kyri = Alax Bud og lod ham spørge, enten han nu helst vilde have sex Skippund røden Guld, eller see et Skue = Spil, som Keiseren pleiede at lade føre op paa Ride = Banen, og som, efter Budenes Sigende, kostede ham netop det Samme. Sigurd valgte Skue = Spillet, som da fandt Sted, paa samme Maade som sædvanlig, saa de halve Folk var paa Keiserens Side, og de Halve paa Keiserindens, og kappedes om Prisen. Denne Gang vandt Keiseren hvert Slag, til stor Fornøielse for Grækerne, som har det Sagn, at naar Keiseren vinder fra Keiserinden paa Ride = Banen, har han Lykken med sig paa det næste Tog han gior.

Samme Ridebane er, efter Sigende af Folk som selv har været i Maglegaard, en jævn indhegnet Runddeel, som man kan see en Trylle-Kreds, og langs omkring med Muren indenfor er der en Forhøining, hvor Tilskuerne har deres Sæde; men Legen gaaer for sig paa Sletten, som er besat med Billeder af Aserne, af Volsunger, Gjukunger og allehaande Oldtids Handel, udført i Malm og Kaabber, konstig overmaade, saa det seer ud, som de var levende og legde med. For Resten gaaer det

Hele til med saa megen Listighed og Øine-Forblindelse, at det lader, som Folk reed lukt igiennem Luften, alt imellem skydes der med Ild, og hvor Man vender sig, saa er der Sang og Stræng-Leeg af alle muelige Slags.

Siden fortæller Man, var det en Dag, at Kong Sigurd skulde have Keiseren til Bords, og havde desaarsag befalet sine Folk at anskaffe Alt paa det Prægtigste, hvad der hørde til saadant et Gilde, og da Man havde faaet Alt hvad der skal til, naar fornemme Folk gior Stads ad hinanden, sagde Sigurd endnu til sine Folk, at de skulde gaae hen i den Gade, hvor Brænde-Vognene holdt, og kiøbe i Tide, thi Lidt kan ikke forslaae, sagde han. Ja, sagde de, Kongen behøver slet ikke at være bange for, der skal fattes Brænde, thi der kommer mange Vogn-Læs fulde til Byes med det hver eneste Morgen. Hvad skeer imidlertid? da Man kom og vilde havt Brænde, var der aldrig en Stikke at faae; men da Kongen hørde det, sagde han til sine Folk: velan, saa gaaer hen, og seer I kan faae en Hob Valnødder; thi saa er vi endda ikke forlegne for Brændsel. Som sagt, saa gjort, og Valnødder fik de, saamange de gad havt. Nu kom da Keiseren med alle de Store, og med hele sin Hofstat, satte sig tilbords og blev prægtig beværtet, saa Kong Sigurd viiste tilgavns, han forstod at giøre Ære i Templen; men der Keiseren og Keiserinden mærkede, der kiendtes ingen Mangel, skikkede Keiserinden Folk hen at see, hvad Man havde at lægge paa Ilden, hvorpaa de kom igjen med den Beskeed, at de havde seet et heelt Vægge-Rum fuldt af bare Valdnødder. Da Keiserinden hørde det, sagde hun: ja, saa, det Bedste er godt nok, nu maa jeg bekiende, at det er en Konge, storhuget tilgavns, som sparer ei, hvor det om Æren giælder. Det var nemlig Keiserinden selv, der havde

spillet Kong Sigurd det Puds, at lade Brændet forsvinde, for at see, hvad han saa vilde gribe til.

Ottende Kapitel.

Kong Sigurds Hiemreise.

Kong Sigurd lavede sig nu til Hjemtog, og der han var reisefærdig, forærede han Keiseren alle sine Skibe, og de forgyldte Drage=Hoveder som sad paa Konge=Skibet, tog Man da og satte op paa Peters=Kirken, hvor de er end til Syne. Derimod forærede Keiser Kyri=Alax Kong Sigurd mangfoldige Heste, og gav ham Ledsagere med gjennem hele sit Rige. Saa reiste da Kong Sigurd bort fra Maglegaard, dog ikke nær saa mandstærk, som han kom, thi en stor Deel Normænd blev tilbage og traadte i den Græske Keisers Tjeneste. Sigurd tog Veien giennem Bulgarien, Ungarn, Pannonien, Svaben og Bayern, og i Svaben traf han den Romerske Keiser Lotharius, som gjorde megen Ære ad ham, gav ham Ledsagere med giennem Riget, og sørgede for, at der holdtes Levnets=Midler fal overalt, hvor han kom.

Ved Midsommers=Tide naaede Kong Sigurd de Danske Grændser, hvor han modtoges med et prægtigt Giæstebud af Eilif Jarl i Slesvig, og traf saa i Hedebye den Danske Kong Niels, som ogsaa tog overmaade venlig imod ham, gjorde ikke blot et stort Gilde for hans Skyld, men ledsagede ham endog selv op i Norre=Jylland og forærede ham et Skib med alt Tilbehør.

Saa seilede da Sigurd hjem til Norge, hvor han blev saare velkommen, og det sagde Alle med een Mund, at der havde aldrig fra Norge fundet en Herrefærd Sted, saa hoilovlig som hans.

Trende Aar havde Reisen varet, saa nu var Kong Sigurd tyve Aar gammel, og Olav, hans Broder, var tolv.

Niende Kapitel.

Kong Eistens Bygninger.

Medens Kong Sigurd var udenlands, havde hans Broder Kong Eisten havt meget travelt hjemme, med allehaande nyttige Foretagender.

Blandt Andet bygde han Munkeliv Kloster paa Nordnæs i Bergen, tilligemed Mikkels-Kirken, som er et herligt Steen-Tempel, og Klosteret begavede han rundelig. Sammesteds i Slots-Gaarden byggede han Apostel-Kirken og det store Salhuus, som Man holder for er den prægtigske Træ-Bygning i hele Norge.

Paa Agdenæs, hvor der før var et Ufore, lod han opkaste en Dæmning, indrette en Havn og bygge en Kirke.

I Slots-Gaarden i Nidros lod han bygge Nicolai-Kirke, som er særdeles pyntelig med Piller og alskons Billed-Værk.

Ogsaa paa Vaagen, oppe i Helgeland, lod han bygge en Kirke, og lagde særdeles Gods og Rente dertil.

Tiende Kapitel.

Kong Eisten vinder Jæmteland.

Kong Eisten skikkede Hilsener til de klogeste og fornemste Bønder i Jæmteland og bad dem besøge sig, og naar de saa kom, blev de modtagne

med al muelig Artighed, og fulgt til Dors med Venne-Gaver. Derved vandt han deres Yndest, immer var der Flere som kom i Vane med at lade sig beværte og begave af ham, og hvem der ikke kom selv, fik Foræringer skikkendes fra ham.

Dengang han nu saaledes var ret blevet igaaet med alle dem, der havde Mest at sige i Landet, talde han i Fortroelighed med dem om, at det var ilde, de havde holdt op at hylde og skatte til Kongen ad Norge; Han begyndte nemlig med den Anmærkning, at Jamterne havde selv underkastet sig Hakon Adelsteen, og siden i langsommelig Tid været Norske Undersaatter. Derpaa regnede han op, hvormange Tjenester de kunde have af Norge, og forestillede dem, hvor besværligt det derimod faldt, at tye den Svenske Konge paa Haand, naar de trængde til Noget; han snakkede ogsaa virkelig for dem saalænge, at de med Kys-Haand tog imod hans Tilbud at være deres Herre, som Noget de hoilig trængde til, og havde deres store Fordeel af. Folgen blev, at Lands-Hovdingerne lod Folket sværge sig uindskrænket Troskabs-Eed, og svor saa selv Kong Eisten Huldskab og Mandskab, som Landets rette Herre, hvorpaa Jæmteland igien i lang Tid var forenet med Norge.

Saaledes vandt da Kong Eisten Jæmteland med Vidd, og ei med Vaaben, som Adskillige af hans Forfædre.

Ellevte Kapitel.

Kong Eisten og Ivar Skjald.

Vil Man have et Beviis paa, hvilken en fortræffelig Mand Kong Eisten var, og hvor han dog var livsalig, og omhyggelig for at komme

efter hvad der skadte hans gode Venner, da mærke Man paa, hvad vi nu vil fortælle!

Der var i hans Gaard en Islandsk Skjald, ved Navn Ivar Ingemundson, vittig og velbaaren, og hvem Kongen bar særdeles megen Godhed for, som viiste sig ved folgende Leilighed. Kongen lagde nemlig Mærke til, at Ivar paa en Tid var blevet meget sorgmodig, kaldte ham derfor ind under fire Dine, og spurgde ham, hvad han sørgede over? Fordum, sagde Kongen, naar Du var hos os, havde vi meget Morskab af at tale med dig, er her nu kanskee Noget i Veien for dig? Nei, sagde Ivar, paa ingen Maade. Ja, sagde Kongen, det er just heller ikke det jeg sporger om; thi jeg veed nok, du er for klog til at sige, at jeg har gjort dig Noget imod; men siig mig, hvad skader dig? Ja, Herre! svarede Ivar, det er Noget, som jeg ikke kan sige. Velan, sagde Kongen, saa faaer jeg see, om jeg kan giætte mig til det: er her kanskee nogle Folk, som du ikke kan lide? Nei, sagde han. Synes du da kanskee, sagde Kongen, at jeg kunde nok giore lidt mere Ære ad dig? Nei, sagde han. Har du da, kanskee, sagde Kongen, seet nogen Ting, som har gjort saa stærkt et Indtryk paa dig, at du derfor befinder dig ilde? Nei, sagde han. Nu, sagde Kongen, saa havde du kanskee Lyst til at besoge en anden Hovding, eller at forandre Opholdssted? Nei ingenlunde, sagde han. Ja, sagde Kongen, saa veed jeg snart ikke meer, hvad jeg skal giætte paa; har du kanskee enten her, eller andensteds, seet et Fruentimmer, som din Hu staaer til? Ja, andensteds, sagde Ivar. Vel! sagde Kongen, græm dig kun aldrig over det, thi saasnart Foraaret kommer, kan du jo reise hjem til Island, Rang og Rigdom skal du ikke fattes, og jeg skal give dig Brev og Seigl med til dem der raader for Giftermaalet, saa skulde det dog være en sær Mand, som ikke vilde foie mig, det være sig nu af Frygt eller af Kiærlighed. Alt=

sammen forgiæves, Herre! thi det er min Broder-Kone. Ja, sagde Kongen, hende maa du slaae af dit Hoved, og dertil veed jeg et godt Raad; thi nu, efter Juul, skal du reise om med mig paa Giæsterie, der vil du faae mange vakkre Piger at see, og hvilken af dem alle, paa Konge-Døttre nær, du vil have, vil jeg love dig for, du skal faae. Altsammen forgjæves, Herre, svarede Ivar; thi jeg seer aldrig en Pige saa faver og fiin, hun minder mig jo om Kvinden hist, og giør da min Kvide kun større. Nu, sagde Kongen, saa vil jeg give dig Noget at forestaae, og skiænke dig en Herregaard, hvor du kan more dig. Nei, sagde Ivar, det har jeg heller ingen Lyst til. Nu, sagde Kongen, saa vil jeg da give dig Penge, som du kan reise udenlands for, hvorhen du vil. Nei, sagde Ivar, jeg vil ingensteder. Ja, sagde Kongen, hvad skal jeg da hitte paa, det veed jeg snart ikke. Imidlertid, der er dog een Ting endnu, som jeg vil tilbyde dig, uagtet den er neppe værd at nævne ved Siden ad det Andet: kom til mig hver Eftermiddag, og, har jeg da ikke uopsættelige Forretninger, skal du faae mig i Tale, og jeg vil give mig gode Stunder til at snakke med dig om det Fruentimmer, Alt hvad jeg kan optænke, thi sommetider kan Man dog blive lettere om Hjertet ved at tale om sin Sorg; og du skal heller aldrig gaae tomhændet fra mig. Den leder vel, som finder, Herre! sagde Ivar, og det Tilbud tager jeg imod med Taksigelse.

Som sagt, saa gjort, naar Kongen ikke havde uopsættelige Forretninger, kom Ivar ham altid i Tale, og derved blev han efterhaanden lettere om Hjertet, og fik sin Munterhed igjen.

Tolvte Kapitel.

Konge=Brødrenes Roes.

Kong Eisten havde i det hele et herligt Udvortes, var en Mand af Mellem=Høide, med kridhvidt, krollet Haar, og blaae, udstaaende Øine. Han var et meget lyst Hoved, vel bevandret i Loven og i at udlægge Drømme, kiendte godt sine Folk, var riig paa gode Raad, havde Sproget i sin Magt, var gavmild som Faa, munter og ydmyg, yndet og elsket af Menig=Mand. Baade havde han gjort sig nøie bekiendt med alle de Norske Love, raadte tillige med sin store Forstand Bod paa hvad Mangel han fandt, og sørgede for, at Retten havde sin Giænge.

Gift var Kong Eisten med Guttorm Steig=Thoresøns Daatter Ingeborg, og havde med hende en Daatter, hedd Marie, som fik Gudbrand Skaphaugsøn.

Kong Sigurd var stor og stærk, havde mørkt Haar, var ikke smuk af Ansigt, men dog velskabt og saae fornem ud, talede just ikke meget godt for sig, var knap paa sine Ord, og som oftest lidt tvær, men dog en god og trofast Ven, hoviisk og ærbar. Som Regent var han driftig og myndig, og stræng retfærdig, gavmild for Resten, og En af de store, udmærkede Konger.

Den tredie Broder, Kong Olav, var høi og smækker ad Vext, havde et smukt, indtagende Ansigt, var lystig, jævn, og livsalig.

Der disse tre Brødre: Eisten, Sigurd og Olav, blev Konger i Norge, lettede de mange Byrder, som de Danske havde lagt paa Folket, den Tid Svenn Alviveson raadte i Norge, og gjorde sig derved meget elskede baade af Høie og Lave.

Trettende Kapitel.

Kong Sigurds Drøm og Sørgmodighed.

Kong Sigurd blev paa een Gang meget sørgmodig, var knap at faae i Tale, og skyndte sig immer strax bort fra Drikkebordet. Herover blev hans Raadmænd, Venner og Tjenere meget bekymrede, og bad Kong Eisten, dog endelig see til, han fik at vide, hvori det stak, at Folk som henvendte sig til Kong Sigurd, kunde aldrig faae nogen Beskeed paa deres Sager. Vel anmærkede Kong Eisten, at det var ingen Spøg at komme med saadanne Spørgsmaal til en Konge, men lovede dog, for saa mange gode Mænds Skyld, at giøre sit Bedste. Han greeb da Leiligheden, en Dag, de var ene sammen, til at bringe den Sag paa Bane, og sagde: det er mangen Mands Sorg, min Herr Broder, at I er saa meget sørgmodig, saa vi vilde gierne vide, hvoraf det kan komme. Har I kanskee faaet meget ubehagelige Efterretninger? Nei jeg har ikke, sagde Sigurd. Lyster eder da kanskee, sagde Eisten, at drage ud, som vor Fader, og udvide eders Herredømme? Nei, sagde Sigurd. Er der da kanskee, sagde Eisten, Nogen her i Landet, som du bær Nag til? Nei, der er ikke, sagde Sigurd. Maa jeg da spørge, sagde Eisten, om I har drømt Noget, som I gaaer og grubler over? Ja, sagde Sigurd. Saa siig mig da, Broder! sagde Eisten, hvad du har drømt? Ja, svarede Sigurd, men jeg siger dig ikke Drømmen, med mindre du lover mig at udtyde den rigtig, og det er Noget jeg kan fornemme, om det er saa, eller ikke. Ja, Herr Broder! sagde Eisten, jeg har da ondt at giøre, ihvordan jeg vender mig; thi giætter jeg galt, har jeg din Fortørnelse, og lader jeg Sagen falde, har jeg Menig-Mand paa Halsen;

men i Tillid til Eders Godhed vil jeg dog lade det komme an paa en Prøve, om jeg kan giætte Eder til Maade, eller ikke.

Saa hør nu Drommen, sagde Kong Sigurd, det bares mig for, som alle vi tre Brodre sad paa een Stoel udenfor Vor Frelseres Kirke i Tronhjem, og derpaa syndes mig, vor Frænde Kong Hellig-Olav kom gaaende ud ad Kirken i sin Konge-Dragt, i venlig Glands, og med det mest velsignede, smilende Aasyn. Han gik lige hen til vor Broder Olav, tog ham ved Haanden, og sagde meget mildt til ham: kom du og gaae med mig, Frænde! Hvorpaa Olav stod op, og gik med ham ind i Kirken.

Noget derefter kom Hellig-Olav ud igien af Kirken, men ei slet saa mild og venlig som den forste Gang, gik hen til dig, min Broder, og sagde, at du skulde følge med ham, som du da ogsaa gjorde, og gik med ham ind i Kirken.

Jeg sad nu tankefuld, og ventede paa, at han skulde ogsaa komme ud og hente mig, men da det ikke skedte, blev jeg bedrovet, angest og vansmægtig, faldt ganske i Afmagt, og vaagnede saa i det Samme.

Velan, sagde Eisten, saa hør nu, hvordan jeg forklarer din Drom! Stolen betegner vor Throne, og at du syndes Kong Olav kom smilende ud imod Olav, vor Broder, betyder, at han skal døe forst, og har Sit paa det Torre, fordi han er en vennesalig Ungersvend, som har kun syndet lidt, og har en Skyts-Engel i Kong Hellig-Olav.

At du syndes, han kom noget efter hen til mig, betyder, at jeg skal overleve Olav nogle Aar, men dog ei heller blive gammel, og at jeg tør ogsaa vente, Hellig-Olav vil i Naade see til mig. At han ikke saae saa mildt, og var saa straalende, da han kom hen til mig, som da han kom til Olav, det var fordi jeg er en grov Synder, og har Meget paa min Samvittighed.

Hvad endelig det angaaer, at du ventede forgiæves paa ham, da troer jeg ikke, det betyder din Helsot, men snarere et langt Liv, saa du bliver vist den Ældste af os, og kommer til at sidde længst paa Thronen, skiøndt det ogsaa nok kan være, du kommer til at friste nogen Modgang, siden du syndes, det sortnede saa for dine Øine, og at der kom Angest over dig.

Det er vel og viselig forklaret, sagde Sigurd, og det vil udentvivl gaae, som du siger.

Derpaa fik Kong Sigurd sin Munterhed igien.

Fjortende Kapitel.

Dronning Malmfrids Slægtskab.

Malmfrid, Kong Sigurds Dronning, og ved ham Moder til Christine, som fik Jarlen Erling Skak, var en Daatter ad Harald Valdemarsøn i Holmgaard, og altsaa en Sønnesøns-Daatter ad Jarislav hin Gamle og ad Ingigerd Kong Oluf Svenskers Daatter. Malmfrids Farmoder var Gyde hin Gamle, den Engelske Kong Harald Godvinsøns Daatter, og hendes egen Moder var Dronning Christine, en Daatter ad den Svenske Kong Inge Stenkildsøn.

Malmfrid havde en Syster ved Navn Ingeborg, som fik den Danske Kong Erik Eiegods Søn Knud Lavard, og avlede med ham, foruden Sønnen Valdemar, som blev Konge i Dannemark efter Svend Eriksøn, tre Døttre: Margrete, Christine og Katrine. Af disse blev Margrete gift med Stig Hvidlæder, og ved ham Moder til den Kirsti-

ne, som fik den Svenske Kong Karl Sverkeson: Fader til Kong Sverke og Farfader til Kong Jon.

Femtende Kapitel.

Sigurd Hraneson og Konge-Tvisten.

Vel var Sigurd Hraneson gift med Skjaldvor, som havde Moder sammen med Kong Magnus Barfod, og var altsaa nær besvogret med de nuværende Konger, hvem han havde viist meget Venskab og gjort store Tjenester, hvorover Kongerne havde forlenet ham med Oppeborselen i Finmarken; men nu blev han usaattes med Kong Sigurd.

Vel var Sigurd Hraneson en meget udmærket og vennesalig Mand, men ikke desmindre gik det her, som sædvanlig, at Ingen kan være Alle tilpas, og der var da nogle misundelige Mennesker, som bagtalde ham for Kongen, lod lidt Løgn løbe med, og tudede Kong Sigurd i Øret, at Sigurd Hraneson, naar han deelde Finne-Skatten med Kongerne, gjorde sine Fingre meget for brede. Den Snak hørde Kongen saa længe efter, til han blev sin Svoger gram og hadefuld, stævnede ham til sig, og tog imod ham med den Hilsen: det havde jeg sidst ventet, sagde han, at det skulde blevet Takken, jeg fik for saa stor en Forlehning og Æresbeviisning, at du vil gaae hen og forgribe dig paa Kongens Gods, og naar Man har givet dig en Finger, tage hele Haanden. Hvem der har fortalt Eder det, svarede Sigurd Hraneson, farer ei med Sandhed, thi jeg har aldrig taget Meer af Skatten, end I har selv tilstaaet mig. Ja, sagde Kong Sigurd, tænk ikke, du slipper saa let, den Sag skal faae anderledes Fart, før jeg lader den falde.

Hermed var den Samtale forbi, og kort derpaa indstævnede Kongen, med sine gode Mænds Villie, Sigurd Huaneson til at møde i Bergen og miste sin Fred.

Der Sigurd Huaneson nu mærkede, hvad Klokken var slaaet, og saae sig bestædt i saadan en Vaande, tyede han til Kong Eisten, fortalde ham hvad Kong Sigurd havde i Sinde, og bad om hans Bistand.

Nei, sagde Eisten, det er for meget forlangt af en Mand, at han skal lægge sig ud med sin egen Broder, og desuden er jo Sogsmaalet ligesaavel anlagt paa mine som paa Sigurds Vegne, saa jeg, langt fra at kunne være dit Forsvar, er netop din Modpart; men af Medlidenhed med dig, og for Svogerskabs Skyld, vil jeg for min Part indlægge et godt Ord for dig.

Da nu Kong Eisten, noget derefter, traf sin Broder, Kong Sigurd, bad han ham spare Manden, sagde, som sandt var, at ihvad de gjorde, var dog Sigurd Huanesons Kone deres Faster; heller ikke maae vi glemme, sagde han, at Sigurd er en gammel Ven ad os, og skjøndt han bliver ved at bevidne sin Uskyldighed, i hvad han sagsøges før, er han dog villig til at bøde for hvad der har mishaget Kongen.

Nei, sagde Sigurd, i saadanne Tilfælde klæder det Regenten bedre at straffe end at skaane.

Ja, min Broder! sagde Eisten, er det som Regent og Lovenes Haandhæver, du stævner og vil straffe her, da er det billigt, at Sigurd Huaneson faaer Lov at føre sine Vidner, og Sagen maa da paadømmes ikke paa Raadstuen men paa Thinge, thi den skal afgiøres efter Lands-Loven, ikke efter Bjarkøe-Retten.

Vel muligt, Kong Eisten! sagde Sigurd, at det er, som du siger, Sagens rette Gang, og befindes nærværende Sogsmaal ulovligt, skal han ogsaa nok blive stævnet til Things.

Hermed skildtes Kongerne ad, Begge end mere opsatte paa at faae deres Villie frem, og Kong Sigurd indstævnede nu Sagen for Arnenæs-Thing, hvor han agtede at føre den; men ogsaa der mødte Kong Eisten, og da det var kommet saa vidt, at Kong Sigurd bod Laugmændene optage Sagen til Doms, traadte Eisten frem og sagde: jeg vil dog formode, at her findes Mænd saa kloge, og saa kyndige i Norges Love, at de veed, en Lensmand kan ei dømmes fredløs paa et Herreds-Thing. Denne sin Paastand vidste han da og saaledes at belægge med Lovsteder, at Alle fandt, han maatte udentvivl have Ret. Da sagde Kong Sigurd: ja, Kong Eisten! det forstaaer sig, vil du tage dig saa ivrig af Sagen, vinder jeg den sagtens ikke saa let, som jeg havde tænkt; men forfølges skal den dog alligevel, og i det Mindste skal Sigurd dog blive forviist fra sin Hjemstavn. Ja, det troer jeg, sagde Eisten, det maatte være en stor Steen, som I ikke kunde lette, naar I tog fat for Alvor, saa mange og store Bedrifter som I har øvet, og her, hvor Modstanderne ere baade faa og smaa, kan det jo sagtens aldrig feile.

Hermed opløstes Thinget, uden Dom i Sagen, og Kong Sigurd lod nu sætte Lands-Thing paa Guløe, hvor, foruden han selv, mange velbaarne Høvdinger mødte efter hans Tilsigelse; men Kong Eisten mødte der ogsaa med sine Drabantere, og efterat der var holdt en heel Deel Samlinger af de Lovkyndige, og Laugmændene havde grandsket Sagen, kom Eisten frem med den Indvending, at alle de Sagsøgte havde deres Værne-Thing paa Froste, ligesom da ogsaa Gierningen var skeet i Helgeland.

Hermed tilbagedrev Kong Eisten hele Sogs-Maalet, saa Thinget opløstes, uden Dom i Sagen, og Kongerne skildtes aabenbar Uvenner ad.

Medens nu Kong Eisten drog til Trøndelagen, stævnede Kong Sigurd ikke blot alle Lensmænd med deres Huskarle til sig, men opbød tillige en stor Hob Bønder af hvert Fylke, søndenfjelds, saa han fik en heel Krigshær, og seilede med den lige op til Helgeland, hvor han stævnede Haleier og Nummedøler til Things paa Hrafniste, og vilde nu for ramme Alvor have Sigurd Hranesøn gjort fredløs i hans Fødestavn.

Kong Eisten lavede sig imidlertid ogsaa til Thing-Færd, med et talrigt Følge, og lod sig, førend han forlod Nidros, paa lovlig Maade give Fuldmagt af Sigurd Hranesøn, til at handle i Sagen efter eget Tykke.

Paa dette Thing gik begge Konger selv i Rette, og Kong Eisten tilspurgde da Laugmændene, hvor i Norge den Lov var givet, at Bønder skulde have Ret til at dømme mellem Konger, naar de havde Tiltale til hinanden, og det, sagde han, skal jeg bevise, at Sigurd Hranesøn har vidnesfast lagt Sagen i min Haand, saa det er ikke længer med ham, men med mig Kong Sigurd gaaer i Rette. Herpaa svarede Laugmændene, at efter Loven skulde Konge-Trætter jævnes paa Øre-Thing i Nidros. Ja, tænkde jeg det ikke nok, sagde Eisten, det maatte slippe derud, og jeg erklærer mig tilfreds med, at der falder Dom efter Loven i Sigurd Hranesøns Sag.

Ja, ja, sagde Kong Sigurd, klem og dril Du mig kun, det Bedste du kan, desmere haardnakket forfægter jeg min Sag.

Hermed skildtes Kongerne ad, men drog dog Begge ned til Nidros, hvor der blev stævnet Ottefylke-Thing. Kong Eisten laae inde i Byen, og Kong Sigurd udenfor med Flaaden, og tog Leide af hinanden, før de mødtes paa Thinge.

Der Folket nu var sanket, og Sagen kom for, traadte Svenn Bryggefods Søn Bergthor Buk frem, og vidnede, at Sigurd Hraneson havde begaaet Underslæb med Finne-Skatten; men derpaa stod Kong Eisten op, og sagde: sæt nu og, det var en sand Beskyldning, du her fremkommer med, endskiøndt jeg rigtig nok ikke ret veed, hvad jeg skal sige om et saadant Vidnesbyrd; men sæt endog, som sagt, det kiendtes gyldigt, saa er dog nu denne Sag afviist paa tre Laug-Thinge, og ved en Byret ovenikiøbet, og jeg paastaaer desaarsag, at Laugmændene skal, efter Lovens Medfor, dømme Sigurd Hraneson angerløs og fri for videre Tiltale.

Som sagt, saa gjort; men da tog Kong Sigurd Ordet og sagde: altsaa, Kong Eisten! har du, som jeg seer, betjent dig af Krog-Love, som var mig ubekiendte; men seer du vel, Kong Eisten! der er endnu eet Søgsmaal tilbage, som jeg forstaaer mig bedre paa end du, og det vil jeg nu fremme.

Med disse Ord forlod Kong Sigurd Thinget, og gik ombord paa Flaaden, lod tage Tjældingerne af, lagde ind til Munkholmen, og holdt der et Thing med sine Folk, hvor han gjorde vitterligt, at næste Morgen, saasnart det gryede ad Dag, vilde han løbe ind til Ihlen, for at gaae i Land og i Slag med Kong Eisten.

Derved blev det, til om Aftenen, da Kong Sigurd sad i Forrummet, og spiste sin Nadvere, men da vidste han af ingen Ting, før en Mand faldt næsegruus ned for hans Fødder og omfavnede dem, og da han saae sig om, var det Sigurd Hraneson, der kom, for at bede ham giøre ved sig, hvad han vilde! Biskop Magne, Dronning Malmfrid, og mange Høvdinger kom nu tillige frem og bad for Sigurd Hraneson, og ved deres Forbøn lod Kongen sig bevæge til at reise ham op, og gav ham, efterat have taget fuld Forsikkring af ham, Plads blandt sine Hirdmænd. Si-

gurd Huaneson maatte nu følge sønderned med Kongen, men fik allerede om Høsten Lov til at drage nordop igien, hjem til sin Odel, hvorpaa Kong Sigurd endog gav ham en Forlening, og vedblev bestandig at være hans Ven.

Mellem Kongerne derimod blev det aldrig rigtig godt igien, saa de behandlede kun hinanden med kold Høflighed.

Sextende Kapitel.

Kong Olavs Død.

I Brødrenes trettende Regierings-Aar fik Kong Olav Magnussøn sin Helsot, døde til mangen Mands Kvide, sytten Aar gammel, tre Dage før Jul, og blev begravet i Vor Frelsers Kirke i Nidros. Nu var da Sigurd og Eisten ene om Roret, efterat alle tre Brødre havde regieret sammen over Norge i tolv Aar, syv siden Sigurd kom hjem fra sin Udenlands-Reise, og fem tilforn.

Syttende Kapitel.

Borghild, Konghells Opkomst, og Magnus den Blindes Fødsel.

Kong Eisten opholdt sig en Vinter østerpaa Landet, medens Sigurd var nordenfjelds, og sad da for det Meste paa Sarpsborg. Nu var der en meget riig Bonde-Mand, som boede paa Aumord i Stor-Dalen, og var bekiendt under Navn af Olav i Dalen, han tilligemed hans Søn

Hakon Fauk, og hans Daatter Borghild opholdt sig længe paa Sarpsborg, og Borghild, som var en overmaade deilig Pige, havde ypperlig Forstand, og vidste god Beskeed med Kroniken, sad og talde saa meget med Kong Eisten, at Folk snakkede baade saa og saa om deres Venskab.

Sommeren efter drog Kong Eisten nordop, og Kong Sigurd østerpaa, hvor han forblev den følgende Vinter og sad meget i Konghell, som nu ved hans Hjelp blev en betydelig Kiøbstæd. Han anlagde der en stor Forskandsning, med Jord-Volde og dybe Grave udenom, lod bygge derinde baade Huus og Kirke, og giemde her det hellige Kors, han havde faaet i Jerusalem, skiøndt det var tvertimod den Eed han havde gjort, og som han dog ellers holdt, baade i Henseende til Tienden, og de fleste andre Ting. Korset vilde han have der østerpaa ved Grændserne, fordi han tænkde, det skulde saa beskytte hele Riget; men det var, som Man siden fik at finde, en stor Fordærvelse at udsætte slig en Helligdom for vilde Hedningers Angreb.

Imidlertid kom det Borghild Olavs-Daatter for Øren, hvad Folk mumlede om hendes Samtaler og Venskab med Kong Eisten, hvorpaa hun var ikke seen at søge Sarpsborg og fæste Jernbyrd. Hun bar ogsaa virkelig Jernet uskadt, til Vidnesbyrd om sin Uskyldighed, og da det var skeet, reed Kong Sigurd paa een Dag, hvad Man ellers kaldte stivt nok at reise i to, for at komme til Olav i Dalen, hvor han laae Natten over og tog saa Borghild hjem med sig, som sin Frille. Med hende avlede han Sønnen Magnus, som alt i sin spæde Alder blev sendt op til Helgeland for der at opfostres hos Vidkunn Jonsøn paa Biærkøe. Samme Magnus var et overmaade deiligt Barn, og tegnede, lige fra Begyndelsen af, til at blive stor og stærk.

Attende Kapitel.

Kongernes Mundhuggerie.

Kong Eisten og Kong Sigurd giæstererede en Vinter begge To paa Oplandet, at sige, hver for sig, men nu traf det sig engang, at de skulde til Giæst paa Gaarde, som laae tæt ved hinanden, og saa syndes Bønderne, det var bedst at have dem samlede paa eet Sted, først paa den Enes, og saa paa den Andens Enemærker.

Det skedte da ogsaa, og den første Gang var de samlede paa en af Eistens Gaarde, men der var Øllet ikke godt, saa om Aftenen, da Man kom til Drikke-Bordet, sad alle Folk og maabede, og lukkede knap Munden op. Da tog Kong Eisten Ordet og sagde: hvorfor saa tause, Godt Folk! Hvor Man drikker sit Øl, hører det dog til Bord-Skik at giøre sig lystig. Vi maae have nogen Løier for, som kan sætte Liv i Folk, og det vil alle finde passende, at du, Broder Sigurd, og jeg giør Begyndelsen med at slaae Giækken løs. Nei, sagde Sigurd, ganske vranten, snak Du kun op, saa meget som du gider, men lad mig tie for os Begge!

Det er en gammel Spas i Drikke-Lag, blev Eisten ved, at Krage søger Mage, og den synes jeg i Aften kunde være moersom.

Ja, sagde han derpaa, da Sigurd tav, jeg seer nok, det bliver mig, der maa bryde Isen, og jeg vil da sammenligne mig med dig, min Broder, og for det Første giøre den Bemærkning, at vi er lige høit paa Straa og Ligemænd i Magt, vi er af lige fornem Slægt, og jeg veed ikke rettere, end vi var lige gode i vor Opvext.

Kan du da ikke huske, svarede Sigurd, at jeg kunde trykke dig, uagtet du var et heelt Aar ældre?

Jo, sagde Eisten, men jeg kan ogsaa huske, at naar vi legede Noget, der skulde Smidighed til, saa var du tilovers.

Ja, svarede Sigurd, men kan du huske, at naar vi var ude at svømme, kunde jeg dygge dig, naar jeg vilde.

Ja, sagde Eisten, men jeg kunde dog svømme ligesaa langt, og dukke ligesaa godt som du, og jeg kunde desuden løbe paa Skøiter, saa Ingen turde kappes med mig, idensted at du dandsede paa Iis som en Koe paa en Vindel-Trappe.

Ja, svarede Sigurd, men jeg tør dog sige, at det er baade en nyttigere og en mere fyrstelig Kunst at kunne godt handtere en Bue, og knap spænder du min Bue, om du saa end brugde baade Hænder og Fødder.

Ja, sagde Eisten, jeg er rigtig nok ikke saa stærk i at spænde Buer som du, men rammer dog omtrent ligesaa vist, hvor jeg sigter, og hvad Skie-Løb angaaer, som dog ogsaa har altid været holdt for en god Øvelse, da er jeg dig deri langt overlegen.

Ja, sagde Sigurd, men jeg veed en anderledes Forskiel, om det ellers er en Hoved-Sag, at den der skal være Andres Over-Mand, kan ogsaa see dem over Hovedet, er stor og stærk og vaabenfør i høiere Grad, synlig og kiendelig paa Timen, om han saa stod imellem Tusinde.

Vel! sagde Eisten, men Smukhed er dog alle Dage ligesaa godt, og et behageligere Kiende-Mærke paa en Mand imellem Tusinde, og det maa dog vel ogsaa høre til Hoved-Sagen, siden Man siger, at smukke Folk klæder Alting godt. Desuden er jeg ti Gange din Mester i Lovkyndighed, og jeg er tilfreds hvorom Talen er, saa flyder den anderledes let for mig, end for dig.

Ja sagde Sigurd, det kan gierne være, at du har lært flere Krog-Love, end jeg, thi jeg har havt Andet at bestille, det var ogsaa Synd at

sige Andet, end at du er skaaret godt nok for Tunge-Baand, men derimod vil Mange sige, du er ikke synderlig ordholden, saa Man skal ikke regne stort, hvad du lover; thi du snakker dem efter Munden, du er hos, og det er just ikke Kongeligt.

Ja, sagde Eisten, det har sine gode Grunde, thi deels er det min første Tanke, naar Nogen foredrager mig en Sag, at give den hvad Udfald han ønsker, skiøndt det kan ofte skee, at naar Modparten kommer til, maa Man tage fra og lægge til, for at giøre Begge Ret og Lige; og deels er det heller ikke sjeldent, at jeg lover Meer end jeg kan holde, fordi jeg gierne vil, at Alle skal gaae fornøiede fra mig. Ellers kunde jeg nemt faae Folk til at finde mig ordholden nok: ved at giøre som du, og love altid Ondt.

Ja, ja, sagde Sigurd, men det siger dog Alle med een Mund, at den Udenlands-Reise, jeg gjorde, var al Ære værd, og imidlertid sad du her hjemme, som din Faders Daatter.

Ja, sagde Eisten, der trykkede du mig paa Bylden; men maatte jeg nu blive dig Svar skyldig, havde jeg yppet Tvist som en Tosse, og sandt at sige, synes mig, du var snarere Systeren, som jeg maatte udstyre til at komme sømmelig afsted.

Du har dog vel spurgt, sagde Sigurd, at jeg holdt i Morland mangfoldige Slag, alle seierrige, og vandt i dem mangfoldige Klenodier, som Man saae aldrig Magen til i Norge. So giævere De vare, jeg giæstede, des høiere stod jeg anskrevet hos dem, imedens du har knap endnu rystet Hjemfødningen af Ærmet. Ei mødte jeg, Broder, dig nogensteds, der jeg drog til den hellige Grav, og heller ikke, da jeg reiste videre alt ud til Jordans Flod, hvor Herren lod sig døbe; men da jeg svømmede derover, bandt jeg dig en Knude paa en Vidie, som staaer paa Pynten og bier efter

dig endnu, thi den, sagde jeg, du skulde løse, min Broder, eller ogsaa have den Skam, som deraf flyder.

Ja, sagde Eisten, lidt har jeg dog at sætte derimod; thi vel har jeg hørt, at du vandt nogle Seire i fremmede Lande; men Fædrene-Landet mere til Gavn var hvad jeg imidlertid gjorde.

Jeg byggede Fisker-Huse oppe paa Vaagen, hvor Fattig-Folk kunde boe og nære sig; jeg byggede en Præstegaard, og gav Penge til en Kirke der, hvor før var saa godt som et reent Hedenskab. De Folk vil dog vel mindes, der var en Kong Eisten i Norge.

Paa Dovre-Fjeld, hvor Lande-Veien gaaer til Tronhjem, omkom der Nogen alt imellem, og Mange fik et Knæk, de seent forvandt, men nu har jeg bygget et Herberge der, og lagt Gods dertil, saa vel skal de Reisende mindes, der var en Kong Eisten i Norge.

Ved Agdenæs, hvor der for var Ufore og ingen Havn, har Mange lidt Skibbrud, men nu har jeg indrettet en Havn med et godt Bolværk, ladet bygge en Kirke, og siden sørget for, der brændes Blus paa Fjeld-Tinderne, Alt til hele Rigets Gavn.

I Bergen lod jeg, foruden Mikkels-Kirken og Munkelif-Kloster, bygge Slottet og Apostel-Kirken, med en Trappe-Gang imellem, saa de følgende Konger i Norge skal dog nok ogsaa huske mit Navn.

Jeg har sat Pæle-Værket i Sinholms-Sund, og jeg, min Broder! har sørget for, at hver Mand i Landet kan skee Ret; thi jeg gav Love, som, naar de overholdes, kan gavne Land og Rige.

Endelig har jeg ogsaa vundet Jæmteland tilbage, ei med Krig og Sværdslag, men med Kløgt og gode Ord.

Nu veed jeg nok, det er Altsammen Smaating, men er dog ikke ganske sikker paa, at det er Norges Folk til mindre Gavn, end at du, paa

Fandens Vegne, slagtede Blaamænd i Morland, og skikkede til Helvede.

Du praler sagtens ogsaa af alle dine gode Gierninger, men jeg tør dog mene, at have sørget ligesaa godt for min Sjæl ved de Klostre jeg har stiftet, som du for din ved Pillegrims-Farten.

Du talde endelig om en Knude du har bundet mig, og den bærer jeg mig nok for at løse, men havde jeg kun villet, da kunde jeg gjort dig en Knude, saa du skulde aldrig meer blevet Konge i Norge, dengang du kom hjem og lagde med et eenligt Skib ind i min Flaade.

Nu skiønne Folk med Forstand, om du har Noget forud for mig, og heraf lære dine Kammerjunkere, at der tør vel ogsaa findes Folk i Norge, som kan maale sig med dem!

Hermed endtes Samtalen, og det i Vrede paa begge Sider, og det var ingenlunde den eneste Gang, det viiste sig, at de to Brødre syndes hver bedst om sig selv, og vilde see hinanden over Hovedet; men dog løb for Resten Alting imellem dem fredeligt af.

Mærkeligt nok ellers, hvad Man fortæller, at en Gang, da Kong Sigurd havde besteget sit Høisæde, sagde Kong Eistens Kone: Ingeborg Guthorms-Daatter til ham: seent vil Man dog glemme de mangfoldige og store Helte-Gierninger, som I, Kong Sigurd, har øvet i fremmede Lande! Og dertil svarede Kong Sigurd paa Vers saaledes:

Aarle Skjalden, rask i Hu,
Derför dog ei træt endnu,
Trodsed Kæmpe-Blæsten;
Skjoldet bar paa Val jeg da,
Hvidt dertil, og rødt derfra;
Raade Gud for Resten!

Ja, for Seier, som for Slag
Raader Gud den Dag i Dag;
Hist, hvor Blaamænd bygge,
Sikker var jeg paa min Haand,
Slog paa Munden, Lilje-Vaand!
Manden din med Lykke!

Nittende Kapitel.

Kong Sigurds Affindighed.

Man fortæller, at da Kong Sigurd var til Giæst paa Oplandet, og gik i Bad, syndes han, efterat Tjældingen var slaaet op, at der løb en Fisk hos ham i Bade-Karret, hvorover han slog en gruelig vild Latter op, og gik reent fra Samlingen, et Tilfælde han siden havde alt imellem.

Tyvende Kapitel.

Kong Eistens Skibsbygning og Død.

Kong Eisten lod bygge et stort Skib i Nidros, der skulde, baade i Høiden og i Skabningen, være et Side-Stykke til Ormen hin Lange, som Kong Olav Tryggesøn fordum lod bygge, og havde derfor ogsaa baade det forgyldte Drage-Hoved og den krøllede Stjert; men skiøndt det ellers var høit nok, fandt Man dog, det havde ikke ret noget Syn, fordi det ludede lidt med begge Stavne.

Ligeledes lod Kong Eisten i Nidros bygge en Mængde Skure til Fartøier, og det saa store, at Man maatte forundre sig derover, især da de tillige var gjort af udsøgt Tømmer og overmaade smukt byggede.

Sex Aar efter Kong Olavs Død, engang da Kong Eisten var til Giæst paa Gaarden Stind i Hustad Sogn, blev han hastig syg, døde den ni og tyvende August, og blev derpaa fort til Nidros, hvor Man begrov ham i Vor Frelsers Kirke.

Saaledes efterlod da Kong Eisten, efter tyve Aars Regiering, hele Riget til sin Broder Kong Sigurd, som ogsaa beholdt det til sin Dødsdag; men det sige Alle med een Mund, at siden dengang Hellig-Olavs Søn Kong Magnus den Gode var død, har Ingen i Nörge ved nogen Grav seet Mage til Skare, saa talrig og dog saa bedrøvet, som nu ved Kong Eistens!!

Et og Tyvende Kapitel.

Kalmar-Toget.

Kong Magnus Barfods Enke-Dronning Margrete, en Daatter ad den Svenske Kong Inge, var blevet gift med en Søn ad Svenn Ulfsøn: Kong Niels i Danmark, og havde med ham en Søn, som hedd Magnus hin Stærke.

Samme Kong Niels sendte nu Bud til Kong Sigurd Iorsalafar, om han ikke nok vilde komme ham til Hjelp med sit hele Riges Magt, og giøre Toget med til Smaaland i Sverrig, for at omvende Folket; thi skiøndt Nogle af Smaalændingerne havde ladet sig døbe, var der dog ingen Christendom imellem dem. Saaledes gik det dengang mange Steder i Sverrig, at Folk var deels rene Hedninger, og deels slette Christne, hvortil Aarsagen var, at adskillige Svenske Konger, saasom Blot-Svenn og Erik Aarsæl fornægtede Christendommen, og fornyede Afguds-Dyrkelsen.

Da nu Kong Sigurd havde givet Kong Niels sit Ord paa at være med, og møde ham i Øre=Sund, udbød han Stor=Leding baade af Folk og Skibe over hele Norge, saa at da han fik sin Magt samlet, havde han en Flaade paa ikke mindre end trehundrede Skibe.

Kong Niels kom imidlertid først til Samlingsstedet, og ventede saalænge forgiæves paa Sigurd, til de Danske begyndte slemt at knurre, og sagde, at der kom bestemt ingen Normænd. Der var da ikke andet for end at skiære op, og lade hver gaae til Sit, men saa lidt efter kom Sigurd, og blev smækvreed, fordi han fandt hverken Kong Niels eller hans Flaade. Derpaa styrede Sigurd østen om til Svimershavn, hvor han holdt Hær=Thing, gjorde en heel Tale om Kong Nielses Uefterretteligheд, og blev enig med alle sine Normænd om, at der til Tak før Sidst skulde øves lidt Hærværk i hans Land, som ogsaa skedte, i det Man ødelagde Landsbyen Tommerup, ei langt fra Lund.

Siden efter lagde Sigurd østerom til Kiøbstæden Kalmar, hærgede der, og langs med Smaaland, og nødte ikke blot Smaalændingerne til at blive Christne, men ogsaa til at betale ham femtenhundrede Mark Sølv i Kost=Penge, hvorpaa han vendte tilbage til Norge, med hele Poser Penge, og mangfoldige Klenodier, som denne Reise havde kastet af sig.

Dette saakaldte Kalmar=Tog, som skedte Sommeren førend den store Formørkelse, var det eneste Ledings=Tog, Kong Sigurd gjorde i al den Tid, han var Konge i Norge.

To og Tyvende Kapitel.

Aften-Sangen og Thoraren Stumptrøie.

Det hændte sig en Dag til Aftensang, at Kong Sigurd gik lige fra et Drikke-Lag op til Kirken, og da hans Folk havde sig en dygtig Ruus, satte Mange af de kaade Knegte dem udenfor Kirke-Dorren, og stemmede op, hver i sin Tone, saa det var en bedrøvelig Aften-Sang. Da sagde Kongen: hvad er det for en Krabat der staaer i den Smule Pelts hist henne ved Kirken? og da Svaret blev, der var Ingen der kiendte ham, sagde Kongen:

At vor Viisdom bliver Vaas,
Volder han, den Peltse-Praas.

Stodderen traadte nu frem og sagde:

Ubekiendt jeg stander her,
I en stumpet Trøie,
Maa med den, hvor styg den er,
Smukt mig lade nøie,
Dog, ad Pjalter ingen Ven,
Gierne jeg den slænger,
Naar en bedre du igjen
Konge! paa mig hænger.

Ja, sagde Kongen, kom til mig i Morgen ved Drikke-Bordet!

Næste Morgen var Islænderen, som siden kaldtes Thoraren Stumptroie, strax paa Benene, og søgde Drikke-Salen, men mødte der uden for Dorren en Mand, det var nemlig Arne Skiævhals, med et

Drikke-Horn i Haanden, som sagde: jeg skal hilse dig fra Kongen, Islænder! at vil du vente nogen Foræring af ham, maa du giore et Vers, førend du gaaer ind, og det skal være om Hakon Serksøn, med Tilnavn Tyksak, som udtrykkelig skal staae i Verset. Thoraren kom nu aldrig saasnart ind i Stuen, før han gik hen til Kongen, og kvad:

Lovet har du, Trønde-Drot!
Mig at give noget Godt,
Naar om Søn af Serk herinde
Riim jeg kunde bradt paafinde,
Vel jeg mindes, mig til Gavn,
Ikke Legnet at forglemme,
Som du selv mig lod fornemme:
Hakon Tyksak er hans Navn!

Nei, svarede Kongen, det har jeg aldrig sagt, saa du er taget kiønt ved Næsen, thi nu maa du hen og sidde paa Bænk med Hakon, og tage, hvad der følger paa. Ja, sagde Hakon, lad ham kun komme, han skal ingen Nød have hos os; thi jeg seer nok, hvis Aande det er. Derpaa gav Hakon Islænderen Plads ved sin egen Side, og det gik nu lystig, indtil ud paa Eftermiddagen, da Folk begyndte at faae en Taar paa Skallen; men saa sagde Hakon til Islænderen: finder du dog ikke, du skylder mig lidt Opreisning, og ham en Smore, som tog dig ved Næsen. Jo, sagde Thoraren, jeg skylder dig rigtignok Opreisning. Velan, sagde Hakon, det skal Altsammen være glemt, naar du vil giore mig et Vers om Arne. Det var gjort i en Haande-Vending, og da de saa kom over, hvor Arne sad, stemmede Thoraren op og kvad:

Viser Nok har Skiævhals gjort,
Vidt nok er de spredte,
Mjød af Odins Baggaards-Port
Ham til Skjald beredte;
Skiendegiæst! i Serkland Mad
Knap du gav en Krage,
Skiævt med Slag dig som med Kvad
Gik det alle Dage!

Arne fløi nu op, trak sit Sværd, og vilde hugget til Thoraren, men besindede sig dog, da Hakon bad ham see, han kunde holde sig i Skindet, og huske paa, hvem der pleiede at komme til kort, naar Hakon sloges med Arne.

Siden gik Thoraren for Kongen at staae, og bad om Ørenlyd for en Drape, han havde gjort om ham, og det var den saakaldte Stuimp-troie-Drape, som Kongen ogsaa laande Øre til, og spurgde derpaa Skjalden, hvad vel nu hans Bestemmelse var? Da Thoraren nu svarede, at for det Første agtede han sig sønderpaa til Rom, gav Kongen ham ikke blot gode Reise-Penge, men lovede, at naar han paa Hjemveien vilde see ind til ham, skulde hans Lykke være gjort. Om de imidlertid saaes igien, er her Ingen der veed.

Tre og Tyvende Kapitel.

Kong Sigurds Raserie, og Ottar Birting.

Man siger vel i Almindelighed, at der har aldrig været en mere majestætisk og stormægtig Konge i Norge, end Sigurd Jorsalafar, men des-

uagtet var det ham dog i hans sidste Dage hardtad umueligt at holde Styr paa sig selv, endogsaa kun for saavidt, at der ingen Ulykke skedte, paa en eller anden bedrøvelig Maade; saa han maatte takke sin Udenlands-Reise for, at han alligevel beholdt sin Priis og Anseelse.

Man fortæller saaledes, om en høihellig Pindse-Dag, da Kongen havde en stor Deel af sine gode Mænd til Bords, hvorledes han da sad i Høisædet, og saae saa forvildet og ulykkelig ud, at alle Folk var bange for, hvad der vilde blive af. Kongen sad først enstund og dreiede Øinene, og skottede rundt omkring til Giæsterne fra Bænk til Bænk; trak derpaa den prægtige Bog frem, som han havde fort hjem med sig, og som var skrevet med lutter forgyldte Bogstaver, saa en kosteligere Bog har der aldrig været i Norge; skottede til Dronningen, som sad ved Siden ad ham, og sagde: hvor der dog kan forandre sig Meget i Mands Minde! Dengang jeg kom udenlands fra, var der to Ting, jeg skattede over Alt: denne Bog og saa Dronningen; nu derimod er de mig begge to saa vederstyggelige, at jeg har ikke to saa usle Ting til i hele mit Eie. Dronningen hist skulde ikke lystes ved at vide, hvor grim hun er, med det Giedde-Horn hun har i Panden, og syndes jeg end meget godt om hende for, synes jeg dog ti Gange saa ilde om hende nu; og Bogen her, den duer til ingen Verdsens Ting. Derpaa smeed han Bogen lige hen i Ilden, som var gjort paa Stue-Gulvet, og smak Dronningen under Øret, saa hun brast i Graad, dog mindre for det Ørefigen hun fik, og den Tort hun leed, end over Kongens Elendighed.

Blandt dem der tjende for Borde den Dag, stod der just En ved Kongens Stol, som hedd Ottar Birting, en Bonde-Son af Fodsel, men som havde svunget sig op til Kiertes-Svend: en lille undersat Karl, djærv, men dog tillige artig og skiemtefuld; forresten sorthaaret og sortsmusset,

saa det var kun et Løgn, at Man kaldte ham Birting ɔ: Soleklar. Samme Ottar Birting sprang nu til, og reddede Bogen, som en Brand af Ilden, beholdt den i Haanden, og sagde til Kongen: Herre! det var anderledes Dage, dengang I kom her hjem til Norge: favr og fiin var Eders Færd, I fulgdes hid med Hæder og hoirøstet Priis; desaarsag løb og alle dine Venner dig med Lyst i Møde, bød dig hjertelig Velkommen, rakde deres Konge Troskabs Haand, og satte ret en Ære og en Herlighed deri at have dig til Hovding. Nu derimod er de morke Dage oprundne; thi see dog engang, hvor de sidde med Sorgen, alle disse dine gode Venner, som ere komne at giæste dig her paa denne velsignede Hoitids-Dag, men kan ei være glade for din morke Lunes og Vanmagts Skyld. O, hvor maatte man dog ikke onske, at I havde nu Sind til at glæde eder med dem, og bedste Konge! tjen os nu deri, lad godt Ord finde godt Sted! sæt eder nu forst ned hos Dronningen, som I saa hoilig har fortornet, og gjør hende glad igjen med Venlighed, og gjør saa ligedan med alle dine gode Venner, Hovdinger og Tjenere! Det skal være mit Raad.

Dit Raad! sagde Kong Sigurd, tor du komme til mig med dine Raad, din elendige Stodder-Unge, taabelige Bonde-Knold af Usling-Æt! Derpaa sprang Kongen op, trak sit Sværd, svang det imod ham med begge Hænder, og lod som han paa Dieblikket vilde hugge til; men Ottar stod som en Stotte, rørde sig ikke af Pletten, forandrede ikke en Mine eller saameget som blinkede engang, ret som om han ikke vidste af Frygt at sige. Da vendte Sigurd Fladen til af Sværdet, lod det glide ned ad Ottars Nakke, og gav ham kun et lille Smæk paa Skulder-Bladet.

Uden at sige et Ord, søgde nu Kongen igien sit Sæde, kastede, under almindelig Taushed, et Blik omkring sig, der allerede var mere maneerligt, og tog omsider saaledes til Orde: Man skal leve længe, før Man

lærer ret at kiende sine Folk; thi, sagde han, sidder ikke her alle mine gode Venner og Lensmænd, Stallere og Skaffere, og alle Rigets Pillere, og dog var Ingen af dem alle mig saa god som han, hvem I vel sagtens anseer for en Skovisk imod jer, men som dog nu har beviist, han var den, der havde mig kiærest. Jeg kom herind som en gal Mand, og vilde ødelagt min største Skat, men han gjorde godt, hvad jeg gjorde galt, og var derhos ikke bange for at vove sit Liv. Han talede til mig, saa det var en Lyst, og vidste saa vel at føie sine Ord, at jeg kom med Æren derfra, og alt hvad der kunde tænkes at ophidse mig, og som jeg havde vel fortjent at høre, gik han omhyggelig forbi, kort sagt: han talede saa priselig, at Ingen af alle de kloge Mænd herinde havde været i Stand til at giøre det bedre. Da jeg desuagtet i mit Raserie foer op, og lod, som jeg vilde knuse ham, stod han saa frimodig, som om han aldrig vidste, hvad det var at blive bange, og det Syn slog mig, saa jeg lod mit Forsæt fare, og sparede Uskyldigheden. Derfor skal nu alle mine gode Venner være Vidne til, hvordan jeg vil belønne ham: hidtil var han Kiertes-Svend, men nu skal han være **Lensmand**, og hvad mere er, jeg erklærer ham herved for den Ypperste af alle de Lensmænd, der nu er i Norge. Derpaa takkede **Kongen Bonde-Sønnen** i Alles Paahør, fordi han med sine besindige Ord og store Frimodighed havde beroliget hans Sind, og derved gjort alle hans Lens-Høvdinger til Skamme, og sin Taksigelse sluttede Kongen med de Ord: udtjent har du for Borde, søg nu dit Sæde iblandt mine Lensmænd!

Som sagt, saa gjort, og **Ottar** blev siden, ved ædel og priselig Daad, En af de ypperste Skjoldmænd i Norge.

Saaledes havde Sigurd tit en Skrue løs, og skabede sig underlig, og immer taalde han da bedst at formanes af sine ringeste Tjenere, ja gav dem gierne baade Gaard og Gods derfor.

Fire og Tyvende Kapitel.

Kong Sigurds anden mærkelige Drom.

I Kong Sigurds sidste Tid traf det sig engang, da han laae paa en af sine Konge-Gaarde, at han en Morgenstund, da han kom op, var saa mut og saae saa suurt, at hans gode Venner frygtede for, han skulde atter faae et Anstod af Galskab; men det forebyggede hans Ridefoged, som var en snild og fremsagt Mand, ved at faae Kongen fort ind i en Samtale. Han tog sig nemlig den Frihed at sporge, om Kongen havde faaet ubehagelige Efterretninger, siden han ikke var ret i sine Klæder, eller om Giæstebudet ikke var efter hans Sind, eller om der var noget Andet i Veien, som Man kunde raade Bod paa? Nei, sagde Kongen, slet Intet af Alt hvad du der siger; men Sagen er, jeg gaaer og grubler paa en Drom, jeg havde i Nat. Det maa da, sagde Ridefogden, vist være en god Drom, som jeg gierne gad hort.

Det bares mig for, sagde Kongen, at alt som jeg stod her paa Jedderen, og saae ud over Stranden, blev jeg en tyk Taage vaer, som rorde sig, og drev ind imod mig, og da den nærmede sig Landet, syndes mig, det var et stort Træe, som kun Toppen af stak op over Vandet. Da nu Træet tornede mod Landet, gik det i Stykker, og splittedes ad, alle Vegne omkring, til Oer og Fastland, Odder og Skiær, og skiondt jeg med Eet blev saa klaroiet, at jeg kunde overfee den hele Norske Strandkant, saae jeg dog aldrig en Vig, hvor der jo drev Noget, Mere eller Mindre, ind af samme Træ.

Ja, svarede Ridefogden, den Drom er der, efter mine Tanker, Ingen, der saa godt kan udtyde, som Kongen selv, og det vilde være os en stor Fornoielse at hore Eders egen Forklaring derover.

Ja, sagde Kongen, jeg formoder, at den Drøm skal betyde en fremmed Mands Ankomst til Norge, som skal fæste Fod i Landet, og hvis Afkom skal, i mangfoldige Grene, somme store, og somme smaa, udbrede sig her til alle Sider.

Fem og Tyvende Kapitel.

Faste-Dagen og Aslak Hane.

Det hændte sig ogsaa engang, en Fredag=Aften, at da Drosten spurgde Kongen, som sad barsk imellem sine gode Mænd, hvad han vilde have til Nadvere, svarede han: hvad Andet vel end Kiød? og det sagde han i saadan en forskrækkelig Tone, at Ingen turde vove at sige ham imod. Der kom da virkelig en Ret nykaagt Kiød paa Bordet, og Ingen af alle Giæsterne oplod sin Mund, skiøndt de var meget misfornøiede, og sørgede i Stilhed over Kongens Daarlighed.

Imidlertid var der dog en Mand, som, endnu før der var læst til Bords, tog Bladet fra Munden, og det var Aslak Hane. Aslak var ikkun lille ad Vext og kommet af Smaafolk, men dog en dygtig Karl, som havde været meget om Kongen paa hans Udenlands=Reise, og da han nu saae, der var Ingen af de Andre, der kunde faae Munden op, tog han Ordet, og sagde til Kongen: hvad mon det være, der staaer saa og ryger paa Eders Tallerken? Ja, Aslak Hane, sagde Kongen, hvad vilde, eller hvad synes du vel, det skulde være? Mig synes, Herre, sagde Aslak, at jeg vilde nødig, det skulde være Kiød. Men hvad, om dog nu saa var? sagde Kongen. Da er det en stor Jammer at høre, at det skal være saa ilde fat med den herlige Drot, som med sin glimrende Færdsel har gjort saa megen Opsigt i Verden; og da du opsteeg af Jordans Flod, af Ba=

det du havde tilfælleds med Frelseren selv, og stod der med Kors paa Bryst og med Palme i Haand, da lovede du udentvivl noget ganske Andet, end at æde Kiød paa Faste-Dage. Sligt vilde jo agtes for en af de groveste Synder endogsaa blandt Smaa-Folk, og man maatte da vist ønske Bænkene omkring dit Bord lidt bedre beklædte, siden jeg stakkels Mand skal være den Eneste, der bringer det paa Tale.

Kongen tav nu bomstille, rørde ikke Kiødet, og lod det omsider reent tage bort, hvorpaa der blev sat anden Mad for ham, som der var intet Ondt i at æde, og førend endnu Maaltidet var endt, saae Man Kongen med opklaret Ansigt tømme sit Bæger.

Man raadte nu vel Aslak at pakke sig bort; men det vilde han ikke, og sagde meget mere: hvi skulde jeg det? vil Kongen slaae mig ihjel, det faaer være hans Sag, og ikke min, thi det er jo aabenbart, at jeg kunde aldrig fare bedre, end at døe i det Øieblik jeg har naaet mit Ønske, og frelst Kongen fra en stor Forbrydelse.

Siden om Aftenen lod Kongen Aslak kalde, og sagde til ham: hør nu, Aslak Hane, hvem havde sat det i dig, at du skulde være saa fremsagt imod mig, i alle Folks Paahør? Slet Ingen, Herre! sagde Aslak, uden jeg selv. Nu gad du nok gierne vidst, sagde Kongen, hvad Løn du kan vente for din Dristighed, eller hvad Straf du skal have! Lønner du godt, sagde Aslak, skal det glæde mig, hvis ikke, faaer det være din Sag. Ja, sagde Kongen, Løn som forskyldt faaer du ikke, men jeg giver dig tre Bonder-Gaarde, og det er vist nok, det gaaer underligt til i Verden, at det skulde være dig der frelste mig fra en stor Ulykke, og ikke snarere en af mine Lensmænd, som dog har mig saa Meget at takke.

Dermed var det forbi.

Sex og Tyvende Kapitel.

Jule=Aften.

Engang, en Jule=Aften, sad Kongen i Hallen, og da han saae, Man slog Bordet op, sagde han: jeg vil have Oxe=Kiød. Men Herre! var der Nogen som sagde, det er ikke Skik i Norge at spise Oxe=Kiød Jule=Aften. Ja, sagde Kongen, er det ikke Skik for Andre, skal det dog være Skik for mig. Man bragde nu en vissen Skank ind, som Kongen sad og stak i med Kniven, uden at tage Noget af, og derpaa sagde han: skaf mig et Fruentimmer herind; ogsaa det fik han, løftede Sløret, og sagde: det var en kion Gribbenille, dog, Man har seet saa meget før. Derpaa betragtede han hendes Haand, og sagde: styg og vanskabt, dog, Man har seet saa meget før. Derpaa maatte hun række Foden frem, og da Kongen saae den, sagde han, det var da en græsselig Klods af en Fod, men det faaer nu være det Samme, Man har seet saameget før. Endelig befalede Kongen, at Man skulde lette Skiørtet lidt op, men da han saa fik Syn paa Benet, sagde han: fy for Skam, hvad er det for en Stolpe af et Blaa=Been? du er mig en deilig Dulle, du! ud med hende, nu er jeg fornøiet!

Syv og Tyvende Kapitel.

Harald Gilles Ankomst og Jernbyrd.

Der var en Lensmand paa Møre, ved Navn Halkield Huk, en Søn ad Jon Smørklump, som tog en Reise over til Syderøerne, og traf der en vis Gille=Christ fra Irland, der udgav sig for en Søn ad

Magnus Barfod, og havde sin Moder med, som sagde, at han hedd ogsaa Harald. Halkield tog imod dem, og førde dem med sig hjem til Norge, og derpaa til Kong Sigurd, hvem de da fortalde, hvad deres Ærende var. Kong Sigurd raadførde sig nu med sine Hovdinger om denne Sag, og de Fleste meende, det var ikke værd at indlade sig paa, men dog var Nogle af anden Mening, og da de Allesammen erklærede sig fornøiede med hvad Kongen fandt for godt, gik han ogsaa mest efter sit eget Hoved.

Derpaa lod Kong Sigurd Harald kalde, og sagde, at han vilde ikke hindre ham i at bevise sin Herkomst, naar han kun vilde forbinde sig til, selv om hans Beviis blev kiendt gyldig, dog ingen Fordring at giøre paa Norges Throne, saalænge han, nemlig Kong Sigurd, og hans Søn Magnus levede. Det indgik og besvor Harald, og derpaa bestemde Kong Sigurd, at Harald skulde vidne sig Fader til ved at gaae paa gloende Jern. Vel fandt Folk, at det var for meget forlangt, aldenstund han, selv om Prøven lykkedes, ingen Ret skulde have til Riget; men Harald fandt sig dog deri, beredte sig til Proven med Faste, og fremmede derpaa en Jernbyrd, som Man anseer for den gyldigste, der nogentid har fundet Sted i Norge. Der laae nemlig ni rodgloende Plov-Jern paa Rad, og over dem gik Harald med sine bare Fodder, fulgt af to Biskopper, En ved hver Haand, og høit paakaldende den hellige Columban. Vel sagde Magnus Kongesøn, at han løb Jernene over med en Hare-Fod, men dertil svarede Kong Sigurd: det siger du af Had, som en slet Karl, thi han har med Æren staaet sin Prøve.

Lige derved, hvor Prøven fandt Sted, var der redt Seng til Harald, den smeed han sig paa Timen i, og laae til Tredie-Dagen derpaa, da han blev synet, og hans Fødder befundne aldeles uskadte.

Fra den Dag af, behandlede Kong Sigurd Harald ganske som sin Broder, men Magnus Kongesøn havde immer et Horn i Siden paa ham, og derefter rettede Mange af de Store sig.

Hvor sikker Kong Sigurd troede sig paa Folkets Yndest, kan Man slutte af det Forlangende, han gjorde til alle Rigets Indbyggere, at de skulde med Eed forbinde sig til, efter hans Død ingen Anden at give Konge-Navn end hans Søn, og den Eed blev ogsaa virkelig gjort overalt.

Hvad i Øvrigt Harald Gille angaaer, da var han høi og smækker, langhalset og langkeiet, sortøiet og mørkhaaret, væver og smidig, og gik for det Meste, paa sin Irsk, med lette, stakkede Klæder. Det Norske havde han meget tungt ved at udtale, og slugde ikke sjelden det Halve af Ordene, som gav Anledning til, at Mange gjorde Nar ad ham, men dog aldrig i Kong Sigurds Nærværelse, thi han taalde det paa ingen Maade.

Otte og Tyvende Kapitel.

Vædde-Løbet.

Harald sad engang i Opsloe, og talde med en Mand om Irske Sager, og kom da, iblandt Andet, til at sige, at i Irland fandtes der Folk, saa raske til Beens, at de kunde løbe lige saa stærkt som en Hest kunde rende. Ja, lyve, sagde Magnus Konge-Søn, det er hans gamle Vane. Nei, sagde Harald, det er ingen Løgn, at der er Folk i Irland, der kan løbe om Kap med den bedste Hest i Norge. Fulde var de begge To, og blev nu ved at skifte Ord om den Ting, saalænge til Magnus sagde: saa skal du ogsaa vædde dit Hoved paa, at du kan løbe ligesaa stærkt, som min Hest kan rende med mig, og jeg vover min Guld-Ring paa, at du

taber. Ja, svarede Harald, jeg har heller aldrig sagt, at jeg kunde løbe saa stærkt, men kun, at der var Folk i Irland, som kunde, og det vil jeg vædde med dig om. Nei, sagde Magnus Konge-Søn, jeg har ingen Lyst til at reise til Irland, vi vil vædde, hvor vi er. Derpaa gik Harald i Seng, og vilde ikke have mere med Magnus at giore; men næste Morgen, efter Froprædiken, reed Magnus op paa Ride=Banen, og sendte Bud efter Harald. Han kom da ogsaa, blot iført en kort Troie over Skjorten, med Buxer og Hoser ud i et, en irsk Hat paa Hovedet, og en Spydstage i Haanden. Da nu Harald saae, hvor Magnus vilde sætte Maalet, anmærkede han, at Banen blev for lang, Nei, sagde Magnus, den er snarere for kort, og flyttede saa Maalet endnu et godt Stykke længere.

Magnus havde en særdeles rask, gothisk Hest, og Vædde=Løbet gik nu for sig i mange Folks Nærværelse, som blev da Vidner til, at Harald bestandig holdt Skridt med Hestens Forbeen, men da de kom til Maalet, sagde Magnus: ja det var ingen Sag, du holdt i Sadel=Remmen, og lod Hesten trække dig. Da de nu kappedes paa Nye, holdt Harald sig bestandig foran Hesten, og spurgde, da de kom til Maalet: havde jeg nu ogsaa fat i Sadel=Remmen? Nei, sagde Magnus, men du stak i Rend forend jeg.

Magnus lod nu sin Hest staae lidt og puste, og gav den saa af Sporerne, saa den gik strax i Spring; men Harald blev staaende ganske stille, til Magnus vendte sig, og raabde: rend nu! Da tog Harald først Benene med sig, Hesten forbi i en Haande=Vending, og lige hen til Maalet, hvor han kom saa tidlig, at han lagde sig ned, og sprang op igjen og sagde Goddag til Magnus, da han kom ridende.

Dermed tog Man da ind til Byen igien, og Kong **Sigurd**, som imidlertid havde været i Hoimesse, vidste ikke et Ord af det, forend om Ef-

ter=Middagen, men saasnart han hørde det, holdt han et slemt Huus med Magnus, og sagde: du siger nok, at Harald er en Tosse, men jeg synes dog, han er ikke nær saa dum som du, der ikke anderledes veed, hvordan det gaaer til i fremmede Lande. Har du da aldrig hørt, at Man der har for Skik at lægge Vind paa andre Ridder=Spil, end det at tylle i sig, til Man bliver baade fuld og gal, og kan ikke giore Forskiel paa Folk. Vær nu saa god og giv Harald Guld=Ringen, og prøv aldrig meer at ride ham til Vands, saalænge mine Øine seer Solen, og jeg har noget at sige!

Ni og Tyvende Kapitel.

Kong Sigurd, Sigurd Sigurdsøn, Harald Gille og Svenn Runildsøn.

Det hændte sig engang, da Kong Sigurd var i Søen med sin Flaade, og havde Harald Gille hos sig, at han laae i Havn tilligemed en Islandsfarer, og med Kongen var blandt andre Høvdinger Svenn Runildsøn, en Søn ad Knud Svennsøn paa Jedderen, hvis Skib laae tæt foran Kongens, og Sigurd Sigurdsøn, en af de fornemste Lensmænd, som ogsaa havde Skib at føre.

En Dag, da det var meget varmt og deiligt Solskins Veir, gik der Mange ud at svømme, baade fra Kiøbmands=Skibet, og fra Langskibene, og En af Islænderne havde sin store Fornøielse af at dygge dem der ikke kunde svømme saa godt som han, hvorved Folk da fik Noget at lee ad; men det kunde Kong Sigurd ikke lide, smeed i en Hast Klæderne af sig, sprang ud, foer til og greeb Islænderen i Nakken, som nu maatte dukke

for Alvor, thi han kom aldrig saasnart op, førend han maatte herunder igien, og det længe, thi Kongen blev ved at holde paa ham.

Men, sagde Sigurd Sigurdsøn, skal vi da lade den stakkels Mand reent omkomme? Ja, var Svaret, der er jo Ingen, som tør vove sig ud til Kongen. Saa? sagde Sigurd, det skulde vi nok faae at see, havde vi bare Dag Eilifsøn her; og med disse Ord sprang Sigurd ud, svømmede hen til Kongen, tog Hold i ham og sagde: ødelæg dog ikke Manden, Herre! det er jo nu noksom beviist, at du kan svømme ham sønder og sammen. Slip mig, Sigurd! sagde Kongen, jeg lævner ikke Liv i den Karl, han ligger jo og vil drukne mine Folk. Ja, sagde Sigurd, det vil vi dog nappes om, og imidlertid, Islænder! skrup du dig i Land! Det lod Islænderen sig ikke sige to Gange, og da han var borte, slap Kongen Sigurd og svømmede tilbage til sit Skib. Sigurd søgde ogsaa sit, men forføiede sig snart i Land, da han hørde, Kongen havde sagt, at vilde Sigurd vel fare, maatte han vogte sig for at komme for hans Øine.

Samme Dags Aften blev en Deel af Folkene i Land over Senge-Tid, og gjorde Spas, og iblandt dem var ogsaa Harald Gille, som da befalede sin Oppasser at gaae ombord og rede Seng, og bie, til han kom. Drengen gjorde som ham var befalet, men da Tiden faldt ham lang, lagde han sig i Haralds Seng. Det saae Svenn Runildsøn, og sagde: det er dog rigtig nok tungt for hvem der med Æren har traadt sine Børnesko, at skulle drage fra Huus og Hjem for at ligge paa Rad med Drenge! Ja, sagde Drengen, Harald har selv givet mig Lov. Saa! sagde Svenn, da kunde det være maadelig Fornøielse Nok, at ligge ved Siden ad Harald, uden at han ovenikiøbet behøvede at trække Trælle-Unger og Stodder-Kram med sig herop.

Med det Samme snappede Svenn en Trappe-Stok, og smak Drengen i Hovedet, saa Blodet strømmede ned ad ham, og Drengen til Beens op i Land, at klage sin Nød for Harald, som strax gik om Bord, foer op i Forrummet, og gav, med en Haand-Øxe, Svenn et dygtigt Hugg over hans ene Haand. Derpaa gik han i Land igjen, men Svenn foer efter ham, og snart stimlede hans Frænder til, tog Harald ved Vingebenet, og agtede at hænge ham.

Under alt dette laae Kongen og sov, men da Sigurd Sigurdsøn saae hvad Man havde i Sinde, gik han ud ombord og vækkede ham. Aldrig saasnart fik Kongen Øinene op, og saae, det var Sigurd, der stod, før han raabde: det skal koste dit Liv, at du kom mig for Øine, thi du vidste godt, det var dig strængelig forbudt; men medens Kongen sprang op, sagde Sigurd: ja, hvad det skal koste, kommer an paa Kongen; men for Øieblikket er der Noget som maa ligge dig meget nærmere paa Hjerte; thi Rygerne staaer og vil hænge din Broder Harald, saa, vil du redde ham, maa det være snart. Gud bevare os! sagde Kongen, kald paa min Trompeter, og lad ham paa Øieblikket støde i Luren og give Folket Tegn at samles i Land til mig!

Kongen foer nu selv i Land, fik, saasnart Man hørde Luren, talrigt Følgeskab, og naaede til Lykke Galgen, som alt var reist, endnu saa tidlig, at han frelste Harald, hvem han strax tog under sin Beskyttelse, og erklærede Svenn, med alle hans Stalbrødre, for fredløse Mænd. Imidlertid udvirkede dog Svenn, ved gode Mænds Forbøn, at baade han og de Andre fik Lov til at blive i Landet og beholde hvad de havde; men han maatte finde sig i at tage Skade for Hjemgiæld.

Sigurd Sigurdson spurgde nu, om Kongen vilde, han skulde forføie sig bort; men fik til Svar: nei ingenlunde, dig kan jeg aldrig meer undvære.

Tredivte Kapitel.

Biskop Magne i Bergen, Bispen i Stavanger, og Kongens Egteskabs-Brudd.

I Kong Sigurds sidste Dage rygtedes det, at han vilde forskyde sin Dronning, og gifte sig med en fornem Mands Daatter, ved Navn Cecilie, og i Bergen agtede han at holde Bryllup med hende, hvorfor han der lod lave til et stort Giæstebud; men da Biskop Magne det hørde, blev han bedrøvet, tog en vis Sigurd Præst med sig, en Dag, gik op til Slottet, og lod Kongen hilse, om han ikke vilde trine ud til Biskoppen, som havde et Ord at tale med ham.

Kongen kom nu ud, med draget Sværd i Hænde, sagde Biskoppen venlig Goddag, og bad ham at komme ind og tomme et Bæger med sig; men Biskoppen svarede: nei, mit Ærende i Dag er af et andet Slags; er det sandt, hvad jeg har hørt, min Herre! at du har i Sinde at forandre dig: forskyde din Dronning, og tage dig en anden? Ja, sagde Kongen, det er ingen Løgn. Da svulmede Biskoppens Ansigt, og kun med Møie fik han sagt: hvad haver jeg da syndet, siden I har valgt mit Stift til der at bedrive en Gierning, hvormed I forhaaner Guds Bud og den hellige Kirke! Forunderligt, at I kan ville saa beskiæmme Eders Kongelige Værdighed og mit Biskoppelige Kald; men da I vil det, faaer jeg at giøre, hvad der er min Pligt, i det jeg herved, paa Guds, Sanct Olavs,

Apostelen Peders, og alle Helgenes Vegne, hoitidelig forbyder Eder den Misgierning!

Sigurd Præst, som siden blev Biskop, har selv fortalt, hvordan det sortnede for hans Øine, da han saae, hvor bistert Kongen gloede, men Biskop Magne stod som en Støtte, og syndes, imens han talede, at række Halsen frem, som den der var beredt til at modtage, hvad der kunde følge af at have Sværdet over Hovedet.

Uden at svare et eneste Ord, gik Kongen ind igien i Hallen, hvorpaa Biskoppen ogsaa forføiede sig hjem, og var da saa fornøiet og glad, at han smilende hilste hvert Barn, han mødte, og knipsede med Fingrene. Det kunde Sigurd Præst slet ikke begribe, og sagde derfor til ham: hvorledes, Herr Biskop! kan I dog nu være glad? tænker I da ikke paa at Kongen vil lade Eder føle sin Vrede, saa det var bedst at rømme, jo før, jo heller. Kongen gjør mig neppe Noget, sagde Biskoppen; men sæt, han gjorde det, hvem kunde da vel ønske sig en bedre Død, end at lade sit Liv til Guds Ære, døe for den hellige Christen-Dom, og for mit Kald, som det er at forbyde hvad ei kan tillades. Jeg gjorde hvad jeg burde, og derfor er jeg glad!

Der blev nu snart Tummel i Byen, thi Kongen gjorde sig strax reisefærdig, lod flytte en stor Mængde Korn, Malt og Honning om Bord, og seilede ned til Stavanger, for at giøre Gildet der, og lade sig vie til Cecilie. Der Stedets Biskop det hørde, gik han op til Kongen, og spurgde, om det var sandt, at Kongen vilde gifte sig i Dronningens levende Live? Jo, ganske rigtig, sagde Kongen. Ja, svarede Biskoppen, naar saa er, kan jeg nok forstaae, I tænker, at for Eder, som har Magten, kan det vel gaae an, hvad der er Smaa-Folk strængelig forbudet, men det er dog meget urigtigt, og jeg kan ikke vide, hvorfor I har valgt mit

Stift, til saa at vanære Guds Bud og den hellige Kirke, med samt min Bispe-Stol; med mindre I agter at skiænke en klækkelig Sum til Sædet, og dermed tilfredstille Gud og os. Der har du Pungen, sagde Kongen, giør dig selv betalt! der er en Pokkers Forskiel paa dig og Biskop Magne!! Med disse Ord gik Kongen bort, og syndes slet ikke bedre om denne Bisp, end om den Anden, som satte ham Stolen for Dorren.

Derpaa giftede Kongen sig med fornævnte Cecilie, og det gik meget kiærligt til, thi han bar stor Elskov til hende.

Et og Tredivte Kapitel.
Konghells Opkomst.

Kong Sigurd hævede Konghell, hvor han, for at vogte Grændserne, opholdt sig meget, til en af de fornemste Stæder i Norge. Han lod iblandt Andet bygge et Slot i Kastellet, og befalede at hver Mand, i Byen og i alle de omliggende Herreder, som var ni Aar og derover, skulde aarlig bringe til Kastellet fem Vaaben-Stene, og fem femalens Rafter, spidse i den ene Ende. Ligeledes lod han i Kastellet bygge en Kors-Kirke, som vel kun var af Træe, men dog meget smuk og pyntelig, bar Navn af Kastels-Kirken, og blev indviet i Kongens fire og tyvende Regierings-Aar. Her nedlagde han saavel Splinten af det hellige Kors, som mange Andre Helligdomme; Høialteret prydede han med en Tavle, som han havde fort hjem med sig fra Grækenland, og den var støbt af Kaaber og Sølv, forgyldt overalt, og smukt indlagt med kostbare Stene af forskiellig Farve. Der fandtes tilligemed ogsaa den Messe-Bog, med forgyldte Bogstaver som Kong Sigurd havde faaet af Patriarken; saavelsom det Skrin, der var blevet ham sendt af den Danske Kong Erik Emun.

To og Tredivte Kapitel.

Kong Sigurds Endeligt.

Tre Aar efter Kors-Kirkens Indvielse i Konghell, fik Kong Sigurd sin Helsot øster i Vigen, og da bad hans Venner ham, at lade Cecelie fare, og hun stemmede selv i med, tilføiende, at, det var, hvad der tjende ham bedst. Da blev Kongens Ansigt rødt som Blod, og han vendte sig fra hende med de Ord: det havde jeg dog aldrig tænkt, at ogsaa du vilde forlade mig. Derpaa forføiede hun sig bort, og Sygdommen forværrede sig, saa Kongen døde Natten efter Vor Frue Dag i Faste, efterat have levet i fyrretive, og regieret i syv og tyve Aar. Hans Liig blev ført til Opsloe og der begravet i Halvors-Kirken, i Muren ved den søndre Side ad Choret.

I hele Kong Sigurds Tid havde Folket havt deres gode Dage, baade med Fred og Frugtbarhed.

Harald Gilles Saga.

Første Kapitel.

Magnus Blindes og Harald Gilles Fælledsskab.

Saasnart Sigurd Jorsalafar var død, tog hans Søn Magnus, som var nærværende, alle hans Skatte i Forvaring, og blev i Opsloe udraabt til Konge over hele Riget, efter den Eed, som Menig-Mand havde svoret hans Fader, og der var da strax Mange, baade Lensmænd og Andre, som gav sig i hans Tjeneste. Han havde saa smukt et Udvortes, som nogen Mand i Norge, og var i det Hele en rask og dygtig Karl, og en udmærket Sei-Drikker, men Almuens Hengivenhed maatte han mest takke sin Faders Elskværdighed for; thi selv var han storhuget, haardhjertet, karrig, tvær og vranten.

Han var gift med Knud Lavards Daatter Christine, Syster til Kong Valdemar i Dannemark, men havde ingen Kiærlighed til hende, og skikkede hende derfor tilbage til Dannemark, hvorved han høilig forbittrede hendes Frænder, og fra den Dag af begyndte hans Ulykke.

Harald Gille var munter, lystig og spøgefuld, overmaade gavmild, saa han holdt ingen Ting for godt til sine Venner, og derhos saa føie-

lig at alle Folk kunde faae det med ham, ligesom de vilde. Det var altsammen Ting, der skaffede ham Gunst og godt Lov, og der var ligesaamange af de Store, der holdt med ham, som med Kong Magnus.

Harald var i Tønsberg, da han spurgde sin Broders, Kong Sigurds Død, og holdt strax i den Anledning Raad med sine gode Venner, hvoraf Følgen var, at han paa Houge=Thing, som holdtes der i Byen, blev udraabt til Konge over Hælvten af Norge, med den Erklæring, at det var kun en Tvangs=Eed, hvormed han havde frasvoret sig sin Arve=Ret. Derpaa fæstede Harald Folk, udnævnede Lens=Mænd, og fandt i alle Maader ligesaa mange Tilhængere som Kong Magnus.

Saaledes stod Sagerne i syv Dage, i hvilke der ved Mellem=Bud blev pleiet Underhandlinger, og da Kong Magnus mærkede, at Harald var ham meget overlegen, beed han i det sure Æble, og deelde Riget med ham, men fandt sig dog meget forurettet, skiøndt han fik forlods ud baade Skibene og Sølvtøiet, Klenodier og rede Penge, som Kong Sigurd havde efterladt. Begge bildte de sig meget ind, men holdt dog Fred for det Første.

Kong Harald havde en Søn, ved Navn Sigurd, med Guttorm Graabards Daatter Thora, men giftede sig nu med Ingrid Rognvalds=Daatter, hvis Farfader Inge Stenkildsøn var Konge i Sverrig.

Andet Kapitel.

Konge=Tvisten og Fyrileif Slaget.

Den tredie Vinter de Frænder, Harald og Magnus, regierede sammen i Norge, opholdt de sig Begge enstund i Nidros, og bad hinanden til

Bords, men var dog immer færdige til at slaaes, hvad Dieblik det skulde være.

Foraaret efter, da Kong Magnus seilede med Flaaden sønderpaa, trak han i hvert Fylke al den Forstærkning til sig han kunde, og bad sine Venner være sig behjelpelige til at skille Harald ved Konge-Værdigheden, og nøde ham til at nøies med hvad Magnus vilde unde ham, aldenstund han jo eengang havde givet Afkald paa Riget. Dette Forslag fandt Bifald hos Mange af de Store.

Samme Foraar drog Harald ned til Oplandet, og ovenom Fjorden, østerind i Vigen, og da han hørde, hvad Kong Magnus havde for, trak han ogsaa Tropper sammen, men blev dog ikke nær saa mandstærk, som Magnus, der havde saa godt som hele Landet for sig. Hvor de traf hinandens Folk og Fæ, gik det paa Mord og Plyndring løs, og saaledes stod Sagerne, da Kong Harald satte sig fast i Vigen og samlede Folk, tilligemed Kristrod sin Halvbroder paa Moders Side, og de Lensmænd, der fulgde ham, som ikke endda var saa faa, skiøndt Kong Magnus ogsaa af dem havde Broder-Parten med sig.

Kong Harald havde samlet sine Folk ved et Sted, som hedder Fors i Ranrige, og drog derfra ned til Strandkanten, hvor han en Aftenstund leirede sig og spiiste Nadvere paa Fyrileif, medens Folk til Hest holdt Udkik til alle Sider. Nogle af disse opdagede nu Kong Magnus, som kom ansættende med ikke mindre end sextusind Mand, hvorpaa de var ikke sene, men skyndte sig tilbage at melde Kong Harald, at Fienden var for Døren. Harald havde ikke uden femtenhundrede Mand, og da Man meldte ham hvad der var paa Færde, sagde han: hvad godt mon da min Frænde, Kong Magnus vil? jeg skulde dog vel aldrig troe, at han vil slaaes med mig. Ja, Herre! sagde Thiostolf Alesøn, da er det dog nok

raadeligst, at I bærer eder ad i alle Maader, som om I meende, Kong Magnus har sanket Folk den hele Sommer, for at slaae til, saasnart han saae Ram.

Derpaa stod Harald op, med de Ord: ja, ja, saa til Vaaben, alle Mand! vil min Frænde Kong Magnus slaaes, maae vi være med, og, saasnart der blev nu blæst, søgde alle Haralds Mænd ud fra Gaarden og stillede sig op paa Toften, under Banneret. Harald selv havde ikke mindre end to Ringe-Brynier paa, hans Broder Kristrod derimod, som var en Vovehals, slet ingen.

Saasnart Kong Magnus blev Fienden vaer, fylkede han strax sin Hær, og gjorde Linien saa lang, at han kunde omringe hele Kong Haralds Trop, som Haldor Skvalder siger i sin Vise, at det var ingen Sag for ham, som havde Mandskab Nok, at giøre lange Rækker.

Det paafølgende Slag, i hvilket Kong Magnus lod bære foran sig det hellige Kors, blev imidlertid haardnakket tilgavns, og Krisstrod Konge-Broder, som med sin Trop var trængt midt ind i Fiendens Fylking, slog Dommedags-Slag til Høire og Venstre, saa ingen vovede at holde Fod, hvor han kom frem; men nu blev han standset i Farten, thi en stormægtig Bonde, som gik bag efter ham, greeb sit Spyd i begge Hænder og jog det ind imellem hans Skuldre, saa det gik ud igiennem Brystet, og gav ham hans Bane-Saar. Hvad er det, var der Mange, som sagde, hvad kunde dog bevæge dig til slig en Misgierning? Jo, sagde Bonden, nu fik han at vide, hvad jeg lovede ham hos mig selv, om der ellers var Mulighed i, dengang han i Sommer var med at slagte mit Kvæg, gjorde lyst i min Gaard, og nødte mig ovenikiøbet til at holde Trop med Harald.

Da Kristrod var faldet, foer der Skræk i Harald og hans Folk, saa de vendte Rygg, og, iblandt mange Andre, maatte da Lensmanden Inge-

mar Svennson fra Ask bide i Græsset. Han var en fornem Høvding, og da han havde faaet sit Bane-Saar, kvad han:

Aldrig mig huged
Herrefærds-Budet,
Fanden mig førde
Til Fyrileif!
Buernes Tænder
Beed mig i Hjertet,
Hjem nu til Asker
Aldrig jeg vinder!

Harald mistede i dette Slag henved tresindstyve Hirdmænd.

Tredie Kapitel.

Haralds Flugt til Danmark og Indfald i Norge.

Harald flygtede østerpaa i Vigen til sine Skibe, og derfra ned til Kong Erik Emun i Dannemark, som sagt er baade i Haldor Skvalders og i Einer Skulesøns Vise. Han traf Kong Erik nede paa Smaalandene, og blev, især fordi de vare svorne Stalbrødre, meget vel modtaget, saa Erik forlenede ham med Halland, og forærede ham syv Langskibe, dog uden Tilbehør.

Efter Slaget ved Fyrileif underkastede Alt sig Kong Magnus, som benaadede alle Fiendens Saarede, og bar samme Omhu for deres, som for sine egne Folks Helbredelse, thi han ansaae nu hele Riget for sit. Saa fager en Skare til, som den han havde nu forsamlet, fandtes ei i Norge;

men forgiæves raadte Sigurd Sigurdson, Thore Ingridson og alle fornuftige Folk ham, at beholde den hos sig i Vigen, og see Tiden an, om Harald ikke dog kanskee kom igjen; thi Magnus fulgde kun sit eget Hoved, tog Vinter-Sæde i Bergen, og lod Folket, med Samt Lensmændene, fare hjem, hver til Sit.

Aldrig saasnart havde Harald opslaaet sin Bopæl i Halland, for der strømmede Normænd til ham, og han var da ikke seen, med de Folk han kunde faae, at sætte Kaasen til Konghell. Vel forefandt han her en kiøn Forsamling af Borgere og Bønder, med nogle Lensmænd i Spidsen, som havde taget Stilling udenfor Byen; men saasnart Harald kom i Land, skikkede han sine visse Bud til Bonde-Skaren, og bad dem dog ikke spærre ham hans eget Land, aldenstund han ei forlangde Meer end hvad ham tilkom, og visse Bud gik saalænge frem og tilbage, til Bonderne omsider gav Kiøb og hyldede Harald, som da heller ikke glemde at skaffe sig Venner, ved at uddele Lehn og Giæste-Ret til Lensmændene, og forbedre alle de Bønders Vilkaar, som gav sig i Ledtog med ham. Han blev nu snart mandstærk, og rykkede saa frem i Vigen, vesterpaa, hvor heller Ingen skedte nogen Overlast af ham, uden hvem der stod i Tjeneste hos Kong Magnus; thi dem lod han hverken beholde Liv eller Gods, naar han traf dem.

Saaledes fik han, ved Sarpsborg, Fingre paa to af Kong Magni Lensmænd, Brødrene: Asbiørn og Nereid, hvem han strax lod vide, at den Ene af dem skulde hænges, og den Anden styrtes i Sarpen; dog skulde de have Lov til selv at enes om Delingen. At styrtes i Sarpen ansaaes for det Grueligste, og den Døds-Maade valgde da Asbiørn, som den Eldste, og fik den, alt som det er at høre i Haldor Skvalders Vise.

Derfra drog Harald nordop til Tønsberg, hvor han blev godt imodtaget, og erholdt anseelig Forstærkning.

Fjerde Kapitel.

Sigurd Sigurdsøns Raad.

Da Kong Magnus spurgde disse Tidender til Bergen, hvor han var, lod han sammenkalde alle de Høvdinger, som befandt sig i Byen, og raadførde sig med dem, om hvad Man nu skulde helst gribe til. Ja, sagde Sigurd Sigurdsøn, jeg veed intet bedre Raad, end at du bemander en Skude med raske Karle, og lader mig; eller en Anden af dine Lensmænd, fare med dem til Kong Harald, og byde Fred, paa det Vilkaar, at I fremdeles bliver halvt om Riget, og lade indfødte retsindige Mænd for Resten jævne eders Trætte. Jeg skulde næsten troe, at hos Harald vil da et godt Ord finde et godt Sted, saa han gaaer paa Forlig.

Nei, sagde Kong Magnus, faae den Skam, der giør! hvad Gavn havde jeg saa af, at jeg i Sommer undertvang det hele Rige, naar jeg nu skulde dele det midtad igien! Der maa hittes paa et andet Raad.

Ja, sagde Sigurd Sigurdsøn, saa faaer jeg da give dig et slet Raad, som maaskee heller ikke er saa tosset. Dine Lensmænd, som bad sig Hjemløv i Efterhøst, synes ingen Lyst at have til dit Selskab, siden de nu blive borte, og det var meget imod min Villie, at du gjorde dig saa bar for Folk, den Tid vi havde Guds-Gaver af dem; thi jeg tænkde nok, det vilde ikke vare længe, førend Harald hjemsøgde Vigen, naar han fik spurgt, at Hovedet var borte. Skik du nu dine Giæste-Karle ud, med Folk i Følge, og lad dem fare om, fra Gaard til Gaard, og slaae alle de

Lensmænd ihjel, som svigter nu, da det kniber! Giv saa igien deres Gaarde til hvem der nu er ved Haanden, om de end hidtil var Skoevisfe; ligesaa vel Kieltringer som skikkelige Folk, kun at du faaer en Magt paa Benene, saa du kan møde Kong Harald paa Halvveien, og byde ham Spidsen!

Nei, sagde Kongen, det giør kun forhadt, saaledes at slaae Stormænd ned for Fode, og sætte Møghakker til Hoibords; med Troskaben bliver det gierne hip som hap, og Landet forhutles. Du maa hitte paa nye Raad.

Ja, sagde Sigurd, nu ere gode Raad dyre, aldenstund du vil hverken have Krig eller Fred, og det Eneste jeg da endnu kan raade, er at vi drage op til Tronhjem, hvor Landet har sin Styrke, og sanker alt det Mandskab vi kan faae! Maaskee da Lysten, til at følge efter, kan forgaae Elvegrimmerne, inden de naaer os.

Hvad? sagde Kongen, skulde vi vende Rygg for dem, der i Sommer rendte for os! Nei, du maa give Raad som er bedre.

Da stod Sigurd op, søgde Døren, og sagde: velan! saa skal jeg nu give det Raad, som jeg seer, du vil høre og følge: sid du rolig i Bergen, til Harald kommer med Folk som Smuld! da er Livet paa Spil, og frelser I det, gaaer Æren dog fløiten.

Dermed sagde Sigurd det Statsraad Godnat.

Femte Kapitel.

Haralds Seier og Magni Lemlæstelse.

Kong Harald fortsatte nu Toget vester efter, og det med saa talrig en Hær, at denne Vinter kaldtes siden deraf Flok-Vinteren. Han kom

til Bergen Jule-Aften, og lagde ind i Florvaagen, thi han vilde ikke vanhellige Julen med Sværd-Slag.

Imidlertid søgde Kong Magnus at sætte sig i Forsvars-Stand, og holdt kun stakket Juul, thi, paa de tre Helligdage nær, blev der arbeidet uophørlig. Paa Holmen lod han sætte en Blide op, og spærrede Vaagen, deels med Jernlænker og deels med Bomme, lige fra Konge-Bryggen over til Nordnæs og Munke-Bryggen. Tilmed lod han ogsaa giøre Fodangler og lægge paa Jonsvold.

Saaledes gik da Julen, under hvis Forløb Harald var endnu blevet forstærket med henved nihundrede Mand, og samme Dag, som Julen gik ud, lod han blæse til Angreb, giørende det Løfte, at dersom Hellig-Olav nu vilde skiænke ham Seier, skulde han, ganske paa sin egen Bekostning, lade bygge en Olavs-Kirke i Bergen.

Kong Magnus havde slaaet sin Orden paa Krist-Kirke-Gaarden, men da han saae, at Harald gjorde Mine til Landgang paa Nordnæs, dreiede han med Folket ind ad Byen til ved Mindet, og ved denne gode Leilighed, var der Mange af Borgerne, som smuttede fra Gaden ind i Gaardene, medens Endeel løb i Fod-Anglerne. Da Kong Magnus imidlertid blev vaer, at Harald roede med hele Flaaden over til Heirevig, gik i Land og rykkede frem paa Bjerget ovenom Byen, søgde han ud efter igien, men blev nu forladt af sine Folk, som flydde hver sine Veie, Somme til Fjelds, Andre op ved Nonnesæter, Andre ind i Kirkerne, eller hvor de andensteds kunde finde et Smuthul.

Kong Magnus flygtede nu ud ombord paa sit Skib, men havde selv med sine Jern-Lænker spærret Udløbet, og kunde nu, med den Haandfuld Folk han havde tilbage, slet ingen Vei komme, som der staaer i Einer Skulesøns Haralds-Drape.

Det varede nu ikke længe, førend Haralds Folk hjemsøgde Skibene, og greeb Kong Magnus, siddende paa Hoisædes-Kisten i Forrummet, tilligemed hans Morbroder Hakon Fauk, langtfra saa klog som kion, Ivar Adzerson, og mange andre af hans gode Venner, som Man deels slog ihjel og deels tog til Fange.

Kong Harald holdt nu Raad med sine gode Venner om, hvad Man skulde gjøre ved Kong Magnus, og Man blev enig om, aldeles at afsætte Magnus, saa han skulde aldrig meer i sine Dage enten Konge kaldes eller Konge være. Derpaa overgav Man ham i de kongelige Trælles Vold, som mishandlede ham paa det Skrækkeligste: stak først begge hans Oine ud, huggede saa den ene Fod af ham, og endte med at gilde ham.

Ivar Adzerson maatte ligeledes miste Synet, og Hakon Fauk slog de ihjel.

Derpaa underkastede det hele Land sig Harald Gille, og han vedblev til sin Død at være Enevolds-Konge i Norge.

Sjette Kapitel.

Biskop Reinholds Henrettelse.

Da nu Kong Magnus saaledes var skilt ved Riget, blev det noie undersøgt, hvem der havde været mest igaaet med ham, og altsaa snarest maatte vide, hvor han havde giemt sine Skatte og Klenodier, hvoriblandt ogsaa var det hellige Kors, som Magnus efter Fyrileif-Slaget havde beholdt, og vilde paa ingen Maade lade komme for Lyset.

Da nu Biskop Reinhold i Stavanger havde været af Kong Magni fortroeligste Venner, saa dømde Folk, at denne Engelskmand, som var

bekiendt for en stor Gnier, havde uden al Tvivl faaet Kongens Grunker og Kostbarheder i Forvaring. Han blev derfor nu hentet op til Bergen og sigtet for Sagen, men vilde ingenlunde gaae til Bekiendelse, nægtede Alt, og tilbød paa lovlig Maade at bevise sin Uskyldighed. Det vilde imidlertid Kong Harald ikke tilstæde, men dømde Biskoppen til at betale femten Mark Guld i Boder, hvortil Reinhold svarede, at førend han saaledes forarmede sin Bispestol, for vilde han lade sit Liv. Det fik han da ogsaa Lov til, thi de hængde ham der hvor Bliden stod, ude paa Holmen; men endnu paa Veien til Galgen bevidnede han sin Uskyldighed, rystede sin Skoe, og forsikkrede med en Eed: ei veed jeg Rede til Meer af Kong Magni Gods, end hvad der er i denne Skoe; og der var en Guldring.

Biskop Reinhold blev begravet paa Nordnæs, i Sanct Mikkels-Kirke, og Kongens Opførsel imod ham blev høiligen lastet.

Syvende Kapitel.

Konghells Ødelæggelse af de hedenske Vender.

Fem Aar efter Kong Sigurds Død, spurgde Man store Tidender fra Konghell, hvor Harald Flets Søn Guttorm og Sæmund Husfru da var Hovedsmænd.

Sæmund var gift med Ingeborg, en Daatter ad Præsten Anders Brunsøn, og havde med hende tre Sønner: Povel, Filip og Gunner Fis, men han havde endnu en Søn udenom, som hedd Asmund.

Fornævnte Anders Brunsøn, Præst til Kors-Kirken, havde med sin Kone Solveig endnu en Daatter, nemlig Helga, som fik Einer, og var Fosterfader til Jon Loftsøn, som dengang kunde være en halvsnees

Aar, og var i Huset hos Anders, skiøndt han havde sin Fader, Præsten Loft Sæmundsøn, i Byen.

Nu begav det sig i Konghell, Natten til Første Søndag efter Paaske, at der med Eet blev en ganske forfærdelig Støi overalt paa Gaderne, som naar Kongen kom til Byes med hele sit Følge. Hundene tog saa forskrækkelig paa, at Ingen kunde styre dem, fløi paa Dørrene og vilde ud, og saasnart de kom ud, blev de gale, beed hvad de traf, baade Folk og Fæ, og det saaledes, at Alt hvad der blev bidt til Blods, blev rasende, og hvem der var frugtsommelig, foer ilde. Det Varsel kom igien, hardtad hver Nat, lige til Christi Himmelfarts-Dag, hvorover Folk blev saa bange, at Mange solgde deres Gaarde, og flyttede enten til en anden Kiøbstæd, eller ud paa Landet; og det var ikke Tosserne, men netop de klogeste Folk der lod sig saaledes forskrække; thi de sagde, som sandt var, at det varslede om vigtige Tildragelser, som Man nok vilde mærke i sin Tid. Imidlertid holdt dog Anders Præst en lang og deilig Prædiken, Første Pindse-Dag, hvori han, til Slutning, med Hensyn paa Borgernes Vaande, formanede dem til at tage Mod til sig, og ei lade saa herlig en Stad gaae til Grunde, men hellere vogte den vel, være beredte paa hvad der kunde møde: Ufred eller Ildebrand, og stole paa Guds Miskundhed.

Siden om Sommeren løb der tretten Fragtskibe ud fra Konghell, og vilde til Bergen, elleve af dem gik under, Sanct Lars-Dag, med Top og Tavl, af det Tolvte blev netop Folkene bjergede, og kun det Trettende, hvorpaa Loft Præst befandt sig med alt sit Gods, naaede Bergen med holden Reise.

Kong Erik Emun i Dannemark og Adzer Erkebisp havde sendt Bud op til Konghell, at Man skulde tage sig vel i Agt, da Venderne

havde en stor Flaade i Søen, hvormed de hjemsøgte Christenheden, og havde Lykken med sig; men Bymændene lod for det Meste Fem være lige, skrev efterhaanden, da Tiden trak ud, den Skræk de havde faaet, i Glemme-Bogen, og brod sig om ingen Ting; indtil Sanct Lars-Dag, under Hoimesse, da Rettibur Vende-Konning viiste sig for Konghell, med halvtredie hundrede Skibe, som førde hvert fire og Fyrretive Mand og to Heste. Med Rettibur fulgde hans Systerson Dunmiz, og en anden Høvding, ved Navn Unnibur, og de lob med Hoved-Styrken op ad Øster-Renden, forbi Hising, hvorved de kom bag paa Byen, medens Nogle med Resten af Skibene giennem Vester-Renden lagde lige ind. De gik i Land med deres Heste ude ved Pælene, og reed saa over Brataas ovenom Byen.

Anders Præst stod just paa Prædike-Stolen i Kastels-Kirken, hvor Borgerne vare forsamlede til Hoimesse, da hans Svoger, Einar kom derop med den Tidende, at der lob en stor Orlogs-Flaade ind til Byen, og at der desforuden kom en Hob Krigsfolk ridende over Brataas. Ih, sagde Mange, saa er det vel Kong Erik i Danemark, og han gior os ingen Fortræd; men imidlertid foer dog alle Mand ned i Byen, hvor de havde deres Eiendom, greeb til Vaaben, og søgde Bryggen, hvor de da strax saae, at der var Ufred paa Færde og Fiender i Tusindtal.

Nu laae der ni Øst-Farere inde ved Broen, som hørde fremmede Kiobmænd til, og de maatte forst holde for; men Kiobmændene lod sig ikke kyse, greeb til Vaaben og værgede sig længe mandelig, saa det kostede mange braadne Pander, og Mandskabet af halvandet hundrede Skibe, før Venderne fik Overhaand.

Saalænge Slaget var i sin fulde Kraft, stod Bymændene paa Broen og skiod paa Hedningerne, men saasnart det begyndte at sagtne, flygtede de op i Byen, og derfra ind i Fæstningen, med deres Kostbarheder, og Alt

hvad Andet der i en Hast lod sig flytte. Solveig, med begge sine Døttre og to andre Fruentimmer, skyndte sig derimod ud paa Landet, da de saae, at Venderne havde taget Øst-Farerne.

Venderne gik nu i Land og holdt Mynstring, hvorved de da mærkede, hvad de havde mistet, og foer saa afsted: Nogle ind i Byen og Andre ud paa Skibene, tog i en Hast hvad de vilde have, og stak saa Ild paa Bye og paa Skibe, som derved aldeles blev lagt i Aske.

Derpaa flokkedes de, alle Mand, om Fæstningen, som Kong Rettibur strax opfordrede til at overgive sig, paa de Vilkaar, at hele Mandskabet skulde ei blot beholde Livet, men frit gaae ud med Vaaben og Klæder, Sølv og Guld hvad de havde; men Svaret var Skrig i vilden Skye, og en Regn af Pile, Steen og Stavre fra Volden, saa der begyndte strax en blodig Kamp, hvori Mange faldt paa begge Sider, men dog Flest af Venderne.

Solveig var imidlertid kommet op til Solberg, og havde aldrig saasnart fortalt hvad hun vidste, førend Budstikken foer afsted til Gaarden Skurbag, hvor der just den Dag var et stort Ølsmaal, og, blandt mange Andre, en Bonde, som de kaldte Olver Gabmund; han floi paa Timen op, greb Bul-Øxen i den ene Haand, Hjelm og Skjold i den anden, og raabde: op nu, til Vaaben, flinke Gutter! afsted hen at hjelpe de Borgermænd! thi spytte os i vore Øine maatte hver Mand, som det hørde, om vi vilde nu sidde her og pimpe i Mag, medens fuldmangen en drabelig Svend lader Livet for os!

Vel fandt det Forslag megen Modstand, og den Ene raabde i Munden paa den Anden, at det var kun til at blive af med Livet, uden at det kunde nytte Borgerne det mindste; men desuagtet blev Olver ved Sit,

sprang op, og sagde: velan! vil Ingen af jer følge, saa gaaer jeg allene, og sikkerlig skal dog En eller To af de Hedninger bide i Græsset.

Dermed foer han af, ad Kiøbingen til, og da han kom Kastellet saa nær, at Hedningerne kunde see ham, var der strax otte Mand tilrede, som i fuld Rustning satte ind paa ham, og omringede ham; men Olver brugde sin Øxe, mærkede først Den der stod bag ham, saa droit under Kværken, at Kjæben gik i Eet med Struben, og han styrtede baglængs over; kløvede dernæst Hovedet, ligened til Skuldren, paa ham, han havde for sig, og tumlede sig med de Øvrige saalænge, at endnu To af dem maatte bide i Græsset. Resten tog nu Flugten, men skiøndt Olver selv var farlig saaret, satte han dog efter dem, dræbde de To i en Groft, og lod kun de to Andre slippe, fordi han selv blev siddende fast i samme Groft. Nogle Faa fra Skurbag havde fulgt efter Olver, for at see, hvordan det gik ham, og hjelpe ham i hvad de kunde; de trak ham nu op, og bar ham tilbage til Gaarden, hvor han blev forbundet, fik sin fulde Forlighed, og vandt det Lov i Folke-Munde, at aldrig havde nogen eenlig Kæmpe giort bedre Beskeed.

Imidlertid kom to Lensmænd: Philips Broder Sigurd Gjordsøn og Sigard til Skurbag med sexhundrede Mand, men Sigurd vendte strax om med de Firehundrede, hvorved han, paa sin Æres Bekostning, fristede Livet en føie Stund; Sigard derimod søgde Byen med sine Tohundrede, og fandt der med dem Helte-Døden for Hedninge-Sværd!!

Endnu havde Vendernes Konge og Høvdinger ei selv vovet Trøien, men derimod blev Man fra Fæstningen, mellem de myldrende Fiender, en Skytte vaer, som brugde sin Bue saa vel, at hver hans Piil gav Bane-Saar, og hos sig havde han to Drabanter, som dækkede ham med deres Skjolde. Da sagde Sæmund Husfru til sin Søn Asmund: ham vil

vi være lige gode om, og jeg vil holde paa Skjold-Drageren. Som sagt, saa gjort, og medens Skjolddrageren søgde at dække sig selv, skiød Asmund saa vist i Aabningen, at Pilen kom i Skyttens Pande, og gik ud ad Nakken, hvorpaa Manden styrtede steendød til Jorden. Der Venderne det saae, gav de sig til at tude som Hunde og som Ulve, og Kong Rettibur tilbød paa Ny de Beleirede Fred; men da de vægrede sig ved at tage derimod, fortsatte Venderne Stormen for Alvor igjen.

Da saae Man atter en Vovehals af en Hedning, mægtig i Strid, som trængde drabelig frem, lige til Porten, saa han endog med sit Sværd giennemborede den der stod nærmest forinden, og skiøndt Man overøste ham med Spyd og Pile, blev Bærsærken dog uskadt; thi han gjorde sig haard med Hexekonst, saa Jern beed ikke paa ham. Da tog Anders Præst en Alter-Glød, slog Kors over den og stak dermed Ild i lidt Troske, som han satte paa Odden af en Piil og flyede Asmund, og der denne Piil ramde Troldmanden, beed den saa vel, at han fik sin Bekomst og styrtede død omkuld. Da vaandede Hedningerne sig end som før, og stimlede med Hyl og Hvin om Kongen, hvorover de Christne kom paa de Tanker, at Venderne kanskee vilde opgive Stormen. Man havde imidlertid en Tolk, som forstod Vendisk, og han hørde, at En af de Vendiske Høvdinger, ved Navn Unnibur, sagde til de Andre: vist nok, sagde han, er det bidhvasse Folk vi har med at bestille, og om vi ogsaa faaer al den Rigdom, der findes i Byen, maatte vi gierne givet lige saa meget til, at vi var aldrig kommet her, saamange Folk og Hovedsmænd som det har kostet os; men een Ting er imidlertid dog værd at lægge Mærke til: i Førstningen blev vi opvartede med Spyd og Pile, siden blot med Steen, og nu, som Hunde, med Slagler og Prygle, hvoraf jeg slutter, de har snart udsolgt; lad os derfor kun prøve dem lidt endnu og vove en Dyst som er ægte!

Han havde Ret, de Christne ødslede saaledes i Forstningen med deres Staal og Steen, at de havde nu kun Slagler tilbage, og selv de gik paa Grund, saa Man nødtes til at giøre to af een.

Hedningerne giorde nu atter et haardnakket Angreb, som saaledes mattede de desuden saarede Stridsmænd paa begge Sider, at de alt imellem maatte hvile sig, og under et af disse Ophold, tilbød den Vendiske Kong Rettibur endnu engang de Beleirede Fred, med Forlov til at tage med sig fra Fæstningen Vaaben, Klæder og Gods, Alt hvad de kunde bære. Sæmund Husfru var nu faldet, og de overblevne Christne besluttede da at overgive sig og Fæstningen til Hedningerne; men det var en stor Daarlighed; thi Hedningerne holdt ingenlunde Ord, gjorde baade Gamle og Unge, baade Kvinder og Børn til Fanger og dræbde for Fode de Spæde, de Saarede og hvem de ellers fandt det vanskeligt at bortføre med sig. De tog ei alene alt det Gods de fandt i Fæstningen, men gik ogsaa ind i Kors=Kirken, og berøvede den alle sine Prydelser, blandt andre det hellige Kors; og Alter=Tavlen som Kong Sigurd havde ladet giøre, og ført hjem med sig fra Grækenland, rev de ned, og lagde den fladt ned paa Gulvet. Da de derpaa gik ud af Kirken, sagde Kong Rettibur: stor Kjærlighed til sin Gud maa Den have havt, som har bygget og prydet ham saadant et Huus; men udentvivl har det siden omtrent faaet Lov til at skjøtte sig selv; thi jeg seer, at Guden er blevet fortørnet paa dets Værger. Anders Præst forærede Kong Rettibur en Kaarde med sølvforgyldt Handfang, og hans Systersøn Dunnitz en Guldring, og deraf sluttede de, at Anders maatte være en Slags Borgemester, hvorfor de viste ham særdeles Agtelse; ja Kongen forærede ham endogsaa hele Kirken med Samt Helgen=Skrinet, Korset, Alter=Bogen og fire Klerke. Ikke desto mindre blev dog Kirken lagt i Aske tilligemed alle de andre Bygninger i Fæstningen; thi da Hedninger=

ne to Gange forgjæves havde stukket Ild paa den, reev de Taget af, og holdt saa ved, til den gik op i Luer.

Der nu Hedningerne begav sig ned ombord, mynstrede de deres Hær, og da de derved ret kom efter, hvad Tab de havde lidt, erklærede de alle Borgere for Krigsfanger, og omdeelde dem paa Skibene. Anders Præst kom da med Korset ombord paa Konge-Skibet; men flux bleve Hedningerne slagne med Rædsel, for den Plages Skyld, som nu fandt Sted paa Kongens Skib, i det der blev saa hedt, at alle Folk var nær ved at brænde levende op. Kongen lod, ved sin Tolk, spørge Præsten, hvad Aarsagen var? og fik til Svar, at det var et Tegn fra de Christnes almægtige Gud paa hans Vrede, fordi de havde været saa forvovne, uden Troe paa Skaberen, at røre ved hans Pinsels Minde. Saadanne Jærtegn, sagde Præsten, ja selv endnu meer øiensynlige, havde ofte ladet Hedninger føle Korsets Kraft, naar de forgreb sig paa det. Derpaa lod Kongen Anders, med Korset i Favn, og de øvrige Præster sætte i Baaden, som blev draget langskibs om Forstavnen tilbage til Loftingen, og derpaa med Forke skudt ind til Broen. Natten efter begav Anders Præst sig, trods Regn og Rodd, til Solberg med Korset og bragde det i Sikkerhed.

Kong Rettibur drog nu med sin Flaade hjem til Venden, Mange af Dem der toges til Fange i Konghell maatte længe vansmægte i Trældom, og selv de der blev udløste, og kom tilbage til Huus og Hjem, bleve dog aldrig meer de Folk de for havde været. Aldrig naaede heller Kjøbstaden Konghell sin forrige Glands.

Ottende Kapitel.

Harald Gilles Daad og Afkom.

Magnus den Blinde gik i Kloster paa Holmen ved Nidros, og for hans Ophold fik Klosteret Skjode paa Hernæs-Magle paa Frosten.

Harald stod nu den følgende Vinter ganske alene for Styret, og gav alle dem Fred, som ei selv forskjød hans Naade, saa han endogsaa optog Mange i sin Hird, som før havde tjent Kong Magnus.

Tvende Søe-Slag skal Kong Harald have holdt i Dannemark: et under Hveen, og et under Lesøe, thi saa siger Præsten Einer Skulesøn:

Ravne-Nebbets Farver god,
Immer flink paa Færde,
Under Hveen med Feiges Blod,
Maled skarpe Sværde;
Rødme brat om Kæmpe-Bryst
Maatte Brynje-Særke,
Der Man under Lesøe-Kyst
Flyve saae hans Mærke!

Med Guthorm Graabards Daatter Thora havde Harald en Søn, ved Navn Sigurd, men Inge avlede han med Dronning Ingrid. Desuden havde han tvende Døttre: Birgitte og Marie, og Birgitte var tre Gange gift: først med den Svenske Konge Inge Halsteensøn, derpaa med Magnus Hendrikson, og endelig tilsidst med Borge Bruus.

Niende Kapitel.

Haralds Gavmildhed, og Biskop Magnus Einersøn.

Harald Gille var en af de gavmildeste Konger, som, iblandt Andet, kan sees af følgende Fortælling.

Biskop Magnus Einersøn havde nemlig været i Norge, og nydt megen baade Ære og Godhed hos Kongen, og saa traf det sig, at da Skibet laae klart, og Bispen var reisefærdig, for at seile hjem til Island, sad Kongen ved Drikke-Bordet, med Dronningen ved Siden. Bispen gik da ind og bad Farvel, i de fineste, venligste Udtryk han kunde, som Kongen tog meget godt op, og sagde: er I nu reisefærdig, Herr Biskop? Ja, sagde Bispen. Da vilde jeg dog ønsket, sagde Kongen, I var kommet paa en beleiligere Tid, efter Bordet; thi nu har jeg Intet ved Haanden, som er værdt at give Eder. Skatmester! hvad har vi vel til Bispen? Ikke veed jeg noget Klenodie, sagde Skatmesteren, som jo alt er bortgivet. Velan, sagde Kongen, her er dog et Bæger, tag I det, Herr Biskop! det er dog gjort af Godt. Der Biskoppen nu havde takket for Gaven, sagde Dronningen: far vel, lev vel, Herr Biskop! Hvad? sagde Kongen, far vel, lev vel, Herr Biskop! hvem i al Verden har dog hørt en fornem Frue sige det til sin Biskop, uden at give ham Noget! Men Herre! sagde Dronningen, hvad har jeg vel at give? Hondet, sagde Kongen, som Du sidder paa. Saa fik da Biskoppen Hondet, som var mange Penge værd, heel overtrukket med Silke, og da han derpaa vilde gaae sin Vei, søyede Kongen ham sit Honde med, og sagde: de pleier immer kiønt at følges ad.

Da Biskoppen nu kom hjem til Island, blev der Spørgsmaal om, hvad Man skulde gjøre med det Bæger, Kongen havde foræret ham. Mange syndes, at Man skulde sælge det, og give Pengene til de Fattige; men da Biskoppen havde hørt de Andres Mening, sagde han: nei det skal gjøres om til en Kalk for Domkirken, og den vil jeg indvie med Bøn til alle de Helgene, af hvem her hvile Levninger, at det, hvergang der messes over den, maa vorde Giveren til Velsignelse! Samme Kalk findes endnu den Dag i Dag, ved Domkirken i Skalholt, og af Silketøiet, som Hønderne var overtrukne med, har Man gjort Kapper til Kirke-Sangerne.

Af dette ene Træk, som lod sig forøge med mange andre, vi vil forbigaae, kan Man da slutte sig til Haralds Ædelmodighed.

Tiende Kapitel.

Sigurd Slemb.

Der var en Mand ved Navn Sigurd, opfødt i Norge, hvor Man holdt ham for Søn af en vis Albrecth Præst, og hans Moder hedd Thora, en Daatter af Saxe paa Vik, og følgelig Syster til Kong Olav Magnussøns og Kaare Konge-Broders Moder: Sigrid.

Kaare var gift med Dag Eilifssøns Daatter Borghild, og blev ved hende Fader til Dag, og til Sigurd paa Østeraad, som igjen havde tre Sønner: Jon paa Østeraad, Thorsten, og Dove-Anders.

Jon paa Østeraad blev gift med Sigrid, en Syster til Kong Inge og Hertug Skule.

Fornævnte Sigurd Thorasøn blev alt som Barn sat til Bogen, og gik Skolen igjennem, saa han endog fik Præste-Vielse. Der han fik

udvoxt og kom til sin myndige Alder, kunde han maale sig med hvem det skulde være, baade i Høide og Kræfter, og i Dygtighed til Karle-Stykker kunde Ingen af hans Jævnaldrende, og kanskee Ingen i hele Norge hamle op med ham. Ogsaa havde han et meget smukt Udvortes, og langt skjøndt ikke tykt Haar; men Man opdagede snart, at han var et opfarende, uroligt Hoved, og kaldte ham derfor Sigurd Slemb. Imidlertid fik han at høre, at hans Moder skulde have sagt, han var en Søn af Kong Magnus Barfod, og aldrig saasnart var han blevet sin egen Herre, førend han sagde Præsteskabet Farvel, og reiste derpaa længe udenlands; var i Jerusalem, ved Jordans Flod, og ved mange andre hellige Steder, som Pillegrime pleier at besøge.

Efter sin Hjemkomst drev han Kjøbmandskab, og opholdt sig da en Vinter paa Ørkenøerne, hos Harald Jarl, hvem han ogsaa gjorde Følgeskab hen at dræbe Sommerlids Søn Thorkild Fostre.

Ligeledes opholdt Sigurd sig enstund hos Kong David i Skotland, som gjorde Meget ad ham, og siden kom han til Dannemark, hvor han, om ellers hans og hans Tilhængeres Ord kan staae til Troende, med Jernbyrd, i fem Biskoppers Nærværelse, klarlig beviste, at han var en Søn af Kong Magnus Barfod. Det paastaaer iblandt Andre Iver Ingemundsøn i Sigurds-Balken; men Harald Gilles Venner sagde derimod, det var Løgn, og skyldte de Danske for at have ført Normændene bag Lyset.

I de Aar Sigurd, som sagt, drev Kjøbmandskab, opholdt han sig ogsaa en Vinter paa Island, hos Thorgils Oddsøn paa Stadarhool i Sørbai, uden at hardad Nogen vidste, hvem han var. Da skedte det om Efterhøsten, der Man gjennede Faar i Fold, for at tage ud til Slagtning, at Et af Faarene løb hen til Sigurd, og han lod da, som det var

tyet til ham, kastede det ud over Folden, og lod det løbe til Fjelds, med de Ord: endnu er de ikke saa Mange, der søge mig paa Haand, at jeg jo nok kan hjelpe dem. Siden, om Vinteren, var der en Kvinde som havde stjaalet, og som Thorgils derfor vilde tugte, men da hun tyede til Sigurd, gav han hende Plads hos sig, og, skjøndt Thorgils fordrede hende udleveret, og sagde, hvad hun havde gjort, bad Sigurd dog for hende, fordi hun havde taget sin Tilflugt til ham, og vilde have, at Thorgils skulde eftergive hende Straffen. Thorgils sagde Nei, hun skulde have Løn som forskyldt; men da Sigurd saae, at der hjalp ingen Bøn, sprang han op, drog sit Sværd, og sagde til Thorgils: velan! saa tag hende da, om du tør! Da Thorgils nu saae, at han vendte det Laadne ud, og vilde forsvare Kvinden med væbnet Haand, fik han ligesom Øinene lidt op, og tænkde, Man kunde aldrig vide, hvad der stak i saadan en forvoven Karl, gav derfor efter, og lod Kvinden slippe. Iblandt de flere Fremmede, som laae paa Stadarhool, var Sigurd ellers den, der gjorde mindst Opsigt; men et Træk af ham maae vi dog endnu fortælle, som Noget, der ret kunde ligne ham, Han kom en Dag ind i Stuen, hvor en anden Normand sad og trak Tavl med En af Husets Folk, som var en Stads-Mand, og førde sig glubsk op; men havde just dengang en daarlig Fod, med en hoven Taa, som bolnede. Normanden kaldte paa Sigurd, og vilde ragdføre sig med ham om Spillet; men Sigurd skjønnede, ved første Øiekast, at det var tabt, satte sig derfor ned paa Bænken, tog et Halmstraae og trak hen ad Gulvet, hvor der just løb nogle Katte-Killinger, som da strax var ved Haanden, og fulgde med Straaet, hen paa den daarlige Fod. Det gjorde ondt, Islænderen sprang op og raabde Au, Brikkerne kom derved i Ulave, og Spillet gik overstyr, under Trætten om, hvordan de havde staaet. At Sigurd var præstelærd, var der Aldrig Nogen som vidste, førend Paaske-Lø-

verdag, da han med Eet gav sig til at læse over Vandet, og jo længer han nu blev der, des større Tanker fik Man om ham. Endelig om Sommeren, før de skildtes ad, sagde Sigurd til Thorgils, at herefter kunde han henvende sig til Sigurd Slemb som sin gode Ven, og da Thorgils derpaa spurgde: hvor nær kommer I To da hinanden ved; svarede Sigurd: jeg er selv Sigurd Slemb, Kong Magnus Barfods Søn.

Derpaa forlod Sigurd Island, og ankom til Norge, i Harald Gilles syvende Regjerings-Aar. Man raadte ham der at melde sig hos Harald, som hans Broder, og lade det komme paa en Prøve an, hvordan det vilde blive optaget. Han reiste desaarsag lige til Bergen, hvor Kong Harald befandt sig, gav sig ham i Vold, og aabenbarede derpaa sin Byrd, med Bøn, at Kongen vilde kjendes ved ham som sin Broder. Herpaa vilde Kongen intet Svar give, forend han havde raadført sig med sine gode Mænd, og, efterat have overlagt Sagen med dem, sigtede han Sigurd, fordi han i Vester-Leden havde været med at aflive Thorkild Fostre, som havde fulgt Kong Harald til Norge, og været En af hans allerbedste Venner. Dette Søgsmaal blev forfulgt, efter Lovens Strænghed, som en Livs-Sag, og, efter Lehnsmændenes Tilskyndelse, gik Nogle af Gjæstekarlene en Aften silde hen til Sigurd, tog ham med ombord paa en Skude, og seilede saa nordlig fra Byen, op til Holdssteen. Sigurd sad paa en Kiste i Loftingen, iklædt et Par blaa Buxer, en Troie, og derudenpaa blot en Kappe bundet om Halsen, som han snart trak over Hovedet, snart kastede paa Ryggen. Saaledes naaede Man Næsset henimod Mælkaae, Mandskabet, som havde drukket tæt, var lystigt og uagtsom, og Sigurd, som havde mærket Uraad, stod da op, og gjorde sig et Ærinde paa Relingen, to Karle som var sat til at passe paa ham, fulgde med, og holdt Kappen op, som Skik er hos fornemme Folk; men Sigurd, som tvivlede nok om, de

holdt paa meer end Kappen, greeb En i hver Haand, og styrtede dem med sig over Bord. Det tog nu Tid, inden Man fik Skuden til at gaae over Stav, kom tilbage, og fik fisket Karlene op, og imidlertid dukkede Sigurd saa godt, at han var i Land, forend Man igjen fik vendt efter ham. Nap til Beens, som han var, trods Nogen, søgde nu Sigurd til Fjelds, og, skjøndt Kongens Karle blev ved at lede hele Natten, fandt de ham dog ikke, men maatte vende tilbage med en lang Næse.

Sigurd laae om Natten i en Bjergkløft, og da det blev ham for koldt, trak han Buxerne af, skar Hul paa Bagstykkerne, smøiede dem over Hovedet, stak Armene ud ad Knæhullerne, og bjergede saaledes Livet.

Ellevte Kapitel.

Harald Gilles Mord.

Sigurd, som fandt, det gjorde ingen Gode at komme til Kong Harald meer, holdt sig nu skjult den hele Efterhøst, til ud paa Vinteren, men opholdt sig dog hemmelig i Bergens Bye, hos en Præst, pønsende paa at volde Kong Harald en Ulykke.

Harald, som ogsaa var i Bergen, havde mange store Folk om sig; men hvor troe de var, det viiste sig, da Sigurd begyndte, paa anden og tredie Haand, at sætte sine Garn ud, for om mueligt, at skille Harald ved Livet; thi da fik han Mangfoldige i Ledtog med sig, og deriblandt endog Adskillige af Haralds Hirdmænd og Kammer-Junkere, som før havde tjent Kong Magnus, men stode nu saa høit i Gunst hos Harald, at de bestandig skiftedes til at gjøre ham Selskab ved Bordet.

Sanct Lucii Dag ad Aften, da Forræderiet skulde udføres, sad To af dem og talede sammen, hvorpaa den Ene vendte sig til Kongen, og

sagde: jeg og min Stalbroder har gjort et Væddemaal om en Botte Honning, og er blevet enige om, at Kongen skal skille vor Trætte ad, og sige os hvem der har Ret. Jeg siger, at du vil ligge hos Dronningen i Nat; men han siger, Du vil ligge hos Thora Guthormsdaatter. Kongen, som drømde mindst om, hvilken lumsk Nederdrægtighed der laae i det Spørgsmaal, svarede smilende: da vinder du neppe dit Væddemaal. Heraf sluttede de, hvor Kongen var at træffe; men Hoved-Vagten var ligefuldt udenfor Dronningens Værelse, hvor de Fleste troede at Kongen laae.

Derpaa, om Natten, begav Sigurd Slemb og Nogle af hans Medskyldige sig hen til Værelset, hvor Kongen laae, dræbde Skildvagten, brækkede Døren op, og gik ind med dragne Sværd. Ivar Kolbeensøn var den Første der lagde Haand paa Kongen, som var gaaet drukken til Sengs, og sov saa hardt, at han vaagnede først ved Sværdehuggene. Uden endda at kunne besinde sig, sagde han: Du handler ilde med mig, Thora! Nei, svarede Thora, og sprang op, de handle ilde med dig, som ville dig værre end jeg.

Da nu Harald saaledes var taget af Dage, sammenkaldte Sigurd strax alle dem, som havde lovet at staae ham bie, naar Harald var fældet, gik ombord med dem paa en Aare-Skude, og roede ud ad Vaagen, hen under Kongs-Gaarden. Det var nu just i Dagningen, Sigurd reiste sig i Baaden, og raabde ind til dem der stod paa Konge-Bryggen, erklærede sig for Haralds Banemand, og bad dem unde ham Thronen, som han var født og baaret til! Der strømmede nu Folk i Hobetal fra Kongsgaarden ud paa Bryggen, men svarede Alle med een Mund: nei, det skal aldrig skee, at vi vil hylde og tjene en Broder-Morder, og er du ei hans Broder, da har du ingen Ret til Riget. Derhos dømde Man, under Vaaben-

Brag alle Konge-Morderne fredløse, og lod strax med Konge-Luren alle baade Lehnsmænd og Hirdmænd sammenkalde.

Da nu Sigurd heraf mærkede, han gjorde klogest i at pakke sig, jo før, jo heller, styrede han ind til Nord-Hordeland, hvor Bonderne mødte paa Thinge, underkastede sig, og udraabde ham til Konge. Derfra drog han til Sogn, hvor han ligeledes blev hyldet, og saa videre over Fjeldet ind i Fjordene, hvor han ogsaa for det Meste mødte god Modtagelse.

Kong Harald ligger begravet i den gamle Christ-Kirke.

Gillunge-Saga.

Første Kapitel.

Sigurd og Inge udraabes til Konger.

Det Første Dronning Ingrid, efter Raadførsel med Lehnsmænd og Hirdmænd, greeb til, var at affærdige en Jagt op til Trøndelagen, med den Beskeed, at Man skulde udraabe Kong Haralds Søn: Sigurd, som blev opfostret deroppe hos Giord Baardsøn, til Konge efter sin Fader.

Derpaa drog Ingrid strax østerind til Vigen, hvor hendes og Kong Haralds Søn: Inge, var til Opfostring hos Lov-Berses Sønnesøn: Amund Gjordsøn; og saasnart hun kom til Vigen, stævnede Man Landsting paa Borre, hvor Inge, som da var paa andet Aar, ved Hjelp af Amund, Tjostolf Alesøn, og mange andre Stormænd, blev udraabt til Konge.

Imidlertid fik Man i Trøndelagen Efterretning om Kong Haralds Afgang, og strax udgjorde Ottar Birting, Peiter Faare-Ulfsøn, og begge Asolfs-Sønnerne: Guttorm paa Reine og Ottar Balle, med mange andre Høvdingers og Bønders Bistand, at samtlige Trønder,

paa Øre-Thing udraabde Sigurd Haraldsøn, som gik nu i sit fjerde Aar, til deres Konge.

Saaledes faldt da hardtad hele Riget til bemældte Brødre, især fordi deres Fader blev anseet for en Martyr, og Hyldings-Eden lød saaledes, at ingen Anden skulde bære Konge-Navn i Norge, saalænge der var En igjen af Haralds Sønner.

Andet Kapitel.

Sigurd Slemb og Magnus den Blinde.

Da Sigurd Slemb kom nordenfor Stad, og lagde ind til Nord-Mør, var der allerede kommet Brev og Bud fra de Høvdinger som havde sat Haralds Sønner paa Thronen, og han fandt da her hverken Hjelp eller Trøst.

Da Sigurd og hans Selskab nu fandt sig for svage til ene at udrette Noget, besluttede de at søge Trøndelagen, og forene sig med Magnus den Blinde, hvortil Sigurd alt, ved sine Venner der oppe, havde gjort de nødvendige Forberedelser. Kong Sigurd Haraldsøn opholdt sig dengang i Nidros, og havde mange store Mænd om sig, saa det var ikke Tid for Sigurd Slemb at komme der; men ikke desmindre vovede han sig dog ind ad Nid-Elven lige til Byen, og kastede Anker ved Kongs-Gaarden, og skjøndt Borgernes kraftige Modstand snart nødte ham til at skruppe sig derfra, var han dog ikke bange for at lægge ud til Munk-Holmen, og tage Kong Magnus den Blinde med Magt ud af Klosteret, uden at bryde sig om Munkenes Indvendinger, som raabde paa, at han var allerede bundet til Kappen. For Resten er Man temmelig enig om, at Bortførelsen

skedte med hans egen gode Villie, og fandt kun Sted, for at besmykke hans Sag.

Sigurd havde naturligviis gjort den Regning, at naar han havde Magnus med sig, fik han mange nye Tilhængere, og det slog ind; thi han var neppe vel ude af Fjorden, for han fik Besøg af Bjorn Eigilson, Gunner paa Gimse, Haldor Sigurdson, Aslak Hakonson med samt begge hans Brodre Bent og Erik, ja saa godt som alle Magnus den Blindes forrige Hirdmænd, foruden mange Andre.

Sigurd og Magnus fulgdes nu ad ned forbi More; men da de kom ligeud for Roms=Elven, tog de hver sine Veie: Sigurd Slemb ud i rum Soe, ad Vesterleden til, men Magnus til Oplandet, hvor han ventede at finde mange gode Venner, og tog deri heller ikke feil.

Tredie Kapitel.

Slaget ved Minne.

Det var strax om Forvinteren at Magnus skildtes fra Sigurd, og opholdt sig nu paa Oplandet med en betydelig Magt hele Vinteren og den følgende Sommer; men saa rykkede Kong Inge omsider i Marken, og Hærene mødtes ved Minne.

Magnus var mandstærkest, Striden blev haardnakket, og da, vil Man sige, det var, Kong Inge fik det Knæk, der gjorde ham vanfør alle de Dage han levede; thi Thjostolf Aleson, som fulgde Banneret, skal have havt ham i sit Kjortel=Skjod, og kom, udmattet af Kampen, for Skade med ham, saa han blev pukkelrygget, halt, og i det hele saa vanfør, at han kunde hardtad slet ikke flytte sig selv.

I dette Slag leed Magnus et stort Nederlag, thi, foruden mange Andre, faldt, af dem der gik i Spidsen, Thorkild, Haldor Sigurdsøn, Bjørn Eigilsøn og Gunner paa Gimse, og da saae han sig nødt til at flygte, hvor haardt det end var ham imod, som Kold hin Prude siger i sin Vise.

Fjerde Kapitel.

Slaget paa Krog-Skoven.

Fra Minne flygtede Kong Magnus ind i Gøtland til Jarlen Karl Sonesøn, som var en stormægtig Mand, og fortalde ham, hvad da Magnus og hans Folk gjorde alle Høvdinger viis, som de traf, at Norge var et reent Bytte, for den første den bedste Herre, som brød ind, thi der var saa godt som ingen Konge i Landet, og de af Lehnsmændene, der egenlig stod for Styret, misundte hinanden, og kunde slet ikke forliges. Den er god at lokke, som gierne vil hoppe, og Karl, som var en meget herskesyg Mand, samlede da Krigsfolk, og rykkede ind i Vigen, hvor Frygten ogsaa bragde en Hob Folk til at underkaste sig; men saasnart det kom Thjostolf Alesøn og Amund for Øren, skrabede de nogle Folk sammen i en Hast, tog Kong Inge med, og stædtes ikke, før de mødte Karl Jarl med Gothe-Hæren østerpaa i Krog-Skoven.

Her stod da et meget blodigt Slag, hvori Karl, foruden mange Andre, mistede sin Morbroder: Munan Ogmundsøn, som, tilligemed Karls Moder Astrid, var Børne-Børn ad Orm Eilifsøn Jarl og Find Arnesøns Daatter Sigrid; og da Karl saae, at Slaget var tabt, flygtede han over Hals og Hoved, med Kong Inge i Hælene, tilbage, ind over Grændsen; saa den Reise havde han tilgavns baade Spot og Skade af. Kold hin Prude siger:

Ei forgiætte maa jeg her:
Inge, til din Ære
Rødmende de blanke Sværd
Maatte Purpur skiære.

Godt betalt fik Gauturs Børn
Larmen som de gjorde;
Under Ravn og under Ørn
Stædtes de til Jorde.

Prøve vilde, om du sov,
Folk fra Østerlide,
Segnende paa Kroge=Skov
Fik de det at vide!

Femte Kapitel.

Erik Emuns Tog til Norge.

Magnus den Blinde tyede nu ned til Kong Erik Emun i Dannemark, hvor han fandt meget god Modtagelse, og foreslog Erik at seile op og indtage Norge; jeg skal selv følge med, sagde han, og indestaaer dig for, at naar du kommer derop med den Danske Flagde, bliver alle Mand saa forbluffede, at de tør ikke løsne et Skud imod dig.

Erik lod sig ogsaa overtale, tog Magnus og hans Folk med sig, og seilede op til Norge med en Flaade paa Tohundrede Skibe. Han lagde ind til Vigen, og saalænge han var østenfjords gik det nogenlunde fredeligt af paa begge Sider, men da han kom til Tønsberg, forefandt han en Deel af Kong Inges Lehnsmænd, med Gregerses Broder, Vand=Orm Dag=

søn i Spidsen, saa de Danske fik ikke Lov at komme i Land, end ikke for at hente Vand; men tabte en Hob Folk, ved forgjæves at prøve derpaa. Erik løb da nu ind ad Fjorden til Opsloe, hvor Thjostolf Aleson var Befalingsmand, og ved den Leilighed fortælles der, at da Man om Aftenen vilde baaret Halvors Helgen-Skrin ud, var Man ikke med al Magt istand til at slæbe det længer end lidt ned i Kirken, men næste Morgen, da den fiendtlige Flaade lagde ind til Hoved-Øen, bar fire Mand Skrinet lige ud af Byen, hvorpaa det da blev bragt op til Fossum paa Romme-Rige, og var der i tre Maaneder.

Thjostolf og alle Borgerne fulgde ud af Byen med Skrinet, men da Erik derpaa gjorde Landgang, satte Nogle af hans Folk efter Thjostolf, med Kongens Stavngiemmer Æskild i Spidsen, og da vendte Thjostolf sig, og skiød det bedste Skud, han syndes, han havde gjort alle sine Dage; thi der var ikke et bart Sted paa Æskild uden lige under Kværken, og der ramde Pilen saa godt, at den gik ud ad Nakken.

Erik lod nu stikke Ild baade paa Halvors-Kirken, og mange andre Steder, i en Rund-Deel, som derved lagdes i Aske; men imidlertid var Thjostolf kommet op paa Romme-Rige, hvor han brugde Natten til at samle Kræfter, og søgde saa næste Morgen Byen igjen med en anseelig Magt. Da pakkede Kong Erik sig bort med hele sin Flaade, og søgde siden stedse forgiæves at giøre Landgang vestenfjords, thi allevegne var Kong Inges Lehnsmænd ved Haanden, og nødte ham til, med et Tab, i det Mindste af fem, sex Mand, at trække sig tilbage.

Endelig kom Erik til Hornborre-Sund, hvor Kong Inge og hans Fosterfader Amund Gjordsøn laae med en stor Flaade, og da Erik der havde faaet en banket Trøie, skyndte han sig at komme hjem til Dannemark. Endnu paa Flugten mistede han Adskilligt, thi Inge satte ivrig

efter ham, og derom er alle Folk enige, at aldrig har nogen Konge, med saadan en Flaade, havt meere Skam af sit Tog til fremmede Lande. Han var derfor ogsaa meget vranten over den Reise, og sagde til Magnus, at det var den Gang, han havde narret ham April, men nu kunde han ogsaa være vis paa, det blev kun tyndt, hvad Hjelp han fik af ham herefterdags.

Sjette Kapitel.

Saga-Skriveren Erik Oddsøn.

Hvad som nu herefter følger om Haralds Sønner og Sigurd Slemb, forskriver sig fra vellærd og velviis Mand Erik Oddsøn, og han havde det igien fra Lensmand **Hakon Maag**, efter hvis Mund det strax blev ført i Pennen, og samme **Hakon** var just en Mand, der vidste god Besked med alle Reiserne og Slagene, hvoraf han og hans Sønner havde selv været med i de Fleste.

Hele den Bog, Erik skrev, kaldes ellers Rygg-Stykket, og handler baade om Harald Gille og hans Sønner, om Magnus den Blinde og Sigurd Slemb, lige til deres Døds-Dag; men det var kun en Deel af Bogen han skrev efter **Hakon** Lehnsmands Fortællinger; thi han nævner adskillige andre kloge og sandfærdige Hjemmels-Mænd, som havde været nærværende og hørt og seet hvad de fortalde, og Noget af hvad han skrev om, havde han, under sit lange Ophold i Norge, selv været Vidne til.

Syvende Kapitel.

Sigurd Slembs Tilbagekomst og Ustyr i Norge.

Den samme Sommer, som Erik Emun gjorde sit Norske Tog, kom Sigurd Slemb tilbage fra Vester-Leden, men da han hørde, hvordan det var gaaet hans gode Ven Magnus, tænkde han nok, der var ingen Lykke for ham at gjøre i Norge, og fulgde derfor Strand-Løbet sønderefter, ad Dannemark til. Han styrede sin Kaas til Øre-Sund, og sønden for Øren stødte han paa en Hob Vendiske Sørøver-Skibe, som han strax gav sig i Kast med, og gjorde reent Bord paa otte af dem, ved hvilken Leilighed der sprang Mange over Klingen, foruden dem der kom i Galgen.

Nu flakkede da Sigurd en Tidlang omkring der sønderpaa, og kunde intet Indpas faae i Norge, hvor **Thrønderne** og saa de Mørske især var ham i Veien, som **Ivar** siger:

Mørske og Thrønder
Mødte med Vaaben
Drotten fra Vesten;
Værst mod sig selv,
Brodden de bistre
Bød, uden Føie,
Sønnen af Magnus:
Mildheden selv!

Sammesteds melder **Ivar**, at Sigurd paa Reisen fra Norge ogsaa besøgde Sverrig, og lagde ind ved **Kalmar**, men Reisen gjaldt dog egenlig Dannemark, hvor han vidste at gjøre sig yndet af mange store Herremænd, og først og fremmerst da af Kongen selv, for hvem han iblandt Andet sloges seierrig med Venderne under Møen.

Siden styrede han atter nordlig, og løb op ad den østre Arm i Gøth=Elven, hvor han tog tre Skibe fra Thore Hvintord og Harald Kesjes Søn Ole, som maatte fægte med Hælene ind ad Landet til, og det for sin egen Morbroder; thi Oles Moder Ragnild var en Daatter ad Magnus Barfod.

Herfra styrede Sigurd til Konghell og vilde gjort Landgang, men der laae Thjostolf Alesøn med Lande=Værnet, og tog saa vel imod ham, at han maatte lægge fra igjen, efterat have skudtes enstund med Thjostolf, hvorved Man paa begge Sider fik mange Saarede, og nogle Døde, hvoriblandt da ogsaa var Sigurds Stavngiemmer, Ulfhedin Saxolfsøn fra Nord=Island.

Sigurd holdt nu længere nordop under Vigen, og plyndrede der allevegne, indtil Borgerne i Tønsberg fik gjort Anstalt, og kom bag paa ham, da han laae i Portøes Havn, paa Lundegaards Siden, og snappede op hvem der kom seilende baade til og fra Vigen. Sigurd og hans Folk var just i Land og deelde deres Bytte, da Endeel af Tønsbergerne kom anrykkende ned imod Stranden, medens de Andre lagde sig med deres Skibe tvers over Havnen og spærrede Indløbet. Her mistede Sigurd mange Folk, blandt Andre Find Gied og Askield Smedesøn; men selv slap han dog ud om Bord, og roede lige buus paa Vand=Orms Skib, som ogsaa strax gav Plads og lod ham smutte ud. Derover gjorde man det Rim:

Under Striden ved Portør
Vand=Orm skiftede Couleur.

Da nu Sigurd Slembdegn seilede tilbage til Dannemark, mistede han En af sine Folk, nemlig Kolbeen Thorliotsøn fra Batalder paa

Hadeland, som, da Man seilede for rask, kantrede med Baaden agter ud; og dernæst strandede Sigurd paa de danske Kyster, hvorved han da satte det eneste Skib til han havde. Efter at have ligget Vinteren over i Aalborg, var han dog næste Sommer paa Farten igien, og kom, tilligemed Magnus, syv Skibe stærk, ganske uformodenlig til Lister, hvor han gjorde Landgang om Natten, og hjemsogde strax i Dagningen En af Kong Inges fornemste Hirdmænd: Bent Kolbeenson. Gaarden var omringet, førend Nogen vidste det, men inden Man kunde faae den stukket i Brand, slap Bent dog ud i Staburet, og det i fuld Rustning. Der stillede han sig til Modværge, tæt inden for Dørren, som var temmelig lav, med Hjelm og Skjold og draget Sværd, og da Sigurd spurgde sine Folk, hvem af dem der havde meest Lyst til at gaae ind og byde Bent en stadselig Godmorgen, havde Ingen ret sine Ting istand. Kom kun, sagde Bent, som hørde hele Samtalen, hvem der har Lyst, her er Vaaben ved Haanden! Da Sigurd nu saae, det ingen Ende fik med de Andre, saa, skiondt han stod med sit bare Hoved, og havde for Resten kun en Trøie paa, trak han dog sit Sværd, svøbde et Graaskind om Haanden, og foer afsted, op og ind i Buret som en Piil. Saasnart Bent mærkede, der kom En forbi ham, huggede han vel efter ham i Blinde, thi der var mørkt, men ramde ikke, og da Sigurd derpaa fik sig vendt, skiftede de kun et Par Hugg, førend Bent fik sit Banesaar, saa Sigurd kom ud med hans Hoved i sin Haand, og stadfæstede derved sit Rye som en mageløs Karl i en snæver Vending.

Saasnart Kong Inge, saavelsom Bents Brødre: Sigurd og Giord, fik Efterretning om hvad skeet var, udrustede han en anseelig Magt imod Sigurd Slemb, og var selv med at tage Skibet fra Hakon Povelson

Pungelt, en Daattersøn ad Aslak Erlingsøn paa Sole, og Sydskende-Barn til Hakon Maag, som her maatte løbe i Land, og lade Alting i Stikken.

Endrids Sønner fra Gotdalen: Sigurd Stok, og Erik Heil, saavelsom Grims Søn fra Hviste, Anders Keldeskid, tyede ind i Fjordene; men Sigurd Slemb, Magnus den Blinde og Thorleif Skieppe flygtede med tre Skibe op til Helgeland, hvor Magnus tilbragde Vinteren hos Knuds Brodersøn: Vidkun Jonsøn paa Bjærkøe. Sigurd derimod lod sit Skib stavnhugge og bore i Sænk inde i Eisfjord, og tilbragde, tilligemed en Snees gode Venner, Vinteren oppe i Finmarken paa Kin ved Teltsund i Gliverfjorden. Han havde sit Smuthul i en Bjergkule, hvis Indgang var tildækket, saa den ikke kunde sees fra Stranden, og forsynedes med Levnetsmidler af Thorleif Skieppe, og Einer Ogmundsøn fra Sand, hvis Moder Gudrun var en Daatter ad Einer Aresøn paa Reikhole. Samme Vinter lod Sigurd sig giøre to Finlapper-Jagter inde i Fjorden, som der ikke kom et Søm i, men var sammensurrede med Sener og Vidier, og førde tolv Aarer paa hver Bov. Medens de var i Arbeide, opholdt Sigurd sig hos Finnerne, som beværtede ham med Godtøl, og i den Anledning kvad Sigurd:

Godt der var i Finne-Gam,
Hvor vi os lod skiænke,
Gladelig gik Søn ad Gram
Mellem Giæste-Bænke;
Gammen Nok i hver en Vraa
Var ved Gamme-Gilde,
Thi hvor Man sig vendte, saae
Trindt man Giæster milde!

Disse Finlapper-Jagter var saa skrappe Seilere, at de tog Luven fra hvilket andet Skib det saa var, og med dem styrede Sigurd og Magnus sønderpaa igjen om Foraaret, og lod først høre fra sig paa Vaagen, hvor de dræbde Svenn Præst og begge hans Sønner. Ligeledes fangede og dræbde Sigurd, nede ved Vægren, to af Kong Sigurd Haraldsøns Lehnsmænd: Vilhelm Skinder og Thorald Kiep. Længere sønderpaa, ved Byrde, traf han Styrker Glæserof, som kom fra Nidros, og dræbde ham, Svine-Grim derimod, som blev grebet nede ved Valsnæs, slap med at miste sin høire Haand, og Hedin Hirdmaag, som de tog paa Veien til Møre, ud for Thronhjems Fjorden, fik Lov at løbe, men Kalv Kringeløie som var med ham, maatte række Hals.

Dengang nu Kong Sigurd, og hans Fosterfader Saad-Gjord, fik spurgt, hvor Sigurd Slembdegn var, og hvordan han tog afsted, sendte de Snaphaner ud efter ham, med Vrang-Kalvs Søn, Bisfop Ivars Broder; Jon Køder og Præsten Jon Spurvhøg i Spidsen. De tog ogsaa Renen, som var en prægtig Seiler paa to og tyve Rum, og foer ud for at lede Sigurd op; men kom igjen og sagde, de kunde ikke finde ham; dem til liden Ære; thi alle Folk sagde, at de havde bestemt seet ham, men turde ikke binde an med ham.

Sigurd Slemb fortsatte nu sin Reise, og gjorde megen Ulykke allevegne hvor han kom. Saaledes gjorde han, iblandt Andet, Landgang paa Herløe i Hordeland, hvor Laxe-Povels Søn Einer boede, men var just borte den Dag til Gangdags-Thing inde i Hammerfjord. Alt hvad der fandtes i hans Gaard blev taget, saavelsom et Langskib paa fem og tyve Rum, og det var endda en Lykke, han beholdt sin Søn, som var et fireaars Barn, og laae hos hans Avlskarl; thi Nogle af Ransmændene vilde slaaet Drengen ihjel, og Andre taget ham med; men saa sagde Avls-

karlen: da veed jeg, I vil dog ikke gjøre en Ulykke paa det uskyldige Barn, og til at tage med, er det en daarlig Fangst, thi Drengen er min. De Ord frelste Drengen, og da Einer kom hjem, kunde han ikke fuldtakke Karlen for hans gode Indfald, gav ham strax to Øre Guld, og lovede at komme ham venlig ihu, saalænge han levede. Denne Efterretning, siger Erik Oddson, han havde fra Einer Povelsøns egen Mund, da han var samlet med ham i Bergen.

Sigurd Slemb styrede nu langs sønder med Landet, og østerind til Vigen, hvor han, allerlængst inde, paa Kville, traf Find Faare=Ulfsøn, som foer Kong Inges Ærinde og krævede Landgilde op, men maatte nu ende sit Liv i Galgen.

Da Det var bestilt, drog Sigurd ad Danmark til.

Ottende Kapitel.

Kong Inges Brev til sin Broder, og Ottar Birting.

Vigveringerne og Bergenserne fandt nu, det var ubilligt, at Kong Sigurd og hans gode Venner laae og syltede Valle i Nidros, og lod hans Faders Banemand aabenlyst og uanfægtet seile forbi Throndhjems=Fjorden, medens Kong Inge med sine Mænd maatte ene staae i Gabet østerlands, og havde havt mangen en haard Dyst til Rigets Forsvar. Desaarsag blev der nu i Kong Inges Navn skrevet et Brev op til Nidros saa lydende: Hilsen fra Gud og Kong Inge Haraldsøn til min Broder: Kong Sigurd, Saad=Giord, Ogmund Svisk, Ottar Birting, med alle Leensmænd, Hirdmænd og Svende, saa og til Menig=Mand, Rige og Fattige, Unge og Gamle! Det er Alle noksom vitterligt, i hvil=

ken Nød vi ere bestædte, og dertilmed, at vi ere kun Børn: Du fem, og jeg trende Aar gammel, som intet formaae at udrette, uden vore Venners og gode Mænds Hjelp. Nu finder jeg, og Vennerne mine, at vi har meget mere af Umagen og Besværligheden, som vi dog Begge er lige nær til, end du og dine Venner, hvorfor Du nu vilde være saa god, det snareste muligt, at komme her ned til mig, med Hjelpe-Tropper, jo fleer, jo bedre, saa vi kan være halvt om Alt. Hvem der nu er vor fuldtro Ven, han spaaner til, saa vi kan lige gode Brødre være, og lige god Ret nyde; men svigter du mig, og undlader fremdeles, som hidindtil, trods mit billige Forlangende, at komme mig til Hjelp, da maa du belave dig paa at møde mig i standende Strid, og dømme da Gud os imellem, som Ham behager; thi det kan vi nu ikke længere finde os i, at du skal tage halv baade Skat og Skyld af hele Norge, men vi have den hele Udgift og Bekostning, som Landets Forsvar med et talrigt Mandskab udkræver. Hermed befalende dig Gud!

Der dette Brev var læst paa Thinge, reiste Ottar Birting sig, som første Mand, tog Ordet og sagde: Kong Sigurd svarer sin Broder Kong Inge: velsigne dig Gud for din kiærlige Hilsen, og saa for al den Møie og Besværlighed, som du og dine Venner har havt, til Gavn for os Begge. Vel falder Kong Inges Tale hist og her lidt bidende; men han kan svare: det er ikke uden skiellig Grund, og det er da min aabenhjertige Mening, at Du, Kong Sigurd! bør fare afsted med hvad Folk dig vil følge, det snareste muligt, ned til Kong Inge, at værne om Landet. Styrke eder da den almægtigste Gud, og styrker hinanden paa alle eders lovlige Veie! Lad os nu høre, Kong Sigurd! om du, og dine andre Rigsraader er af samme Tanker!

Faare=Ulfs Søn: Peiter, som derfor siden kaldtes Peiter Bæresvend, reiste sig nu, med Kong Sigurd paa Armen, og Kongen sagde: det være alle vitterligt, at, maa jeg raade, da drager jeg ned til min Broder, Kong Inge, saasnart jeg det kan overkomme.

Derpaa tog de øvrige Høvdinger Ordet, En efter En, og var i Grunden Allesammen enige med Ottar Birting, hvorpaa det besluttedes at samle Krigsfolk, og rykke ned mod Rigets østlige Grændser. Det skedte, Kong Sigurd drog til Vigen med en anseelig Magt, og forenede sig der med sin Broder Kong Inge.

Niende Kapitel.

Slaget ved Graa=Holmen, Magnus den Blindes og Sigurd Slembs Endeligt.

Næste Efteraar, ikke længe før Vinter=Natten, kom Sigurd Slemb og Magnus den Blinde op fra Dannemark, med tredive Skibe, deels Danske og deels Norske, og aldrig saasnart fik Kongerne Nys derom, førend de var paa Farten med deres Flaade, alt østerpaa, til de mødtes i Hvol ved Graa=Holmen, Dagen efter Mortensdag, som var en Søndag.

Kong Inge og Kong Sigurd havde tyve store Orlogs=Skibe, og i Begyndelsen var Striden heed, men da det første Pust var overstaaet, forlod de Danske Sigurd Slemb, og flygtede med deres atten Skibe hjem til Dannemark, og saa blev der snart gjort reent Bord baade paa Sigurds og paa Magnus den Blindes Skib. Da løb Hreider Grotgaardsøn, som havde været Hirdmand hos Magnus og fulgt ham trolig, hen til Sengen hvor Kongen laae, tog ham i sine Arme og vilde sprunget over med

ham paa et andet Skib; men blev i det Samme skudt imellem Skuldrene med et Spyd, som gik lukt igjennem ham, og skal, efter Sigende, tillige have givet Magnus Bane=Saar. Nok er det, at **Hreider** styrtede baglængs over paa Dækket, med **Magnus** oven paa sig, og strax raabde Alle med een Mund: det kalder Man, at følge troe sin Drot, og stolt aftjene Kost og Løn! Vel Den, som vinder sligt et Efter=Mæle!!

Her faldt **Lodin Taphul** fra **Linstad** som var paa Skib med Kong Magnus, Sigurd Slembs Stavngjemmer: **Bruse Thormodsøn, Halvor Feig**, som var i Sigurds Forrum, og den **Ivar Kolbeensøn**, som var den Første til at lægge Haand paa Kong **Harald Gille**; men det vilde blive for langt, skulde Man regne alle dem op, der faldt paa Sigurds Side; thi Kong Inges Folk var ikke de, der skulde levne Liv i Nogen, de fik Fingre paa. De dræbde saaledes, bare paa een Holm, over Fyrretive, hvoriblandt to Islændere: **Sigurd Præst**, en Søn ad **Bergthor Maardsøn**, og Are Einersøns Søn: **Klemt**. Tre andre Islændere slap bort, og det var Erke=Biskop Eriks Fader: **Ivar Strunk**, som bestandig havde fulgt Kong Magnus, og blev siden Bisp i Thronhjem, **Arnbjørn Klynker**, som blev siden gift med Thorstens Daatter paa Odholt, og **Ivar Starresøn Dynte**, en overmaade deilig Karl, paa Møderne=Side en Throndєr, og Broder til Helge Starresøn. Disse kom alle Tre op paa **Jon Koders** Skib, thi han var Broder til **Ivar Strunk**, og fulgde kun Kong Haralds Sønner, fordi han var gift med **Gjord Baardsøns** Daatter **Sidsel**. Vel greeb en Deel af Konge=Hæren til Vaaben, for at tage dem tilbage med Magt, og da **Jon Koder** satte sig til Modværge, havde der nær reist sig et Stalbroder=Slag, men dog blev Sagen omsider saaledes forligt, at Ivar Strunk og Arnbjørn skulde være frie, imod at Jon indestod for en vis Sum i Løse=Penge, som dog siden

blev ham skiænket; Ivar Dynte maatte derimod i Land og række Hals; thi hans Udløsning vilde Kolbeens Sønner: Sigurd og Giord, ikke tilstæde, fordi de vidste, han havde været med at tage deres Broder Bent af Dage. Erkebiskop Jons Søster: Gudrid Borgesdaatter, fortalde siden Erik Oddsøn, at hun havde selv hørt Biskop Ivar sige: det var det tungeste Dieblik, jeg nogensinde har havt i mit Liv, dengang de førde Ivar i Land for at halshugge ham, og han saa til Affkeed vendte sig om imod os med de Ord: gid vi glade samles igjen!!

Sigurd Slemb var sprunget over Bord, dengang hans Skib blev taget, havde krænget Brynien af sig under Vandet, og svømmede nu med sit Skjold over Hovedet, midt i Klyngen af Skjolde, Spyd og andre Vaaben, Klæder og Liig, som bedækkede Søen trindt mellem Skibene. Blandt andre Kong Inges Folk, som roede nu om med Jollerne, og slog ihjel af Fienderne, hvem de fandt svømmende, var der ogsaa Nogle fra det Skib, som Thrand Rente-Mester førde, og de trak en Mand op, som, da de vilde dræbt ham, bad for sit Liv, med Løfte om at vise dem Sigurd Slemb. De sparede ham da ogsaa paa det Vilkaar, og han sagde da: seer I ikke nok det røde Skiold hist henne, der sidder han under. Derpaa roede de hen og greeb ham, og førde ham op paa Thrands Skib, som da strax sendte Bud, med den Efterretning, til Thjostolf, Ottar, Amund og Giord.

Sigurd havde skudt Skjoldet over sig, for at Ingen skulde vide hvor han var, og det sagde alle Folk, at det havde ogsaa været umueligt at opdage det Skjold, imellem alle de mangfoldige, der flød, naar han ikke var blevet forraadt. Han havde ellers ogsaa Fyrtoi med sig, hvortil Trosken var gjemt i en Valnød-Skal, med Vox omkring, og det har Man

anmærket, fordi Man fandt, det var et godt Indfald til at vogte det for at blive vaadt.

Da Thrand nu kom i Land med Sigurd, og Krigsfolket hørde, at han var fanget, opløftede de Allesammen et høit Fryderaab, og da Sigurd hørde det, sagde han: hillemænd, hvor mit Hoved i Dag gjør mangen Tværdriver lystig.

Sigurd havde en guldgaloneret Silke=Hue paa, men den gik nu Thjostolf Aleson hen og strøg af, med de Ord: hvor kunde dog din Træl-Unge være saa dumdristig, at kalde dig en Søn ad Kong Magnus Bar=fod? Hvor tør du, svarede Sigurd, ligne min Fader ved en Træl, som om han ikke var en anderledes Mand, end din Fader. Det hørde Thor=geir Stenson Læges Søn: Hald, som dengang tjende i Kong In=ges Gaard, og han har igjen fortalt det til Erik Oddson, som skrev det op.

Fremdeles beretter Hald, at Høvdingerne vilde strax ladet Sigurd dræbe, men kunde ikke, for nogle ubarmhjertige Kroppes Skyld, som havde Skade paa ham at hævne, og vilde endelig have ham piint tilgavns, og det var navnlig Bents Brødre: Sigurd og Giord, og saa Peiter Bæ=resvend, som vilde hævne sin Broder: Find.

Høvdingerne og de fleste andre Folk gik da deres Vei bort, og der=paa knusede Bødlerne først Hænder og Fødder paa Sigurd med Øxe=Hamre, reev saa Klæderne af ham, og vilde flaaet ham levende: fra Hovedet ned ad, men fik neppe begyndt, før de maatte holde op for Blodstrømmens Skyld. De tog da Svøber og hudflettede ham med saa længe, fra Top til Taa, at han omtrent kunde gjælde for at være flaaet, knækkede saa Rygraden over en Blok, lod ham hænge lidt i Galgen, huggede saa Hovedet af, og begrov det tilligemed Kroppen under en Steen=Dysse.

Saadant et Endeligt fik da Sigurd, hvem for Resten Alle, baade Venner og Fiender, give det Lov, at bravere Karl end han i alle Maader var, havde ikke i Mands=Minde seet Soel mellem Norges Fjelde, men i visse Henseender var han jo en Ulykkes=Fugl.

Efter Halds Beretning svarede Sigurd sjelden under Pinslerne dem der talede til ham, og da altid meget kort, men Hald forsikkrer tillige, at Man saae ham ikke ømme sig mere, end om de havde slaaet paa Stok og Steen, uagtet, som han tilføier, Man kunde være en meget brav Karl, med Hjertet paa det rette Sted, og dog, under saadanne Pinsler, vridt Munden og ømmet sig lidt. Sigurd derimod forandrede end ikke sit Maal det mindste, men havde her den samme flydende Tunge, som før i Venne-Lag over Borde, Stemmen skialve paa ingen Maade, han talede hverken hoiere eller lavere end sædvanlig, kunde tale, lige til han opgav Aanden, og sang det ene Stykke af Davids Psalmer efter det andet, lutter Ting, som, efter Halds Tanker, overgik Alt hvad Man ellers hos Folk kalder Styrke og Kraft!!

En Præst, hvis Kirke laae i Nærheden, lod Sigurds Lig bære did og begrave; men skiøndt samme Præst var ellers gode Venner med Haralds=Sønnerne, tildrog han sig dog herved deres Unaade, og maatte betale Endeel i Boder. Sigurds Liig blev ogsaa gravet op igjen, og laae nu atter i Steendyssen, indtil hans gode Venner tog og førde det ned til Dannemark, hvor det da blev begravet i Frue=Kirke i Aalborg; eftersom Præsten til samme Kirke: Provst Kield, fortalde Erik Oddson.

Kong Magnus den Blindes Liig lod Thjostolf Alesøn bringe til Opsloe, og der begrave i Halvors=Kirken hos hans Fader Kong Sigurd.

Lodin Taphul, Thorleif Brynjolfsson og Kolbeen fordes til Tønsberg, men alle de Andre begroves paa Stedet.

Tiende Kapitel.

Harald=Sønnerne: Eisten og Magnus.

Da Sigurd og Inge havde regieret sex Aar i Norge, kom der endnu en Søn ad Harald Gille til Lands, ved Navn Eisten, som var født i Skotland, og blev nu hentet til Norge af Arne Sturleson, Thorleif Brynjolfsson og Kolbeen Stabel. Samme Mænd ledsagede ham ogsaa op til Throndelagen, hvor han modte god Modtagelse, og blev, Ugen for Christi Himmelfarts=Dag, paa Øre=Thing udraabt til Konge over Tredie=Delen af Norge. Sigurd og Inge var dengang østerlands, og lod sig ved Mellembud forlige med Eisten, saa han med deres Minde tiltraadte Regieringen; thi om hans Herkomst blev der ikke tvistet, da Kong Harald selv havde vedkiendt sig ham. Med Eisten kom ogsaa hans Moder Bjadok til Norge.

Kong Harald Gille havde endnu en fierde Søn, ved Navn Magnus, som Rynke=Orm fostrede, og han blev nu ogsaa udraabt til Fjerde Mand paa Thronen; men han var en Stakkel i sine Been, og fik snart sin Helsot. Dog nævnes han som Konge i Einer Skulesons Vise.

Ellevte Kapitel.

Ottar Birtings Mord.

Thronderen Ottar Birting, som var nu Lensmand, og En med de ypperste Høvdinger, havde, efter Kong Haralds Fald, giftet sig med Dron=

ning Ingrid, og var som en Fader for Kong Inge i hans spædeste Alder; men Kong Sigurd var ham ikke synderlig gunstig, fordi han syndes, han holdt altid med Inge.

Nu skedte det engang i Kveld, da Ottar vilde gaae i Aftensang, oppe i Nidros, at han hørde Noget suse over Hovedet paa sig; og holdt desaarsag Haanden i Veiret, thi han tænkde, det var en Sneebold, som Drengene havde Loier af at slaae efter ham; men det var et Sværd i en Snig-Morders Haand, som gav ham hans Bane-Saar. I samme Dieblik kom hans Søn: Alf hin Røde, gaaende ind over Kirkegaarden, saae sin Fader falde og hans Banemand løbe østenom Kirken. Han satte da strax efter Morderen, og huggede ham ned ligesom han dreiede om Hjørnet ved Choret, en Raskhed som fandt almindeligt Bifald, og skaffede Alf megen Agtelse blandt Folk.

Kong Eisten Haraldsøn, som var inde i Throndelagen, hørde aldrig saasnart, at Ottar var myrdet, forend han sammenkaldte Bønderne, og rykkede mod Kjøbingen med en anseelig Magt. Ottars Frænder og Venner gav Kong Sigurd, som opholdt sig i Nidros, Skyld for, at Mordet var især skedt efter hans Tilskyndelse, og Bønderne tørstede desaarsag efter hans Blod; men han fik dog Sagen forligt, paa det Vilkaar, at han med Jernbyrd skulde bevise sin Uskyldighed. Derpaa forføiede Sigurd sig bort, sønder ned i Landet, og bød sig aldrig siden til at opfylde sin Forpligtelse.

Dronning Ingrid avlede en Søn med Ivar Stage, som kom til at hedde Orm Konge=Broder, blev en overmaade deilig Karl, og, som vi skal siden faae at høre, en stor Mand tillige.

Derpaa giftede Dronning Ingrid sig med Arne paa Stod=Rein, som derfor kaldtes Konge=Maag, og havde med ham Sønnerne, Inge,

Nikolai og Phillip paa Herdsloe, samt Daatreren Margrethe, der først var gift med Bjørn Buk og siden med Simon Kaareson.

Tolvte Kapitel.

Erling Skak eller Skiævhals.

Ragnhild, en Datter ad Hakon Jarl hin Rige, blev Moder til Orm Eilifson Jarl, som ægtede Find Arnesons Daatter Sigrid, og havde, blandt Andre, en Daatter med hende, ved Navn Ragne, som igjen blev gift med Svenn Svenson, en Sonneson ad Erland paa Gjerde. Deres Søn Rynke=Orm blev gift med Svenke Stenersøns Daatter Ragnild, og her har vi Erlings Forældre.

Erling boede paa Stole i Søndhaardlehn, var et godt Høved, og meget igaaet med Kong Inge, ved hvis Mellemhandling han blev gift med Christine: Kong Sigurd Jorsalafars og Dronning Malmfrids Daatter.

Siden tog Erling sig for at gjøre en Udenlands=Reise, i Selskab med Endrid Unge, og flere stormægtige Lensmænd, som Alle agtede sig til Jerusalem. De gik da ombord med et stadseligt Følge og lagde Veien om ad Orkenøerne, hvor Selskabet forøgedes med Røgnvald Jarl Skjelmsmester, og Biskop Vilhelm, saa de blev femten Skibe i Alt. De seilede nu først til Sydereerne, derfra til Valland eller Frankerig, og saa fort videre, den samme Kaas, som fordum Kong Sigurd Jorsalafar, lige ned til Norvesund eller Strædet, hærgende derimellem vidt og bredt i det Spanske Hedenskab. De var imidlertid neppe kommet vel igjennem Strædet, saa skildte Endrid Unge sig fra Selskabet med sex Skibe, og seilede sin egen Søe.

Siden stødte Rognvald Jarl og Erling Skak i Middelhavet paa et stort Hedninge-Skib, som de kalder en Dromund, og gav sig om det med alle deres ni Skibe, lagde sig ogsaa tilsidst klods ind derpaa, uagtet Hedningerne øverste dem ikke blot med Staal og Steen, men tillige med gloende Beeg og sydende Olie. Til Lykke tog Skibet af for Eiling som laae inderst, saa hans Folk i al Mag kunde bane sig Vei med Øxen ind i Dromunden, som de da ogsaa gjorde, og slap derind, Nogle gjennem Vandgangen, og Andre gjennem Boven, som Thorbjørn Skak-Skjald siger i Erlings-Drapen. Erlings Stavgjemmer, Audun Rød var Første-Mand paa Dromunden, som nu blev taget, under et grueligt Blodbad paa Hedningerne; og det var en Seier som skaffede Normændene paa engang baade Roes og Rigdom i Overflødighed.

Rognvald Jarl og Erling fortsatte nu Reisen lige til Jerusalem og Jordans Flod, og saa derfra til Maglegaard, hvor de forlod deres Skibe, og kom over Land hjem til Norge med holden Reise i alle Maader.

Uagtet Erling allerede før var i stor Anseelse, som en riig og velbaaren, forstandig og veltalende Mand, saa hævede dog det fornemme Giftermaal og den berømte Udenlands-Reise ham overordenlig i alle Folks Øine, og immer blev han ved at vise Kong Inge sin Hengivenhed fremfor nogen af de andre Konger.

Trettende Kapitel.

Hakon Hærdebreeds Fødsel.

Engang, da Kong Sigurd var paa Gjæsterie i Vigen, kom han ridende til en Gaard, som tilhørde en riig Mand ved Navn Simon Thorbergson, og i det Kongen reed igjennem Gaarden, hørde han en Sang,

som gjorde meget Indtryk paa ham, og reed derfor hen, og kigede ind ad Døren, hvor Lyden kom fra. Der saae han en Pige staae ved Kværnen, og hende var det, der, alt som hun malede, sang saa velsignet. Kongen stod nu strax af Hesten, gik ind og omfavnede hende, og saasnart han var reist, lagde Simon Bonde sig nærmere paa Kundskab om, hvad Ærinde Kongen havde havt hos Thora, thi saa hedd bemældte hans Tjeneste=Pige. Paa Underretning herom, holdt han særdeles Hævd over Thora, og Drengen hun bragde til Verden, blev kaldt Hakon, og født op hos Simon og hans Kone Gunnild, som en Søn ad Kong Sigurd.

Her voxde da nu Hakon op, tilligemed Simons Sønner: Ønund og Anders, og de Tre blev saa inderlig gode Venner, at intet uden Døden skildte dem ad.

Fjortende Kapitel.

Kong Eistens Helte=Gjerninger.

Engang, da Kong Eisten Haraldsøn opholdt sig paa de østlige Grændser af Vigen, blev han ueens med Bønderne paa Røn og Hisingen, saa de gjorde ordenlig Opstand imod ham, men fik ved Legbjerg en banket Troie, hvorpaa Eisten lagde en stor Deel af Hisingen i Aske, og nødte Bønderne ei blot til at bede om godt Veir, men ogsaa til at betale store Bøder og stille Gidsler for deres Troskab, som Einer Skulesøn fortæller i sin Vise.

Ikke længe efter gjorde Kong Eisten et Søtog til Vester=Leden, og anløb først Katnæs, hvor han hørde at Harald Maddadsøn Jarl laae i Thorsaa med et Skib paa tresindstyve Aarer. Eisten skyndte sig derhen med tre Smaaskuder, kom bag paa Jarlen, og tog Skibet i en

Ruf, uagtet det var besat med henved firsindstyve Mand, men som da rigtig nok ikke drømde om nogen Fiendtlighed. Jarlen blev fanget og maatte løse sig med tre Mark Guld.

Derpaa styrede Eisten sønderpaa med Skotlands Østerkyst, og lagde ind til Kjøbstæden Aberdeen, som han udplyndrede, og anrettede et stort Blodbad paa Indbyggerne.

Et andet Slag holdt han længere sydpaa, ved Hjertpool, med en Flok Ryttere som han jog paa Flugt, og sammesteds gjorde han reent Bord paa nogle Skibe.

Et tredie Slag holdt han længer sydpaa i Engeland, ved Whitby, som han indtog og lagde i Aske.

Derpaa hærgede han vidt og bredt i Engeland, hvor Kong Steffen da regjerede, og holdt sit fjerde Slag mod en Trop Ryttere ved Skarpskjær.

Endelig seirede han ogsaa ved Pilevig, og brændte en stor Bye, ved Navn Langton, som Folk siger, har aldrig siden forvundet det Stød.

Alt Dette har Einer Skuleson besunget, men da Eisten nu om Høsten vendte tilbage til Norge, hørde Man dog meget forskjellige Domme om disse Bedrifter.

Femtende Kapitel.

Spliden mellem Haralds Sønner.

I Begyndelsen, da Haralds Sønner kom paa Thronen i Norge, gik Alting meget godt og fredeligt af imellem dem, og saalænge deres gamle Raadgivere levede, blev det i det Mindste ved at gaae taaleligt. Ei-

sten, som havde naaet sin myndige Alder, holdt sit eget Hof, men Sigurd og Inge, som var Børn, begge To, havde Alt tilfælles. Nu derimod, da Døden efterhaanden havde bortrevet alle de gamle Raadgivere: Saad-Gjord Baardsøn, Amund Gjordsøn, Thjostolf Alesøn, Ottar Birting, Øgmund Svift, og Øgmund Dreng, der, saalænge han levede, ganske fordunklede sin Broder: Erling Skak; nu ophævede Sigurd og Inge Fælledsskabet, og holdt Hof, hver for sig. Da blev Gregers, en Søn ad Dag Eilifsøn og Skofte Øgmundsøns Daatter Ragnild, Kong Inges Hoire-Haand, saa Alting kom til at gaae efter hans Hoved, og han kunde tage saa frit til Kongens Gods, som til sit eget. Gregers var for Resten selv en hovedriig Mand, og en Herre i sit Væsen.

Kong Sigurd var, da han blev voxen, stor og høi, ret en Bjørn, saavel af Kræfter som af Udseende, med brunrødt Haar og en hæslig Mund, derhos glubsk og uregjerlig i alle Henseender, og heri lignede han Kong Eisten paa et Haar; men Eisten tog dog gjerne Billighed lidt i Betragtning. I Øvrigt var Sigurd en ganske velskabt Mand, ferm og flink, og særdeles veltalende, som Einer Skulesøn kvæder:

Rigt udstyret blev af Gud
Sigurd, Norges Konning prud:
Seer Man ham i Herrefærd,
Mesterlig han fører Sværd,
Seer Man ham ved breden Bord,
Flyder som en Strøm hans Ord,
Nemt, som Andre tie kan,
Skjemte-Taler fører han,
Glimrer allevegne!

Kong Eisten var en Mand af Middel=Størrelse, med kulsort Haar, og mørk i Huden, men havde megen Klogskab og Forstand, saa det der gjorde ham forhadt, var egenlig hans Karrighed og Nærighed. Gift var han med Nikolai Maases Daatter Ragne.

Kong Inge havde tyndt men gult og krollet Haar, og i Sammenligning det smukkeste Ansigt af alle Brødrene; men han var, som sagt, forknyt i Vexten, havde Pukkel baade for og bag, og en vissen Fod, saa han kunde knap gaae ene. I Omgang var han blid og føielig, gav med begge Hænder, lod gjerne Høvdingerne raade med sig, og vidste at gjøre sig yndet hos Menig=Mand, hvilket Altsammen, det Ene med det Andet, bidrog til at forøge hans Magt og formere hans Tilhængeres Antal.

Inge havde en Heel=Syster som hedd Birgitte, hun var fire Gange gift: først med den Svenske Kong Inge Halsteenson, saa med Karl Soneson Jarl i Gothland, siden med den Svenske Kong Magnus, og endelig med Jarlen Børge Bruus, hvem hun fødte syv Børn: fire Sønner og tre Døttre. Sønnerne var: Philip Jarl, Knud Jarl, Folke og Magnus, og Døttrene: Ingigerd (som blev gift med den Svenske Kong Sverker og ved ham Moder til Kong Johan), Christine og Margrethe.

Kong Harald Gille havde desforuden to Døttre, hvoraf den Ene, Marie, fik Halkield Huks Søn: Simon Skalp, og havde med ham en Søn, som hedd Nikolai; den Anden, Margrethe, fik Simons Broder: Jon Halkieldson.

Der stødte nu mangfoldige Omstændigheder sammen til at sætte Splid imellem de Kongelige Brødre, men deraf vil jeg kun berøre, hvad jeg anseer for at have givet de stærkeste Stød.

Sextende Kapitel.

Nicolaus Cardinal, og Erke-Stolen i Throndhjem.

I Harald-Sønnernes Dage sendte Paven i Rom Cardinal Nicolaus til Norge, og han var meget forbittret paa Sigurd og Eisten, saa de havde ondt nok ved at stille ham til Freds; men med Inge var han overmaade velfornøiet, og kaldte ham bestandig sin Søn. Omsider, da han var blevet forligt med alle Kongerne, føiede han dem i at ordinere Jon Borgesøn til Erke-Biskop i Throndhjem, meddeelde ham det saakaldte Pallium, som er en Messe-Hagel, der hører til det Embede, og forordnede, at herefter skulde Norge ikke længer som hidtil staae under fremmed geistlig Øvrighed, men altid have sin egen Erke-Biskop, hvis Sæde bestandig skulde være i Nidros ved Christ-Kirken, hvor Hellig-Olav var skrinlagt.

Cardinalen rettede for Resten mangen Uskik i Norge, og gjorde iblandt Andet den Anordning, at, under en vis Straf, maatte Ingen gaae med Vaaben i Kiøbstæderne, undtagen Tolv Mand af Kongens Følge. Der har heller aldrig været nogen fremmed Mand i Norge, som nød saa almindelig Høiagtelse, og havde saa megen Indflydelse hos Almuen, som han.

Med store Foræringer drog Cardinalen derpaa hjemad, men lovede Normændene sit bestandige Venskab, og fik den bedste Leilighed til at vise det; thi strax efter hans Hjemkomst døde pludselig den gamle Pave, og da var alle Romerne enige om, at Cardinal Nicolaus skulde være hans Eftermand. Han besteeg da ogsaa Pave-Stolen under Navn af Adrian, og det forsikkrede alle De der kom fra Rom i hans Dage, at naar der kom Normænd og vilde have ham i Tale, maatte der for Resten være hvem

der vilde, hvor modent Ærende de ogsaa havde til ham, saa talde han dog altid først med Normændene.

Pave var han ei ret længe, men stander nu paa Helgen-Listen!

Syttende Kapitel.

Konge-Mødet i Bergen, og Kong Sigurds Endeligt.

Kong Eisten og Kong Sigurd var blevet usaattes, fordi Sigurd havde ladet Tre af Eistens Hirdmænd dræbe, nemlig: Harald Vigvering, som eiede Huus i Bergen, Præsten Jon Tabardsøn og Biarne Sigurdsøn, og desaarsag holdt bemeldte Konger, denne Vinter, et Møde til Forligelse-Maal i Vigen. De havde en lang Samtale under fire Øine, hvoraf de kun gjorde saa meget bekiendt, at Sommeren efter skulde alle tre Brødre mødes i Bergen; men for Resten havde de overlagt, at Inge, som den der ingen Helbred havde til at være Konge, skulde herefter lade sig nøie med to, tre Herregaarde, og saamange Indkomster, som han behøvede til at holde tredive Drabanter.

Dette kom imidlertid ogsaa Kong Inge og Gregers for Øren, og da Kong Sigurd kom til Bergen, var Kong Inge der allerede med en vidt overlegen Magt, men Kong Eisten endnu ikke; thi Reisen gik senere for ham fra Øster-Landet, end for de Andre, som kom nordenfra. Kong Inge lod strax stævne Thing paa Holmen, og mødtes der med sin Broder Sigurd, i deres tyvende Regierings-Aar, reiste sig, tog Ordet og gjorde vitterligt, hvad han havde spurgt om hans Brødres Forehavende at afsætte ham, hvorfor han udbad sig Folkets Bistand. Denne hans Tale fandt høirøstet Bifald, og Menig-Mand raabde, at de vilde Allesammen holde med ham.

Gregers havde fulgt Kong Inge med to Langskibe, og deres Besætning, som med et rundt Tal udgjorde halvfemtsindstive Mand, alle hjelmklædte, underholdt han ganske paa sin egen Bekostning, og det trods Nogen af de Andre Lensmænd; thi han gik aldrig til Kroes, uden at tage alle sine Gaardskarle med sig. Selv viiste han sig paa Thinget med en gylden Hjelm, og da nu Kong Sigurd kom til Orde, fralagde han baade sig og Kong Eisten den Beskyldning, Kong Inge havde giort imod dem, med det Tillæg, at det var kun et Opspind af Gregers; men, sagde Sigurd, kan jeg saa sandt faae Ram, skal det heller ikke vare længe, for Guld-Hjelmen skal dandse af ham, og, hvordan det gaaer eller ikke: bide i Græsset skal med det Første En af os, han eller jeg. Velan! sagde Gregers, jeg er færdig, hvad Time det skal være, men jeg er bange for, du veed ikke selv, hvad du længes efter.

Et Par Dage derefter, da En af Kong Sigurds Huskarle slog En af Gregerses ihjel midt paa Gaden, vilde Gregers strax brudt løs, dersom ikke Kong Inge og endeel Andre havde lagt sig derimellem; men saa en Aften, da Kong Inges Moder gik fra Aftensang, blev En af Kong Inges Hirdmænd, den gamle Sigurd Oxeprud, som var blevet graa i Kongens Gaard, dræbt lige for hendes Öine, og det af Kong Sigurds Hirdmænd: Halvor Gunnerson og Travle-Eistens Søn: Sigurd. Ingen tvivlede om, at dette jo var skeet paa Kong Sigurds Anstiftelse, og Ingrid gik da lige ind til Kong Inge med de Ord: længe bliver du Kong Lilleput, hvis du end ikke vil reise dig, naar Man slagter dine Hirdmænd islæng som Sviin. Vel tog Kongen denne Bebreidelse ilde op, men medens de nu mundhuggedes derom, kom Gregers til, i Hjelm og Brynie, bad Kongen ei fortørnes paa sin Moder, aldenstund hun havde Ret, og sagde: vil du nu hjemsøge Kong Sigurd, da staaer jeg her til din Tjeneste

med over hundrede pandserklædte Mænd under Hjelm, rede til at stædes, hvor Faren er størst. De andre Tilstædeværende raadte derimod næsten alle fra, og sagde, at Kong Sigurd affonede nok den Ulykke; men da Gregers mærkede, at Angrebet vilde gaae i Staa, henvendte han sig til Kong Inge med følgende Ord: seer du da ikke, hvordan Man stykkeviis afvæbner dig! forleden dræbde de min Gaardskarl, nu din Hirdmand, snart, hvis de seer, du ikke rorer dig af Stedet, plaffer de mig, eller en Anden af dine Lensmænd, hvem de mener, du meest maa savne, og naar saa dine bedste Venner ere borte, støder de dig fra Thronen som ingen Ting. Men hvad nu end dine andre Venner kaare, vil jeg dog ingenlunde bie, til Man slaaer mig for Panden som et Fæ, men heller nu i denne Nat, koste, hvad koste vil, slutte Handel med Sigurd, og mit Banner vaier alt her udenfor i Gaarden, saa jeg er reisefærdig. Kun det maa jeg tilfoie, at skiondt du er vanfør, lader det dog, som du har endnu mindre Agt end Magt til at hjelpe dine Venner!

Da stod Kong Inge op, og bød hver Mand, som ham vilde troelig tjene, at skynde sig og gribe til Vaaben, thi, sagde han, nu er det ikke længer Tid at dvæle, længe nok har jeg krympet mig ved det, men nu maa Sværdet skille Trætten ad.

Kong Sigurd sad og drak i Søde=Sigrids Gaard, og den blev nu omringet paa alle Sider, i det Kong Inge selv med sine Drabanter rykkede frem fra Smedeboderne, Arne Konge=Maag fra Sandbroen, Aslak Erlandsøn fra sin Gaard, og Gregers fra Gaden, hvor Alle fandt, der var meest at vove. Sigurds Folk vilde i Førstningen ikke troe, det blev Alvor, men imidlertid beredte Sigurd sig dog strax paa Allehaande, og hilsede ud ad Lofts=Lugerne paa Fienden, da han kom, ikke blot med Skud=Vaaben, men ogsaa med Steen, de brækkede af Ovnene.

Gregers banede sig nu med Øxen Vei igjennem Porten, og der faldt paa Kong Sigurds Side Laxe-Povels Søn Einer, medens Halvor Gunnersøn blev skudt paa en af Svalerne, og døde ubegrædt. Da man derpaa gav sig til at hugge løs paa Huset, forlod de Fleste af Kong Sigurds Mænd deres Herre, og fik Fred, men Sigurd, som nu traadte ud paa en Svale, og udbad sig Øren-Lyd, var alt for nem at kiende paa hans forgyldte Skjold, til at Nogen vilde høre ham, og der haglede en saadan Mængde Pile ned over ham, at han maatte skynde sig bort. Da nu imidlertid hans Folk havde forladt ham, og Huset begyndte at rave, gik Sigurd frivillig ud, fulgt af en eneste Hirdmand: Vigveringen Thord Husfrue. De gik ud til den Side, hvor Kong Inge var selv, og af ham forlangde Sigurd med høi Røst Fred for Broderskabs Skyld, men besvaredes flux med Bane-Saar, og ved hans Side faldt Thord Husfrue sig til udødelig Ære. Kong Sigurd blev begravet i den gamle Christ-Kirke, ude paa Holmen.

Denne Træfning holdtes paa en Fredag, fjorten Dage før Sant Hans-Dag, og kostede mange Menneskers Liv paa begge Sider, foruden dem der ingen Deel tog i Striden, men blev alligevel skudt, deels paa Bryggen, og deels ude paa Skibene. Gregers mistede imidlertid kun Fire af sine Folk.

To, tre Dage derefter ankom Kong Eisten, med en Flaade paa tredive Skibe, og havde sin Broder-Søn Hakon med sig; men han blev liggende i Florvaagen og vilde ikke ind til Byen. Gregers vilde endelig, Man skulde gaaet løs paa dem, og sagde til Kong Inge; det er nu den allerbeleiligste Tid, mens vi har Folk Nok ved Haanden, bie derfor du herinde, og lad mig fare ud og giøre reent Bord! men der var Mange, som raadte fra, saa der blev Intet af, og skiøndt Kongerne ikke selv saaes,

gik der dog Freds-Bud imellem dem, saa de halvt om halvt blev forligte, hvorpaa Kong Eisten seilede tilbage til Vigen, og Kong Inge op til Throndelagen.

Attende Kapitel.

Eistens Besøg hos Gregers, og Forlig med Inge.

Kort efter Kong Eistens Afseiling reiste ogsaa Gregers Dagsøn østerpaa, og opholdt sig paa Hovind paa sin Gaard Bradsberg. Om Vinteren, da Fjorden var tillagt, lod Kong Eisten sine Skibe trække meer end to Miil over Isen, og foer op til Hovind, og vilde grebet Gregers, men denne fik i Tide Nys derom, slap op i Tellemarken med halvfemtsindstyve Mand, og derfra over Fjeldene ned i Hardanger. Han søgde nu Støle-Gaarden paa Etne, hvor Erling Skak boede, og skiøndt Erling var reist til Bergen, fandt Gregers dog meget god Modtagelse; thi Christine, Sigurd Jorsalafars Daatter, var hjemme, og gav ham Lov til at forsyne sig med Alt hvad han vilde. Det Tilbud tog Gregers med Kyshaand imod, anmærkede, at slig Hoimodighed var Fruen i Kiødet baaren, og tog, blandt Andet, som han trængde til, Erlings Langskib, hvormed han seilede ad Bergen til, og traf der Erling selv, som var meget vel fornøiet med hvad hans Kone havde gjort.

Henimod Juul naaede Gregers Dagsøn Thrøndelagen, hvor Kong Inge blev sjæleglad ved at see ham, og bad ham betragte Kongens Gods som hans eget.

Imidlertid havde Kong Eisten brændt Gregerses Gaard og slagtet hans Kvæg, og samme Vinter blev der sat Ild paa de mageløse Skib-

Huse, Kong Eisten den Ældre havde ladet bygge i Nidros, hvorved baade Husene og endeel skiønne Skibe af Kong Inges lagdes i Aske, en Udaad, der vakde almindelig Harme, og antoges for et Værk af Kong Eisten, og Kong Sigurds Fostbroder: Philip Gjordsøn.

Næste Sommer bod begge Konger Leding ud, og modtes, den Ene norden og den Anden sondenfra, lidt oven for Lindes-Næs, under Seløe, hvor det paa et hængende Haar nær var kommet til Slag: men da Eisten saae, at Inge var ham vidt overlegen, gav han dog efter, og sluttede Forlig, paa det Vilkaar, at han skulde betale fem og fyrretyve Mark Guld: tredive til Kong Inge for Skibhusene, og femten til Gregers for hans Gaard. Desuden skulde Philip og Alle de der havde været med at brænde Skibhusene være fredløse, imod at samme Lodd traf dem, der beviislig havde taget Deel i Kong Sigurds Drab, og som Eisten skyldte Inge for at have taget i Beskyttelse.

Hermed sluttedes da Mødet, og Kongerne drog hver sine Veie: Eisten op til Throndhjem, og Inge ind i Vigen; men Eisten var yderst misfornøiet, og lod sig forlyde med, at Man lover i sin Nød, hvad Man ei kan holde til sin Død.

Kongerne blev nu ved at opholde sig, hver paa sin Kant af Landet, og taldes ikke ved, men skikkede dog imellemstunder hinanden en Hilsen, der ikke klang ret fredelig; Eisten betalde aldrig sine Boder, og Begge beskyldte de hinanden for at have brudt Forliget. Hvor de traf hinandens gode Venner, lod de dem dræbe, og Kong Inge og Gregers lokkede Mange af Kong Eistens Folk fra ham, hvoriblandt var Baard Brynjolfsøn Standal, Halkield Huks Søn: Simon Skalp, Haldor Brynjolfsøn, Jon Halkieldsøn og mange andre Lensmænd.

Nittende Kapitel.

Kong Eistens Endeligt.

Det var to Vintre efter Kong Sigurds Fald, da trak begge Kongerne Tropper sammen, og gik til Søes hinanden i Møde, Kong Inge østenfra med firsindstyve, og Kong Eisten nordenfra med fem og fyrretive Skibe; Begge havde de et stolt og talrigt Mandskab, og Eisten førde selv det store Drage-Skib, som Kong Eisten Magnussøn havde ladet giøre efter Ormen hin Lange.

Medens nu Kong Inge laae med sin Flaade ved Moster, og Kong Eisten lidt nordenfor i Grønningssund, lod Eisten Aslak Jonsøn hin Unge, og Snebiørns Sønnesøn: Arne Sturlesøn, med et enligt Skib seile ned til Inge; men aldrig saasnart fik Inges Folk Syn paa dem, førend de strax gik om Borde med dem, slog ned for Fode, og erobrede Skibet, saa Aslak og Arne, med nogle faa Andre, maatte være glade de slap i Land, uden for Resten at redde saameget, som der kunde ligge paa en Negl. Da de nu kom tilbage til Kong Eisten, og fortalde, hvor kiønt Kong Inges Folk havde taget imod dem, lod Eisten strax holde Thing, gjorde vitterligt, at hans Folk var blevet fiendtlig behandlede hos Kong Inge, og udbad sig Hærens Bistand til at hevne Skade, føjende til: vi har Folk baade mange og ferme, saa jeg viger ikke en Fodsbredd, naar I kun vil følge. Man hørde imidlertid slet Ingen yttre noget Bifald med hans Tale, men derimod var der Mange der hørde, at Halkield Huk, som havde begge sine Sønner: Simon og Jon, i Inges Hær, svarede og sagde: nei, kald nu kun du paa dine Penge-Skrin, og lad dem gaae i Ilden for dig!

Natten derpaa sneeg mange af Skibene sig bort: Nogle ned til Kong Inge, Andre op til Bergen, og atter Andre ind i Fjordene, saa, om Morgenen, da det blev lyst, havde Eisten, af hele sin Flaade, kun ti Skibe tilbage. Foruden adskillige andre Skibe, lod Eisten nu sin store Drage blive liggende, fordi den var saa svær at roe, men forhuggede den dog først dygtig, ligesom de da ogsaa huggede Baandene over paa Øl-Tønderne, og fordærvede i det Hele Alt hvad de ikke kunde tage med sig. Derpaa seilede Kong Eisten, ombord hos Endrid Jonsøn Mørneb, op til Sogn, og drog derfra landveis til Vigen, hvorhen Kong Inge, efterat have taget de forladte Skibe, ogsaa begav sig, men tilsøes. Ved Inges Ankomst stod Kong Eisten paa Øst-Fold med henved tolvhundrede Mand, som fandt, de var for Faa til at byde Fienden Spidsen, og løb derfor, ved Synet af Kong Inges Flaade, flux ad Skoven til, hver sine Veie, saa Kong Eisten beholdt kun en eneste Følgesvend. Da nu Inge og hans Folk havde seet, til hvilken Side Eisten flygtede, saa godt som Alene, blev der strax sat efter ham, og Simon Skalp mødte ham snart i et Krat der var, hilsede paa ham, og sagde: Goddag, Herre! Nei, sagde Eisten, nu maa nok snarere du hedde min Herre, end Jeg din. Ja, sagde Simon, det vil komme paa en Prøve an. Kongen bad nu Simon om at lade ham slippe, og sagde: det vilde klæde dig godt, aldenstund du dog fordum hos mig har levet glade Dage; men da Simon svarede barsk, at der blev Intet af, udbad han sig blot Livsfrist medens han hørde Messe, og det fik han. Derpaa lagde Kong Eisten sig ned paa sit Ansigt, med udstrakte Arme, og bad dem hugge sig i Kors mellem Skuldrene, saa faaer I at see, sagde han, om det er sandt, hvad Kong Inges Svirebrødre siger, at jeg ikke kan taale koldt Jern. Slaae nu kun til, sagde Simon til ham der skulde være Skarpretter, den Lyng-Orm har krøbet længe nok. Som

sagt, saa gjort, Eisten holdt sig tappert, og hans Lig blev fort op til Fors, hvor det stod en Nat under Brinken, søndenfor Kirken, og blev saa begravet midt paa Kirke=Gulvet. Siden har man bredt et Teppe over Graven, og anseer ham for en Helgen, thi baade hvor hans Blod udraandt, og hvor hans Lig stod den forste Nat, sprang der Kilder op, som mange Folk af Erfaring vil paastaae, baade har havt og har endnu Lægedoms=Kraft. Der gaaer tillige det Sagn i Vigen, at der ogsaa ved hans Hvile=Sted skedte mange Jertegn, indtil hans Fiender kaagde Sodd paa Hunde=Kiød, og slog over Graven.

Efter den almindelige Mening skal Simon Skalp kun have tjent sig liden Tak ved denne Gierning; men efter den Beretning, som Kong Sverre lod føre i Pennen, skal dog Somme have fortalt, at, saasnart Simon havde faaet Fingre paa Kong Eisten, lod han Kong Inge det vide, og fik til Svar, at Kong Inge vilde ikke see Eisten for sine Øine. Einer Skuleson siger:

Simon Skalp, som troløs Træl,
Sveeg sin Drot hin gilde;
Ondt har ved at fare vel,
Hvo sig teer saa ilde!

Tyvende Kapitel.

Hakon Hærdebreed og Gregers ved Konghell.

Den Flok, som havde fulgt Kong Eisten, udvalgde strax efter hans Fald Kong Sigurds tiaarsgamle Søn: Hakon, til deres Høvding, og udraabde ham til Konge, men fandt dog raadeligst, for det Forste, at be=

give sig ind i Vester-Gothland med ham. Her befandt han sig omringet af sine Fostbrødre: Anders og Ønund Simonsøn, Havard Haulds Søn: Sigurd paa Røre, og mange Andre af Kong Eistens og Kong Sigurds Lensmænd og Tilhængere, som derved paadrog sig Kong Inges høieste Unaade, saa han erklærede dem fredløse og lagde alt deres Gods under Kronen.

Kong Inge opholdt sig nu deels nordlig i Vigen, deels nordenfjelds, og det var da Gregers Dagsøn, der maatte staae i Gabet og forsvare Grændsen, hvorfor han ogsaa havde sit Borgeleie i Konghell med et stolt og talrigt Mandskab. Hakon var imidlertid ogsaa overmaade vel forsynet, og giæstede den næste Sommer Konghell, saa mandstærk, at Gregers fandt det nødvendigt at holde Thing med Borger og Bonde, for at udbede sig deres Bistand, og da han syndes, de lod temmelig ligegyldige, turde han ikke stole paa dem, men seilede vranten bort med tvende Snekker indad Vigen, i det Haab, der at træffe Kong Inge, som, efter Sigende, skulde være paa Vei deroppe med Folk i Mængde. Han kom imidlertid ikke ret langt, for han mødte Kong Inges Hjertens-Venner: Simon Skalp, Haldor Brynjolfsøn og Gjord Amundsøn, hvorover han blev sjæleglad, og vendte strax tilbage i Selskab med dem, nu elleve Seilere stærk. Hakon holdt netop Thing tæt uden for Konghell, da de kom seilende, og da sagde Sigurd fra Røre, saasnart han saae dem, skudt er nu Gregers, aldenstund han folkefattig løber selv i Fælden.

Gregers lagde nu til Land tvertsover for Byen, og agtede der at oppebie Kong Inge, som skulde være i Farvandet, men kom dog ikke, og imidlertid gjorde Hakon Anstalt til Modværge, saavel i Byen, hvor han selv opholdt sig med Hoved-Styrken, som paa Kiøbmands-Skibene i Havnen, hvor han satte en bekiendt Viking og Ransmand, ved Navn Thor-

liot Sorpeskalle, til Hovding. Alle Borgerne havde hyldet ham, og stod under hans Banner opstillede paa Skibs-Broen.

Under disse Omstændigheder roede Gregers op ad Aaen, og lod saa Skibene drive for Strømmen ned paa Thorliot, som vel enstund gjorde Modstand, men maatte dog omsider, med Samt sine Stalbrodre, springe over Bord, ved hvilken Leilighed da Lykken var forskiellig; thi Somme slap i Land, men Somme fik ligefuldt Banesaar. Derpaa lagde Gregers ind til Broen, og lagde Trappen an, lige under Hakons Oine. Vel faldt hans Mærkesmand i det han vilde bestige Broen; men Hald, en Son ad Audun Haldson, var paa Forlangende ei seen at gribe Banneret, og stod snart dermed paa Broen, fulgt i Hælene af Gregers selv, som vidste saa vel at løfte sit Skjold, at det beskiærmede dem Begge. Saasnart nu Hakons Folk blev Gregers vaer, og saae, hvem det var, gjorde de vel Anskrig, men sprang dog med det Samme til Side, og gav Plads, hvorpaa Gregers, saasnart der kom nogle Fleer i Land, gjorde et rask Angreb, og fandt ikke synderlig Modstand; thi saasnart Hakons Folk havde givet deres Vraal, rendte de ind i Byen; men Gregers hængde ved som en Borre, forfulgde dem i to Flokke ud og paa hiin Side Byen, og slog dem ned for Fode i Snese-Tal.

Denne Dyst satte Menig-Mand ved Siden ad de stolteste Bedrifter, fordi Hakon havde over elleve hundrede Mand, og Gregers ikke fuldt fire Hundrede.

Da Slaget var endt, sagde Gregers til Hald Audunson: jeg kiender Mange, som bedre veed at snoe sig paa en Valplads end I Islændere, og det kommer af den megen Ovelse vi Normænd har fremfor Jer; men haardere Halse har jeg aldrig kjendt.

Kort efter ankom Kong Inge, og straffede haardelig dem, som havde hyldet Hakon: Mange af dem maatte række Hals, og Endeel romme Landet; medens de, der slap naadigst, maatte see deres Gaarde brænde, eller bode med Pungen.

Et og Tyvende Kapitel.

Hakons Hylding i Tronhjem, og Gjord Amundsøns Fald.

Hakon flygtede nu ind i Gothland med hele sin Trop, men drog saa næste Vinter nordenfjelds ind i Trondelagen, hvor han ankom henimod Paaske, og blev af Tronderne udraabt til Konge, med saa Skiel, at Inge skulde indromme ham Tredie-Parten af Norge, som Fader for ham havde havt.

Kong Inge og Gregers var paa den Tid i Vigen, og skiøndt Gregers truede med at hjemsøge Godtfolk der nord, blev der dog ingen Vinter-Reise af, fordi der var Mange, som raadte fra, og om Foraaret efter stak Hakon i Søen, sonderpaa, med henimod tredive Skibe. Desuden seilede Nogle af hans Tilhængere forud med otte Skibe, og plyndrede baade paa Sondmør og Nordmør, hvilket anmærkes som en Sjeldenhed, thi i Mands Minde var der ikke plyndret mellem Bergen og Nidros. Halkield Huks Søn: Jon, satte efter dem med en Hob Bønder, og traf først paa Gale-Kolbeen, tog ham, og dræbde hvert Moders Barn, der fandtes ombord. Derpaa drog han videre efter de Andre, traf alle syv Skibe samlede, og angreeb dem; men hans Fader Halkield kom ham ikke til Hjelp efter Aftale, saa det kostede mangen ærlig Bondes Liv, og selv blev Jon saaret.

Hakon styrede nu sønderpaa, ad Bergen til, med Flaaden, men da han kom til Stjornvelt, og hørde der, at Kong Inge og Gregers var alt for nogle Dage siden indtrufne i Bergen, turde han ei styre did, men holdt udenom Bergens Vaag, ned søndereſter. Paa denne Seilads mødte han tre af Kong Inges Skibe, som var blevne forsinkede i Vigen, og fordes af Inges Hjertensven: Giord Amundsøn, som var gift med Gregerses Syster Gyrid, af Laugmanden Giord Gunnildsøn, og Havard Klining. Giord Amundsøn og Havard lod Hakon dræbe, men Giord Laugmand beholdt han hos sig, og fortsatte Reisen sønderpaa og østerind til Vigen.

To og Tyvende Kapitel.

Slaget ved Hising.

Saasnart Kong Inge hørde, hvor Hakon var, fulgde han efter, og traf ham østerinde ved Got=Elven. Inge løb op ad den nordre Arm, ind under Hising, og biede der, til de, han havde sendt ud at bespeide Hakons Flaade, kom tilbage. Da nu Speiderne kom, gik de strax ind til Kongen, og fortalde, at de havde seet Hakons Flaade, og alle hans Anstalter; han har, sagde de, lagt til ved Pælene, og der fortøiet alle Skibene fra Bagstavnen af, og han har to store Øst=Farere, som ligger paa begge Fløiene, med Skandse=Værk i Forstavnen. Da nu Kong Inge hørde al den Indretning, lod han blæse til Stævne, og da han fik alle sine Lensmænd og Skippere samlede, kundgjorde han dem, hvordan Sagerne stod, og raadførde sig med dem, fornemmelig med Gregers Dagsøn og sin Svoger Erling Skak.

Gregers Dagsøn var den Første, som tog Svaret, yttrede sin Mening, og sagde: allerede nogle Gange har vi stødt sammen med Hakon, og, uagtet han var mandstærkest, kom han dog til Kort, saa-at nu, da vi har mange flere Folk end han, vil rimeligviis de, der nys ved ham har mistet giæve Frænder, finde den ønskeligste Leilighed til at hevne Skade. Desuden har vi i Sommer, medens Fienden flygtede for os, tit nok sagt, at vilde han kun holde Stand, som vi nu har spurgt, han vil, skulde vi vist ikke være bange for at see ham under Øine. Derfor, maa jeg sige, er det min fulde Agt, om det ellers ikke er Kongen imod, at binde an med de Karle, og jeg troer vist, at naar vi gaaer ret om Borde med dem, giver de nok Kiøb, saavel nu som før; saa jeg skal gierne lægge til, hvor Man finder, der er Mest i Veien.

Denne Gregersses Tale fandt høirøstet Bifald, og Alle syndes villige til at angribe Hakon, hvorpaa hele Flaaden roede op ad Elven, til Man fik Fienden i Sigte; men saa dreiede Inge af, i Læe af Øen, og holdt endnu engang Raad med alle Skibs-Førerne: bød dem giøre klart til Angreb, og bad Erling Skak giøre Beskeed, sigende, som sandt var, at skiøndt han var ikke saa fyrig som Adskillige af de Andre, var han dog deres Mester baade i Klogskab og Krigs-Brug. Derpaa vendte Kongen sin Tale til Endeel af de øvrige Lensmænd, nævnede Somme ved Navn, og endte med den Bøn, at Enhver nu frit vilde sige, hvad ham syndes bedst, for at Man saa kunde Alle enes om Eet.

Nu tog Erling Skak da Svaret, og sagde: eftersom Kongen udtrykkelig taler til mig, tør jeg ikke længer tie, og lyster eder at vide mine Tanker, da maa jeg sige, at den Beslutning, Man har taget, er ingenlunde efter mit Sind; thi hvor meget og hvor stolt et Mandskab vi end har, anseer jeg det dog for en stor Urimelighed at ville vove et Slag under nær-

værende Omstændigheder. Vi har tre Mand i hvert Halv=Rum, men skal vi nu roe op imod Strømmen, som vi maae, naar vi vil angribe, da har den Ene Nok at bestille med at roe, og den Anden med at skiærme, saa i Grunden har vi kun en Tredicdeel af vort Mandskab til Tjeneste; thi de, der sidder ved Aarerne og vender Fienden Ryggen, skal vist ei giøre Ud=slag i Kampen. Vil I derimod give Stunder, medens jeg betænker mig, da lover jeg eder for, at inden tre Dages Forløb skal jeg hitte paa Raad til anderledes i Mag at hjemsøge Fienden.

Uagtet nu Erling saa høilig fraraadte Angrebet, var der dog Mange, som ligefuldt spaanede til, og sagde: nei, lad os nu smede, mens Jernet er varmt, thi nu, da Hakon ligger der med en Klat Folk, nu har vi ham vis, men faaer han Stunder, løber han sikkert i Land, som han pleier, og smutter os igien ud af Hænderne. Gregers svarede blot med et Par bidende Ord, der skulde sige saa meget, som at Erling neppe fraraadte Angrebet, fordi han just var skarpsindigere end alle andre Folk, men vel snarere, fordi han gierne vilde slaae sig til Ridder paa et Raad af Gregers.

Kong Inge vendte sig nu atter til Erling: Svoger, sagde han, du hører selv, at de fleste Stemmer i Raadet er for at angribe strax, og det maa da saa være, men Fremgangs=Maaden skal Ingen Andre end du raade for. Velan, sagde Erling, saa skal nu alle de Skuder og Jagter, vi har, lægge ud om Øen og op ad den østre Arm, for at Fienden, naar de kommer bag paa ham, kan fristes til at hugge sit Fæste; imidlertid roer vi op imod dem med Orloggerne, og Man skal endda ikke sige det, før Man har seet det, om somme Andre er mig ligesaa overlegne i Kiækhed som i Bisterhed.

Erlings Raad fandt almindeligt Bifald, og Storskibene blev liggende bag Næsset, der skildte og skyggede mellem dem og Fjenden, medens Skuderne roede ned ad Floden, og kom derved Hakons Folk i Sigte. Der var dengang mange Stormænd i Følge med Hakon: Sigurd fra Røre, begge Simonsønnerne: Ønund og Anders, Nikolai Skioldvarsøn, Jon Mørnebs Søn Endrid, som dengang var Trondernes Yndling og ypperste Perle, og mange andre Lensmænd og Høvdinger, som havde været samlede og holdt Raad, ved hvilken Leilighed der vel var dem, som meende, at Kong Inge vilde vove et Angreb, men de Fleste meende dog Nei, han turde vist ikke, siden det varede saa længe, og Alle havde de god Troe til deres egen Magt og kloge Anstalter. Dengang de nu saae Kong Inges Skibe roe i Mængde ud ad Floden, tænkde de strax, at Inges Folk vilde flye, huggede derfor deres Fæste og greeb til Aarerne, for at sætte efter og annamme dem. De havde Strømmen med sig, og det gik desaarsag rask om Næsset, men da de havde lagt det fra sig, saae de at Kong Inge laae med Hoved-Flaaden under Hising, og giorde klart til Slag; thi da Man paa Inges Flaade blev Hakon vaer, ventede Man at blive angrebet, sprang op med Bulder og Gnye, og gjorde Anskrig. Det skedte imidlertid ikke; thi Hakons Folk dreiede af nordop under Landet, hvor der, udenfor Strømmen, løb en Viig ind, og der lagde de sig i Linie, med alle Forstavnene udad, og Bagstavnene mod Landet, vel fortøiede. Øst-Farerne laae paa Fløiene, koblede til Langskibene, og Konge-Snekken laae i Midten, mellem Sigurd og Nicolai; næst ved Nikolai laae Endrid Jonsøn; de mindre Skibe laae ud imod Fløiene, og alle havde hardtad fuld Ladning af Staal og Steen. Sigurd fra Røre holdt nu en Tale til Folket, og sagde: ventelig er nu forhaanden, hvad Man har truet med den hele Sommer: Styrke-Proven mellem os og

Inge. Det er hvad vi længe har været belavede paa, og Mange af vore Stalbrødre har havt store Ord nok, som de vel nu vil være saa god at huske, saa Ingen skal see, at de bugner og blegner for Inge og Gregers. Vi andre Stakler, som for har faaet Kiærligheden at finde, tor nu vel ingenlunde fore saa hoit et Sprog, aldenstund det er nokſom bekiendt, hvortidt vi i Kast med de Karle fik Skam paa vor Nakke; men ikke desmindre er det dog selv os en tvungen Sag at holde Stand, og slaae fra os, det Bedste vi kan; thi om en Hals er vi her, hvis Seiren os glipper. Vel er vi ikke slet saa mandstærke som Fienden, men det er Lykken som raader for Seiren, og vi kan troste os med, at Gud veed, vi har Retten paa vor Side; thi Inge er en dobbelt Broder-Morder, og hvad Bod han byder Hakon for hans Fader, det er soleklart, det see vi her, det er et Bane-Saar. Efter mine Tanker var Kong Hakon nærmere til at arve sin Farbroder Eisten end baade Kong Inge og Simon Skalp, og hvad de Alle hedd, som toge Kong Eisten af Dage; men dog forlangde Hakon fra Begyndelsen af kun den Treding af Riget, som Fader for ham havde havt, og selv den blev ham nægtet!

Velan da! Hvem der havde saa store Synder paa sin Samvittighed, som Inge, vilde sikkert, naar Sjælens Frelse var ham dyrebar, grue for Gud, og selv nedstige fra Thronen, og Man maa undres over, at Gud saa længe taalde hans Dumdristighed; men udentvivl er det nu og Guds Villie, at vi skal styrte ham; derfor Mod i Brystet! Gud giver Seiren, og hvis vi falde, da faae vi hos Ham i overflodig Glæde fuldkommen Bod for den Vaande vi leed under Voldsmænds Fod. Farer Folk, nu i Mag! forbluffes ei, naar Fienden kommer! Hver tage Vare paa sig selv og Sidemanden, vare Gud os alle!

Denne Sigurds Tale fandt høiröstet Bifald, og alle Mand lovede at giøre deres Bedste. Kong Hakon selv gik ombord paa en af Østfarerne, hvor der blev gjort en Skjoldborg omkring ham; men Banneret blev paa det Skib, han forlod.

Nu skal Man høre, hvad Kong Inge og hans Folk tog sig for, da de saae Kong Hakons Folk giore klart til Slag, paa hin Side Elven; de sendte strax en Jagt afsted efter den Deel af Flaaden, der roede bort, med det Bud, at den skulde komme igien, og imidlertid gjorde Man sig færdig til at angribe, saasnart Man blev samlet. Hovdingerne holdt Taler til Folket, hvori hver sagde sin Mening om hvilke Skibe der skulde ligge forrest, og i hvad Orden, og Gregers sagde ved denne Leilighed: da vi er forsynede med raske Karle, saa er det mit Raad, at Du, Kong Inge, bliver udenfor Slaget; thi med dig er Alt i Behold, og hvem kan vide, hvad Puds en Slumpe-Skyttes Piil kunde spille os, især da der fra Skandserne paa Østfarerne vil regne Steen og Staal baade vidt og bredt i svære Mængde. Fienden er i Dag paa ingen Maade stærkere, end at vi Lehnsmænd jo godt kan maale os med ham, selv vil jeg lægge om Borde med det Bedste af alle hans Skibe, og jeg tør haabe, det ikke skal vare ret længe, førend de har faaet deres Fornøielse; thi ved vore forrige Møder har de immer havt Hastværk, og det uagtet de var Fleer i Flok end vi.

Dette Gregerses Forslag, at Kongen selv ikke skulde være med, fandt almindeligt Bifald, og Erling Skak sagde: det skal ogsaa være mit Raad, at Kongen bliver fra Striden; thi, efter deres Anstalter at dømme, vil enhver Uforsigtighed komme os dyrt at staae, saa det er bedst at hylle over heelt Skind. For Resten, saa før, i Dag, da vi holdt Raad, var de Fleste meget uenige med mig, og meende, jeg var skye for Skrald; men dog tør jeg troe, der er Meget vundet for os, ved det, Fienden kom

bort fra Pælene, og nu, da Omstændighederne har forandret sig, stemmer jeg selv for Angreb, thi jeg indseer, ligesaavel som de Andre, Nodvendigheden af at giore Kaal paa det Kieltring=Pak, som helmer aldrig med Ran og med Rov. Forst da kan Folk igien boe i Landet med Fred, og have med Glæden een Herre at tjene: Kong Inge, den fromme og retvise Mand, som har nu doiet saa megen Uskiel og Fortræd af trodsige, voldsomme Frænder, men skyede dog ingen Fare for at vogte og værge sit Folk og sit Rige.

Da Erling havde sluttet sin lange og vittige Tale, tog adskillige andre Hovdinger Ordet, men Alle var de enige om at bie, til Flaaden var sanket, og derpaa at angribe Fienden. Kong Inge blev, af Foielighed mod sine Venner, liggende under Oen med sit Skib Bogesuden.

Saasnart man nu blev færdig, lagde man frem til Slag, men Inges Folk kobblede ikke deres Skibe, fordi de maatte roe tverts over Strommen, hvorved Storskibene forsloges meget til Siden. Erling lagde sig mod Hakons Skib, saa Stavnen sad imellem det og Sigurds, og dermed begyndte Slaget, som Gregers i Forstningen ingen Deel tog i, fordi hans Skib drev paa Grund og kom til at ligge paa Siden. Da Hakons Folk det saae, var de ikke sene med at sankes om Gregers paa alle Kanter, og deriblandt var Hakon Maags Son: Ivar, han lagde Lofting mod Lofting, fik med en Baadshage fat paa Gregers midt om Livet og rykkede til sig, saa Gregers blev trukket lige hen til Relingen, og havde nær kommet over Bord, men Hagen gleed imidlertid dog op ad Siden, og Gregers, som havde Spange=Brynie paa, slap med en lille Rift. Da raabde Ivar til ham, og sagde: hillemænd, hvor du er forskandset i Dag! Ja, sagde Gregers, det kan nok giores behov, og er ikke meer end lige til Pas, eftersom du klemmer paa. Det var imidlertid paa Nippet, at Gregers med hele sit Mandskab maatte

have sprunget fra Borde, men saa fik Aslak Ungersvend dog fat med en Anker-Hage, og halede Skibet af Grund. Gregers lagde nu om Borde med Ivar Hakonson, hvis Skib var baade lavere, og tyndere bemandet, og, skiondt det blev en haard Dyst, vandt Gregers dog Seier, saa de af Ivars Folk, som ikke faldt, maatte springe over Bord, og Ivar selv blev saa haardt saaret, at han ei meer kunde forsvare sig. Gregers lod ham imidlertid, saasnart Skibet var taget, fore i Land, og skaffe afveien i god Behold, hvorpaa de siden bestandig var hinandens bedste Venner.

Saasnart Kong Inge saae, at Gregers stod paa Grund, befalede han sine Folk at roe derhen, og sagde: det var ogsaa hoist urimeligt, at vi med det storste og bedst bemandede Skib skulde ligge her og sylte Valle, medens vore gode Venner dystes, og da jeg nu seer, at Gregers, den Mand, jeg skylder Saameget, er i Knibe, nu maae vi hen og tage som varmest Deel i Slaget. Det er ei heller meer end billigt, at den, som vil æres for Seiren, sveder i Kampen, og vidste jeg end, mine Folk kom til Kort, havde jeg dog intet bedre Kaar end at dele Skæbne med mine Venner; thi skulde jeg miste de Mænd, som med Rette maa kaldes min Skjoldborg, dem, der saa længe har drabelig styret for mig og mit Rige, da var jeg forloren.

Nu heisede Man Konge-Flaget, som han bod, og roede over Elven; men da de kom, var Slaget paa det Hedeste, og Skibene laae saa klods paa hinanden, at der var ingen Plads, undtagen frem under Ost-Farerne. Der lagde Kong Inge sig da, men blev strax saaledes tildænget med Spyd Palstave og Steen, at det kunde Ingen holde ud at være der ret længe, og da man imidlertid havde seet, at Kongen var kommet, blev der gjort Plads, saa han slap ind og lagde om Borde med Endrid Jonson.

Efterhaanden forlod nu Hakons Folk Smaaskibene, og søgde deels op paa Øst=Farerne, deels i Land; men hvor Erling laae, fandt han endnu skrap Modstand, og da han, fra Forrummet af, hvor han stod, raabde til sine Stavnboer, at de skulde bestige Konge=Skibet, svarede de, at det var ingen smal Sag, thi det stak, ligesom et Pind=Svin. Erling maatte da selv hen i Forstavnen, men saa varede det heller ikke længe, forend Konge=Skibet baade var besteget, og gjort ryddeligt fra Ende til Anden.

Derpaa flydde Alt hvad flygte kunde, Mange druknede og Mange faldt, men Broder=Parten bjergede dog Livet op i Land, som Einer Skulesøn fornelder, i den saakaldte Flod=Vise, som han gjorde om Gregers Dagsøn.

Nikolai Skjoldvarsøn fik Fred af Kong Inge, da hans Skib var taget, gav sig derpaa i hans Tjeneste, og blev hos ham, saalænge han levede. Endrid Jonsøn sprang ogsaa ombord til Kongen, da hans Skib var gjort ryddeligt, og bad om Fred; men forend Kongen kunde komme til Orde, sprang Havard Klinings Søn til, og gav Endrid hans Banesaar, en Gjerning der blev meget lastet, men som han undskyldte med, at Endrid havde været Skyld i hans Faders Drab. Der blev sørget meget over Endrid, især i Trondelagen, og han var den Eneste af Hakons Høvdinger som faldt i dette Slag, skiondt det ellers kostede Mange af hans Tilhængere Livet.

Af Inges Folk faldt der kun meget Faa, men der blev Mange saarede.

Tre og Tyvende Kapitel.

Kong Hakon, og Ivars Sønner paa Elden.

Kong Inge selv og Gregers blev Vinteren over i Vigen; men Endeel af Folket drog nordenfjelds, og deriblandt var Ivars Sønner paa Elden: Bergliot og hans Brødre; de traf i Bergen Nikolai Skiægge, som havde været Rente-Mester, slog ham ihjel, og drog saa videre deres Kaas hiem til Trøndelagen. Kong Hakon, som var flygtet i Land, efter Slaget, kom nu ogsaa op til Trondelagen, lidt for Jul, og Sigurd opholdt sig alt imellem paa Nore, thi Gregers var en Nærpaarorende ad ham, og havde skaffet ham Fred hos Kong Inge, med Lov til at nyde alt sit Gods. Kong Hakon holdt Jul i Nidros, hvorved det er mærkeligt, at Jule-Nat kom hans Folk op at slaaes i Borge-Stuen, og holdt ikke op, før Otte laae Liig, og Mange var saarede. Derpaa, ottende Jule-Dag, drog En af hans Tilhængere: Ottar Birtings Søn, Alf hin Røde, med henved firsindstyve Mand, ind til Elden, kom der uformodenlig, silde om Aftenen, da Folk var beskiænkede, og satte Ild paa Huset. Ivars Sønner var omtrent tredive Mand stærke, brød ud, og forsvarede sig tappert, men dog faldt, med mange Svende, baade Bregliot og hans Broder Ogmund.

Den samme Vinter døde Kong Hakons Fostbroder Anders Simonsson, oppe i Nidros, og det var et Dødsfald, som blev høilig beklaget.

Erling Skak, som denne Vinter sad i Bergen med Endeel af Kong Inges Folk, gjorde vel, nu og da, Mine til at hjemsøge Kong Hakon i Nidros, men der blev dog aldrig Noget af, hvorfor Gregers ogsaa sendte det Bud til Bergen, fra Konghell af, at var det ham, som Erling,

kunde han umuelig sidde stille i Bergen, og lade Hakon ustraffet slaae Kong Inges Venner, og hans Mænds Staldbrødre, ihjel for Fode, ei længere borte end i Trøndelagen.

Fire og Tyvende Kapitel.

Slagsmaalet paa Bergens Brygge.

Om Foraaret efter seilede Kong Inge og Gregers nordop til Bergen; men saasnart Hakon og Sigurd spurgde, at Kong Inge havde forladt Vigen, drog de derned over Land.

Da Kong Inge imidlertid kom til Bergen, yppedes der en Kiv mellem Haldor Brynjolfson og Bjørn Nikolaison paa følgende Maade. En af Bjørns Huskarle spurgde En af Haldors, som han mødte nede paa Bryggen, hvi han var saa bleg? Fordi, sagde den Anden, jeg er blevet aarelادt. Da skulde det dog aldrig skee mig ved en Aareladning, sagde Bjørns Karl, at blive saa dødbleg, som du er. Nei, sagde den Anden, men jeg troer, du vilde endnu tee dig meget uslere ved det. Af liden Gnist kan komme stor Ild, det saae Man her; thi det ene Ord tog det Andet, saalænge til de kom ordenlig op at skiændes, og endelig at slaaes. Det blev nu meldt Haldor Brynjolfsøn, som sad og drak i næste Gaard, at hans Huskarl fik Prygl paa Bryggen, hvorpaa han gik der ned, og fandt allerede en Deel af Bjørns Huskarle, som nu fik endeel Puf og Knubs, fordi Haldor syndes, de havde gjort hans Karl Uret. Nu kom det Bjørn Buk for Øren, at Vigveringerne pryglede hans Huskarle nede paa Bryggen, hvorpaa han med sine Folk greeb til Vaaben, og foer ned, at hevne Skade.

Saaledes kom det til Sværdslag, og snart blev det Gregers meldt, at hans Svoger Haldor var i Knibe, og at Man huggede hans Huskarle ned midt paa Gaden. Da foer Gregers og hans Folk flux i Harnisk, og ilede til; men da saa Erling Skak horde, at hans Systerson Bjorn skiftede Hugg paa Bryggen med Gregers og Haldor, og var i Knibe, foer ogsaa han derned, og det mandstærk tilgavns, thi han raabde Folk til Hjelp med de Ord: det var en Klik, som vi aldrig i Evighed kunde stryge af os, skulde en Vigvering komme her i vort eget Hjem og træde os paa Nakken. Den Spas kostede nu, foruden mange blodige Pander, tretten Mands Liv, hvoraf de Ni faldt strax, og Fire dode siden af deres Saar.

Saasnart Kong Inge havde spurgt, at Gregers og Erling sloges paa Bryggen, var han ilet der ned, for at skille dem ad; men kunde ingen Ting udrette, saa rasende, som de da var paa begge Sider, og Gregers raabde derfor til ham, og bad ham endelig gaae til Side, thi Du kommer dog for Øieblikket ingen Vei, sagde han, og saa galt kunde det gaae, at Du kom Noget til; thi der kunde maaskee nok findes den, som ikke var bange for at gjore en Ulykke, naar han saae sit Ram. Saa gik da ogsaa Kongen bort, men siden, da Oplobet sagtnedes, kom han dog igjen, just, som Gregers trak sig op imod Nikolai-Kirke, med Erling i Hælene, uden at de brugde Andet end Mund paa hverandre, og da fik han dem forligte, saa de begge To gav Sagen ganske i hans Haand.

Fem og Tyvende Kapitel.

Gregers Dagsons Endeligt.

Da det spurgdes til Bergen, at Kong Hakon var i Vigen, begav Kong Inge og Gregers sig did tilbage, med en overmaade stor Flaa-

de; men saasnart de kom, tog Haken Flugten, uden at det kom til Sværdslag.

Kong Inge tog nu sit Sæde i Opsloe, men Gregers lagde sig i Konghell, og det varede ei længe, før han spurgde, at Kong Hakon var i Sørbygden, oppe ved Vildmarken. Han skyndte sig derop, kom ved Nattetid, og stak Ild paa Hoved-Bygningen, hvor han tænkde Hakon og Sigurd var, men de laae selv i Sidehuset, og kom derfra deres Folk til Hjelp, da de blev Ilden vaer. Her faldt Mange, baade inde og ude, og blandt Andre Kong Hakons Farbroder: Munan Alesøn, som vilde hjulpet dem ud, der brændte inde. Asbjørn Jald, som havde været en stor Søerøver, kom vel bort fra Gaarden, men var haardt saaret, og bad forgiæves en Bonde, der traf ham, at han skulde lade ham slippe for gode Ord og Betaling; thi Bonden sagde: nei, det har jeg slet ingen Lyst til, du har tit nok gjort mig rædd, god Karl! og med disse Ord gav Bonden ham hans Banesaar.

Kong Hakon og Sigurd undkom imidlertid dog fra Nederlaget, og, saasnart Gregers var vendt tilbage til Konghell, tog de Leiligheden i Agt, kom uformodenlig til Vetteland og stak Ild paa Haldor Brynjolfsons Gaard. Haldor selv blev hugget ned, saasnart han kom ud, og hans Huskarle, næsten en Snees i Tallet, havde samme Skæbne. Hans Kone Sigrid, som var Syster til Gregers, fik netop Lov til at søge Skoven i sin bare Særk; Amund derimod, en Søn af Gjord Amundsøn og Gregerses anden Syster: Gyrid, og som dengang kun var fem Aar gammel, maatte følge med Fjenden.

Denne Tidende var et Tordenslag for Gregers, og hvad han ikke før havde frittet nøie ud om Fjendens Veie, saa gjorde han nu, afreiste og derfor sidst paa Julen fra Konghell med en stærk Trop, og ankom til

Fossum trettende Juledag. Her laae han Natten over, lod om Morgenen, som var en Løverdag, Julen synge ud, og Evangeliet messe for sig, og drog saa ud mod Kong Hakon. Ved Bævelv fik de hinanden i Sigte, og Gregers fandt, at han var Fienden i Antal vidt overlegen; men det gjaldt nu om at komme over Elven; thi i Strømløbet var Isen falsk, og Hakons Folk havde desuden hugget Vaager hist og her, og skuffet Snee over, saa Man ikke kunde see dem. Da nu Gregers kom til Elven, sagde han, at Isen var ham betænkelig, og fandt det raadeligst at gaae over Broen, der var strax ovenfor; men dertil svarede Bønderne, at Isen var sikker nok, saa de vidste ikke, hvori det kunde stikke, at han var bange for at gaae lige over imod den Klat Fjender. Ja, svarede Gregers, jeg pleier ikke van at lade mig lumpe, og vil saa ikke heller i Dag, bare nu I vil gjøre ærligt Følgeskab, og ikke blive staaende paa Landet, naar jeg gaaer paa Glat-Isen. Imidlertid, jeg vover det paa eders Ord, ei med min gode Villie, men fordi jeg ingenlunde vil agtes af jer for en Krystér. Gregers lod nu sit Banner rykke frem, og fulgde det med Folket ud paa Elven; men saasnart Bønderne saae, at Isen var falsk, vendte de tilbage, saa der blev kun omtrent en Snees Mand hos ham. Han slap nu i, skiøndt ikke ret dybt, men imedens han bad de Andre tage sig i Agt, kom der en Piil fra Fjende-Flokken, som ramde ham under Kværken, og gjorde Ende paa hans Liv. Død sank han ned, og Ti af hans Tjenere faldt ved hans Side.

Saaledes endte da Gregers sine Dage, og det er hans Eftermæle hos Alle, at han bar Prisen for alle de Lensmænd, som Norge da i Mands-Minde havde havt, og at, siden Gamle Kong Eisten var død, havde vi Islændere aldrig havt Mage til Ven.

Gregersſes Liig bragdes op paa Hovind, og blev jordet ved Nonne-Klosteret i Gjemsøe, hvor hans Syster Baugeid var Abbedisse.

Sex og Tyvende Kapitel.

Kong Inges Endeligt.

Der kom nu to Fogeder til Opsloe med Ærende til Kong Inge, og da de, paa deres Forlangende, fik ham i Tale, spurgde han strax: hvad Nyt de bragde? Gregers Dagson er faldet, svarede de. Hvordan er den Ulykke skedt, sagde Kongen, og da de havde fortalt ham det Hele, sagde han fremdeles: da raadte de, som daarligst kunde. I Øvrigt, siger Man, det rørde Kong Inge saa dybt, at han græd som et Barn; og da han igjen kom til Orde, sagde han: saasnart jeg spurgde Haldors Fald, var det min Agt at fare til Gregers, thi jeg tænkde det nok, han biede ei længe med at hevne Skade; men Folket her fandt, det var større Synd at gaae fra Jule-Øllet, end at lade ham i Stikken. O! havde jeg blot været der, da veed jeg vist, at Eet af To: enten skulde vi da bedre have stilet vores Sag, eller ogsaa nu havt fælleds Herberg! Borte er da nu den Mand, som var mig huldest, og hvem jeg især haver Thronen at takke, det kom mig altid for, som der ei skulde blive langt imellem os, og det sværger jeg i Dag, at Hakon vil jeg møde, og ei slippe, for enten jeg synker, eller seer ham ligge død for min Fod, skiøndt selv da, naar han med alle Sine faldt, var det dog kun en ringe Bod for slig en Mand, som Gregers Dagson!

Ja, var der En som svarede, da behøver Kongen ei at lede langt om Hakon, thi han er allerede underveis hertil.

Sigurd Jorsalafars Daatter Christine, Kong Inges Frændke, var paa den Tid i Opsloe, og da Kongen spurgde, at hun agtede sig bort, sendte han Bud efter hende, og spurgde: hvorfor hun nu vilde forlade Byen? Fordi jeg er bange, svarede hun, thi her er neppe Sted for Fruentimmer nu. Jo, sagde Kongen, du maae ikke reise bort, thi vinder vi, som jeg vil haabe, har du ingen Nød, og falder jeg, faae mine gode Venner ikke Lov til at klæde og at lægge mig i Kiste, men dig vil det ei blive nægtet, naar du beder derom, og saaledes kan du da bedst gjengjælde hvad godt jeg har gjort dig.

Sanct Blasii Dag ad Aften fik Inge Nys om, at Kong Hakon nærmede sig Byen, og lod da strax blæse i Luren, hvorpaa Krigsfolket samledes ovenfor Byen, og stilledes op, omtrent fire tusende Mand, og Fylkingen blev, efter Kongens Villie, gjort saa lang, at den var kun fem Mand hoi.

Man talde nu med Kongen om, at han skulde overlade Anførselen til sin Broder Orm, og selv blive udenfor Striden, da hans Liv vilde ellers være meget i Fare; men dertil svarede Kongen: nei, dersom jeg var faldet, og Gregers, som den Efterlevende, stod her i mit Sted, til Hevn, da troer jeg ikke, han krob i Skjul eller blev af Slaget, og hvor lidt det end er, jeg som Krobling mægter, maa jeg dog vise, at Villien har jeg, og kan umuelig unddrage mig Faren.

Efter et almindeligt Rygte, for hvis Sandhed vi dog ei tor indestaae, skal Hakons Foster-Moder Gunnild Simons, have ladet en Kvinde ved Navn Thordis Sleggia sidde paa Troldstolen for at skaffe Hakon Seier, og fik det Svar, at de maatte aldrig slaaes med Kong Inge ved Dagens Lys; men valgde de Natten, saa skulde de vinde. Det være nu, om det vil, saa blev det Kong Inge meldt efter Midnat, at Kong Hakon

nærmede sig Byen, fra Søsiden af, hvor Fjorden var tillagt lige ud til Hoved=Øen.

Kong Inge rykkede nu ud paa Isen med sin Hær, og fylkede den saa, at det ene Fløi, under Simon Skalp, som havde lagt sig til Søvns inde i Byen, men vaagnede ved Anskriget, vendte mod Trællebjerg, det Andet, under Anførsel af den Syderøeske Kong Olav Bitlings Søn Gudrod, og Bergthor Buks Sønnesøn: Jon Svennsøn, vendte imod Nonne=Klosteret.

Da nu Hærene stødte sammen, istemdes paa begge Sider det sædvanlige Skrig, men Gudrod og Jon gav med det Samme Hakons Folk et Vink om, hvor de var at finde, og der brød saa Fienden frem, hvorpaa Gudrod strax tog Flugten, med henved femten hundrede Mand, og Jon, med en anden stor Trop, gik, som en aabenbar Forræder, over til Hakon. Da det blev meldt for Kong Inge, sagde han: der skiller vidt mellem Venner, det havde Gregers aldrig i sine Dage gjort; men da Man fremdeles bad ham kaste sig paa en Hest, og ride op paa Rommerige, hvor han, som de sagde, saasnart det dagedes, vilde faae Folk i Mængde, svarede han: nei, det er langt fra mine Tanker. Tit har jeg hørt eder sige, hvad jeg sander, at da min Broder Kong Eisten først vendte Rygg, var det ude med ham, og dog var han i mange Henseender en fiin og veludstyret Høvding; men hvad mon der da blev tilbage for mig, jeg vanføre Krøbling, hvis jeg nu begyndte paa det, der gik saa skiævt for ham, som i Kraft og Førlighed var mig saa vidt overlegen! Jeg var paa andet Aar, da jeg blev udraabt til Konge i Norge, og nu er jeg over de fem og tyve, min Lodd paa Thronen var ei Lyst og Mag, men Fare og Vaande, mangen Dyst har jeg prøvet, snart med Fleer og snart med Faa i Følge,

og hvad jeg kalder min den største Lykke, er, at jeg tog aldrig Flugten; saa raade Gud da for, hvorlænge jeg skal leve, men flygte vil jeg aldrig!

Dengang Jon og hans Pak blottede det ene Floi, var der Mange af de Næste, som tog Flugten, derved blev Fylkingen i det Hele brudt, Hakon trængde hardt frem, og stævnede, da det nu allerede gryede ad Dag, lige ind paa Konge-Banneret. Allerede i dette Angreb faldt Kong Inge; men skiondt saa Mangfoldige tog Flugten, ad Byen til, holdt Orm Konge-Broder dog endnu enstund Slaget ved Lige; thi, efter Inges Fald, var han to Gange inde i Byen, og muntrede Folket op til at fortsætte Slaget. Imidlertid angreb Hakon det Floi, som Simon Skalp anførde, og, efterat Gudbrand Skaphaugson Konge-Maag var faldet paa Inges Side, kom det til et eget Slagsmaal mellem Simon Skalp og Halvord Hiker, med deres Folgesvende, under hvilket de trak dem ned forbi Trællebjerg, og sloges der saalænge, til de faldt Begge.

Orm Konge-Broder erhvervede sig i dette Slag et godt Lov, men flydde dog omsider, og tyede ind i Sverrig til sine Brodre: Kong Magnus og Rognvald Jarl, som, tilligemed ham, var Sonner af Ingrid og Halte-Hendrik Svennson, der igjen var en Sonneson af den Danske Kong Svenn Æstridson.

I dette Slag faldt mange Folk paa begge Sider, men dog uden Sammenligning Flest paa Inges, skiondt Hakon iblandt Andre mistede Arne Fredrikson.

Blandt meget andet Bytte, som faldt i Seierherrens Hænder, var ogsaa en stor Hob Gildes-Mad; thi om Sondagen, som Sanct Blasii Dag var om Fredagen, skulde Orm Konge-Broder havt Bryllup med Nikolai Mases Daatter Ragne, som var Enke efter Kong Eisten Haraldson, og havde nu sidste Vinter forlovet sig med Orm.

Christine Konge=Daatter klædte og kistelagde nu Kong Inges Liig, og lod ham begrave i Muren ved Halvors=Kirken, paa den søndre Side ad Choret, efterat han havde været Konge i fulde fem og tyve Aar.

Kong Hakon tilegnede sig nu hele Riget, og indsatte Befalings=Mænd saavel i Kiøbstæderne, som paa Landet, og immer holdt han sit Stats=Raad inde i Halvors=Kirken, men ikke just derfor i al Hemmelighed; thi Christine Konge=Daatter underkiøbde den Præst, som havde Kirke=Noglen i Forvaring, til at skjule En af hendes Folk i Kirken, paa et Sted, hvor han kunde høre Alt hvad der blev aftalt. Da hun saa paa den Maade kom under Veir med hvad der var i Giære, skikkede hun strax Bud til Bergen, og lod sin Hosbond Erling Skak hilse, at han for Alting aldrig maatte troe Kong Hakon.

Magnus Erlingsøns Saga.

Første Kapitel.

Magnus Erlingsøn tages til Konge.

Saasnart Erling Skak erfarede, hvad Kong Hakon og hans Tilhængere havde i Sinde, sendte han strax Bud til alle de Høvdinger, som han vidste, havde været Kong Inges Grund-Venner, eller som var hans svorne Tjenere, desligeste ogsaa til alle Gregerses Huskarle, og satte dem Stævne til en vis Dag. Ved den derpaa følgende Sammenkomst blev det allerforst afgjort, og med Eed beseiglet, at Man vilde fremdeles holde sammen og staae Last og Brast med hinanden, og derpaa skreed Man til Afhandling om, hvem Man skulde udraabe til Konge. Erling Skak tog nu Ordet, og forespurgde sig hos Høvdinger og andre Stormænd, om de ikke syndes, det var bedst at give Kong Harald Gilles Daattersøn, Simon Skalps Søn, Konge-Navn, og tage Jon Halkieldson til Hovedsmand; men Jon undskyldte sig, og da Man nu henvendte sig til Magnus Barfods Systerson: Nikolai Skjoldvarsøn, og vilde have ham til at staae i Spidsen, gav han til Svar, at maatte han raade, skulde

Man tage Den til Konge, som var af Konger kommen, og Den til Hovedsmand, som havde det bedste Rygstyd og mest Forstand; da kunde Man regne paa Folke-Hjelp. Nu spurgde Man da Arne Konge-Maag, om han vilde lade Nogen af sine Sønner, som var Kong Inges Halvbrødre, tage til Konge; men dertil svarede Arne, at der var Ingen saa nær til Norges Throne, som Kong Sigurd Jorsalafars Daatter Christines Søn, og til ham, sagde han, har vi ikke behov at fare vild om en Formynder, aldenstund hans Fader, som er hans fødte Værge, er en Mand, som Erling: klog og hvas, og velforsøgt i Raad og Daad, saa, naar kun Lykken vil være ham gunstig, har han Alt, hvad der behøves til et godt Udfald.

Da nu dette Forslag fandt meget Bifald, tog Erling Ordet og sagde: saavidt jeg kan mærke, stræber de Fleste at skubbe sig fra den farlige Høihed, som her tilbydes, og vist nok finder jeg, det er et stort Spørgsmaal, om der vil være nogen Ære at vinde ved det Formandskab, eller det vil gaae her, som det er gaaet saa saare Mange af dem, der i den sidste Tid sloi til Veirs, at de har mistet Alt hvad de havde, medens Somme af dem endog har sat Livet til. Men sæt nu, det lykkedes, da turde der vel findes Dem, som nok vilde høste hvad Andre havde saaet, og skal derfor Nogen vove sig ud paa Glatisen, maa der nødvendig sættes en forsvarlig Pind for, at han ikke siden skal finde Modstand og Uvenskab hos Nogen af Dem, som nu er om Raadet. Da nu Alle fandtes villige til at indgaae en saadan fast Forpligtelse, tog Erling saa til Orde: velan! sagde han, det vilde formodenlig koste mit Liv, hvis jeg hyldede Hakon, og hellere vil jeg da vove det paa den farlige Vei, I byde mig vandre, og være Flokkens Formand, naar det er alles Eders Villie, Betænkning og Ønske, og I Alle vil sværge mig Huldskab. Det gjorde de, og saaledes

blev da Magnus Erlingsøn, fem Aar gammel, bestemt til Konge, hvortil han da ogsaa nu paa By-Tinget blev udraabt, og det over hele det samlede Rige. Alle de Mænd som havde tjent Kong Inge, og som var her nærværende, hyldede derpaa Magnus, og erholdt Stadfæstelse, hver i den Værdighed, han under Kong Inge havde beklædt.

Andet Kapitel.

Erlings Pagt med Kong Valdemar i Danmark.

Erling Skak var sig nu om Skibe, og saasnart han var reisefærdig, gik han til Seils med Kong Magnus og alle hans svorne Tilhængere, og havde i Alt ti Skibe. Her var baade Arne Konge-Maag, og Kong Inges Moder Ingrid, med hendes to Sønner; og Sigurd Storks Søn Jon Kurteis, og alle saavel Gregerses som Erlings Huskarle.

Reisen gjaldt til Dannemark, ned til Kong Valdemar og Buris Hendriksøn; thi Buris var Halvbroder til Kong Inge, og Kong Valdemar var Sydskendebarn til Christine Konge-Daatter, saasom hans Moder Ingeborg og Christines Moder Malfrid var kjødelige Systre, Døttre nemlig af Kong Jarislavs Sønnesøn: Kong Harald Valdemarsøn i Garderige.

Erling blev meget vel modtaget i Danner-Kongens Gaard, og, efter mange Samtaler og Underhandlinger, blev det endelig afgjort, at Kong Valdemar skulde af al Magt understøtte Kong Magnus baade til at indtage og forsvare Norge, imod at Valdemar bekom igien den Deel af Norge, som hans gamle Forfædre: Harald Gormsøn og Svenn Tveskjæg havde havt, hele Vigen nemlig, nordop til Rygebid.

Efterat denne Aftale var gjort og med Eed bekræftet og beseiglet, lavede Erling og Magnus sig til Hjemreisen, og stak i Søen fra Vendsyssel af.

Tredie Kapitel.

Tønsberg-Farten.

Strax efter Paaske, om Foraaret, var Hakon draget nordop til Tronhjem, med hele Orlogs-Flaaden, som var faldet ham i Hænderne, og paa Bye-Thinget i Nidros lod han sig udraabe til Konge over hele Norge, udnævnede og sammesteds Sigurd paa Røre til sin Jarl. Derpaa drog han tilbage til Vigen, og tog sit Sæde i Tønsberg, men sendte Sigurd Jarl til Konghell, med Endeel af Folket, for at forsvare Grændserne, hvis Erling kom tilbage.

Imidlertid tog Erling Landet ved Agde, og styrede saa lige op til Bergen, hvor han dog ikke blev gammel, thi, efterat have dræbt Kong Hakons Embedsmand: Arne Fleenskalde; skyndte han sig østerind at hjemsøge Kong Hakon, som endnu befandt sig i Tønsberg, medens Sigurd Jarl, som intet havde mærket til Erlings Hjemkomst, lod Hvile falde paa sig i Konghell. Erling løb ind ved Rosnæs, og medens han laae der nogle Dage, lavede Hakon sig til Modværge, men det Første Erling gjorde, da han løb op imod Byen, var at lade et Fartøi med Halm og Torre-Brænde, stikke Ild derpaa, og lade det drive for Veiret ind imod Bryggen, uden at dog Byen skulde tage nogen Skade; thi der roede to Skuder bag efter Branderen, som havde Toug paa den, og holdt igjen, da den var kommet saa nær, at Røgen kunde slaae ind over

Byen, og skjule Flaaden for Hakon, som havde fylket paa Bryggen. Nu lagde Erling til med hele sin Flaade, og skjød gjennem Røgen ind paa Bryggen, men da Borgerne saae, at den Ene blev saaret efter den Anden, og at Ilden truede deres Huse, tænkde de: Man er sig selv nærmest, og sendte Præsten Roald Ordriig ud til Erling om Leide. Derpaa, saasnart Roald kom igjen med Erlings Tilsagn, brød de Laget og søgde Byen, hvorved der da kom betydelig Svinding i Hakons Trop, og vel var der Dem, som endnu æggede til Modstand; men Onund Simonsøn, som her egenlig var Den, der stod for Styret, sagde: nei, faae den Skam, der vil hugge sin Næse i Steen for Sigurd Jarl, aldenstund han selv er Pokker i Vold! Derpaa flygtede Onund, og med ham saavel Kongen, som hardtad hele Troppen, op ad Landet til; men en stor Hob af dem beed alligevel i Græsset. Herom kvad Man:

Onund sagde: tidlig nok
Er det da at stride,
Naar vor Jarl med Kæmpe-Flok
Sees fra Sønder-Lide!
Fornem op ad Gaden treen
Magni Kæmpe-Skare,
Hakons over Stok og Steen
Rendte som en Hare!

Kong Hakon drog nu landveis op til Trondelagen, og da Sigurd Jarl det spurgde, tog han alle de Skibe han kunde faae, og seilede dermed udenskjærs op til ham.

Erling Skak bemægtigede sig nu hele Hakons Flaade, som laae ved Tonsberg, og fik da blandt Andet Kong Inges Skib: Bøge-Suden,

og lagde Vigen under Kong Magnus, saavelsom hele Strækningen derfra op til Bergen, hvor han tog sit Vinter-Sæde, og lod Ingbjørn Sipil dræbe, som var Kong Hakons Lensmand i Fjordene.

Fjerde Kapitel.

Vedøe-Slaget og Kong Hakons Fald.

Vinteren tilbragde Kong Hakon i Trondelagen, men næste Foraar bød han Leding ud, og agtede at hjemsøge Erling, og med sig havde han paa dette Tog Sigurd Jarl, Jon Svennson, Endrid hin Unge, Ønund Simonson, Philip Peterson, Philip Gjordson, Rognvald Kunt, Sigurd Kappe, Sigurd Vams, Frederik Kjøn, Asbjørn fra Ørland, Gunner Rentemesters Son: Thorbjørn, og Strad-Bjørn.

Erling laae imidlertid mandstærk i Bergen, og, for at Hakon ikke for tidlig skulde faae Nys om hans Anstalter, lagde han Beslag paa alle de Skibe, der vilde til Nidros, under det Paaskud, at det var rimeligere, Vahrene blev i Bergen, om Skipperne ogsaa skulde nødes til at give lidt godt Kjøb, end at Man lod det falde i Fiendens Hænder, hvor det kun gjorde mere Fortræd. Paa denne Maade kom der da, ved Bergen, til at ligge tykt med Skibe; thi der kom hver Dag mange til, og gik ingen fra, og imidlertid lod Erling Endeel af sine Smaaskibe lægge op, og lod udsprede det Rygte, at han vilde oppebie Hakon i Bergen, og der, med Venners og Frænders Bistand, see til at holde ham Stangen. Derpaa lod Erling en Dag blæse til Skipper-Stævne, og gav saa paa een Gang alle Mand Lov til at seile og fare, hvorhen de vilde. Det lod de sig da heller ikke sige to Gange, men alle De der laae seilfærdige, enten med Vahre eller

i andet Ærinde, og det var Mange, lettede, da det tillige var godt Seils-Veir med sydlig Vind, det snareste muéligt, saa at inden Aften var de alle borte, og seilede om Kap, med Alt hvad trække kunde. Der denne Flaade nu kom op under Møre, hvor Kong Hakon laae med sin, og samlede til sig Lensmænd og Bønder allevegne fra, da fik Man, hvad Man længe havde savnet: Tidender fra Bergen, og det saa eenstemmige af alle Munde, at Man ikke kunde tvivle paa, det var jo sandt, at Erling var mandstærk, havde lagt op i Bergen, og agtede der at lade sig finde.

Kong Hakon sendte nu Sigurd Jarl og Ønund Simonsøn ind i Romsdalen, at samle Folk og Skibe, Andre skikkede han til Nordmør og til Søndmør i samme Ærinde, og selv drog han til Vedøe, men forlod dog, efter et Par Dages Forløb, igjen Kjøbstæden, og styrede lidt længere sydpaa, i den Tanke, at det vilde fortne meer med Samlingen og i det Hele med Toget, naar han var selv tilstæde.

Det var om Søndagen, Erling Skak havde givet Skipperne Lov at fare fra Bergen, og næste Tirsdag, efter Froprædiken, lod han med Konge-Luren kalde baade Krigsfolket og Borgerne sammen, og lod tillige de Skibe trække ud, som var lagt op. Derpaa holdt han Thing med Ledings-Folket, sagde dem, hvad han havde i Sinde, udnævnde Skibs-Hovedsmænd; lod deres Navne oplæse, som var udtagne til at tjene paa Konge-Skibet, og bad Enhver holde sig færdig i det Rum han hørde til, og endte med at true Enhver paa Liv og Lemmer, som nølede i Byen, naar han lagde ud med Bøge-Suden.

De fleste Skibe var allerede forud i Vandet, Orm Konge-Broder, tilligemed endeel Andre, lettede endnu samme Aften, og Onsdag Morgen, før Kirketid, løb Erling og hans Søn, Kong Magnus, ud fra Bergen med den hele Flaade, vel tyve Seilere stærk, som bar inden Borde fuld-

fager en Skare af Lensmænd og Krigsfolk. Feiende gik det med strygende Vind, og da Man kom op til Fjordene, sendte Erling en Skude i Land for at hente Nikolai, Simon Skalps Søn med Kong Harald Gilles Daatter Marie, som blev opfødt hos Jon Halkieldsøns, og da de kom tilbage med Drengen, blev han sat ombord paa Konge-Skibet. Derpaa seilede Man videre, og løb, Fredag-Morgen tidlig, ind i Steenvaag. Her laae Kong Hakon i Havn tæt ved, med tretten Skibe, og legde i Land paa Øen med sine Hoffinder, men Lensmændene sad paa en Høi, og allerbedst som de sad, saae de en Baad komme roendes, senderfra mod Øen, med to Mand i, som stundum dukkede sig lige ned til Kiølen, og roede af alle Livsens Kræfter, til de naaede Land, hvorpaa de foer op, uden engang at give sig Stunder til at binde Baaden. Da Høvdingerne saae det, tænkde de strax, hvad de ogsaa sagde til hinanden, at der maatte vist være noget Nyt paa Færde, gik derfor de Ankomne i Møde, og, saasnart de kom til dem, spurgde Onund Simonson dem til, og sagde: har I kanskee mærket Noget til Erling, siden I kommer saa akavet! Ja vel, sagde han, som først fik saa meget Veir, at han kunde føre Ordene frem, kommer han ikke herude med et og tyve Skibe, eller saa omtrent, svære Bæster allesammen, om et Øieblik kan I selv see Seilene! Saa, sagde Endrid Unge, det var farlig nær ved min Næse, sagde Stodderen, de skiød ham i Øiet.

Nu foer de da hen til Lege-Pladsen, og et Øieblik efter hørdes Konge-Luren kalde ombord i en Fart; men det var just saa til Dags, at Folket var i Land for at skaffe, og i det de nu kom hovedkuls afsted, ned til Stranden, ændsede de ikke, hvad Skib de hørde til, men sprang ombord paa det første det bedste, saa Et fik for Mange, og et Andet for Faa. Somme greeb nu til Aarerne, Somme reiste Masten og styrede nordlig ad Vedøe til, hvor de ventede sig godt Rygstyd af Borgerne.

Snart dagedes nu Erlings Seil, saa Flaaderne fik hinanden i Sigte, og den Første det gjaldt, var Endrid hin Unge, der sluttede Troppen, med Draglon, sin store Langskibs-Busse, som var nu kun slet bemandet, fordi en stor Deel af Besætningen var løbet ombord paa andre Skibe.

Ligesom han nemlig kom ved Sækken, blev han indhentet af Erling Skak, med Bøge-Suden, og maatte lægge bi. Kong Hakon var da næsten kommet lige ind under Vedøe, men da Luren begyndte at drøne, vendte han om med Flaaden, for at hjelpe Endrid, og nu begyndte da Slaget, mellem saamange af Skibene, som kunde komme til; men paa mange af Hakons faldt Seilene tverskibs, og Stavnene blev ikke kobblede, saa Man laae og sloges Bov om Bov.

Det varede kun stakket, inden Hakons Skib var saa godt som tomt, de der ikke faldt, sprang over Bord, og Hakon smeed da en graa Kappe over sig, og sprang paa et andet Skib; men da han havde været der lidt, mærkede han, det var Fjender, han havde omkring sig. Han stod nu et Øieblik og betænkde sig; men da han ingen enten af sine Folk eller Skibe saae i Nærheden, vidste han ikke bedre, end at søge op paa Bøge-Suden, hvor han da gik frem i Stavnen, og fik, som han bad, Lofte paa sit Liv af Stavn-Gjemmerne, som ogsaa tog ham under deres Varetægt.

I denne Dyst var der faldet mange Folk, men dog fornemmelig paa Hakons Side, og Simon Skalps Søn, Nikolai, som faldt paa Bøge-Suden, havde, efter alle Mærker, Erlings Folk selv givet Banesaar.

Under det nu paafølgende Pusterum, da Flaaderne skildtes ad, blev det Erling meldt, at Kong Hakon var inden Borde med ham, og at hans Stavngjemmere truede med at ville forsvare ham. Han lod da En gaae hen til Stavngjemmerne og sige, de skulde passe godt paa Hakon, at han ikke kom bort, men for Resten, naar de andre Høvdinger vilde, havde

Erling Intet imod, at han beholdt Livet, og at der blev mæglet Forlig. Hans Ord i Æren, raabde alle Stavngiemmerne, Held vor livsalige Hovding! men i det Samme drønede Luren, og Erling opmuntrede Folket til Angreb paa Resten af de fjendtlige Skibe, sigende: nu eller aldrig er Timen til Hevn for Kong Inge! Med Skrig i vilden Skye gik nu Angrebet for sig, og i denne Hurlumhei fik Kong Hakon sit Banesaar. Da det var skedt, og hans Folk det hørde, foer de rasende frem, kastede Skioldet, og greeb om Sværdet med begge Hænder, men maatte ogsaa dyrt betale deres Overmodighed; thi jo mere de blottede sig, desbedre saae Erlings Folk deres Ram, og her faldt da Største-Delen af Kong Hakons Følge, med Sigurd Kappe, Sigurd Vams og Rognvald Kunt. Det kom deraf, de var for faa, dertil for hidsige; dog hjalp det dem ei heller at bede om Fred; thi der blev Ingen skaanet, uden hvad en Enkelt kunde være, som Erlings Hovdinger tog i Beskyttelse og kjobde frie.

Kong Hakons Liig blev fort til Romsdal og begravet der; men siden lod hans Broder, Kong Sverre, det flytte til Nidros og indmure i Christ-Kirken ved den sondre Side af Choret.

Kong Hakon havde været en smuk og velskabt Mand, hoi og rank og dertil breedskuldret, hvorfor hans Tilhængere kaldte ham Hakon Hærdebred; han var munter og nedladen og meget yndet hos Almuen; men Regjeringen var i Lensmændenes Hænder, thi han var for ung til at raade selv, og havde desuden, som Ungdommen pleier, mest Lyst og Leeg i Hovedet.

Kong Magnus og hans Fader Erling droge, efter Slaget, op til Thrøndelagen, og ind til Nidros, og underlagde sig Landet, hvor de kom frem; Magnus blev da ogsaa paa Ore-Thing udraabt til hele Norges Konge, en Titel han siden bestandig bar; men Erling blev dog

ikke gammel i Nidros; thi Trøndernes Troskab forekom ham heel mistænkelig.

Femte Kapitel.

Sigurd Sigurdsøn tages til Konge.

De af Kong Hakons Tilhængere som undkom, fra Slaget under Vedøe, søgde ind til Romsdalen, hvor de forlod deres Skibe, og begav sig derfra til Opland, under Anførsel af Sigurd Jarl, Endrid Unge, Ønund Simonsøn, Fredrik Kjøn, og flere Høvdinger, som blev ved at holde Troppen sammen.

Nu havde Kong Sigurd Haraldsøn efterladt sig en Søn, som ogsaa hedd Sigurd, og blev opfostret paa Opland hos En af Sigurd Jarls Frænder: Markus paa Skoug; ham udraabde nu Oplændingerne til Konge, efter Tilskyndelse af Sigurd Jarl og de andre Høvdinger, som havde holdt med Kong Hakon. Troppen, de havde, var dengang endnu skikkelig stor, og for det Meste deelt i to Hobe, saa Kongen og Markus holdt sig lidt tilbage, medens Sigurd Jarl og de andre Høvdinger tog Stødet af. Deres Tumle-Plads var meest paa Oplandet, men dog streifede de ogsaa stundom ned i Vigen, og da der var Mange om det Lidet, Sigurd Jarl havde til Bedste, skedte det af Nød og Trang, at, hvor Høvdingerne ikke var selv nærværende, gik det tidt meget broget til med Nærings-Veiene, saa snart var de Selvtægt under tomme Paaskud, og snart var de aabenlyst Ran. Nu var Norge just dengang i sin meest blomstrende Tilstand, Bonden var modig og velhavende, og ikke vant til Ufred, Vold og Hærværk af Krigsfolk, derfor, naar Noget saaledes blev taget, gik der allevegne Rye af Ran, og blev gjort en forskrækkelig Allarm.

Sjette Kapitel.

Bandsættelsen paa Thinge.

Erling Skak havde bestandig sin Søn Kong Magnus hos sig, saavelsom hele Flaaden, og hvad der ellers hørde til Landets Forsvar, opholdt sig, den Høst han kom fra Nidros, lidt i Bergen, og drog saa ned til Vigen, hvor han opkrævede alle Kongelige Rettigheder, og tog, med en anseelig Magt, sit Vinter=Sæde i Tønsberg. Vigveringerne var ogsaa ham og hans Søn overordenlig hengivne, især for Kong Inges Skyld, som de altid havde holdt meget ad, og understøttet af alle Kræfter. Erling holdt nu idelig Thing med Bønderne, hvor Talen da tit faldt paa det meget Ustyr, Sigurd Jarls Folk gjorde, og ved den Leilighed vidste Erling og hans Sandemænd saaledes at snakke omkring med Bønderne, at de omsider selv med Støi udbrød i det Ønske, at den Trop maatte, til hver Mands Gavn, skee al Landsens Ulykke. Arne Konge=Maag holdt nu i den Anledning en meget smuk og vidtløftig Tale, og sluttede med den Begjæring til alle Mand paa Thinge: Krigsfolk og Bønder, Borgere og Kiøbmænd, at de med Vaaben=Brag, lovmæssig, vilde dømme Sigurd Jarl, og den hele Trop, til at fare Fanden i Vold, baade her og hisset! Præsten Roald Ordriig, som var en meget ordklog Mand, holdt ogsaa en Tale, som løb ud paa det Samme, og saa fortumlet og forstyrret som Folk nu engang var blevet, gik det uhørlige Galskab virkelig igjennem, og blev med eenstemmigt Bifald stadfæstet, aldeles paa den Maade, som andre Domme lovlig affiges paa Thinge.

Syvende Kapitel.

Slaget ved Ramnæs, Sigurd Jarls og Endrid Unges Fald.

Sigurd Jarl drog nu, med Kiernen af sin Trop, ned i Vigen, hvor Mange underkastede sig, fordi de ikke kunde stride imod Magten, og Mange tilkiøbde sig Fred, hvor han kom frem, saa hist og saa her.

Der var nu vel Adskillige i Troppen, som underhaanden folde sig for hos Erling, om de kunde komme til Forlig; men Svaret de fik, var, at de nok Allesammen skulde slippe med Livet, men at Ingen af Dem der havde havt meget Udstaaende med Erling kunde vente at blive i Landet, og det Svar gjorde, at Man blev ved at holde Trop, thi der var Mange som vidste med sig selv, at de maatte være store Forbrydere i Erlings Øine. Philip Gjordsøn gik imidlertid paa Forlig med Erling, fik sine Besiddelser igjen, og drog til sine Gaarde, men kort efter kom Nogle af Sigurds Folk og slog ham ihjel. Mellem begge Partier forefaldt ogsaa adskillige Smaadyster, hvori der stundom vankede braadne Pander, men som ikke her optegnes, fordi det ikke var Hovdingerne selv, som sloges.

Erling laae, som sagt, i Tonsberg, hvor han hele Tiden lod holde stræng Vagt, saa der vaagede tolv Mand hver Nat, og nu fik han, ved Fastelavns-Tider, den Efterretning, at Sigurd Jarl lod sig see der i Omegnen, saa hist og saa her, og agtede nok at hiemsøge ham. Erling havde desaarsag sine Speidere ude paa alle Kanter, for immer at være i Forhaanden, og vide, fra hvad Side han kunde vente Fienden, ligesom han da ogsaa, hver Aften, lod Krigs-Folket kalde op fra Byen, og beskikkede dem hver sit visse Sted i Fylkingen, ifald der om Natten skulde komme Noget

paa. Endelig fik Erling spurgt, at Sigurd Jarl var i Nærheden, oppe paa Re, og gav sig desaarsag paa Vei derop, den anden Tirsdag i Faste, med alt det vaabenføre Mandskab som var i Byen, baade Borgere og Kjøbmænd, paa tolv Mand nær, som blev tilbage for at forsvare Byen. Da Folket blev mønstret, var der i Alt henved tretten hundrede Mand, og hver Mand havde to Dages Kost med sig. De drog ud om Eftermiddagen, og maatte tage Natten til Hielp, thi det gik kun seent, da de var to Mand om hver Hest, ligesom de ogsaa var To om eet Skjold. Imidlertid mødte de deres Speidere, som udsagde, at Sigurd Jarl laae oppe paa Re, ved Ramnæs-Gaarden, med fem hundrede Mand. Erling lod da Folket sammenkalde, og fortalde dem hvad han vidste, hvorpaa alle-Mand raadte, at Man skulde skynde sig og tage dem paa Sengen, eller i alt Fald slaaes endnu samme Nat; men da tog Erling Ordet, talede og sagde: rimeligviis vil vi nu snart støde sammen med Sigurd Jarl, i hvis Trop der findes Mange, som vi har Regninger med, for det Arbeid de gjorde, dengang de fældede Kong Inge, og saa mange andre vore gode Venner, som det blev for langt at opregne. Alt dette har de imidlertid gjort med Fandens Konster, Trolddom og Nidværk; thi der staaer skrevet i Loven, at ingen Mand kan saa hoilig forgribe sig, det vorder jo Nidværk og Mord hvis han dræbes om Natten, og nu har denne Trop, efter Troldmænds Raad, netop søgt sin Lykke derved, ei at slaaes, naar Solen er paa Himlen, men altid om Natten, og det er kun paa denne Maade det lykkedes dem at fælde de Hovdinger gjæve, som bukkede under for dem. Har vi nu selv saa tit baade sagt og viist, hvor afskyelig vi finder denne deres Uskik, at stride i Mørket; saa lad os heller tage Hovdinger til Eftersyn, som vi er bedre kjendte med, og have bedre Ære af at ligne: ei stiæle os ved Nattetid paa Folk i Søvne, men slaaes med fylket Hær, ved hoilys Dag! Det kan

vi uden Fare, thi vi er mandstærke nok, mod en Trop, ikke større end den, som Sigurd har, blot at vi blive, hver paa sin Post, om Fienden skulde faae i Sinde at gribe os an.

Nu satte da Folket sig ned, Somme paa deres Skjolde, og Somme i Hoe, som de reev ned af nogle Hæsse, der stod, og oppebiede saaledes Dagningen, skjøndt det var en kold Nat med Snee og med Slud.

Sigurd Jarl vidste Intet af, at Fienden var underveis, førend han næsten stod for Dørren, og da Man nu i en Hast kom op og foer i Harnisk, uden at vide hvor mandstærk Erling var, raadte Nogle til at fægte, men Andre til at flye. Blandt de Sidste var Sigurd Jarl selv; thi med al sin Forstand og Veltalenhed, var han i Grunden ingen Helt, og maatte derfor nu døie mange haarde Piller af sine Stalbrødre.

Imidlertid, saasnart det dagedes, begyndte Man paa begge Sider at fylke, og Sigurd tog sin Stilling mellem Gaarden og den lille Elv der løber, paa en Brink, lidt ovenfor Broen, medens Erling fylkede paa den anden Side Elven, og opstillede bag ved Fylkingen en Trop velbevæbnede Ryttere, som skulde være Kongens Livvagt.

Da nu Sigurds Folk saae, at Fienden var dem vidt overlegen i Tal, kalde de om, det var dog nok raadeligst at søge Skoven; men dertil sagde Sigurd: nei, I sagde før, jeg havde ikke Hjertet paa det rette Sted, nu maa vi see, om det er sandt; brav Karl hytte sig, Ingen blegne eller flye førend jeg! Fast er det Stade vi har, lad dem kun nu komme! saasnart vi da seer, at Banneret er over Broen, saa styrter vi fra Brinken ned over dem, og det vil jeg haabe, Alle som Een. Sigurd Jarl havde den Dag en brun Trøie paa, og derudenover en rød Kappe med opfæstede Skiød, paa Fødderne Fitlæder-Skoe, i den ene Haand et Skjold, og i den anden Sværdet Bastard, om hvilket han sagde: det veed vor Herre, det skulde

være mig kiærere, end mange Tønder Guld, om jeg, bare een eneste Gang, kunde faae Ram med Bastard til Erling Skiævhals!

Erlings Folk vilde nu været over Broen, men Erling sagde: nei, vi vil følge Elven et Stykke herop; thi det Smule Vand kan vi godt vade over, og hisset henne er Bredden jævn. Som sagt, saa gjort, og Sigurds Fylking holdt Skridt paa den anden Side, langs ad Brinken; men da Man kom derop, hvor Brinken slap, og Jordsmonnet blev jævnt, bad Erling sine Folk læse deres Fader-Vor, og bede Gud skifte Seier, som hver havde Sag! De sang da nu Alle et Kyri-Eleison, og hamrede paa Skjoldene, ved hvilket Gny tre Hundrede af Erlings Folk blev rædde og tog Flugten, men med de Øvrige satte han strax over Elven. Jarle-Troppen styrtede nu frem med Skraal, men Erlings Fylking standsede dem i Farten, for de end kom ned af Brinken, saa Kampen begyndte paa Skrænten, først med Spyd, og snart med Sværd. Krebs-Gang gik da Jarlens Banner, fulgt af Erling og hans Skare, op paa Brinken, og det var nu kun en Haande-Vending, saa flydde Jarlens Folk til Skoven bag dem. Da det blev Sigurd meldt, og Man raadte ham at giore det Samme, svarede han blot: frem, mens vi aarke! Han, og hans Selskab, gik nu og frem med Kæmpe-Skridt, huggende løs til begge Sider, og i denne Dyst faldt Sigurd Jarl, tilligemed Jon Svennsøn og henved tresindstyve Mand.

Erlings Tab var ubetydeligt, og da han havde forfulgt Flygtningerne til Skoven, lod han dem løbe, og vendte tilbage til Valpladsen, hvor han ankom, just som Kongens Trælle stod og flaaede Klæderne af Sigurd Jarl, der vel ikke vidste af sig selv, men var dog levende endnu. Sit Sværd Bastard havde han stukket i Balgen og lagt ijævne sig, hvor

Erling nu tog det, og lod det dandse paa Trællenes Rygg, raadende dem, jo for, jo heller, at skruppe sig bort.

Derpaa vendte Erling tilbage til Tonsberg, og otte Dage derefter faldt Endrid hin Unge hans Folk i Hænderne, som uden Skaansel huggede ham ned, og hver Mand tillige, som var med ham inden Borde.

Ottende Kapitel.

Markus paa Skougs og Kong Sigurd Sigurdsøns Fald.

Markus paa Skoug, og hans Fostersøn, Kong Sigurd, reed strax om Foraaret ned i Vigen, og fik sig der Skibe, men saasnart Erling det spurgde, foer han østerind efter dem, og traf dem i Konghell, hvorfra de dog strax romde over til Hising. Her vilde Erling annammet dem, men Hisingboerne kom dem i Hobetal til Hjelp, søgde Stranden i Slagorden, og skiød paa Erling, da han vilde roet i Land. Ja, sagde Erling til sine Folk, saa vil vi nøies med at tage deres Skibe; thi det er ikke værdt at gaae op og slaaes med de Øeboer, da vi veed, det er et haardt Folk, som tager ilde imod Fremmede, og desuden vil de Tosser snart blive nødt til at sige Troppen Farvel, da Hising er et lille Land, som umuelig kan forslaae til saa Mange. Det skedte, de tog Skibene med sig over til Konghell, og Markus med Troppen søgde derpaa Skovbygden, hvorfra han immer truede med Angreb, men det blev dog ved Speiderie fra begge Sider, og Smaa-Fægtninger mellem Nogle af Troppen og Herreds-Folket, som Erling bod op til Forsvar; saa selv drog Høvdingerne slet ikke ud med.

Da nu Sigurd og Markus saaledes havde mistet deres Skibe, og saae, at de ikke kunde faae Fingre paa Erling, der blev liggende mandstærk

i Konghell; vendte de sig til Opland, og drog derfra landveis op til Trondelagen, hvor Man tog imod dem med aabne Arme, og udraabde paa Ore-Thing Sigurd til Konge. Da her nu ogsaa mange Stormænd og Stormænds-Sønner gav sig i Ledtog med dem, var de sig om Skibe, skyndte dem, alt hvad de kunde, og seilede i Sommer-Laget ned til Møre, optagende, hvor de kom frem, alle Kongelige Indkomster, men turde dog ikke vove sig ind til Bergen, da de spurgde, at Erling havde sine Tjenere der, med en forsvarlig Styrke, og det var da især, foruden andre Høvdinger og Lensmænd, Nikolai Sigurdson, Nikolai Poulson, Thoralf Dryll, og Thorbjørn Rentemester. De seilede da udenom og sønderpaa, alt med føielig Vind, saa Folk fik til Mundheld, at den Sommer havde Markus og hans Svende immer Bor om Bord.

Da Erling Skak fik spurgt, at Markus var seilet sønderpaa, foer han op i Norre-Vigen, og trak der Forstærkning til sig, men da han nu havde samlet sig en velbemandet, talrig Flaade, af hardtad lutter store Skibe, og søgde dermed ud om Vigen, fik han saa haardnakket en Modvind, at han laae og hjaskede dernede, fra Havn til Havn, den hele Sommer.

Imidlertid kom Markus og Sigurd ned til Lister, men da de der hørde, hvilken uhyre Flaade Erling laae med i Vigen, vendte de tilbage op til Hordeland, og agtede sig ind til Bergen. De kom ogsaa ind imod Byen, men da Nikolai kom roende ud imod dem, med langt flere Folk og større Skibe, end deres var, saae de ingen anden Udvei, end at flygte sønderpaa, hvor Nogle da styrede ud i rum Søe, medens Andre løb ind i Sundene, eller op til Fiordene. Markus slap, med et lidet Følge, op paa Skarpøe, men hans Skib tog Nikolai, og dræbde Mandskabet, undtagen Jon Halkieldson, og nogle faa Andre, som han skjænkede Livet. Et

Par Dage derefter greeb Endrid Heidafyl baade Sigurd og Markus, og braug dem til Bergen, hvor Sigurd blev halshugget oppe ved Gravdal, og Markus blev hængt selvanden paa Hvarfsnæs, lige Mikkelmisse-Dag.

Niende Kapitel.

Hisingboernes Straf, og Markus-Flokkens Opløsning.

Da Erling hørde, at Sigurd og Markus vare tagne af Dage, gav han Lensmænd og Ledings-Folket Hjemlov, og foer med sine Drabanter øster over Folde-Fjord, hvor Man havde sporet Markus-Troppen. Derpaa slog han sig til Roe i Konghell om Efteraaret, men i den første Vinter-Uge drog han over til Hising, og stævnede Bønderne til Things. De kom, Erling sigtede dem, som de der havde været i Ledtog med Sigurd og ført Vaaben imod ham; Adzer Bonde, som var den mægtigste Mand paa Øen, tog vel Svaret, og stod ham stivt i Næse, men det trak dog kun Tiden ud; thi omsider fandt dog Bønderne sig nødte til at lægge Sagen i Erlings Haand. Otte Dage efter skulde femten Bønder, som Erling selv opnævnede, møde i Konghell, for at høre deres Dom, og den løb derpaa ud, at Bønderne i Bøder skulde erlægge trehundrede Kvægs-Hoveder. Med den Beskeed kom de femten Sendebud hjem, heel ilde tilfreds, og da nu i det Samme Elven lagde til, og Erlings Skibe fros inde, reiste hele Folket sig, og udeblev med Bøderne. Der kom da heller ingen Hisingboer til Erlings Jule-Bud, de blev ved at holde Trop, og drak deres Øl under Ening, men saa, Natten efter femte Jule-Dag, hjemsøgde Erling Adzer Bonde paa Hising, indebrændte ham, dræbde et hundrede Styk-

ker, lagde tre Gaarde i Aske, og vendte saa tilbage til Konghell. Saa kom Bønderne, og rykkede ud med Boderne efter Aftale.

Dengang Markus-Troppen splittedes ad, histoppe ved Bergen, slap Frederik Kion, Bjørn Ondskab, Onund Simonsøn og Arnulf Skorpe, ud til rum Søe med nogle Skibe, søgde siden østerpaa, og plyndrede og dræbde Erlings Venner, hvor de traf dem.

Nu var det strax om Foraaret, saasnart det var muligt, for Isen, at flyde paa Vandet, da stak Erling i Søen, og søgde Norre-Vigen, hvor han havde spurgt, der giordes Ustyr af Nogle som hørde før til Markus-Troppen. Ved sine Speidere kom han da ogsaa snart paa Spor, og traf dem liggende i Havn etsteds, kunde vel ei forhindre, at Onund og Arnulf slap bort, men slog dog en stor Hob af det Selskab ihiel, og fangede Frederik Kion og Bjørn Ondskab. Frederik lod han binde ved et Anker, og kaste over Bord, hvorover han blev meget forhadt i Throndelagen, thi Frederik hørde til et af de allerfornemste Huse deroppe. Bjørn Ondskab blev hængt, og gav, underveis til Galgen, efter gammel Vane, Ondt af sig, med de uhørligste Ord.

Onund og Arnulf, med Resten af Troppen, tyede nu ned til Danmark, men viiste sig dog alt imellem, snart i Gothland og snart i Vigen.

Tiende Kapitel.

Erling Skak og Eisten Erkebisp.

Dengang Jon Erkebisp var død, udvalgde Man Erland Himalds Søn: Eisten, til hans Eftermand, og dertil indviedes han, det samme Aar, som Kong Inge faldt. Eisten var en høibyrdig Mand, som

det hugede Folk at see paa Erke-Stolen, og især hængde Thronderne ved ham, thi der fandtes snart ikke en Stormand i hele Throndelagen, som jo var i Slægt, eller dog i Svogerskab, med Erkebispen, og hvor Frændskabet slap, tog Venskabet fat.

Denne Erkebisp Eisten holdt nu an med Bønderne, at de skulde give ham hver i Sagefald en Sølver-Øre, istedenfor en Øre Navne-Værdie, som den gik i Kongelige Skatter, og Forskiellen var saa betydelig, at der gik to Ører Navne-Værdie paa een i Sølv. Eisten holdt i den Anledning en Tale til Bønderne, hvori han lagde dem for, at hans Indkomster var kun maadelige, og at der nødvendig maatte skee en stor Forbedring med Bispe-Stolen, om den ellers skulde kunde-svare til sin høie Rang, nu da den var blevet til en Erke-Bispestol. Deels ved hans egen Indflydelse, og deels ved Frænders og Venners Hielp, fik han ogsaa virkelig den Sag sat igjennem, og ordenlig vedtaget som Lov i Throndelagen, og over hele Stiftet.

Nu var det i Sommer-Laget, efter Markus-Troppens Opløsning, da drog Erling Skak fra Tonsberg, hvor han havde opholdt sig længe om Foraaret, og mødtes i Bergen, hvor der var en stor Forsamling, med Steffen Legat fra Rom, Eisten Erkebisp, og flere Norske Biskopper. Det var just dengang, da Brandt var i Bergen og blev indviet til Biskop i Island; Kong Magnus Barfods Daatter-Søn: Jon Loftsen, befandt sig ogsaa der, og var nu optaget i Slægten baade af Kong Magnus Erlingson, og af de øvrige Frænder.

Eisten Erkebisp og Erling Skak holdt ved denne Leilighed mange Samtaler under fire Øine, og som de nu saaledes engang sad og snakkede, sagde Erling til Erkebispen: men, er det sandt, Herr Eisten, hvad Folk siger, at I har lagt paa Sagefaldet der nord, saa Bønderne maae svare dobbelt? Ja, svarede Erkebispen, det er sandt nok, at Bønderne har til-

staaet mig et Tillæg i mit Sagefald; men det er Noget, de, aldeles unødt, har giort af deres egen gode Villie, til Guds Ære og Bispestolens Gavn. Men, sagde Erling, staaer der ogsaa Noget om det i Kong Hellig-Olavs Lov, eller har I gjort jere Fingre lidt bredere end Lov-Bogen foreskriver? Kong Hellig-Olav, svarede Erkebispen, gjorde Loven saa god, som Almuen da vilde samtykke, men ingensteds i hans Lov finder jeg det forbudt, at give Mere til gudeligt Brug. Ja, sagde Erling, men naar I saaledes vil skrue jeres Indkomster op, saa vil I dog vel ogsaa være os behjelpelige til, i samme Grad, at forhøie Kongens Indtægter. Nei, sagde Erkebispen; du kan nok nøies med den Forhøielse af Navn og Gavn din Søn har faaet allerede; og skal det være ulovligt, at jeg tager en Øre Sølv af Thronderne, da mener jeg, det er ganske anderledes ulovligt, at Konge blev, hvo ei var Konge-Søn; thi det er baade imod Lov og Skik. Men, sagde Erling, skedte det da ikke med Eders og med alle de andre Norske Bispers Vidende og Villie, at Magnus blev Konge i Norge! Jo, sagde Erkebispen, men dengang vi stædte vort Minde til, at Magnus blev Konge, da lovede du os, Erling! i alle Maader og af alle Kræfter at fremme Guds Sag. Ja, sagde Erling, det nægter jeg heller aldrig, at jeg har lovet, med Kongens Magt, af alle Kræfter, at hævde og at overholde Guds Bud og Landets Love; og for Resten vinder Ingen af os Noget ved, at vi sidder her og river hinanden ned; vi har, paa begge Sider meget bedre af at holde Troe og Love, saa I, efter Løfte, stræber at befæste Magnus paa Thronen, og jeg igien hjelper Eder til hvad Magt og Fordeel jeg kan. Hermed tog Samtalen da en venskabelig Vending, og Erling sagde til Erkebispen: ja, hør nu, Magnus er jo rigtig nok ikke blevet Konge paa den Maade, som ellers fra Arelds-Tid var Skik her til Lands, men det staaer jo nu i Eders Magt, ved Salving, at giøre ham til en rig-

tig Konge, efter Guds Lov. Vel er jeg selv hverken Kongekaldt eller Kongefødt, men er dog bedre hjemme i Lands Lov og Ret end de fleste Konger, vi nu har havt i Mands=Minde, og Magnus er ægtefødt, og det saa godt som af en Dronning, da hans Moder er en ægte Konge=Daatter. Naar I nu vil salve ham, kan han aldrig siden med Ret blive afsat; thi Vilhelm Bastard var ingen Kongesøn, men blev dog ligefuldt salvet og kronet til Konge i Engeland, og hans Efterkommere, lige til denne Dag, har været kronede Konger! Svenn Ulfsøn i Dannemark var heller ingen Kongesøn, men han blev dog ogsaa kronet til Konge, og efterlod Riget til sine Sønner, og til deres Børn, som siden har udgjort en Ræk : af kronede Konger. Denne Sag blev siden, i al Venskabelighed, nøie aftalt, og endelig afgjort mellem Erling og Erkebispen, hvorpaa Erkebispen forestillede den for Pavens Legat, og fik uden Møie hans Samtykke. Siden raadførde han sig derom med sine Lyd=Biskopper og andre Præstemænd, som Alle svarede, at de vilde ligesom han, og stemmede da strax for Kroningen, da de hørde, at det var Erkebispens Ønske.

Ellevte Kapitel.

Magnus Erlingsøns Kroning.

Erling Skak lod nu anrette et stort Giæstebud i Kongs=Gaarden, og lod Storstuen beklæde og behænge med Silke=Tjældinger, ligesom den da i det Hele blev udsmykket paa det Prægtigste, til Giæste=Sal for alle Kongens Hirdmænd og svorne Tjenere, saavelsom mange andre Indbudne, baade Høie og Lave. Sisten Erkebisp salvede derpaa Magnus til Konge,

i Overværelse af fem andre Biskopper, Legaten, og mange andre Præstemænd, og Erling Skak med tolv Lensmænd aflagde Eden, som Kongens Forlovere. Den Dag spiste baade Legaten, Erkebispen og alle Biskopperne hos Kongen og Erling, og blev kongelig beværtede, ligesom der da ogsaa ved denne Leilighed vankede mange og store Forræringer.

Magnus var dengang otte Aar gammel, og havde alt i tre Aar baaret Konge-Navn.

Tolvte Kapitel.

Kong Valdemars Krav, og Erlings Snuhed.

Den Danske Kong Valdemar havde nu spurgt de Tidender fra Norge, at Magnus havde faaet Magt med alle sine Modstandere deroppe, og var blevet Enevoldskonge i Landet. Han sendte nu derfor sine visse Bud, med Brev til Kong Magnus og Erling, hvori han bad dem drages til Minde, hvad Ord og Aftale der var dem imellem: at saafremt Kong Magnus blev Ene om Norge, skulde Vigen, vesterud til Rygebid, indrømmes Kong Valdemar. Da nu Erling fik Brevet, og saae deraf hvad Kongens Mening var, foredrog han Sagen i Statsraadet, hvor Alle var enige om, at de Danske aldrig skulde faae saameget som en Fodsbredd af Norge; thi, efter Folks Sigende, var det en Hunde-Tid i Norge, dengang de Danske raadte over Landet. Da Kong Valdemars Sendebud nu kom til Erling, og forlangde Besked, bad han dem bie, og følges med om Høsten ned til Vigen, hvor han da, efterat have talt med de fornuftigste Mænd, vilde sige dem Besked.

Da Høsten kom, drog Erling til Tonsberg og lod derfra stævne Firefylke=Thing i Sarpsborg, hvor han da ogsaa selv mødte med sit Følge. Saasnart Thinget var sat, stod Erling op, og holdt en Tale, hvori han fortalde, hvad Foreening der var gjort mellem ham og Dannerkongen, dengang han begyndte at samle Tropper, og, sagde han saa, hvad jeg har lovet, vil jeg ærlig holde, saafremt det, Bonde=Mænd, er med eders Villie og Samtykke, at I vil heller tjene Dannerkongen, end ham, der nu er salvet og kronet til Konge i Norge. Nei, sagde Bønderne, det skeer aldrig, saalænge der er Liv og Blod i os Vigveringer, at vi skulde give os under Dannerkongen. Almuen fnøs nu med Skrig og Skraal, og indskiærpede Erling, at holde den Eed, han havde svoret alle Norges Mænd: i Sønnens Sted at værge Landet, og vi, sagde de, skal følge dig, Alle som Een.

Hermed oploftes Thinget, og da Dannerkongens Sendebud kom hjem med den Beskeed, gav Man i Danmark Erling et stygt Skudsmaal, og sagde i det Hele om Normænd, at det var et Skarns=Folk at have med at bestille.

Der udbredte sig nu det Rygte, at næste Foraar vilde Dannerkongen løbe op med sin Flaade og feide paa Norge, men Erling drog dog endnu om Efteraaret op til Bergen, hvor han blev Vinteren over, med sine besoldede Krigsfolk.

Denne Vinter drog nogle Danske over Opland, til Nidros, og foregav, at de, som saa Mange, vilde aflægge Besøg ved Kong Hellig=Olavs Grav; men da de kom op i Trøndelagen, drog de omkring til mange Stormænd, og sagde, at de var udsendte fra Dannerkongen, for at love alle dem Gods og Værdighed, som vilde være hans Venner, og staae ham bi, naar han kom did. Til ydermere Forsikkring fremviste de Dannerkongens

Brev og Seigl, og de Fleste beed da paa Krogen, og gav behageligt Gjensvar, med Brev og Seigl, som det forlangdes.

Efter Midfaste drog Sendebudene tilbage, østerned, og immer laae Erling i Bergen, hvor hans Venner vel om Foraaret meldte ham det Rygte de havde hørt af Skippere fra Throndhjem: hvordan nu Trønderne tog Masken af, og sagde aabenlydt paa Thinge, at dersom Erling lod sig see i Throndelagen, skulde han aldrig slippe levende om Agdenæs; men Erling svarede bestandig, at det var kun Slidder-Sladder. Siden lod han tillyse, at han vilde holde Thing paa Unereim, i Himmelfarts-Ugen, og lod til den Ende en tyvesædig Snekke, en femtensædig Skude, og et Madskib, gjøre seilfærdige. Da nu det var skeet, blev Vinden sydlig med en rask Kuling, men ikke desmindre lod Erling, om Tirsdagen i Himmelfarts-Ugen, blæse ombord, og Mandskabet maatte lystre, ihvor nødig de end gik fra Bryggen, ud at roe lige imod Veiret. Som nu Erling lagde ud af Bispe-Havnen, sagde han: det vil nok falde jer for svært at roe imod Veiret, thi reiser nu Masten, vinder Seigl, og lad staae til, nordefter! Som sagt, saa giort, de seilede nu Nat og Dag, og om Onsdagen, i Aften-Ruskket, lagde de ind om Agdenæs. Her kom de i Følge med en stor Mængde Byrdinger, Skuder og Færger, som skulde ind til Byen med Kirke-Folk, og midt i den Vrimmel af Fartøier, baade for og bag, var der Ingen af Borgerne i Nidros, som lagde Mærke til det Par Langskibe.

Erling kom til Byes under Otte-Sangen, og da han fik at høre, at Lensmanden Alf hin Rode, Ottar Birtings Søn, sad endnu ved Drikkebordet, foer han strax hen, og dræbde ham med hele hans Selskab. Ellers blev der ikke ret Mange dræbt, thi, da det var Natten for Christi Himmelfarts-Dag, var de Fleste oppe i Christ-Kirken.

Strax om Morgenen lod Erling blæse til Things, ude paa Øren, og paa dette Thing sigtede han, paa Kongens Vegne, Thronderne for Lands-Forræderie, og det med Navns Nævnelse af Baard Standal, Poul Andresen, Raz-Baard, som var Byfoged, og mange flere. Vel fragik de Alle Beskyldningen, men saa reiste Erlings Skriver sig, fremlagde en stor Hob Breve og Seigl, tilspurgde hver især, om han kjendte sit Seigl, som han havde skikket Danner-Kongen, og oplæste derpaa Brevene. Danskerne, som om Vinteren havde reist i Thrøndelagen, var Erlings egne Stovere, og stod nu hos, gientagende for alles Øren de Ord, Enhver især havde ladet falde. Kan du ikke nok huske, sagde de saaledes til Raz-Baard, hvordan du slog dig for Brystet, og sagde: herfra har det Hele sin Oprindelse. Men Herre min, sagde Baard, da jeg sagde det, var jeg gal.

Der blev nu ikke Andet for, end at give Sagen uindskrænket i Erlings Haand, hvorpaa han da domde mangfoldige Mænd til at betale uhyre Summer i Bod, og gjorde alle dem uærlige, som slagne vare.

Da saa det var bestilt, vendte Erling tilbage til Bergen.

Trettende Kapitel.

Ufreden mellem Dannemark og Norge.

Valdemar Danner-Konge løb nu, om Foraaret, ud med en stor Flaade, og satte sin Kaas ad Vigen til; men saasnart han naaede den Norske Kyst, strommede Almuen sammen, i Hobetal, for at tage imod ham med væbnet Haand. Kongen drog stille og fredelig frem, men saasnart han nærmede sig Fastlandet, blev der skudt paa ham, om der saa end ikke var

uden Een eller To paa Strand-Bredden, og deraf mærkede da de Danske tilgavns, hvor forbittret Man var paa dem der til Lands.

Da de nu kom til Tønsberg, stevnede Kong Valdemar Houge-Thing, men der mødte aldrig en eneste Bonde, og desaarsag tog han aabenlydt paa Thinge saa til Orde: det er godt at mærke, sagde han, at vi i dette Land har alle Folk imod os, og vi har da kuu to Ting at vælge imellem: enten at lade Sværdet rase, og hverken spare Liv eller Gods nogensteds, eller ogsaa med uforrettet Sag at reise den Vei vi kom. Det Sidste holder jeg for det Bedste; thi heller vil jeg vende mine Vaaben mod det vidt udbredte Hedenskab i Øster-Leden, end her udøse Christen-Blod, uagtet det var ikke meer, end Løn som forskyldt.

Vel havde hele Hæren mere Lyst til at slaaes, men Kongen fik dog Lov at raade, saa de vendte hjem med uforrettet Sag, undtagen, at hvor Kongen ei var selv tilstæde, plyndrede og dræbde Man for Fode paa Ud-Øerne.

Erling Skak fik snart at høre, at den Danske Flaade var i Vigen, og bød da Leding ud over hele Riget, hvorpaa der strømmede Folk og Skibe til ham i Mængde; men da han kom til Lindesnæs, hørde han, at den Danske Flaade vel havde plyndret vidt og bredt i Vigen, men var allerede gaaet hjem igjen. Han gav desaarsag Ledings-Folket Hjemlov, men beholdt endda en temmelig stor Flaade, hvormed han og Nogle af Lensmændene skyndte sig over til Jylland, efter de Danske. Ved Dyrsaa traf han da ogsaa en Mængde Danske Skibe, der kom hjem fra Leding, og sloges ei længe med dem, før Folket flygtede i Land, hvorpaa han plyndrede Skibene og Kiøbstæden, og vendte tilbage til Norge med et stort Bytte.

Fjortende Kapitel.

Erlings Forlig med Kong Valdemar og Ophøielse til Jarl.

Der var nu en Tidlang Ufred imellem Dannemark og Norge; men ikke desmindre reiste dog Christine Konge=Daatter, om Høsten, ned til Kong Valdemar, som var hendes Sydskendebarn, og blev modtaget med aabne Arme, fik ogsaa Indkomster anviiste, hvormed hun godt kunde underholde sit Følge. Kongen og hun taldes ofte ved, i al Venskabelighed, og næste Foraar sendte hun Erling det Bud, at han skulde komme ned til Dannemark, og forlige sig med Kongen. Derpaa, henad Sommeren, da Erling kom til Vigen, tog han og bemandede et Langskib med Karle afførste Skuffe, og seilede med det alene over til Jylland. Han seilede lige til Randers, hvor han spurgde, Kong Valdemar var, og kom til Bybroen paa den Tid af Dagen, da Kongen, og saa godt som alle Folk, sad over Borde. Saasnart nu Erling havde faaet sit Skib fortøiet med opslagne Tjældinger, gik han i Land med tolv Følge=Svende, Allesammen i Harnisk, med Hatte=Slag over Hjelmen, og Sværd under Kappen. Da de kom til Kongens Værelse, gik Man og bar Maden ind, Dørren stod aaben, og Erling med sine Svende gik da lige ind i Stuen, hvor der sad firsindstyve Hirdmænd, dog alle vaabenløse, stillede sig frem for Høisædet, og sagde: Konge! giver du os Fred og Leide her og hjem igjen? Da skottede Kongen til ham og sagde: er du der, Erling! Ja, sagde Erling, her er jeg, men vil du nu strax sige os, om vi maa have Fred! Ja, Erling! sagde Kongen, Fred som du forlanger skal du have; thi den Mand, som giæster mig, forgriber jeg mig aldrig paa. Erling kyste nu Kongen

paa Haanden, og vendte saa tilbage ombord, hvor han blev liggende enstund, og handlede med Kongen om Fred mellem Rigerne, til de blev enige om, at han skulde blive som Gissel i Dannemark, og Absalon Erkebiskops Broder: Aesbern Snare, sendes op til Norge, der lige imod.

Siden engang, da Kongen og Erling taldes ved, sagde Erling: jeg troer, Herre, at den gjenneste Vei til Lande-Fred bliver den, at I faaer af Norge Alt hvad Eder fordum blev lovet, men, naar nu saa skeer, hvem agter I da vel at giore til Statholder deroppe? skulde det være en Dansk Mand! Nei, sagde Kongen, dertil har de Danske Herremænd det alt for godt her hjemme, saa de vil meget betakke dem for at tage op til Norge, og trækkes med det haarde, gjenstridige Folk. Velan da, sagde Erling, jeg kom her ned til Dannemark, fordi jeg ingenlunde vilde miste Eders Venskab, og jeg er ikke den forste Normand, som har seilet den Soe; thi saaledes kom, iblandt Andre, Hakon Ivarson og Finn Arneson herned, til Eders Oldefader, Kong Svenn, og blev af ham gjort til Jarler, begge To. Nu har jeg dog, alle Dage, lige saa megen Magt og Myndighed i Norge, som de havde, og da Kong Svenn gjorde dem til Statholdere i Halland, som var et Land han allerede eiede og havde, saa synes mig, Herre, I kunde ogsaa gjerne unde mig Lehnet deroppe, naar jeg sværger Eder Huldskab, og vil bestyre det troelig paa Eders Vegne. Det er Noget, som min Søn, Kong Magnus, vil aldrig formene mig, og jeg vil derfor være Eder pligtig og skyldig til al den Tjeneste, det Lensmandskab fører med sig.

Ved denne Tale, og ved siden immer at slaae paa samme Stræng, brang Erling det omsider saavidt, at Kong Valdemar, efter først at have modtaget hans Hylding, ledte ham en Dag til Sæde, og udnævnede ham til Jarl, saavelsom ogsaa til sin Statholder og Lehnsmand i Vigen.

Derpaa drog Erling hjem, og vedblev, til sin Dødsdag, at være Daner-Kongens Ven og Jarl.

Femtende Kapitel.

Erlings og Christines Børn.

Erling havde fire Slegfred-Sønner, hvoraf To og To havde Moder sammen: den Ældste hedd Reidar, og den Anden Ogmund, den Tredie Finn og den Fjerde Sigurd, og Moderen til de to Sidste var Aase hin Klare.

Med Christine Konge-Daatter havde Erling, foruden Kong Magnus, en Daatter Ragnild, som blev gift med Jon Thorbergsøn paa Rauneberg. Christine drog siden ud af Landet, med en Mand, som de kaldte Grim Skvat, og opholdt sig enstund i Maglegaard, hvor de havde adskillige Børn sammen.

Sextende Kapitel.

Olav Gudbrandsøns Opstand og Endeligt.

Kong Eisten Magnussøn havde, som sagt, efterladt sig en Daatter, ved Navn Marie, som var gift med Gudbrand Skaphaugsøn, og deres Søn Olav, som blev opfostret hos Sigurd Agnhat paa Opland, samlede, tilligemed sin Fosterfader, en Trop, medens Erling var i Dannemark. De havde meest deres Handel paa Opland, hvor de fandt mange Tilhængere, som udraabde Olav til Konge; kun imellemstunder hjemsøgde de Vigen, og til Søes kom de aldrig. Saasnart Erling Jarl fik disse

Optøier at vide, begav han sig til Vigen, blev liggende ombord den hele Sommer, og drog om Hosten til Opsloe, hvor han blev og holdt Jul. Han havde imidlertid havt sine Speidere ude, for at komme paa Spor efter Troppen, og drog nu selv, tilligemed Orm Konge-Broder, op i Landet for at lede om den. Paa dette Tog kom han ind til Væner-Soen i Sverrig, og bemægtigede sig alle de Skibe, der laae; men imidlertid kom Præsten i Rydjøkl, som ligger der ved Søen, hen til Erling, og bad ham til Giæst til Kyndelmisse, og Erling lovede at komme, da det var ham kiært, at kunne høre Gudstieneste der med det Samme. Kyndelmisse-Aften roede nu Erling over til Præstens, men Denne havde Skielmen bag Øret, og skikkede Olav Bud, hvor Erling var at finde, medens han selv skiænkede rask for sine Gjæster, og søgde ganske at beruse dem med stærke Drikke. Siden, da Man vilde til Sengs, blev der redt til dem inde i Drikke-Stuen, men Erling havde ikke sovet ret længe, førend han vaagnede, og spurgde, om det ikke nu var Ottesangs-Tid? Kors! sagde Præsten, Natten er nylig begyndt, sov du kun rolig! Ja, sagde Erling, men det kan jeg ikke, jeg ligger og drømmer saameget i Nat. Erling slumrede nu ind, men vaagnede snart igjen, og bad Præsten staae op, og gaae i Kirke. Nei, sagde Præsten, nu er det først Midnat, sov kun du! Han lagde sig da ogsaa til Søvns igien, men det varede kun kort, saa sprang han op, og kaldte paa sine Folk, at de skulde klæde dem paa. Det gjorde de da ogsaa, tog deres Vaaben, og gik til Kirke, men lagde Vaabnene udenfor Døren, mens Præsten messede.

Olav havde faaet Budet om Aftenen, foer strax afsted, gjorde den Nat en stiv Reise, paa ikke mindre end sex Miil, og ankom til Rydjøkl midt under Ottesangen, da det endnu var bælgmørkt. Han gik lige til Drikke-Stuen, gjorde Anskrig, og dræbde dem af Erlings Folk, som ei

gik med til Kirke; men saasnart de Andre hørde Skriget, greeb de til deres Vaaben, og søgde ned ad Søen til. Olav naaede dem ved et Giærde, og sloges med dem, men immer skubbede de sig langs med Giærdet ned imod Skibene, og det, tilligemed Mørket, som gjorde alle Folk ukiendelige, maa Erling især takke for, at han slap, dog mistede han mange Folk, hvoriblandt ogsaa Biskop Gudmunds Fader, Are Thorgeirsson, og havde endnu flere Saarede. Selv var han iblandt Disse, skiøndt Somme vil sige, at han skar sig i den venstre Side paa sit eget Sværd, dengang han trak det; Orm Konge-Broder blev ogsaa farlig saaret, men dog slap de med Nød og Neppe ned om Bord og ud fra Landet.

Folk gjorde ellers den Anmærkning herved, at det dog især var Olav, som havde Ulykken med sig, da Erling Jarl jo aabenbar vilde været forloren, naar Fienden havde baaret sig lidt klogere ad, og derfor kaldte Man ham siden Olav Ulykke. Han og hans Trop, der af Somme blev kaldt Hætte-Drengene, drog nu tilbage til Opland, og opholdt sig, snart der, og snart i Øster-Skovene, hele den Sommer, og næste Vinter.

Erling Jarl opholdt sig, imidlertid, deels oppe i Vigen, og deels ombord, indtil saa, næste Foraar, Hættedrengene hjemsøgde Vigen; da foer han efter dem, og traf dem østenfjords paa Stange, hvor der da stod et blodigt Slag, som Erling vandt. Her faldt, iblandt mange Andre, Sigurd Agnhat, men Olav undkom, og flygtede siden ned til Dannemark, hvor han næste Vinter opholdt sig i Aalborg i Jylland. Der blev han ogsaa syg, og døde næste Foraar, blev begravet i Vor Frue-Kirke, og holdes i Danmark for en Helgen.

Syttende Kapitel.

Harald Kongesøns Henrettelse.

Folk sagde, at Kong Sigurd Haraldsøn havde efterladt sig en Søn, med Christine Konge-Daatter, som altsaa havde Moder sammen med Kong Magnus, og denne Dreng, ved Navn Harald, greeb nu En af Lensmændene: Nikolai Snegl, og overleverede ham til Erling i Bergen. Nu var det Erlings Vane, naar han saae sine Uvenner for sig: at skjælde dem, han vilde skaane, Huden fuld, men derimod taus at betragte, eller dog kort og rolig at tiltale dem, han agtede at aflive. Da Folk derfor bemærkede, at han talde meget lidt til Harald, tvivlede de strax om, det var galt fat, og skyndte desaarsag Kong Magnus til at gaae i Bøn for ham hos Jarlen. Det gjorde Kongen ogsaa, men Jarlen svarede: saa raade dig vel dine Venner, men vil du være lutter Ædelmodighed, bliver du vist ikke gammel ved Roret.

Derpaa lod Erling Jarl Harald føre ud og halshugge paa Nordnæs!

Attende Kapitel.

Eisten Eistensøns og Birke-Benernes Ophav.

Da Kong Magnus havde regieret tretten Aar, var der et ungt Menneske, ved Navn Eisten, som man udgav for en Søn af Kong Eisten Haraldsøn, og som nu, ikke engang ret fuldvoxen, en Sommer, pludselig kom frem i Sverrig, begav sig til Jarlen Borge Bruus, som var gift med Harald Gilles Daatter Birgitte, lod sig op for dem, og udbad sig deres Bistand. Baade Jarlen og hans Kone tog sig strax meget

ad ham, lovede ham godt, beholdt ham en Tidlang hos sig, og udstyrede ham derpaa sømmelig med Tjenere og gode Tære-Penge.

Derpaa søgde Eisten Norge, og viiste sig i Vigen, hvor der strax strømmede Folk til ham, saa han fik sig en Trop, der udraabde ham til Konge, og opholdt sig med samme i Vigen, den første Vinter. De havde det imidlertid meget knapt, og da de desaarsag begyndte stærkt at plyndre, sankede Lensmændene Folk imod dem, og overmandede dem, saa de maatte søge Skoven. Her vankede de saalænge om i øde Egne, til de sleed Alting af dem, og da de derfor tog Birke-Bark, og bandt om Benene, kaldte Bønderne dem Birke-Bener.

Disse Birkebener hjemsøgde nu ofte Bygderne, saa hist og saa her, og naar de ikke just saae Overmagten for dem, løb de buus paa; i de Slagsmaal de havde med Bønderne, var Lykken foranderlig, men alle de tre Gange, de sloges i Fylking, vandt de Seier. Engang, paa Krogskoven, havde de nær faaet en Ulykke af Bønderne, som havde sanket sig mod dem i Hobetal, men ved at hugge Braader i Veien for dem, undkom de dog ind i Vildmarken.

Nittende Kapitel.

Birkebenernes Held i Trøndelagen, og Nikolai Sigurdsøns Fald.

Birkebenerne opholdt sig to Vintre i Vigen, forend de kom nordenfjelds, men den tredie Sommer var de sig om Skibe, og vidste paa Kysterne at skaffe sig baade Midler og Medhjelpere. De blev i Vigen til efter Midsommer; men saa styrede de nordop, og kom saa flyvende afsted, at

Man vidste ikke et Ord af det, forend de var i Trondelagen. Troppen bestod mest af Markmænd og Elve-Grimmer, men dog var der ogsaa mange Theleboer iblandt, og nu var de Allesammen vel bevæbnede. Deres Kong Eisten var en indtagende Karl, med et kiont lille Ansigt, men han var ikke ret stor, hvorfor han af Mange blev kaldt Eisten Meil.

Kong Magnus og Erling Jarl laae i Bergen da Birkebenerne kom der forbi, men de mærkede slet intet til dem.

Erling Jarl var en stor Mand, havde megen Forstand, og var paa sin rette Hylde, enten det saa gjaldt om at gaae i Spidsen mod Fienden, eller at staae for Styret hjemme; men Man skyldte ham for, at han var haardhjertet og grusom, og det Værste var, at naar hans Fiender faldt til Foie, undte han dem dog aldrig meer end Dagen og Veien; thi derfor havde de strax Tillob, hvem der reiste Banner imod ham.

Hvad Skabningen angaaer, da var Erling hoi og knoklet, korthalset, langkeiet og magerslagen i Ansigtet, havde lyst Haar, som blev tidlig graat, bar Hovedet lidt skiævt, men saae dog mandig og fornem ud. Hans Klæde-Dragt var gammeldags: Troier med lange Skiød og brede Opslager, Kapper, nedringede i Halsen, og hoihælede Skoe. Saaledes maatte ogsaa Kong Magnus gaae klædt i sin Opvext, men da han kom til at raade selv, førde han sig anderledes stadselig op. Magnus var for Resten munter og lystig, flygtig og fjaset, og en stor Fruentimmer-Nar.

Sigurd Hraneson var, som Man veed, gift med Kong Magnus Barfods Halvsyster Skjaldvor: en Daatter af Bryniolf Kameel, og Syster til Haldor Bryniolfsson. Sigurd og Skjaldvor havde efterladt sig en Son, ved Navn Nikolai, som var nu en stor Herremand, og boede paa Engeloe i Helgeland, paa Stege-Gaarden, men opholdt sig meget i Nidros, hvor han ogsaa havde en Gaard, og det var den Gaard

nedenfor Sancte Hans=Kirke, som nu for kort siden Thorgeir Kapellan beboede. Naar Nikolai kom til Byes, var det for Borgerne, ligesom Kongen kom, thi saa gik Alting efter hans Hoved.

Nikolai havde en Daatter, ved Navn Skjaldvor, som var gift med Lensmanden Erik Arneson, og samme Erik kom nu hen til sin Svigerfader, Mariæ Himmelfarts=Dag, da Folk gik af Otte=Sang, og sagde: veed du hvad, Maag! der er kommet nogle Fiskere hertil med den Efterretning, at der er Langskibe i Farvandet, herinde i Fjorden, og Man troer, det maa være Birkebenerne, saa det bliver vel best at lade blæse, at Borgerne kan gribe til Vaaben og besætte Oren. Nei, sagde Nikolai, jeg gaaer ikke efter Fisker=Snak, og der skal holdes By=Thing i Dag, men jeg skal nok lade holde Udkik paa Fjorden. Med den Beskeed maatte Erik gaae hjem, men da det ringede sammen til Hoimesse, og Nikolai gik i Kirke, kom Erik til ham igien, og sagde: nu troer jeg vist, Maag, at Fiskerne havde Ret, thi nu er her Folk, som siger, de saae Seilene, og, maa jeg raade, rider vi strax ud i Landet om Folk; thi jeg er bange for at det vil ikke batte med dem vi har. Nei Svoger, sagde Nikolai, vær dog nu ikke saa hæseblæsende, men lad os først høre Messe, saa kan vi siden snakke om det Andet. Nikolai gik nu i Kirke, men saasnart Messen var ude, kom Erik igien, og sagde; ja Svoger, nu staaer Hestene sadlede, og nu rider jeg. Ja, ja da, saa far vel Svoger! sagde Nikolai, naar vi i Dag holder Thing paa Oren, vil vi monstre, og see hvad Folk vi har i Byen.

Nu reed da Erik sin Vei, og Nikolai gik hjem, og satte sig paa sædvanlig Tid tilbords; men Maden var knap baaret ind, førend En kom løbende ind i Gaarden, og meldte Nikolai, at nu roede Birkebenerne op ad Aaen. Nikolai raabde nu strax paa sine Folk, og bad dem gribe til

Vaaben, men da saa det var skedt, sagde han, de skulde gaae op paa Loftet, og det var det galeste, han kunde giøre; thi havde de forsvaret Gaarden, kunde Borgerne kommet dem til Hjelp; men nu fyldte Birkebenerne først hele Gaarden, og omringede saa Stuehuset fra alle Sider.

Først raabde nu Birkebenerne op til Nikolai, og tilbød ham Skaansel, men da han forkastede Tilbuddet, trængde de frem, og lod sig ikke fordrive af alle de Pile, Spyd og Steen som nedregnede over dem, men banede sig Vei med Øxen, sprængde Loftsdøren, og skjød uophørlig. Nikolai havde et rødt Skjold med forgyldte Nagler og ophøiet Arbeide, det skiød de ham tilsidst reent bort. Da sagde Nikolai: skuffer mig nu mit Skjold! og derpaa faldt han, tilligemed Mange af sine Tjenere. Hans Død blev almindelig beklaget.

I Øvrigt viiste Birkebenerne al muelig Skaansel imod Borgerne, som da ogsaa villig underkastede sig Eisten, og udraabde ham til Konge.

Efterat have tøvet enstund i Nidros, besøgde Eisten Ind-Thronderne, og fik paa denne Reise mange nye Tilhængere, blandt Andre Thorfinn den Sorte fra Snæve, med en heel Flok Svende. I Vinterlaget drog han tilbage til Byen, hvor Gudruns Sønner fra Saltnæs: Jon Killing, Sigurd og Vilhelm kom og slog sig til Birkebenerne. Siden, da de drog op i Orkedalen, udgjorde de næsten Totusind Mand, og med denne Hær overfoer nu Eisten Opland, Thoten, Hadeland og Ringerige.

Tyvende Kapitel.

Magnus Erlingsøns første Bedrift og Kong Eistens Fald.

Kong Magnus og Orm Konge-Broder drog, om Høsten, med Endeel af Hæren, østerind til Vigen, men Erling Jarl blev liggende i Bergen, for der at holde Birkebenerne Stangen, om de kom den Vei ned. Baade Magnus og Orm tog deres Ophold i Tønsberg, og, efter der at have holdt Juul, spurgde Kongen, at Birkebenerne var oppe paa Re. Han og Orm begav sig da strax derop, med femten hundrede Mand, i en klingrende Frost, og da de kom til Gaarden, hvor der laae meget hoi Snee, fylkede de ikke paa Toften, men gik udenfor Giærdet, gjorde sig Traadd, og fylkede saa der, tvers over Veien.

Birkebenerne, som laae paa de andre Gaarde, og tildeels omkring i Smaahusene, flokkede sig imidlertid, saasnart de saae Kong Magnus, og stillede sig i Slagorden. Da de derpaa havde skaadet Konge-Hæren, og fundet, som sandt var, at den var mindre end deres, lavede de sig strax til Angreb; men i det de nu rykkede frem, var Veien dem ikke nær breed nok, og alle de der gik udenfor, sank saa dybt i Snee, at de knapt kunde alle afsted. Derved blev Linien brudt, de Forreste, som fulgde Veien, faldt, tilligemed Banneret, for Fiende-Haand, de Nærmeste trak sig tilbage, Somme tog Flugten, Magnus satte efter dem, huggende ned for Fode, og nu var det Birkebenerne umueligt at komme i Orden. Saaledes, fra alle Sider udsatte for Sværdet, faldt de da i Hobetal, Mange vendte Rygg, og det gik da, som sædvanligt, at Folk maae være saa ferme og saa kiække som de vil, bliver de først overvældede og dreier af, da kan

de Fleste ilde med at vende om. Omsider flygtede da hele Hæren, og spredtes alle vide Vegne, skiøndt der dog ogsaa faldt Mangfoldige, og deriblandt Thorfinn fra Snæve, med mange flere Thrønder, thi Kongens Folk blev kun seent trætte af at forfølge Fienden, og huggede, uden allermindste Skaansel, ned for Fode.

Kong Eisten selv flygtede ind i et Huus, bad for sit Liv, og vilde havt Bonden til at skjule ham; men Bonden slog ham ihjel, og gik saa med den Efterretning hen til Kong Magnus, hvem han fandt paa Ramnæs, hvor han sad inde i Stuen, og stegde sig ved Ilden. Der blev nu sendt Bud efter Liget, og da det kom, lod Magnus det syne, for Sikkerheds Skyld; men der sad en Mand henne paa Hjørne-Bænken, som Ingen havde ændset, fordi Stuen var propfuld af Folk, det var en Birkebeen, og da han kiendte sin Hovdings Liig, foer han op af Bænken som et rasende Menneske, med en Buløxe i Haanden, løb ind paa Kong Magnus, og huggede ham i Halsen nede ved Skuldrene. Til Lykke var der dog En, som saae, at han loftede Øxen, og skiød ham til Side, thi derved skred Øxen ned i Skulderen, hvor Kongen fik et stort Saar. Birkebenen svang derpaa sin Øxe igien, og huggede til Orm Konge-Broder, som laae langs ad Bænken. Hugget var tiltænkt begge hans Skinnebeen, men da Orm saae, der kom En og vilde dræbe ham, foer han sammen og smak Fodderne over Hovedet paa sig, hvorved da Bænken fik Hugget, og Øxen blev siddende i Træet. Birkebenen havde imidlertid faaet saamange Sværd og Spyd i Livet, at han havde ondt ved at falde, og da Man skulde see sig til, havde han slæbt Tarmene efter sig langs ad Gulvet, hvorover Man da ikke noksom kunde rose hans Kiækhed.

Saaledes adspredtes da Birkebenerne, en Trop som var blevet saare mandstærk, og bestod af lutter haarde Halse, Pokkers Karle, men der-

hos tillige balstyrige Krabater, og forvovne Kroppe, der, saasnart de troede sig Fienden i Antal overlegne, brød rasende paa, som uvane Kræ. Kun meget Faa var der iblandt dem, som havde synderlig Eftertanke, Lovkyndighed, eller Øvelse i at styre et Land og anføre en Hær, og fandtes der end Enkelte, som duede til at befale, hjalp det dog ikke, da Alle og Enhver vilde raade sig selv, og ansaae sig, ved deres Mod og Mængde, for uovervindelige. De af Troppen som bjergede Livet, vare tildeels haardt saarede, havde mistet baade Vaaben og Klæder, og eiede ikke det Ringeste. Mange, som havde hjemme paa Thelemarken, tyede derop, Nogle søgde Vildmarken, og Andre flygtede heelt ind i Sverrig, Alle skyndte de sig at komme bort, thi af Magnus og Erling ventede de sig ingen Barmhjertighed.

Kong Magnus drog nu tilbage til Tonsberg, og denne Seier var det først som gjorde ham navnkundig; thi hidtil havde alle Folk sagt, at Magnus maatte love, han havde sin Fader til at vogte sig, men nu, da Magnus havde overvundet saa mandstærk og tapper en Trop, og det endda med en mindre Hær, nu fandt alle Folk, at han bar Prisen, og vilde, da han endnu havde Tiden for sig, engang vist endogsaa langt overgaae sin Fader Erling Jarl.

Indhold.

Side

Magnus den Godes Saga:

Harald Haardraades Saga:

Side

Magnus Barfods Saga:

Sigurd Jorsalafars Saga:

Magnus Erlingsøns Saga:

Rettelser.

Side	3	Lin.	22 Olav, var	— istedenfor:	Olav var,
—	11	—	3 der flyver	——	flyver der
—	64	—	25 Krigs-Folket	——	Konge-Folket
—	182	—	3 fra Thinge	——	fra Things
—	244	—	17 andre	——	Andre
—	245	—	3 at det var	——	at, det var
—	267	—	25 hardtad	——	hardbad
—	281	—	14 Portors	——	Portoes
—	291	—	12 skjalv	——	skjalve
—	362	—	9 Ranneberg	——	Rauneberg.

Register

til

I, II og III Deel.

